

મોટ શ્રદ્ધા અતીતળા

ભાગ - ૩

ભેડે સાક્ષી અનંતના

(ભાગ : ૩)

(Bhede Sakshi Anantna...)

(Bhag : 3)

પ્રથમ આવૃત્તિ : શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર પ્રદાનદિન
બુધવાર, તા. 31 ડિસેમ્બર, 2014
આત્મીય યુવાભાઈત્સવના ઉપક્રમે

કોપીરાઇટ :	શ્રીહરિ આશ્રમ આ પુસ્તકની કોઈપણ વિગત, લખાણ, ફોટોગ્રાફ્સ કે તેવા અંશો કોઈપણ ર્બજ્યે રજૂ કરતાં પૂર્વી પ્રકાશકની પરબાળગી મેળવણી અનિવાર્ય છે.
પ્રતા :	૧૨,૦૦૦
મૂલ્ય :	૫૦/- રૂપિયા (વટાડેલ મૂલ્ય)
સંકલન :	પૂર્ણ પ્રબોધસ્વામી પૂર્ણ ત્યાગપ્રિયસ્વામી પૂર્ણ સાર્થકસ્વામી
સંપાદન :	પૂર્ણ દાસસ્વામી પૂર્ણ ત્યાગવલ્લભસ્વામી પૂર્ણ સર્વતીતસ્વામી
પરામર્શકો :	પૂર્ણ વિઠુલદાસ પટેલ, પૂર્ણ અશોકભાઈ પટેલ
કોમયુટર સેવાઓ :	‘પરાદર્શન’, હરિધામ, સોખડા.
પ્રકાશક :	 શ્રીહરિ આશ્રમ, હરિધામ, સોખડા, તા.જી. વડોદરા, ગુજરાત
ગુદ્ધણ :	શિવમ ઑફસેટ, સરદાર એસ્ટેટ, વડોદરા.

स्वामिश्री॥

लैटे सुक्ष्मि अनंतना

भाग : ३

॥ सुहृदम् सर्वभूतानाम् ॥

અર્પણ

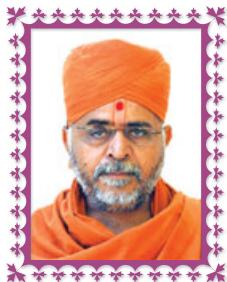
પ્રત્યક્ષ ગુણાતીત સ્વરૂપને લર્વદ્વારા માની,
પોતાના આત્માની ભૂલકુંયાત્રા કરી રહેલા,
લભય આત્મીયાનાજના।
અક્ષરમુદ્રાના યરણે
આત્મીયબાવે અર્પણ...!

નિલાદ્રમાનમ् ॥ પ્રભુનમ् ॥
 દેસાચાયાનદાણમ् ॥
 ધિમાદ્વા તા કન્દ્વા ॥
 અક્તિઃ હૃદાદ્વા સાધિ ॥

ઉદ્ધાર, દીપ, વાયોન એવી
 ન હુંશ, સીંહાંગમાં
 અનુકૂળ બચી જીવન માનાશ
 રાખી હું આજો વડામાં

"કૃષ્ણ માનાશ ન હાન
 ક જીવન નાન ના
 ન મલાદા !
 માને માનું નાનું ના,
 માને માનું નાનું ના "

આ પુસ્તકમાં સત્યઘટિત પ્રસંગોનું વર્ણન કરવાનો નભે પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રસંગો કપોળકલ્પિત નથી. ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી યોગીજીમહારાજે પ્રગટ ગુરુહરિ હરિપ્રસાદ્સ્વામીજી જ્યારે પ્રભુદાસભાઈ હતા ત્યારથી જ એમના માટે અપરંપાર મહિમાના શબ્દ કહ્યા છે. નિષ્ઠામભાવે સમાગમ કરવાની આજી પણ આપી છે. યોગીબાપાનો ને સ્વામીશ્રીનો સંબંધ બહુ જ

અલૌકિક હતો એના અમે સાક્ષી છીએ. આજે સ્વામીશ્રીએ વર્ષો સુધી અપાર દાખડો કરીને શૂન્યમાંથી સર્જન કર્યું છે એના પણ અમે સાક્ષી છીએ. આ પુસ્તક સ્વામીશ્રીના મહિમા ને એથર્યના પ્રસાર માટે નથી, પણ એ મહિમા અને સ્વરૂપનિષ્ઠાને સર્પજવા, વાગોળવા ને પચાવવા માટે અને ભગવાન સાથેનો સંબંધ દઢ કરવા માટે છે. મહારાજથી માંડી અત્યાર સુધીના ગુણાતીત પુરુષોએ અધિકારને સુપાત્ર મુક્તોને આ માર્ગ આગળ લેવા પોતાના સ્વરૂપમાં પ્રસંગોપાત અલૌકિક ને દિવ્ય અનુભૂતિ કરાવી જ છે.

એમના દરેક ચરિત્રો એકેવળ પરચા નથી પણ સંબંધમાં આવેલા જીવોને ભગવાનમાં જોડવા માટેના જ હોય છે. યોગમાં આવનાર ચૈતન્યો છઠી દેહે કેમ કરીને ભગવાનનું સુખ લેતાં થાય અને અક્ષરધામનાં અધિકારી બને એ માટે જ એમનો દાખડો હોય છે. એમાં એમને મનાવા કે પૂજાવાનો કોઈ અંકુર હોતો નથી. એ અનેક વચ્ચનામૃતોમાં મહારાજે સ્વયં લખ્યું છે. પ્રત્યક્ષની ને પ્રગટની ઉપસનાવાળા મુક્તો માટે આ પુસ્તક ઉપયોગી છે. સ્વરૂપનિષ્ઠા, મહિમા, આશરો ને સંબંધ દઢ કરવા માટે આવા મહિમાદ્યાયક પ્રસંગોનું વાંચ્યન, મનનચિંતન ને એ પછી સ્વાધ્યાય-ભજન તથા એવી ને એવી પ્રતીતિ અને દિવ્યભાવ જીવનમાં અખંડ ટકી રહે તે માટે એવા અનુભવી ભગવાના સમાગમની અને પ્રસંગની પણ એટલી જરૂર છે. આવાં પુસ્તકો સંતો પ્રકાશિત કરી રહ્યા છે એમાં કેવળ ગુરુલક્ષિત અદ્દા કરવાની ભાવના છે. અને આ માર્ગ પર પ્રગતિ કરતા ગુણાતીતસમાજ કે આત્મીયસમાજના મુક્તોને એક અમૂલ્ય ભાયું મળી રહે એવી જ ભાવના છે.

તો હે આત્મીય સ્વરૂપનો ! આવો, આપડો સહુ તટસ્યભાવે શ્રદ્ધા ને વિશ્વાસપૂર્વક વાંચ્યન તથા મનન-ચિંતન કરીએ. તે માટે મહારાજ, સ્વામી ને સહુ ગુણાતીતપુરુષોના તથા અનુભવી વડીલોના આપણને સહુને આશીર્વાદ પ્રાપ્ત થાય એવી પ્રાર્થના છે.

સાધુ નિર્મણદાસના ધણા જ હેતપૂર્વક જય શ્રી સ્વામિનારાયણ.

ગુરુહરિ યોગીજીમહારાજ એક પંડિત બહુ બોલતાઃ
જેમ ગીરનું સેવન કોઈ કરે, તેના અવયવ સર્વે ફરે.
તેમ સ્વામીની સેવાએ કરી, તેના અવયવ જાય ફરી.

ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી પ્રભુદાસભાઈ તર્ફિ હતા ત્યારથી
મન-કર્મ-વચને યોગીજી મહારાજનું સેવન કરીને તદ્ભાવને પામી
ગયા હતા. તેથી યોગીબાપા કહેતા, ‘પ્રભુદાસભાઈની સાથે
નિષ્કપ્તપણે જોડાવું, ખુલ્લાહિલની વાતો કરવી. પ્રભુદાસભાઈના યોગમાં જે કોઈ આવશે એ
નિષ્કાખી થશે.’ યોગીબાપા સાથેના તેમના અવા અનુપમ સંબંધના અમે સાક્ષી છીએ.

ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીએ શૂન્યમાંથી સર્જન કર્યું છે. પ.પૂ. સ્વામીશ્રીએ અનેક
વિટેંબળાઓમાંથી પસાર થઈને તીર્થસ્થાન, સંતો અને આત્મીયસમાજનું અદ્ભુત સર્જન કર્યું છે
તેના પણ અમે સાક્ષી છીએ. એમાં પણ એમની પ્રભુતા અને હિંદ્વતાનાં દર્શન થાય છે.

મહારાજ, સ્વામી, શાસ્ત્રીજીમહારાજ, યોગીબાપા તેમના દ્વારા આખંડ કામ કરી રહ્યા
છે તેથી ભક્તોના સાક્ષી બેઠવા અને ભક્તોના મનોરથો પૂરા કરવા મહારાજ તેમના દ્વારા આવા
પ્રસંગો સર્જતા હોય છે અને સાધકના જીવનમાં પ્રભુ પ્રત્યેની નિષ્ઠા અને સંતની સાથે પ્રીતિને દઢ
કરતા હોય છે. ભગવાનને માર્ગ ચાલનાર સાધકોના જીવનમાં પ્રેરણાદાયી બને અને ભગવાનમાં
જોડવા માટે મદદરૂપ બને અને ભગવાનના સુખે વહેલી તક સુખિયા થવાય તે હેતુથી આવા
પ્રસંગો પ્રકાશિત કરવામાં આવી રહ્યા છે.

પ્રગટ ગુરુહરિ પ.પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજીની પ્રભુભક્તિ અનુપમ છે.
ભગવાન સ્વામિનારાયણનો અપરંપાર મહિમા, ગુરુહરિ શાસ્ત્રીજી મહારાજે પ્રવર્તાવેલ યુગાલ
ઉપાસના તથા ગુરુહરિ યોગીજી મહારાજની કલ્પનાતીત સાધુતાને એમણે પોતાના સંબંધમાં
આવનાર સહુ કોઈના હૃદયમાં પ્રસ્થાપિત કરી દીધી છે. ‘નિતત્માનં બ્રહ્માઙ્મં..’ એ ભગવાન
સ્વામિનારાયણનો સિદ્ધાંત તથા ‘દાસના દાસ થઈને વળી રહે જે સત્સંગમાં..’ એ દાસત્વની વાત
તેઓ અપાર દાખા કરીને સહુ ભક્તોને ઘૂંટાલી રહ્યા છે.

આ પુસ્તકમાં આત્મીય સમાજના ભક્તોએ અનુભવેલા અને સ્વમુખે કહેલા
સત્યધિત પ્રસંગો છે. તો આવા પ્રસંગોનો સ્વાધ્યાય કરીને મહિમા અને નિષ્ઠા વધારતા રહ્યીએ
તે માટે ગુરુહરિના ચરણોમાં અંતરની પ્રાર્થના..

એ ૭, સાધુ પુલ્પોત્તમયરણદાસના અંતરના જ્યથ શ્રી સ્વામિનારાયણ.

ગુરુહરિ પ.પૂ. સ્વામીશ્રીના નિર્યાજ પ્રેમ અને દિવ્યતાના પાવન સ્પર્શથી જેમનાં જીવન ધન્ય બન્યાં છે એવા અનેક સંતો-મુક્તોના પ્રેરણાથી પ્રસંગે અને સત્ય હકીકતોને સમાવિષ્ટ કરતી શ્રેષ્ઠી ‘લેંડ સાક્ષી અનંતના...’ નું આ બીજું ચરણ પ્રકાશિત થઈ રહ્યું છે તે અત્યંત આનંદ અને ગૌરવની વાત છે.

હળાહળ કળિયુગની અનેક વિટંબણાથી મુક્ત થઈને સ્વામીશ્રીની શીતલ હુંક અને પ્રેરણાથી સંપ-સુહૃદભાવ-એકતાના સિદ્ધાંતે અક્ષરધામના આનંદથી ભરપૂર જીવનું રીતે જીવી શકાય તે વાતને ભક્તોની જીવનગાથા રૂપે અને પ્રકાશિત કરવામાં આવી છે.

છેલ્લાં લગભગ દસ વર્ષથી પણ વધુ સમયથી ઘણા પત્રકારો અને પ્રસાર ભાધ્યમોએ સ્વામીશ્રી પાસે પરાવાણીની કેસેટ મેળવવા માટે પ્રાર્થના કરી છે કે જેથી અભેદના અદ્ભૂત યુગાર્થનો જગતમાં પ્રસાર થાય અને સમાજને આધ્યાત્મિક માર્ગદર્શન મળે. પરંતુ દરેક વર્ષને સ્વામીશ્રીએ તેમને એક જ વાત કહી છે કે “જ્યાં સુધી ગુરુવર્ય યોગીજીમહારાજના સંપ-સુહૃદભાવ-એકતાના સુત્રે જીવન જીવતા ૧૦,૦૦૦ અંબરીષ પરિવારો અને નિર્યસની, સ્વધર્મી, ખાનદાન અને ખમીરવંતા ૫૦,૦૦૦ યુવાનોનો સમાજ તૈયાર ન થાય ત્યાં સુધી મને મિદિયામાં આવવાનો અવિકાર નથી. મારે યોગીજીમહારાજનું જણ ચૂકવવાનું છે.” આ વાતનો હું ઘણીયાર પ્રત્યક્ષ સાક્ષી રહ્યો છું.

ત્યારબાદ અનેક વડીલ સંતો અને અંબરીષ ભક્તોએ સ્વામીશ્રીને પ્રાર્થના કરી કે આપની અંતરની ઈચ્છા મુજબનો અંબરીષ સમાજ તૈયાર થઈ ગયો છે તો એ પરિવારોને અને યુવાનોને પ્રેરણા મળે એવા જ એકમાત્ર હેતુથી ભક્તોના જીવનના સત્ય પ્રસંગોનું આલેખન કરવા સંમતિ આપો. ભક્તોની ઉદ્ઘાત ભાવનાને લક્ષ્યમાં રાખીને ‘રખે યોગીજીમહારાજ પ્રત્યેની પોતાની ભક્તિ કે દાસત્વમાં ઓટ આવી જય’ એવી લીતિથી કચવાતે મળે સ્વામીશ્રીએ ‘લેંડ સાક્ષી અનંતના...’ પુસ્તક પ્રકાશિત કરવા અનુમતિ આપી. જો કે તેમાં જ્યાંય પણ સત્ય હકીકતથી કેળી કલ્પના કે અતિશયોક્તિ જરા પણ ન આવે અને કેવળ આધ્યાત્મિક સિદ્ધાંતોને જ પુષ્ટ મળે તેની ખાસ તેકદારી રાખવા ભારપૂરક સૂચન પણ કર્યું.

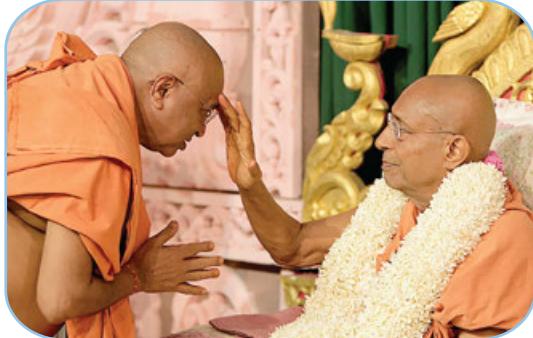
‘લેંડ સાક્ષી અનંતના...’ ભાગ-૧ને મળેલ જ્યારદસ્ત પ્રતિસાદ અને એ જ શ્રેષ્ઠીને ચાલુ રાખવા માટેની સતત માંગણીને ધ્યાનમાં લેતા એ જ શુંખલામાં આ બીજું પુસ્તક પ્રકાશિત કરતાં અમે હર્ષ અનુભવીએ છીએ.

એ જ, પ્રકાશન સમિતિ વતી,

વિઠુલદાસ પેટેલના હાર્દિક જય શ્રી સ્વામિનારાયણ

૧

શૈતનાયજનના

૦૦૧

સંતવર્ય પૂર્ણ હોય

૦૨૫

૨

સાંભાગિક જીવન

૦૩૩

૩

શૈતનાયજનના

“

શુદ્ધકથી જ 'પ્રભુદાસભાઈ'ાં પ્રભુતાનું દર્શન કરીને સખાભાવથી જોડાનાર,
તીર્થસ્થાન આસોજ ગામનાં પ.ભ. દાસભાઈ.

૪

નિષાદ ફિલેટ્યુથે નિરૂપાસ હૈ

૦૬૮

ગુરુહરિના દર્શને સાક્ષી બેદાતા વર્ષોની જેમની પ્રભુદર્શનની પ્યાસ છીપાઈ, અંડ મહિમામાં લીન રહેણાર સોખા (હાલ યોગીફાર્મ-વાસણા) ગામના સહિષ્ણુ સેવક દિનેશસિંહ.

૫

નિષાદ ફિલેટ્યુથે

૦૮૧

જેમની આત્મકલ્યાણની તૃથા ગુરુહરિમાં સંતોષાઈ, જેમણે દઢ નિષાથી ગુરુહરિનું શરણું સ્વીકાર્યું, એવા જામનગરના પ.ભ. દિલાવરસિંહ જાડેજા.

૬

માટ્લા, કણ્ણાકુમાર

૦૮૭

ગુરુહરિના વચ્ચે વિધાનગરમાં ચુવાસેવા-સત્સંગની ધૂળી ધખાવનાર ઉભેર ગામના પ.ભ. ચંદ્રકાંતબાઈ પટેલ.

૭

૧૦૩

ગુરુહિરિ સ્વામીજીના વચનમાં વિશ્વાસથી ઝંપલાવનાર, મન-બુદ્ધિનું સમર્પણ કરીને
રાજુપો પ્રાસ કરનાર સુરત (હાલ વડોદરા)ના પ.ભ. રાજલભાઈ શાહ.

૧૨૩

ચુવાનીનું અધર્ય ગુરુહિરિના ચરણો અર્પણ કરનાર, રાજકોટ (હાલ વડોદરા)ના
પ.ભ. ઉમેશભાઈ ચાંડિક.

૧૩૫

લંકન-યુ.કે.માં રહીને તન-મન-ધનના વિપરીત દેશકાળે પ્રભુનો પ્રસાદ માણીને
ભજનના બળે જીવનાર ભાટીયેલ ગામના પ.ભ. પંકજભાઈ બ્રહ્મભઙ્સ.

૧

ચૈતન્યજનની

ભગવાનનું ખાતું, પીતું, બોલતું, ચાલતું, ઉઠતું, બેચતું, છસતું, રડતું, ઉદાસથતું, કોઈની સામે જોતું, ન જોતું, કોઈને બોલાવવો, ન બોલાવવો, કોઈ પર વગર વાકે ખીજતું, ક્યારેક ત્યાગ બતાવે તો ક્યારેક રાગ બતાવે, ક્યારેક ડરીને ભાગે તો વળી ક્યારેક બીજાને ભગાવે, ક્યારેક કોઈના લાગ-બંધનમાં ન આવે-થોવી ઓભની રીત અતકર્ય છે. તેને જે થથાર્થ જાણે છે તે બુદ્ધિશાળી છે. ભગવાનનું પ્રત્યેક ચાણ્ણ્ર દિવ્ય છે, જીવના કલ્યાણ માટે છે-થોભ જે ભક્ત, ભગવાનને નિર્દોષ જાણે છે તે નિર્દોષ થઈ જાય છે.

(- ભગવાન શ્રીસ્વામિનાશ્વરા)

સહજ સાધુતા, અપ્રતીમ સરળતા, વાણીમાં મૂકુતા, હૈયું હળવું ફૂલ, ભક્તિ નીતરતું હદ્ય, કિયાયોગોમાં વ્યસ્ત છતાં આકાશવત્ત નિર્લોપતા, સદૈવ નિર્દ્દિષ્ટ, અખંડ પ્રાર્થનામય અભીષ્ટા, સંબંધના મહિમાની મીઠાશથી છલકાતું માતૃત્વસભર હદ્ય, સત્પુરુષમાં અતિદૃઢ વિશ્વાસ, ગુરુવર્ય યોગીજીમહારાજ, પ.પૂ. કાકાજી, પ.પૂ. પપ્પાજી, પ.પૂ. સ્વામીશ્રી અને

સહુ ગુણાતીત જ્યોતિર્ધરોના પરમ લાડીલા, સંતવૃદ્ધ અને સત્સંગસમાજના ચૈતન્યજનની એટલે પૂ. કોઠારીસ્વામીજી.

જૂનાગઢ પાસે આવેલ માણાવદરમાં વડતાલ તાબાનું સ્વામિનારાયણ મંદિર. મંદિરના મહુંત શ્રીધનશ્યામાનંદ બ્રહ્મચારીજી સાધુગુણે સંપત્ત. ગામના અગ્રાણી વડીલ દેવશીબાપાએ એમના ચાર દીકરાઓ શામજીભાઈ, રાજભાઈ, હરિભાઈ અને કુરજીભાઈને(પૂ. કોઠારીસ્વામી) એમના હાથે વર્તમાન ધરાવેલાં.

બ્રહ્મચારીજી ધામમાં પદ્ધાર્યા પછી દેવશીબાપા પીપલાણા જઈને જોગીસ્વામીનો અવારનવાર સમાગમ કરતા. વળી, ગુરુહરિ શાખીજી-મહારાજ માણાવદર પદ્ધારે ત્યારે પણ દેવશીબાપા એમનાં દર્શન કરવા અચૂક જતા.

ઈ.સ. ૧૯૫૧માં ગઢા મંદિરમાં જ્યારે અક્ષરપુરુષોત્તમ મહારાજની મૂર્તિપ્રતિષ્ઠા થઈ ત્યારે દેવશીબાપાએ સમૈયાનો લાભ લીધો. બ્રહ્માનંદ જેમની દૈદ્યદિષ્ટિમાં છલકાતો હતો એવા યોગીજીમહારાજનાં પ્રથમ વાર દર્શન થયાં. ત્યારથી યોગીજીમહારાજ પ્રત્યે તેમને ભાવ થયો. ત્યારપછી તેઓ ગંઠલ મંદિરે વારંવાર આવતા.

પ.પૂ. કાકાજીની મહિમાસભર અને સ્વરૂપમધાન વાતો એમને ખૂબ ગમી ગઈ. ત્યારથી એમને કાકાજી સાથે પણ સારો પરિચય થયો.

યોગીજીમહારાજ માણાવદર પદ્ધારતા ત્યારે કાનજીભાઈને ત્યાં ઉતારો કરતા. દેવશીબાપા યોગીજીમહારાજને પોતાના ઘરે બોલાવતા. યોગીજીમહારાજના મુખેથી વહેતા કથાવાત્તના અવિરત પ્રવાહનું દેવશીબાપા પાન કરતા. ધીરે ધીરે બાપાનો ઉતારો દેવશીબાપાને ત્યાં થવા લાયો. દેવશીબાપાનું ઘર અંગત મહિમાવાળનું ઘર થઈ ગયું. યોગીબાપાના સંકલ્પે માણાવદરમાં સત્સંગનો વિકાસ થયો. યુવકમંડળ, બાળમંડળ અને બહેનોનાં મંડળ સ્થપાયાં.

ઈ.સ. ૧૯૫૬માં યોગીબાપા જ્યારે માણાવદર દેવશીબાપાના નવા મકાનમાં પદ્ધાર્યા ત્યારે કુરજીભાઈ (પૂ. કોઠારીસ્વામી)ની ઊમર સોળ વર્ષની. દેવશીબાપા ઠકોરજીની આરતી ઉતારતા હતા અને કુરજીભાઈ દૂરથી દર્શન

કરી રહ્યા હતા. બાપા કહે, ‘પેલા નાનાને (કુરજીભાઈને) આરતી ઉતારવા બોલાવો.’

કુરજીભાઈ આરતી ઉતારવા આવ્યા. યોગીબાપાએ એમને દૃષ્ટિમાં લઈ લીધા.

ઈ.સ. ૧૯૫૮માં કુરજીભાઈ ગોંડલ મંદિરે આવ્યા ત્યારે રમેશભાઈએ (પ. પૂ. અક્ષરવિહારીસ્વામીજીએ) પ્રભુદાસભાઈ (પ. પૂ. હરિપ્રસાદસ્વામીજી) સાથે કુરજીભાઈની ઓળખાણ કરાવતાં કહ્યું, ‘આમને ઓળખો છો?’ પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘ના.’

રમેશભાઈએ કહ્યું, ‘આ હરિભાઈ સાહેબના નાનાભાઈ કુરજીભાઈ છે.’ પ્રભુદાસભાઈએ કુરજીભાઈ તરફ જોયું. તે સમયે તો તેઓ કાંઈ ન બોલ્યા. બસ, પ્રભુદાસભાઈ સાથે પ્રથમવાર આટલો પરિચય થયો.

❖ ❖ ❖

‘તમે સાધુ થાવ’

સદ્ગુરુ રામાનંદસ્વામીએ નીલંકંઠવર્ણને ધર્મધુરા સૌંપી એ પરમ પ્રાસાદિક જેતપુરની ધરતી પર ઈ.સ. ૧૯૬૦માં યોગીજમહારાજ મંદિરે દર્શનાર્થે પદ્ધાર્યા. સાથે કુરજીભાઈ પણ હતા. એમનો હાથ પકીને યોગીબાપાએ પ્રદક્ષિણા શરૂ કરી.

કુરજીભાઈને હેત કરતાં કરતાં બાપા કહે, ‘તમે સાધુ થાવ.’ પરંતુ કુરજીભાઈને તો સાધુ થવું જ ન હતું. એમણે બાપાને કહી દીધું, ‘બાપા, મારી ઈચ્છા નથી.’ યોગીબાપા કાંઈ ન બોલ્યા.

પછી બીજી પ્રદક્ષિણા ફરતી વખતે બાપાએ ફરી કહ્યું, ‘મારી ઈચ્છા છે, તમે સાધુ થઈ જાવ.’ એમ બાપાએ હેતપૂર્વક અધિકાર કર્યો.

ત્યારે કુરજીભાઈએ કહ્યું, ‘આપની ઈચ્છા હોય તો સાધુ થઈશ.’

કુરજીભાઈના એક શબ્દની ‘હા’માં જગતનો ત્યાગ અને જીવનનું બલિદાન હતું. મનનું ગમતું મૂકીને કેવળ પ્રભુપ્રધાન અને સંતપ્રધાન જીવન જીવવાની વિરલ સરળતા હતી. એમની એ સરળતાથી યોગીબાપા ખૂબ રાજુ થયા.

❖ ❖ ❖

‘મારા જીવનપ્રાણ આવી ગયા’

પ.પૂ. કાકાજી સાથેના સમાગમના ફળસ્વરૂપે સત્તસંગી યુવકો સાથે કુરજીભાઈને મિત્રતા થઈ. એમાં એક હતા રમેશભાઈ (પ.પૂ. અક્ષરવિહારીસ્વામીજી). બીજા હતા વાસુદેવભાઈ (પૂ. જ્ઞાનસ્વરૂપસ્વામી, સમધિયાળા) અને ત્રીજા હતા ભૂપેન્દ્રભાઈ (પૂ. માધવચરણસ્વામી, સમધિયાળા). કુરજીભાઈની સાથે રમેશભાઈ અને ભૂપેન્દ્રભાઈ સાથું થવા માટે તૈયાર થઈ ગયા પરંતુ વાસુદેવભાઈની ઈરછા ન હતી.

એકવાર હિંમતનગરમાં પારાયણ ચાલતું હતું. પારાયણ પૂરું થયા પછી સાંજની આરતીમાં ચારેય યુવકો બાપાનાં દર્શન કરવા ગયા. રમેશભાઈ, ભૂપેન્દ્રભાઈ અને વાસુભાઈને બાપાએ કાંઈ ન પૂછ્યું, પરંતુ કુરજીભાઈ બાપાને જેવા પગે લાગ્યા એવું જ બાપાએ પૂછ્યું, ‘તમે સાથું થશો ને?’ ત્યારે કુરજીભાઈએ કહ્યું કે બાપા, પેલા ત્રણ સાથું થાય તો હું થાઉં. બાપાએ કહ્યું, ‘સારું, ઉકાળો પીને બધા મળવા આવજો.’

ઉકાળો પીને ચારેય યુવકો બાપાનાં દર્શન કરવા ગયા. બાપાએ વાસુભાઈને કહ્યું, ‘ગુરુ, આપણે સાથું થવાનું છે.’

વાસુદેવભાઈ કહે, ‘મારે સાથું થવું નથી.’

ત્યારે યોગીબાપાએ એમને એક વાર્તા કહી, ‘એક મીયાંભાઈ જાંબુ લેતા હતા. જાંબુને તોલવા જતાં જોયું તો જાંબુ પર એક ભમરો પણ બેઠો હતો. ભમરો ઊડવા જતો હતો તેને મીયાંભાઈએ પકડી લીધો અને કહે, ‘હું તને છોડિશ નહીં કારણ કે તું તોલમાં આવી ગયો છે.’

આટલી વાત કરીને પછી યોગીબાપા વાસુદેવભાઈને કહે, ‘તમે કાંતિભાઈ (પૂ. કાંતિકાકા, તારદેવ) ને ત્યાં જન્મ લીધો એટલે તમે તોલમાં આવી ગયા.’ વાસુદેવભાઈને યોગીબાપાનો આ પ્રેમ સ્પર્શી ગયો. બાપાની અંતરની રૂચિ સ્વીકારી લીધી અને એમણે પણ સાથું થવા માટે હા પાડી.

ઈ.સ. ૧૯૬૦માં યોગીબાપા અટલાદરા મંદિરે રોકાયા હતા. ઘરેથી સાથું થવાની રજા લઈ કુરજીભાઈ બાપાનાં દર્શન કરવા અટલાદરા મંદિરે આવ્યા.

એમના મોટાભાઈ હરિભાઈ પણ અમદાવાદથી બાપાનાં દર્શન કરવા

ત્યાં આવ્યા હતા. બંને ભાઈઓનાં મસ્તક પોતાની પાસે લઈને આનંદ વ્યક્ત કરતાં બાપા બોલ્યા, ‘અહોહો... મારા જીવનપ્રાણ આવી ગયા.’ એમ રાજ્યપાનું દર્શન કરાવ્યું.

સાધુતાના પંથે

ઈ.સ. ૧૯૬૧માં વસંતપંચમીના શુભદિને દસ યુવકો અટલાદરા મંદિરે ગુરુહરિ યોગીજીમહારાજના હસ્તે પાર્ષદી દીક્ષા લેનાર હતા.

દીક્ષાના બે દિવસ પહેલાં કાકાળાં કુરજીભાઈને બેસાડીને આધ્યાત્મિક ભાથું બંધાવતાં કથું, ‘હવે તમે ત્યાગાશ્રમમાં જાવ છો તો બે વાત યાદ રાખજો. નવરા નહીં રહેવાનું, સેવા શોધી લેવાની અને બીજું-વડીલ સંતોને ક્યારેય ઓશિયાળા નહીં કરવાના.’ કુરજીભાઈએ કાકાળાં એ વચ્ચનોને અંતરમાં કંડારી લીધાં.

વસંતપંચમીના દિવસે અટલાદરા મંદિરે ‘અહમ् બ્રહ્માસ્મિ કૃષ્ણસ્ય દાસોऽહમ्’ એ સૂત્રનો કણની સાથોસાથ રોમેરોમમાં ગુંજારવ કરીને ગુરુવર્ય યોગીજીમહારાજે દસ યુવકોને પાર્ષદી દીક્ષા આપી. દીક્ષા લઈને બધા જ પાર્ષદો કાંદિવલી મુંબઈમાં માણેકલાલ શેઠના મકાનમાં આવીને રહ્યા.

થોડા સમયમાં યોગીજીમહારાજે બીજા યુવકોને પણ પાર્ષદી દીક્ષા આપી.

વૈશાખ વદિ બારસના શુભદિને એકાવન પાર્ષદોને ગઢા મંદિરમાં ગુરુહરિ યોગીજીમહારાજે ભાગવતી દીક્ષા આપી. કુરજીભગતનું નામ ‘સાધુ પુરુષોત્તમયરાણાદાસ’ રાખવામાં આવ્યું.

એકસાથે એકાવન સુશક્ષિત યુવકોને સાધુની દીક્ષા આપીને ગુરુવર્ય યોગીજીમહારાજે સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં એક કાંતિકારી પગલાંનાં મંડાણ કર્યાં.

ભાગવતી દીક્ષા લઈને બધા સંતો મુંબઈમાં કાંદિવલી રહ્યા. થોડા સમયમાં દાદર મંદિરે રહેવા ગયા.

પ.પૂ. કાકાશીના આશીર્વાદ

નવી ત્યાગીમંડળીને ગોછિનો લાભ આપવા માટે યોગીબાપાની આજ્ઞાથી તારદેવથી કાકાળ પધારે અને ગોછિ કરીને બળ પમાડે. એકવાર સંતોને વારાફરતી કાકાળ સાથે અંગત બેસવાનું થયું. પુરુષોત્તમચરણસ્વામી છેલ્લા હતા. તેમનો વારો આવ્યો એટલે કાકાળએ એમને પૂછ્યું, ‘હવે કોઈ બાકી છે?’

પુરુષોત્તમચરણસ્વામીએ કહ્યું, ‘હું બાકી છું.’

કાકાળ હસ્યા. એમની વાત ન સાંભળી અને કાકાળ ઊભા થઈ ગયા. તેઓ પુરુષોત્તમચરણસ્વામીને યોગીજીમહારાજની મૂર્તિ પાસે લઈ ગયા. કહે, ‘બાપાની સાક્ષીએ કહું છું કે તારી જવાબદારી મારી.’ એમ કહીને એમની છાતી પર હાથ ફેરવ્યો. થોડે દૂર ગયા અને ફરીથી કાકાળએ કહ્યું, ‘તારી જવાબદારી મારી, આપણે આનંદમાં રહેવાનું.’

કાકાળની એ આત્મીયતાસભર હુંફે અને આશીર્વાદથી પુરુષોત્તમચરણસ્વામીના અંતરમાં ઠંડક ગ્રગટી ગઈ.

‘મુંજવણ તો મનને હોય’

એક દિવસ પ.પૂ. પખાળ મુંબઈ દાદર મંદિરે સંતોને મળવા પધાર્યા ત્યારે પખાળએ પુરુષોત્તમચરણસ્વામીને પૂછ્યું, ‘તમને કોઈ દિવસ મુંજવણ જ નથી થતી?’ તેઓ કાંઈ બોલ્યા નહીં.

પખાળએ કહ્યું, ‘હું બે દિવસ પછી આવું છું, પછી શું થાય છે તે મને કહેજો.’

બે દિવસ પછી પખાળ પધાર્યા. પૂછ્યું, ‘મુંજવણ થાય છે?’

ત્યારે પુરુષોત્તમચરણસ્વામી બોલ્યા, ‘મુંજવણ તો મનને હોય.’

એમનો આ પ્રત્યુત્તર સાંભળી અર્થાત् મનથી છૂટા પડવાનું આટલું સહજ વલણ નિહુણી પખાળ ખૂબ રાજી થઈ ગયા અને એમને ભેટી પડ્યા!

સરળતા

ઈ.સ. ૧૯૬૫માં માણાવદરમાં યોગીજીમહારાજની જન્મજયંતી ઉજવાનાર હતી. ત્રણ દિવસના સમૈયાનું આયોજન થયું હતું. એ નિમિત્તે બધા સંતોને લઈને પંચતીર્થી યાત્રા કરવાનું નક્કી થયું. મુંબઈથી સંતો વેરાવળ સ્ટીમરમાં જાય અને ત્યાંથી યાત્રા શરૂ કરે એવું નક્કી થયું. યોગીજીમહારાજે એ માટે પરવાનગી આપી અને અક્ષરવિહારીસ્વામીજીએ એ ગ્રમાણે આયોજન ગોઠવી દીધું.

જે દિવસે નીકળવાનું હતું એના આગલા જ દિવસે યોગીબાપાની ટપાલ આવીકે દાદર મંદિરના હોલનું કામ ચાલે છે તો અક્ષરવિહારીસ્વામીજી મુંબઈ જ રોકાઈ જાય. એમણે તો યોગીબાપાના વચનને સહજતાથી સ્વીકારી લીધું. સમગ્ર આયોજનના સૂત્રધાર હોવા છતાં યોગીબાપાના વચને તેઓ મુંબઈ રોકાઈ જવા તેયાર થઈ ગયા, પરંતુ એમની જોડમાં કોણ રોકાય?

વડીલ સંતો તરફથી આજ્ઞા આવી કે પુરુષોત્તમયરાણદાસ અક્ષરવિહારીસ્વામી સાથે રોકાશે. પુરુષોત્તમયરાણસ્વામીને તો યાત્રામાં જવાનો ખૂબ ઉમંગ હતો, પરંતુ તે વખતે એમને કાકાજીના શબ્દો યાદ આવ્યા કે વડીલોને ક્યારેય ઓશિયાળા નહીં કરવાના. એટલે તેમણે મનને વાળી લીધું અને તેઓ મુંબઈ રોકાઈ ગયા.

તેમની આ સરળતાએ એક વધુ ઉચ્ચ શિખર સર કર્યું.

સોખડા મંદિરનું જીવનદર્શન

ઈ.સ. ૧૯૬૬ની સાલમાં ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી સાથે સંતો સોખડા મંદિરે આવ્યા. કાકાજીએ પુરુષોત્તમયરાણસ્વામીને સંબોધીને પત્ર લખ્યો કે હરિપ્રસાદસ્વામીજીની આજ્ઞામાં સૌ રહેજો અને એ કહે એમ કરી લેજો.

સોખડા મંદિરે સ્વામીશ્રીએ મંદિરના વ્યવહારની જવાબદારી પુરુષોત્તમયરાણસ્વામીને સોંપી. ત્યારથી એમની ઓળખ ‘કોઠારીસ્વામી’ નામથી થઈ.

એ દિવસો ખૂબ જ કપરા હતા. સ્વામીજી થોડું વિચરણ કરતા. કોઈ બે રૂપિયા તો કોઈ એક રૂપિયો ભેટ આપે તો કોઈ વળી પાંચ રૂપિયા ભેટ

આપે. એથી વધારે ભેટ તો ભાગ્યે જ આવે. ખૂબ જ ખંતથી કોઈારીસ્વામી મંદિરનો વ્યવહાર ચલાવતા.

એકવાર સ્વામીજી સાથે સંતો જૂનાગઢ જૂના મંદિરે ઠાકોરજીનાં દર્શને પદ્ધાર્યા. એ મંદિરમાં યોગીજીમહારાજના ગુરુભાઈ પૂર્ણ અક્ષરપુરુષસ્વામીજી રહે. તેઓ કોઈારીસ્વામીને ઓળખે. તેમણે કોઈારીસ્વામીને એકબાજુ બોલાવીને પૂછ્યું, ‘તમે બધા એક જ ગુરુના શિષ્યો છો તો કેવી રીતે બેસો છો?’

ત્યારે કોઈારીસ્વામીએ જવાબ આપતાં કહ્યું કે અમે હરિમસાદ-સ્વામીજીને ગાદી પર બેસાડીએ છીએ અને અમે સૌ સંતો નીચે બેસીએ છીએ. આ જવાબ સાંભળીને અક્ષરપુરુષસ્વામીએ અત્યંત રાજી થઈને કહ્યું, ‘જાવ, તમારો જય થશે.’

સોખડા ગામના વડીલો પ.ભ. ડાખાકાકા, પ.ભ. સારાભાઈ અને પ.ભ. ચંદુભાઈ દાઢુએ વિરોધના વંટોળ વર્ચ્યે પણ સ્વામીજી અને સંતોનો પક્ષ રાખ્યો હતો. આ ત્રણે મુક્તોની સાથે પ.ભ. દાસભાઈ, પ.ભ. ઈશ્વરકાકા, પ.ભ. જવેરકાકા અને પ.ભ. રત્નિકાકા વગેરે વડીલોએ પણ ખૂબ સહૃકાર આપ્યો હતો.

આખો દિવસ સંતો મંદિરમાં જ રહે. સવારે છ વાગ્યે સ્વરૂપયોગ થાય. બધા જ સંતો સમૂહમાં પ્રાતઃ પૂજા કરે. પૂજા બાદ કથા થાય. ત્યારબાદ પોતપોતાની સેવામાં જોડાઈ જાય. બપોરે ઠાકોરજીને જમાડીને સભા થાય. સાડા ત્રણ વાગ્યે સમૂહમાં ધૂન થાય. ધૂન પછી સેવાયક્ષ ચાલે. સાંજે આરતી થાય. આરતી પછી સ્વામીજી સભા દ્વારા ગોળિનો લાભ આપે. ત્યારબાદ સહુ ઉકાળો લે. ફરીથી ધૂન્ય અને સભા થાય. અંતે ચેષ્ટા થાય.

સોખડા ગામના વડીલોનો સહૃકાર હતો એટલે સંતો એમનાં ખેતરોમાંથી શાકભાજી લાવતા.

સ્વામીજી વાસણા ગામમાં સભા કરવા જાય ત્યારે સંતોને વારાફરતી લઈ જાય.

સાંકરદા ગામમાં પૂર્ણ વિજ્ઞાનસ્વામીના શિષ્ય રાજકોટના પુરુષોત્તમભગતની જમીન હતી. કાકાશ્રીના અથાક પરિશ્રમથી ને

સમજાવટથી તેમણે એ જમીન સંતોને મંદિર બનાવવા માટે આપી.

ઈ.સ. ૧૯૬૭માં એ જમીન પર મંદિરનું ખાતમુહૂર્ત થયું ને ઈ.સ. ૧૯૬૮માં વૈશાખ વદ બારસના શુભજિને પ.પૂ.કાકાળી, પ.પૂ. પાપ્યાળ અને પ.પૂ. સ્વામીશ્રીના સાત્ત્નિધ્યમાં મૂર્તિપ્રતિષ્ઠા થઈ. માત્ર ૩૪ વર્ષની આયુમાં ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીએ મંદિરની મૂર્તિપ્રતિષ્ઠા કરીને અલોકિક પ્રતિભાનું દર્શન કરાવ્યું.

સંસ્કૃતનો અભ્યાસ કરનારા સંતો સાંકરદા મંદિરે રહ્યા. એ સંતોને હુંક આપવા માટે સ્વામીશ્રી સોખડા મંદિરેથી સાંકરદા ચાલીને જતા. ધણીવાર તો એક જ દિવસમાં બે વખત સોખડાથી સાંકરદા ચાલતા જવાનું પણ થતું.

આધ્યાત્મિક જતન

સોખડા મંદિરે સ્વામીશ્રીની છત્રછાયામાં રહીને સંતોને આધ્યાત્મિક કેડી પર ચાલવાનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું અને સંપૂર્ણ આધ્યાત્મિક પુરુષનું વાતસલ્યપૂર્વકનું જતન માણવાનું મળ્યું. એક તરફ પોતાના પ્રાણપ્રારા ગુરુહેવ યોગીજીમહારાજનો વિરહ અને બીજી તરફ વિરોધનો વંટોળ હતો. પરંતુ ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીએ એવી વિપરીત પરિસ્થિતિમાં પણ અપાર પ્રેમ અને હુંક આપીને બાપાની ગેરહાજરી સાલવા ન દીધી અને આટલી વિકટ પરિસ્થિતિ વચ્ચે પણ સૌ સંતોને હસતા રાખ્યા. સેવામાર્ગમાં પ્રવૃત્ત પણ કર્યા અને ભજન પણ ખૂબ કરાવ્યું.

ભક્તોની સેવા કરવાનો અને કરાવવાનો સ્વામીજીને ખૂબ ઉમેંગ. એક દિવસ તેઓ કોઠારીસ્વામીને કહે, ‘આપણે સોખડા ગામના ભક્તોને જમાડવા છે. તમે ભજ્યાં બનાવતાં શીખી જાવ.’

કોઠારીસ્વામી ભજ્યાં બનાવતાં શીખ્યા. જે ભક્તો આવે એમને સ્વામીજી મરચાનાં, બટાકાનાં અને કેળાનાં ભજ્યાં જમાડીને રાજ કરે. રાત્રે ભક્તો મોડા આવે તો કોઠારીસ્વામીને ઉકાડીને પણ ભજ્યાં બનાવડાવે. ક્યારેક તેલ કે ચણાનો લોટ ખૂટી જાય તો ગામમાંથી મંગાવીને પણ સ્વામીજી ભક્તોને ગરમ-ગરમ ભજ્યાં જમાડતા.

એક દિવસ સોખડા મંદિરે સંતોએ ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીનો દીક્ષાદિન

(દશોરા) ઉજવવાનું નક્કી કર્યું. મિષ્ટાની સાથે ફરસાણ શું બનાવવું એ અંગે કોઈારીસ્વામીએ સ્વામીજીને પૂછ્યું. એ વખતે સ્વામીજીએ ફરસાણ બનાવવાની ના પાડી.

દશોરાના દિવસે દૂર-દૂરથી ભક્તો આવ્યા.

થોડીવાર પછી સ્વામીજીએ કોઈારીસ્વામીને બોલાવીને કહ્યું, ‘ફરસાણ બનાવ્યું હોત તો શોભી જાત.’

તે વખતે કોઈારીસ્વામીને કોઈ સંકલ્પ ન ઉઠ્યો. એમણે બે હાથ જોડીને કહ્યું, ‘સ્વામીજી, પાંચ જ મિનિટમાં તૈયાર થઈ જશે.’

સ્વામીજી કહે, ‘એમ?’

‘હા સ્વામીજી, હમણાં જ ગરમ-ગરમ ભજ્યાં બનાવી દઈએ.’

‘તો બનાવી દો.’ સ્વામીજીએ કહ્યું.

અને સંતો મંડી પડ્યા. પ્રેમસ્વરૂપસ્વામીએ લોટ બાંધ્યો; ભાઈસ્વામીએ સ્ટવ પર તેલ મૂકી દીધું; બીજા એક સંત બટેટા સમારવા બેસી ગયા. થોડી જ વારમાં ભજ્યાં તૈયાર થઈ ગયા! સ્વામીજીએ આ જોઈ રાજુપો બતાવ્યો.

પીરસવાને હજ વાર હતી. સંતો ભજ્યાં બનાવ્યાનો ઉમંગ વ્યક્ત કરી રહ્યા હતા એટલામાં સ્વામીજી ત્યાં પદ્ધાર્યા. આધ્યાત્મિક જતન કરતાં કહે, ‘ખેંચાઈ ન જવું.’ બસ આટલી જ ટકોર કરીને પાછા વળી ગયા.

તેજુને ટકોરો. કોઈારીસ્વામી અને પ્રેમસ્વરૂપસ્વામીએ અંતર તપાસીને અરસપરસ ખુલ્લાદિલે વાતો કરી કે મોટાપુરુષના વચને આપણે સેવા તો કરી, પરંતુ આનંદ પોતાના બળનો માણણ્યો. એ માટે સ્વામીજીએ આપણને ટકોર કરી. મોટાપુરુષે જ સેવા સોંપી અને એમણે જ કરાવી એવા આનંદમાં આપણે રાચ્યાં જોઈએ, એના બદલે આપણી સ્વસારપનું પોષણ થયું. એમ અંતર્દૃષ્ટિ કરતાં કરતાં પશ્ચાત્તાપ કર્યો.

‘દેહભાવનું પોષણ નહીં થવા દેવું.’

સંતોને ત્યાગ-વૈરાઘ્યે દફાણે વર્તાવવા સ્વામીશ્રીનો સદૈવ આગ્રહ રહે. એકવાર પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી અને યોગીસ્વરૂપસ્વામી મોભા બાજુ વિચરણમાં ગયા હતા. મોભા ગામના એક વડીલ હરિભક્તે કોઈારીસ્વામી

માટે યોગીસ્વરપ્રસ્વામીને એક ઓશીકું આપ્યું. એ વખતે યોગીસ્વરપ્રસ્વામીના નવા જ સાધુ થયા હતા એટલે એમને રાજુ રાખવા માટે કોઠારીસ્વામીએ એ ઓશીકું સ્વીકાર્યું.

એક દિવસ સ્વામીજી વિચરણમાંથી મોડી રાત્રે આવ્યા. કોઠારીસ્વામીના મસ્તકે ઓશીકું જોયું એટલે ઓશીકું લઈ લીધું. કોઠારીસ્વામી જગી ગયા.

સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘આપણે ઓશીકું નહીં રાખવાનું. દેહભાવનું પોષણ થવા દેવું નહીં.’

કોઠારીસ્વામી પર સ્વામીજીનો આગવો અધિકાર હતો અને કોઠારીસ્વામીને સ્વામીજી સાથે આગવી પ્રીતિ હતી એટલે ગુરુહરિનું આ જતન એમને ખૂબ મીંકું લાય્યું.

૧૯૭૨ની સાલમાં સ્વામીશ્રીએ પાંચ સંતોને દીક્ષા આપી. તે વખતે સ્વામીશ્રીએ કોઠારીસ્વામીને ભગવદી તરીકે સૌંપીને એમની આજ્ઞામાં રહેવાનું કહ્યું. ત્યારથી આજપર્યત જે સંતોએ દીક્ષા લીધી તે સર્વ માટે સ્વામીશ્રીની પ્રથમ આજ્ઞા ‘કોઠારીસ્વામીજીના ભગવદી તરીકેના સ્વીકાર’ની જ હોય છે.

‘બાપાને દેહાધ્યાસ સાથે વેર છે’

સોખડા મંદિરે રસોદું ખૂબ નાનું. એકવાર પૂનમનો સમૈયો હોવાથી આગલે દિવસે કોઠારીસ્વામીએ સ્વામીજીને પૂછ્યું કે આવતીકાલે પૂનમ છે તો કેટલા ભક્તોની રસોઈ કરવી છે?

સ્વામીજી કહે, ‘૪૫૦ની રસોઈ કરજો.’

બીજા દિવસે સવારે કોઠારીસ્વામીને બોલાવીને સ્વામીજી કહે, ‘અઢીસો ભક્તોની જ રસોઈ બનાવજો.’

કોઠારીસ્વામીએ હરિપ્રકાશસ્વામીને અઢીસો ભક્તોની રસોઈ બનાવવા કહ્યું.

પૂનમના દિવસે અઢીસો મુક્તોની રસોઈ તૈયાર થઈ ગઈ.

સવારે દસ વાગ્યે તો મંદિરનું પ્રાંગણ હરિભક્તોથી ભરાઈ ગયું. સ્વામીજીએ ફરીથી કોઠારીસ્વામીને બોલાવ્યા અને કહ્યું, ‘હજુ તો બે બસો

આવવાની બાકી છે તો બસો ભક્તોની રસોઈ વધારે બનાવી દો.''

કોઠારીસ્વામી તો સાવ સરળ. વધારાની રસોઈ બનાવવા એમણે નવેસરથી બધી જ તજવીજ કરી. સભા થઈ. ભક્તો જમ્યા.

રાત્રે કોઠારીસ્વામીએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં પૂછ્યું, 'આપે પહેલા ૪૫૦ની રસોઈ બનાવવા કહ્યું. પછી ૨૦૦ની રસોઈ ઓછી કરાવી. એ પાછળનો શો હેતુ?'

ત્યારે સ્વામીજીએ ખૂબ જ ગહન રહસ્યની વાત કરતાં કહ્યું, 'તમે ૪૫૦ ભક્તોની રસોઈ એકીસાથે બનાવી દો તો પછી નવરા થઈ જાવ, પરંતુ ફરીથી બનાવવાની થાય તો દોહિદામ કરવી પડે, એમાં આપણો દેહાધ્યાસ ઓછો થાય. બાપાને આપણા દેહાધ્યાસ સાથે વેર છે.'

સ્વામીશ્રીના આ કરુણાસભર આધ્યાત્મિક જતનને કોઠારીસ્વામી બે હાથ જોડીને વંદી રહ્યા.

'આપણી પાસે નારાયણ છે'

ઈ.સ. ૧૯૭૮માં 'હરિધામ' મંદિરનું ખાતમુહૂર્ત થયું. ખૂબ મોટું આયોજન અને એ અંગે મીટિંગો થાય. કોઠારીસ્વામી વિચાર કરે કે કરોડો રૂપિયાનું આ આયોજન કેવી રીતે પાર પડશે? ડાકોરજની તિજેરી તો ખાલી છે. એમને મનુષ્યભાવ ન હતો, પરંતુ સ્વામીજી સાથેની પ્રીતિના દાવે વિચાર આવતો હતો.

કોઠારીસ્વામીએ આ અંગે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી. ત્યારે સ્વામીજી કહે, 'અત્યારે આપણી પાસે કેટલા રૂપિયા છે?'

એમણે કહ્યું, 'આપણી પાસે અત્યારે ફક્ત ૨૪૭ રૂપિયા છે.'

સ્વામીજી પરાભાવમાં આવીને બોલ્યા, 'આપણી પાસે ભલે લક્ષ્મીજી નથી પણ તો નારાયણ તો છે ને! તમારું બીલ કોઈ દિવસ અટકશે નહીં.'

ગુરુહરિએ આપેલ એ આશીર્વાદને કોઠારીસ્વામીજી અત્યાર સુધી અનુભવી રહ્યા છે!

‘આજથી લોભ ગયો’

‘N.J. Metal’ કંપનીના માલિક નરસિંહભાઈ. બધા એમને ‘નરસિંહ કુઆ’ના નામથી ઓળખે. એક દિવસ સોખડા ગામના વડીલ ડાયાકાકા સ્વામીજીને કહે, ‘ચાલો કુઆ પાસે જઈએ. ભગવાને એમને સંપત્તિ આપી છે તો મંદિરની યોડી સેવા કરે. સેવા કરશે તો પુણ્ય ઉદ્ય થશે.’ એટલે સ્વામીજી, કોઠારીસ્વામી અને ડાયાકાકા કુઆની ઓફિસે ગયા. ડાયાકાકાએ કુઆને સેવા અંગે વાત કરી. વાતો પર બહુ ધ્યાન ન આપતાં નરસિંહ કુઆએ કહ્યું, ‘હું ધર્મમાં માનતો નથી. હું તો ‘Workship is God’માં સમજું છું.’ સ્વામીજીએ એમની વાત શાંતિથી સાંભળી. કંઈ ન બોલ્યા.

પછી કુઆ ડાયાકાકાને કહે, ‘સારું, તમે આવ્યા છો તો લો આ સેવા.’ એમ કહીને એમણે અઢીસો રૂપિયા સેવામાં આપ્યા.

તે દિવસથી સ્વામીજીએ કુઆને દાખિયાં લઈ લીધા. કુઆના જીવનમાં એવા પ્રસંગો ઊભા થયા જે સ્વામીજીના આશીર્વાદથી પાર પડ્યા, જેથી કુઆને સ્વામીજી પ્રત્યે શ્રદ્ધા અને ગ્રીતિ ઉત્તોત્તર વધતાં ગયાં.

એક દિવસ મંદિરમાં સભા રાખી હતી. નરસિંહ કુઆ પણ બેઠા હતા. કોઠારીસ્વામીએ ગોળિયાં સમજાવ્યું કે ભગવાન અને સંતની સેવા કરવાથી શું લાભ થાય છે અને સેવા કરવામાં લોભ ક્યાં બંધનરૂપ થાય છે! કોઠારીસ્વામીની વાતો સાંભળીને નરસિંહ કુઆએ અંતર્દિષ્ટ કરી અને પોતાનો લોભ ટણે એવી મનોમન પ્રાર્થના પણ કરી.

ઈ.સ. ૧૯૮૧માં ‘ભગવાન સ્વામિનારાયણ દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ’ ગેજવાયો ત્યારે કુઆને અંતરમાં ઈચ્છા જાગી કે મહોત્સવના અંતિમ દિવસે રસોઈ આપવી છે. ભક્તોને જમાઈને પુણ્ય લેવું છે. સ્વામીજીએ એમની પ્રાર્થના સ્વીકારી. સમૈયાના અંતિમ દિવસે દેશ-વિદેશના હજારો ભક્તો જમ્યા. કુઆની આ સેવાથી સ્વામીજી પ્રસર થયા અને આશીર્વાદ આપતા બોલ્યા, ‘કુઆ, આજથી તમારો લોભ ગયો.’

આમ, કુઆએ સેવા કરવાની રૂચિ રાખી તો સ્વામીજીના આશીર્વાદ વરસી ગયા અને લોભથી મુક્ત થઈ ગયા.

‘દેવતાઓ આવીને સેવા કરી જશો.’

ઈ.સ. ૧૯૮૧માં ‘ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ’ હરિધામની ધરતી પર ઉજવાયો. હરિભક્તોનો સમાજ ઓછો અને તૈયારી ઘણી કરવાની. સંતો પાસે આવાં મોટાં આયોજનનો ઝાડો અનુભવ નહિ, પરંતુ સ્વામીજીના બળે પૂવ્તેયારીઓ ચાલી રહી હતી.

એક દિવસ સ્વામીજીએ કોઠારીસ્વામીને પૂછ્યું, ‘શું ચાલે છે?’

બે હાથ જોડી દીનભાવે કોઠારીસ્વામીએ કહ્યું, ‘આવડો મોટો સમૈયો આવે છે ને કાંઈ સૂર્ય પડતી નથી.’

ત્યારે સ્વામીજીએ પરાભાવમાં આવીને કહ્યું, ‘શું મુંજાઓ છો? દેવતાઓ આવીને સેવા કરી જશો.’

અને સાચે જ, સ્વામીજીના સંકલ્પે એ મહોત્સવમાં જાણે દેવતાઓ જ આવીને સેવા કરી ગયા હોય એમ સહજતાથી બધી સેવાઓ પાર પડી.

સ્વામીશ્રીના અનુપમ સામર્થ્યની કોઠારીસ્વામીજી અને સહૃદ્દુ ભક્તોને અદ્ભુત પ્રતીતિ થઈ.

કામા

એકવાર સ્વામીજી કાકાજીને કહે, ‘અમારા છોટુભાઈ અને સોમભાઈએ ગોકુળિયું ગામ તૈયાર કર્યું છે, પામોલ. આપણે એમનાં દર્શન કરવા જઈએ.’ બીજે દિવસે સ્વામીજી અને કાકાજી પામોલ પદ્ધાર્યા.

પામોલ ગામમાં સભાનો પ્રારંભ થયો. સ્વામીજી અને કાકાજી આસન પર બિરાજ્યા. ગામના ભક્તો દર્શન-પરાવાણીનો લાભ લેવા નીચે ગોઠવાયા. સ્વામીજીએ ગોઢિનો પ્રારંભ કર્યો; ત્યાં જ એક દ્વેષી વડીલ એમની ભજન-મંડળી લઈને આવ્યા અને સામેના મંદિરમાં મોટેથી ભજનો ગાવા લાગ્યા.

સ્વામીજીની પરાવાણીનો પ્રભાવ એવો હતો કે કોઈનું એ તરફ ધ્યાન ન ગયું. પછી કાકાજીએ ગોઢિ કરતા કહ્યું કે ભગવાન હોય ત્યાં માયા હોય જ. એ એનું કામ કરે, આપણે આપણું કામ કરીએ. એમ કહીને કાકાજીએ પણ ગોઢિનો લાભ આપ્યો.

સભા પૂરી થઈ. સ્વામીજી સોખડા પધાર્યા. ૧૦ દિવસ થયા. જેણે દ્રેષ્ટભાવે વર્તન કરેલું એ વડીલને પૈસાની જરૂર પડી એટલે મદદ માટે તેઓ સ્વામીજીને મળવા આવ્યા. વિરોધ કર્યો હોવા છતાં સ્વામીજી પાસે આવવાનું મન થાય એ સ્વામીજીનો સુહૃદભાવ કેવો હશે! સ્વામીજીએ એમને પ્રેમથી આવકાર્યા. ચુલા-નાસ્તો કરાવ્યાં. એમની સાથે એવી રીતે શાંતિથી વાતો કરી કે જાણે પોતાની સાથે કાંઈ બન્યું જ નથી!

પછી એ વડીલ કહે, ‘સ્વામિજી! મારે ચારસો રૂપિયાની જરૂર છે.’

એના દ્રેષ્ટને યાચનામાં પરિણામિત કર્યો એ ગુરુહરિની કેવી તપશ્ચર્યા! સ્વામીજીએ કોઈારીસ્વામીને બોલાવ્યા અને કહ્યું, ‘આમને ચારસો રૂપિયા અપાવી દો. આપણો બહુ મોટી સેવા એમાણે કરી છે.’

ગુરુહરિના એ શબ્દોમાં કટાક્ષ નહોતો પણ અંતરની ગુણગ્રાહિતા હતી! કોઈારીસ્વામીએ સઘણું જાણવા છતાં ગુરુહરિના વચ્ચે પેલા વડીલને સેવા અપાવી. આભાર વ્યક્ત કરતાં અને મનોમન પશ્ચાતાપનાં પૂર્માં વહેતા એ વડીલ વિદાય થયા.

અપકાર ઉપર ઉપકારની સ્વામીશ્રીની આ ભાવનાએ કોઈારીસ્વામીજીના દિલમાં સંબંધના માહાત્મ્યની સરવાણી રેલાવી.

ભગવદીની અનિવાર્યતા

એક સાધક. ત્યાગાશ્રમ સ્વીકાર્યા પહેલા પૂર્વાશ્રમમાં તેમનું ખૂબ રંગીલું જીવન. રજોગુણના એ સંસ્કારોની અસર ત્યાગાશ્રમમાં પણ વર્તાતી હતી. કોઈારીસ્વામી સાથે ખુદ્ધાદિલનો સંબંધ. જ્યારે પણ ભૂંડા સંકલ્પોનો આવેગ ઉપે ત્યારે કોઈારીસ્વામી સાથે બેસીને હૈયું હળવું હણવું કરી લે. કોઈારીસ્વામી એમને સ્વામીજી પાસે લઈ જાય.

પેલા સાધક સ્વામીજી પાસે નિષ્કપટભાવે વાતો કરે. એના નિષ્કપટપણાના સંબંધથી સ્વામીજી રાજ્ઞપાનું દર્શન કરાવે. એકવાર એ સાધકના નિષ્કપટપણાથી સ્વામીજી અત્યંત રાજુ થઈ ગયા અને એને ભેટચા. બસ.. કૃપા થઈ ગઈ! ગંદા સંસ્કારોનો પળમાં પ્રલય થઈ ગયો. સાધક હળવાફૂલ થઈ ગયા. અંતરનો બધો જ કચરો નીકળી ગયો હોય

એવો અનુભવ થયો. ત્યારપછી ક્યારેય ગંદા વિચારોના પ્રભાવે એમને પરાસ્ત નથી કર્યા.

આમ, ભગવદીના સમાગમે મોટાપુરુષ સાથે નિષ્કપ્તભાવનો સંબંધ બંધાયો અને કૃપા થઈ ગઈ.

સંબંધનો મહિમા

‘સંબંધ’ કેટલો સવદિશીય અને વ્યાપક શબ્દ છે! અક્ષરધામના પુરુષના સાત્ત્વિક્યમાં સંબંધયોગની સાર્થકતા રહેલી છે.

એક દિવસ સ્વામીજી ટ્યુબવોલ (હરિધામ) જામફળીના ખેતરમાં પદ્ધાર્યા. સાથે કોઠારીસ્વામી પણ હતા. કોઠારીસ્વામી સ્વામીજી માટે જામફળ શોધવા માટે થોડે દૂર ગયા. એવામાં ચાર-પાંચ ગલુડિયાં એમની આગળ-પાછળ ફરવા લાગ્યાં. તેઓ જ્યાં જાય ત્યાં એ ગલુડિયાં આવે. ‘સ્વામીજીની દાસ્તિ એમના પર પડે તો તેઓ પ્રસાદીનાં થઈ જાય’ એવી ભાવનાથી કોઠારીસ્વામી સ્વામીજી પાસે આવ્યા તો પેલાં ગલુડિયાં પણ પણ એમની પાછળ-પાછળ આવ્યાં. સ્વામીજીએ આ જોયું.

સ્વામીજીની દાસ્તિમાં આશ્રય જોઈને કોઠારીસ્વામીએ કહ્યું કે આ ગલુડિયાં આપના સંબંધમાં આવી ગયાં!

ત્યારે સંબંધયોગનું અદ્ભુત દર્શન કરાવતું મહિમાપૂર્ણ વચ્ચન ગુરુહરિના મુખારવિંદમાંથી સરી પડ્યું, ‘એને તમારો સંબંધ થયો એ ઓછો છે?’ સંબંધનો કેવો મહિમા!

ગુરુહરિની નિ:સ્પૃહીતા

ઈ.સ. ૧૯૮૪માં સ્વામીશ્રીનો હીરક મહોત્સવ ‘આત્મીય મહોત્સવ’ રૂપે ખૂબ જ ભવ્યતાથી ઉજવાનાર હતો. વિશાળ માત્રામાં સીધાસામાનની જરૂર પડે. કોઠારીસ્વામીને શિરે સમૈયાના ધીની સેવા હતી.

સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના અનુયાયી એક દાનવીર સત્તસંગી શેઠ હરિધામ મંદિરે દર્શને આવ્યા. તેઓ સ્વામિનારાયણ મંદિરોમાં શિબિર-

સમૈયા દરમ્યાન ખૂબ સેવા કરે. તેઓ સ્વામીજી સાથે બેઠા. કોઈારીસ્વામી પણ સાથે બેઠા. સમૈયાની સેવા બાબત એ શેરે સ્વામીજીને જગ્યાવ્યું કે મારે આત્મીય મહોત્સવમાં ધીની સેવા કરવી છે. આપ કહો એટલા ઉભાની સેવા હું કરીશ.

એમની સેવા કરવાની ભાવના નિહાળીને સ્વામીજીએ રાજ્યપાનું દર્શન કરાવ્યું પણ કાંઈ પ્રત્યુત્તર ન આપ્યો. એ શેરે ગ્રાણ વખત કહ્યું પણ સ્વામીજીએ કોઈ ઉત્તર ન આપ્યો.

અંતે સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘આપ મંદિરોમાં સેવા કરો છો એ અમારી જ સેવા છે ને! આપ ‘આત્મીય મહોત્સવ’માં એક દિવસ દર્શન કરવા આવો એટલી જ તમારી સેવા. તમારે બીજી કોઈ સેવા કરવાની નથી.’ આટલા મોટા સમૈયામાં પદાર્થોની જરૂર તો રહેવાની જ. છતાં પણ એ સેવા સ્વામીજીએ ન સ્વીકારી.

સ્વામીશ્રીની કેવી નિઃસ્પૃહીતા! આ નિઃસ્પૃહીતા અને પ્રભુના માથે પડીને જીવવાની ભાવનાનાં દર્શન કરીને કોઈારીસ્વામીજીનું હૈયું ગદ્ગદિત થઈ ગયું!

ભગવાનના બળે જીવતાં શીખવાડ્યું.

ઈ.સ. ૨૦૦૫માં ગુજરાતમાં ખૂબ વરસાદ પડ્યો. વડોદરા શહેરમાં ડેર-ડેર પાણી ભરાઈ ગયાં. હરિધામના સમગ્ર પરિસરમાં પણ બધે જ પાણી ફરી વળ્યું. રસોદું જળબંબાકાર થઈ ગયું. સંતોના નિવાસસ્થાન ‘ચોગીઆશ્રમ’માં પણ પાણી આવવાની તૈયારી હતી. મંદિરના ભૌંયરામાં પણ પાણી ફરી વળે એવી પરિસ્થિતિ નિર્માણ થઈ.

સંતો અને સેવકો મંદિરના ભૌંયરામાં રાખેલો બધો સામાન ખસેડવાની સેવામાં લાગી ગયા. ભૌંયરામાં આવેલ એકાઉન્ટ ઔફિસ અને કોમ્પ્યુટર રૂમમાં જો પાણી ફરી વળે તો શું થાય? એ ચિંતાજનક બાબત હતી. કોઈારીસ્વામી એ વખતે સ્વામીશ્રી સાથે અમેરિકા વિચરણમાં હતા.

શાખીસ્વામીજી, સંતવક્ષભસ્વામી અને વિહુલદાસે સ્વામીજીને આ અંગે ગ્રાર્થના કરવા નિર્ણય કર્યો અને સ્વામીશ્રીના સેકેટરી અશોકભાઈને

ફોન દ્વારા સમાચાર આપ્યા. એ સમયે અમેરિકામાં રાત્રિના બે વાગ્યા હતા. સ્વામીશ્રી યોગનિદ્રામાં હતા.

કોઠારીસ્વામી અને અશોકભાઈ વિચાર કરવા લાગ્યા કે સ્વામીજીને વાત કરવી કે ન કરવી. જો એમને ભગવાનનું સ્વરૂપ માનતા હોઈએ તો એ તો બધું જાણે જ છે, તો પછી એમને ઉઠાડાય નહીં. એમ દસેક મિનિટ સુધી બહાર ઊભા રહીને મંથન કરતા રહ્યા.

ત્યારબાદ કોઠારીસ્વામીને પરાભક્તિનો વિચાર આવતાં અશોકભાઈને કહ્યું કે હરિધામમાં સંતો સ્વામીજીના સેંદેશાની રાહ જોતા હશે તો ચાલો પ્રાર્થના કરીએ. એમ કરીને તેઓ સ્વામીજીની રૂમમાં પ્રવેશ્યા.

કોઠારીસ્વામી સ્વામીજીના મુખારવિંદ પાસે ગયા અને આઠ-દસ વાર ‘સ્વામીજી! જ્ય સ્વામિનારાયણ..’ ‘સ્વામીજી! જ્ય સ્વામિનારાયણ..’ એમ બોલ્યા તો પણ સ્વામીજીએ યોગનિદ્રાનો ત્યાગ ન કર્યો. પછી યોગીસ્વરૂપસ્વામીએ ખૂબ હળવે હાથે સ્વામીજીના ચરણોમાં એકયુપ્રેશર શરૂ કર્યું, ત્યારે સ્વામીજીએ આંખો ખોલ્યો.

કોઠારીસ્વામીએ સ્વામીજી આગળ હરિધામની જળબંબાકાર પરિસ્થિતિનું વર્ણિન કર્યું. સ્વામીશ્રીએ સંતવલ્લભસ્વામી સાથે ફોન પર વાત કરીને બધી હકીકત જાણી. પછી આશીર્વાદ આપતાં બોલ્યા, ‘ચિંતા નહીં કરતા. સંતો-સેવકોને દેરીએ ધૂન કરવા બેસાડી દો, વરસાદ બંધ થઈ જશો. ભૌયરામાં પાણી નહીં આવે. અમે પણ અહીંયા ધૂન કરીએ છીએ.’ એમ આશીર્વાદ પાઠવીને સ્વામીશ્રીએ સાથેના સંતો-સેવકોને એક કલાક ધૂન કરવા કહ્યું. કોઠારીસ્વામી, પ્રબોધસ્વામી, યોગીસ્વરૂપસ્વામી, અશોકભાઈ અને પ્રશાંતભાઈએ પણ રાત્રિના ૨:૨૦ થી ૩:૨૦ સુધી એક કલાક ધૂન કરી. બીજી તરફ હરિધામમાં પણ સંતો-સેવકોએ ધૂન શરૂ કરી. સ્વામીશ્રીના સંકલ્પે થોડીવારે વરસાદ બંધ પડ્યો ને ભૌયરામાં પાણી જતું અટકી ગયું.

આમ, સ્વામીશ્રીના આશીર્વાદથી રક્ષા થઈ ગઈ. ‘ભજનિક બનાવવા અને પ્રભુના બળે જીવાડવા માટે ગુરુહરિએ ભજન કરાવડાયું’ એવી સહુને પ્રતીતિ થઈ.

‘મોટાપુરુષો તમારી સંભાળ રાખશે’

ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી પ્રથ્યે કોઈારીસ્વામીને કેવો ફૂતજ્ઞભાવ છે એ એમના જ શબ્દોમાં સાંભળીએ :

“બાપાએ મને આશીર્વાદ લખી આપેલા કે મોટાપુરુષો તમારી નજર રાખશે. પછી લખ્યું, ‘નજર શું? સંભાળ રાખશે.’

સ્વામીજી આજે પળેપળ મારી સંભાળ રાખી રહ્યા છે. મારો સ્પષ્ટ કહી દેવાનો સ્વભાવ. એટલે તરત જ કોઈને પણ નાળિયેર (જાણપણું) આપી દઉં. સ્વામીજીએ હુરહુંમેશ એ બાબતમાં મારું ધ્યાન રાખ્યું છે. એકવાર મારા પૂર્વાશ્રમના ભાઈ હરિભાઈ મહિમાની વાતો કરતા હતા. મને જાણપણું આપવાનું મન થયું પણ કાંઈ ન બોલ્યો.

થોડીવાર પછી સ્વામીજી મને કહે, ‘હું ભજન કરતો હતો.’

મેં પૂછ્યું, ‘દ્યાળું, શાનું ભજન કરતા હતા?’

તો સ્વામીજી કહે, ‘તમારું. તમે ભાઈને જાણપણું ન આપો તે માટે ભજન કરતો હતો.’ ‘આવો મારો સ્વભાવ, પણ મોટાપુરુષે પળેપળની સંભાળ રાખી છે!’

સ્વધર્મના આગ્રહી

‘એક વખત મારે મુંબઈથી વડોદરા આવવાનું હતું અને તરત જ પછી સવારે સ્નાન-પૂજા કરીને બીજી ટ્રેનમાં વડોદરાથી રાજકોટ જવા માટે નીકળવાનું હતું.’

સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘તમે વડોદરામાં સ્નાન અને પૂજા ક્યાં કરશો?’ મેં કહ્યું કે, દવેસાહેબને ત્યાં સ્નાન-પૂજા કરીને પછી આગળ જઈશું.

ત્યારે સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘જે ઘરમાં પુરુષ ન હોય એ ઘરમાં ન જવું એટલે તમે દક્ષા સોસાયટીમાં સ્નાન કરી લેજો. ત્યાં સતુભાઈ છે એ તમારી બધી વ્યવસ્થા કરી દેશો. હું સતુભાઈને જાણાવી દઉં છું.’ આમ સ્વામીજી આપણી પાસે સ્વધર્મનો કેવો આગ્રહ રાખે છે!

‘એકવાર સ્વામીજી સૌરાષ્ટ્રમાં નારાયણધરે બિરાજમાન હતા. ત્યાં નાનકડી સભા ભરાઈ હતી. બહેનો દૂર બેઠાં હતાં. હું સ્વામીજીની પાછળ

ખુરશી પર બેઠો હતો. મને સ્વામીજી કહે, ‘તમે મારી પાછળ ન બેસશો. તમારું મુખ આ તરફ (સ્વામીજી તરફ) રહે એ રીતે બેસી જાઓ. પછી એ પ્રમાણે સ્વામીજી તરફ મુખ રાખીને બેઠો.

સ્વામીજીનો સ્વર્ધર્મ પાલનનો કેવો આગ્રહ અને કેવું જતન!

ગુરુહરિના મુખે

બેંગલોરવાળા વિહુલદાસને સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘તમે જેવા સતુભાઈ સાથે ખુલ્લાદિલની વાત કરો છો એવો સંબંધ કોઠારીસ્વામી અને પ્રેમસ્વામી સાથે કરશો તો મહારાજ તમને જાગાસ્વામી જેવા બનાવશે.’

દવેસાહેબને સ્વામીજીએ કહેલું, ‘કોઠારીસ્વામી સાથે હેત રાખશો તો સત્સંગનાં ચઢાણ અધરાં નહીં લાગે. કોઈ શરત નહીં.. કોઈ બંધન નહીં.. જો કોઠારીસ્વામી સાથે દોસ્તી રાખશો તો પ્રગતિ જડપથી જઈ જશો.’

તા. ૪-૭-૯૯ના રોજ સ્વામીશ્રીએ સ્વમુખે વાત કરતા કહેલું :

‘ત્રણા-ચાર વર્ષ પહેલા મેં કોઠારીસ્વામીને કહેલું કે યોગીસ્વામીને મારે બીજી સેવામાં મૂકવા છે, જેથી હેતના અંગમાંથી એ આગળ જાય.

કોઠારીસ્વામી સહજતાથી બોલી ઉઠ્યા, ‘આવું મારું પણ ધ્યાન રાખજો, કેવળ આપમાં બંધાયેલો રહું. પરાભક્તિ કરતો રહું. મારામાં તો બુદ્ધિ નથી, તમે આપજો. નેચરાલીટીથી તરબોળ એમનું જીવન.. મને આનંદ થઈ ગયો!’

‘એક દિવસ કોઠારીસ્વામી મને કહે, રૂમના સેવકોને જ્યાં મૂકવા હોય ત્યાં મૂકજો. હું આપની રીતે રહીશા, પણ મારા માટે એક સેકન્ડ પણ વિચાર ન કરતા. જ્યાં મૂકો ત્યાં હું જઈશ. એમની એ પ્રીતિ કોક જુદી છે. આત્માનો રણકાર છે. ભક્તિનું અનુપમ દર્શન છે.’

‘એક દિવસ કોઠારીસ્વામી ઠકોરજીનાં દર્શન કરવા જતા હતા. એક સેવકે એમને ખૂબ ખખડાત્યા.

કોઠારીસ્વામીએ ઠકોરજી પાસે એટલી જ પ્રાર્થના કરીકે તું જ બોલનાર છે, તું જ કર્તાહૃતી છે, તું જ સર્વોપરી છે, તું સદા દિવ્યસાકાર.. હે મહારાજ! મારા જીવનમાં એક તું જ આકાર.. તું જ આધાર સ્વરૂપે છે તો જે સેવક સાથે પ્રસંગ બન્યો એની વિસ્મૃતિ કરાવજે. એનાં દર્શન કરું ત્યારે

આભાસસ્વરૂપે પણ યાદ ન આવે. મારા જીવનમાં આટલું કરી આપજો. એવી પ્રાર્થના કરી. આ રીતે કોઈારીસ્વામી પ્રસંગને પ્રસાદ બનાવી હે છે!

તા. ૧૦-૬-૨૦૦૫ના રોજ ગોળિ કરતાં સ્વામીશ્રીએ કહ્યું, ‘કોઈારીસ્વામી એક સેવકને ઊઠાડવા ગયા. સેવકે એમને ખૂબ ખખડાવ્યા. બીજુ વાર ગયા. બીજીવાર પણ ખખડાવ્યા. મારી પાસે આવ્યા.

મેં પૂછ્યું તો કહે, ‘બ્રહ્મ લટકાં કરે બ્રહ્મ સાથે.’ આજે હઠય બદલાઈ ગયું!

‘નવસારીના સમેયા વખતે મેં કોઈારીસ્વામીને કહ્યું, ‘તમારે સમેયામાં બોલવાનું છે. હું તમને બે-ગ્રાણ પ્રસંગો કહીશ. કોઈારીસ્વામી કહે, ‘મારે ક્યાં લાખોને રાજુ કરવા છે. મારે તો આપને રાજુ કરવા છે.’ એ વાક્ય મને ખૂબ ગમી ગયું.’

બુદ્ધિશી પરણી સરળતા

એક હરિભગતને પગમાં ફેક્ચર થયેલું. એકસ-રે પડાવ્યો. સ્વામીજી પાસે આવ્યા. સ્વામીજીએ કહ્યું કે ડૉ. શૈલેષભાઈ ત્રિવેદીને બતાવી દો. સ્વામીજીએ કોઈારીસ્વામીને કહ્યું કે શૈલેષભાઈને ચીહ્ની લખી લખી દો.

કોઈારીસ્વામીને ખબર હતી જ આ કેસ ઓર્થોપેડીક ડૉક્ટરનો છે એટલે ડૉ. મહેશભાઈ પાસે મોકલાય, ફીજીશીરીયન પાસે ન મોકલાય. પરંતુ એમણે જરાય બુદ્ધિ ન લગાડી અને ડૉ. શૈલેષભાઈને ચીહ્ની લખી આપી કે સ્વામીજીની આશાથી આવનાર ભક્તના એકસ-રે તપાસીને યોગ્ય નિદાન કરશોજુ.

શૈલેષભાઈએ એકસ-રે જોયા. કહે, ‘કાંઈ થયું નથી. બંને પગો વજન આપીને પગ ઊંચા-નીચા કરશો એટલે સારું થઈ જશે.’ પેલા ભગતે એમ કર્યું અને સારું પણ થઈ ગયું!

મોટાપુરુષના વચનમાં મન-બુદ્ધિ લગાડ્યા વગર સરળ વર્તી જવું તે આનું નામ! મોટાપુરુષના આશીર્વાદ એમાં સમાપ્તેલા છે.

કૃપા થઈ ગઈ

ઉભરાટ શિબિરમાં એકવાર સ્વામીશ્રીએ પોતાની પરાવાણીમાં વાત કરતાં કહ્યું, ‘કુસંગીને વિશે પણ જો ભાવફેર હશે તો મહારાજ બ્રહ્મતનું નહીં આપે.’

કોઠારીસ્વામીએ સ્વામીજીના આ વચનને મનમાં અંકિત કરી લીધું. પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી સાથે એ વાક્ય પર બેગા મળીને સ્વાધ્યાય કર્યો.

સાંજે સ્વામીજી પાસે એ અંગે વાત કરતાં કોઠારીસ્વામીએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું કે સવારે આપે ગોળિમાં અદ્ભુત વાક્ય કહ્યું. માનવ-કક્ષાની બહારનું આ વાક્ય લાગે છે.

સ્વામીજીએ આશ્રયવત્ત પૂછ્યું, ‘કયું વાક્ય?’

કોઠારીસ્વામી કહે, ‘કુસંગીને વિશે પણ જો ભાવફેર હશે તો મહારાજ બ્રહ્મતનું નહીં આપે.’

કોઠારીસ્વામીની જાગ્રત્તાનાં દર્શન કરીને સ્વામીજીએ પ્રસત્તા વ્યક્ત કરતાં કહ્યું, ‘તમને ખબર પડી?’

ત્યારે કોઠારીસ્વામી બે હાથ જોડી બોલ્યા, ‘આપની કૃપાથી નજરમાં આવ્યું.’

સ્વામીજી કહે, ‘હા... કૃપા જ જોઈએ.’

બીજે દિવસે બપોરે કોઠારીસ્વામી અને પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી ભોજન લઈ રહ્યા હતા. સ્વામીજી ત્યાં પધાર્યા. સ્વામીજીએ કોઠારીસ્વામી અને પ્રેમસ્વરૂપસ્વામીના પતરમાં ખીચડી પીરસી. પછી એમાં ધી રેડ્યું અને જાતે જ ચોળ્યું. પછી કહે, ‘હવે જમી જાવ.’

સ્વામીશ્રીનું આ દર્શન નિહાળીને કોઠારીસ્વામીએ પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘દયાળું, આટલી બધી કલણાં!’

ત્યારે સ્વામીશ્રી બોલ્યા, ‘કાલે માંયું હતું ને!’

સ્વામીશ્રીની આ અકારણ કલણાને કોઠારીસ્વામી અને પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી કૃતજ્ઞભાવે નિરખતા રહ્યા.

‘જાવ, અખંડ મહિમામાં રહેવાશે’

એકવાર જ્ઞાનયજ્ઞ હોલમાં કોઈારીસ્વામીએ ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘અખંડ શુભ વિચાર રહે એવા આશીર્વાદ આપો.’

સ્વામીજી કહે, ‘આવું શું માંગો છો? અખંડ મહિમામાં રહેવાય એવું માંગવું જોઈએ.’ ત્યારે પૂ. કોઈારીસ્વામીએ પ્રાર્થના કરતા કહ્યું, ‘એ તો આપે આપવું પડે.’

ત્યારે સ્વામીશ્રીના મુખારવિંદમાંથી અંતરના આશીર્વાદ સરી પડ્યા, ‘જાવ.. અખંડ મહિમામાં રહેવાશે!’

‘જાવ, સત્સંગ વધશે’

ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી સાથેની કેટલીક ઐતિહાસિક વાતો કોઈારીસ્વામીના મુખે જ સાંભળીએ :

‘પહેલાં અમે આસોજ જતા. કોઈ સત્સંગી નહોતું. ગામમાં જોળીમાં ફરીએ તો પણ કાંઈ મળે નહીં. એક દિવસ મેં સ્વામીજીને કહ્યું, ‘આપ કૃપા કરો તો જ મુક્તો યોગમાં આવશે અને સેવા કરશે.’ ત્યારે સ્વામીજી આશીર્વાદ આપતા બોલ્યા, ‘જાવ, હવે સત્સંગ વધશે.’ ત્યારબાદ સત્સંગ વધ્યો.’

‘વડોદરામાં પણ તે વખતે સત્સંગ નહોતો. બધેથી જ વિરોધ હતો. ત્યારે પણ સ્વામીજીએ સંકલ્પ કરેલો કે ‘હવે વડોદરામાં સત્સંગ વધશે.’

‘અમે સુરત જતા ત્યારે માત્ર છ ઘર હતાં.

એક દિવસ સ્વામીજીએ આશીર્વાદ આપતાં કહેલું, ‘હવે સુરતમાં સત્સંગ વધશે. સ્વામીજીના સંકલ્પે નટુકાકા સુરત રહેવા આવ્યા અને ત્યારપણી સુરતમાં સત્સંગના વિકાસની શરૂઆત થઈ.’

‘એક દિવસ અમે જૂના મંદિરે રહેતા હતા ત્યાં એક એન્જિનીયર આવ્યા હતા. કલોલમાં કામ કરતા હતા. સ્વામીજીનું નામ સાંભળ્યું હશે એટલે જીજાસાવશ મળવા આવ્યા ને મને કહે, ‘તમારા સ્વામીજી ક્યાં છે?’

મેં કહ્યું, ‘વિચારણામાં પદ્ધાર્યા છે.’ તો કહે, ‘તમારા સ્વામી આખો દિવસ શું કરે?’ મેં કહ્યું, ‘સવારે ઉઠે, ભજન કરે, હરિભક્તો આવે એમની

જોડે કથાવાર્તા કરે, સમાધાન આપે.' મને કહે, 'તેઓ યોગ કર્યારે કરે છે? ધ્યાન કર્યારે કરે છે? એ સાધના કર્યારે કરે છે?' એક સાથે પ્રશ્નો પૂછ્યા.

ભગવાને મને પ્રેરણા કરી એટલે મેં એને કહ્યું કે આ સૂર્ય જો થોડો નીચે આવે તો એની ગરમીથી બધું ખલાસ થઈ જાય, એટલી ગરમી પ્રયંક છે. તો કહે, ‘વાત સાચી.’

મેં કહ્યું, ‘સૂર્યની અંદર અગ્નિ છે એ અગ્નિમાં બળતાડું ક્યાં વપરાતું હશે? ને એ ક્યાંથી લઈ આવતો હશે?’

તો એકદમ ગરમ થઈ ગયા કે એ તો સ્વયં પ્રકાશિત છે. મેં કહું,
 ‘બસ, આમારો ભગવાન રાખ્યા છે એટલે એમને કોઈ સાધનાની જરૂર
 નથી. સહજ જ છે. ધ્યાન, ધારણા અને યોગથી જે પ્રભુને પામવા હતા એ
 ભગવાન આમારો સહજતાથી સાધ્યા છે.’

三

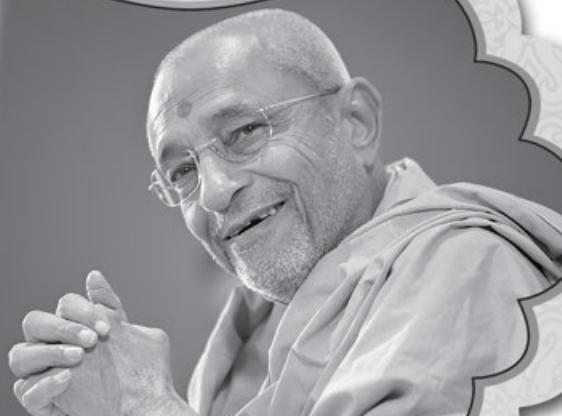
‘ગુરુદ્વારિની ગર્વ’

કોઠારીસ્વામીજીએ એક પ્રસંગે સ્વામીશ્રીની અપતિમ ગરજનું દર્શન કર્યું. સ્વામીશ્રીએ એક સાધકને મળવું હતું એટલે એમને બોલાવ્યા. અંતરમાં ઘમસાણ યુદ્ધ ચાલી રહ્યું હોવાથી એ સાધક ન આવી શક્યા. સ્વામીજીએ ફરી બોલાવ્યા તો પણ તેઓ ન આવી શક્યા.

કોઠારીસ્વામીએ સ્વામીજીને આ સમાચાર આપ્યા ત્યારે સ્વામીજીએ ગરજનું દર્શન કરાવતાં કહ્યું, ‘એ ભલે ન આવ્યા પણ હું એમને સામેથી મળવા જઈશ.’ કોઠારીસ્વામીએ પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘દ્યાળું, આપ ન જશો, હું એમને ફરીથી મળીને આવું છું.’

ત્યારે સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘ના, તું જ જઈશ.’ એમ કરીને સ્વામીજી સામેથી એમને મળવા પદ્ધાર્ય. એ સાધકને મળીને અને હેત કરીને એમની મુંજુવાણ ટાળી દીધી. ગુરુહરિણી કેવી કલ્પનાતીત ગરજ!

三

૨

‘ચકોરને વહાલો ચંદ્ર હો...’

બધું જ હિતકારી અને કલ્યાણકારી

એકવાર સોખડા મંદિરે ગુરુહરિ પ.પૂ. સ્વામીજીએ શિબિર રાખી હતી. લંઘનથી નટુભાઈ આવ્યા હતા. એમને પણ સ્વામીશ્રીએ શિબિરનો લાભ લેવા બોલાવ્યા. નટુભાઈ અચાનક બીમાર પડી ગયા. શિબિર પૂરી થઈ ગયા પછી સ્વામીજી નટુભાઈને પોતાની સાથે જૂનાગઢ લઈ ગયા. ત્યાંથી પરત આવીને નટુભાઈને વડોદરા રાજ્યા ને ડેડીસ્વામીને (પૂ. હરિસ્વરૂપસ્વામીને) મળવા મોકલ્યા.

રાત્રે ડેડીસ્વામી પાછા આવ્યા ત્યારે સ્વામીજીએ રહસ્યની વાત કરતાં કહ્યું, ‘નટુભાઈને આન્ટીમાં હેત ન રહી જાય એટલા માટે મેં એમને અહીં બોલાવી લીધા છે.’

બીજે દિવસે ડેડીસ્વામીને કહે, ‘ચાલો આપણે નટુભાઈ પાસે જઈએ.’ નટુભાઈની ખબર કાઢીને રાત્રે મંદિરે આવ્યા. સંતો પાસે ધૂન

કરાવી. થોડીવારમાં સમાચાર આવ્યા કે નટુભાઈ ધામમાં ગયા છે. એટલે સ્વામીજી તરત જ દવાખાને જવા નીકળ્યા.

સ્તામાં સ્વામીજીએ રહસ્યની વાત કરતાં ડેડિસ્વામીને કહ્યું,
‘નટુભાઈને સ્વાદની વૃત્તિ ખૂબ પજવતી હતી. એમનો છેલ્હો જન્મ કરાવવા
માટે પ્રભુએ કરુણા કરીને સ્વાદ લઈ લીધો. છેલ્હા પંદર દિવસ સુધી
મહારાજે એમને સ્વાદ આવવા દીધો નથી. નહીં તો એ વૃત્તિ એમને બીજો
જન્મ લેવડાવત.’

પછી આગળ વાત કરતાં કહ્યું, ‘એમને અપેક્ષિત વૃત્તિ પણ પજવતી
હતી. જુસસ કાઈસ્ટને ખીલા ભોંકવામાં આવ્યા. એ જાણતા હતા કે મને
દુઃખ પડવાનું છે છતાં પણ એમણે એમના અનુયાયીઓને એ અંગે કાંઈ
જણાવ્યું નહીં. એમણે ભગવાન સાથે કોઈ ધોખાવાંધા ન કર્યા કે ભગવાને
મારી સાથે આવું કેમ કર્યું? કેવું ભગવાનનું કર્તાપણું માન્યું હશે! જ્યારે
નટુભાઈ ખૂબ અપેક્ષિત હતા.

જો આપણે ત્યાં ગયા હોત તો કહેત કે આમ્રે મારી સાથે જ
ભગવાને આવું કર્યું? મેં આટલી સેવા કરી તોયે મારી આ હાલત! આપણે
મોડા પહોંચ્યા એ પણ એમના હિતમાં જ હતું. એમના આત્માનું રૂદું જ
થયું.’ એમ ગોછિ કરતાં કરતાં દવાખાને પદ્ધાર્યા ને એમના પાર્થિવ દેહનું
પૂજન કર્યું. ત્યારબાદ નટુભાઈના પાર્થિવ દેહને સોખડા લાવવામાં આવ્યો.
અંતિમયાત્રામાં ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી જોડાયા અને સ્વહસ્તે અંગ્રિદાહ પણ
આપ્યો.

મોટાપુરુષનું એક-એક ચરિત્ર કેવું હેતુપૂર્વકનું હોય છે! આત્માના
કલ્યાણ માટેનું હોય છે! એમનું જવું કે ન જવું, એમનું મોડા પહોંચવું કે
વહેલા પહોંચી જવું - એમનું બધું જ હિંય અને મંગલકારી હોય છે.

સંડચ્ચ પૂરો કર્યો.

ઈ.સ. ૧૯૭૮માં પૂ. સુહંદસ્વામી, પૂ. ભગવત્સ્વરૂપસ્વામી,
સાધુસ્વરૂપસ્વામી વગેરેને દીક્ષા આપવાની હતી. સાધુ થનાર યુવકોની
એક શિબિર આબુ રાખવામાં આવી હતી. પૂ. કોઠારીસ્વામી અને

પૂ. પ્રેમસ્વરપ્રસ્વામી યુવકો સાથે આબુ જવા વહેલા નીકળી ગયા હતા. પ.પૂ. સ્વામીજીની સાથે પૂ. સંતવક્ષભસ્વામી, પૂ. ભક્તિવક્ષભસ્વામી અને પૂ. ડેડીસ્વામી જઈ રહ્યા હતા.

સવારના આઈ વાગ્યે અમદાવાદથી પસાર થઈ રહ્યા હતા અને શાહીબાગ પાસે એક રીક્ષા સાથે ગાડીનો અક્સમાત થયો. રાજુભાઈ ઘટનાસ્થળે રોકાઈ ગયા. સ્વામીજી અને ડેડીસ્વામી ઠાકોરજીને લઈને બીજી રીક્ષામાં બેસી પ.ભ. જગજીવનરામને ત્યાં જવા નીકળ્યા.

રસ્તામાં ડેડીસ્વામીએ સ્વામીજીને પૂછ્યું, ‘આ શું લીલા કરી?’ ત્યારે સ્વામીજીએ જવાબ આપતાં કહ્યું, ‘ઠાકોરજીને અહીં (અમદાવાદ) જમવાની ઈચ્છા હુશે.’

પ.ભ. જગજીવનરામને ત્યાં પહોંચીને ડેડીસ્વામીએ ઠાકોરજીને જળ ધરાવ્યું. સ્વામીજીનો થાળ બાબુભાઈને ત્યાં રાખ્યો હતો. તે દિવસે યોગીજીમહારાજનો શ્રાદ્ધદિન હોવાથી સત્સંગમંડળનાં બહેનોએ ભેગા મળીને રસોઈ બનાવી હતી. થોડીવારમાં પૂ. સંતવક્ષભસ્વામી અને પૂ. ભક્તિવક્ષભસ્વામી પણ ત્યાં આવી ગયા.

સ્વામીજી થાળ લેવા બેઠા અને પતરમાં દૂધપાક લીધો. સ્વામીજીએ દૂધપાક પીવાનો પ્રારંભ કર્યો એવામાં જ બીજી રૂમમાં એક બહેન ઉંચે સાઢે રડવા લાગ્યા. સ્વામીજીએ દૂરથી આ સાંભળીને પ.ભ. રામ તરફ જોયું.

પ.ભ. રામે ખુલાસો કરતાં કહ્યું કે એ બહેને દૂધપાક બનાવતા સંકલ્પ કરેલો કે આજે યોગીબાપાનો શ્રાદ્ધદિન છે. જો યોગીજીમહારાજ ધરતી પર પ્રગટ હોય તો આજે મારો દૂધપાક જમવા આવે. અક્સમાતને નિમિત્ત બનાવીને આપ થાળ લેવા પદાર્થ. દૂધપાક જમ્યા અને બહેનનો સંકલ્પ પૂરો થયો એના આનંદમાં એ બહેન રડે છે. સ્વામીજી શાંતિથી સાંભળતાં રહ્યા. મર્માળુ હુસ્યા ને થોડીવાર પછી આબુ જવા પદાર્થ.

આ રીતે મોટાપુરુષ વિધવિધ નિમિત્ત યોજીને મુમુક્ષુઓના શુભ સંકલ્પોને પૂરા કરતા હોય છે.

ગુરુસો ગ્રહણ કરીને કસર ટાળી.

ઉડીસ્વામીનું પ્રીતિનું અંગ એટલે એમના પર સ્વામીજીનો આગવો અધિકાર રહેતો. એકદિવસ હરિધામ ‘અનિર્દેશ’ના બાગમાં સભા રાખી હતી. સભાની શરૂઆતમાં સ્વામીજીએ ગુરુસો ગ્રહણ કરીને ઉડીસ્વામીને ખૂબ ખખડાત્યા. ઉડીસ્વામી શાંતિથી સાંભળતા રહ્યા.

થોડીવાર પછી ઉડીસ્વામી રૂમ પર ગયા. પૂર્ણ પ્રબોધસ્વામી અને પૂર્ણ ગ્રાહોશસ્વામી એમને મળવા માટે ગયા. એમને એમ કે ઉડીસ્વામી ઉદાસ થઈ ગયા હશે, પરંતુ આવીને જોયું તો તેઓ શીરો બનાવી રહ્યા હતા. બંને સંતોને આ જોઈને ખૂબ આશ્રય થયું. શીરો બનાવીને ઉડીસ્વામી સ્વામીજી પાસે પહુંચ્યો ગયા. એમને જોઈ સ્વામીજી હસ્યા. કહે, ‘આવી ગયા?’ સ્વામીજીના મુખારવિંદ પર પ્રસંગતા જોઈ ઉડીસ્વામી પણ રાજી થયા.

સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘શું લાવ્યા છો?’

‘ગરમ ગરમ શીરો છે. ગ્રહણ કરો.’ એમ કહીને ઉડીસ્વામીએ સ્વામીજીને શીરો પીરસ્યો.

સ્વામીજી શીરો જમતા જાય અને ઉડીસ્વામી તરફ દાખિ કરતા જાય. જમ્યા પછી ઉડીસ્વામીએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘આજે તો આપે મારા કેટલાય જન્મોની કસર કાઢી નાંખી. ગુરુસો થવામાં આપને ખૂબ ભીડો પડ્યો હશે.’

ઉડીસ્વામીનાં આ વચ્ચનો સાંભળી સ્વામીજી અત્યંત રાજી થઈ એમને ભેટી પડ્યા.

બધાની વચ્ચે જ્યારે મોટાપુરુષ અપમાન કરે ત્યારે ખોટું લાગી જાય અને ઉદાસીનતા પણ વ્યાપી જાય, પરંતુ મોટાપુરુષનાં આકરાં વચ્ચનો મીઠાં લાગે, ડિતકારી અને મંગલકારી લાગે એ કેવી પ્રીતિ હશે!

સરળતાના બદલામાં અક્ષારધામ અપ્યુ.

એકવાર સ્વામીજી દક્ષિણ ભારતમાં વિચરણ કરી રહ્યા હતા. ઢાકોરજીને સરોવરમાં નૌકાવિહાર કરાવવાની સ્વામીશ્રીની ઈચ્છાથી ઊઠી પદ્ધાર્યા. નૌકાવિહારનો સમય પાંચ વાગ્યાનો હતો. ત્યાં પહુંચ્યતાં છ વાગી

ગયા એટલે નૌકાવિહાર બંધ થઈ ગયો હતો.

એક વયોવૃદ્ધ દરવાન બહાર ઊભો હતો. સ્વામીજીનાં દર્શન કરીને હુધ્ય પામતો એ દરવાન બોલ્યો, ‘સ્વામીજી! આપ દો સાલ કે બાદ યહાં આયે. કહીએ મૈં આપ કી કયા સેવા કરું?’

સ્વામીજીએ એને કહ્યું, ‘આજ જલજીલાણી કા ઉત્સવ હૈ તો ઠાકોરજી કો સરોવર મૈં નૌકાવિહાર કરવાના હૈ.’

દરવાન કહે, ‘આપ ઠહરિએ, મૈં પૂછ કે આતા હું.’ એમ કહીને તે મેનેજર પાસે પરવાનગી લેવા ગયો. મેનેજરે ના પાડી. દરવાને ખૂબ વિનંતી કરી ત્યારે મેનેજર એક નૌકાની પરવાનગી આપી.

દરવાન સ્વામીજી પાસે આવ્યો. સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘યે સબ ભક્તલોગ આયે હૈનું તો ઉનકો ભી બોટમેં બિઠાના હોણા. હમ સંતલોગ અકેલે નહીં જા સકતે. આપ મેનેજર કો ફિરસે બિનતી કરો.’

સ્વામીજીના વચને પેલો દરવાન ફરી મેનેજર પાસે ગયો અને બોટની માંગાણી કરી. મેનેજરમાં ભગવાનનો પ્રવેશ થયો હોય એમ તેણે બીજી બોટ પણ કાઢી આપી. પછી સ્વામીજી અને સંતો-ભક્તોએ ઠાકોરજીને નૌકાવિહાર કરાવી સુમતિ માણી.

નૌકાવિહાર પૂરું થતાં સ્વામીજીએ એક હરિભગતને કહીને દરવાનને દસ રૂપિયા અપાવ્યા. દરવાન કહે, ‘નહીં સ્વામીજી, હમ યે રૂપિયે નહીં લેંગે. યે તો હમારા બડા ભાષ્ય હૈ ક્યા હમેં આપ કી સેવા કરને કા મૌકા મિલા.’ એમ કહી એણે પૈસા ન લીધા. સ્વામીજીએ એને બે કેળાં પ્રસાદસ્વરૂપે આપ્યાં.

પછી બોલ્યા, ‘મહારાજે એને અક્ષરધામ બક્ષિસમાં આપી દીધું!’

ત્યારે એક હરિભક્તો આશ્રમ વ્યક્તત કરતાં સ્વામીજીને કહ્યું, ‘આણો કોઈ સાધન નથી કર્યું અને આવા સરસ આશીર્વાદ મળી ગયા!’

ત્યારે એનું રહસ્ય સમજાવતાં સ્વામીજી બોલ્યા, ‘એને ખબર નથી કે એણે કોણી સેવા કરી છે. આપણી આજ્ઞામાં એણે હા એ હા અને ના એ ના કરી. કેવો સરળ વર્તી ગયો! પછી મહારાજે અક્ષરધામ આપવું જ પડે ને!’

અક્ષરધામ કેટલું છેટું? તો દરવાન અને મેનેજર વચ્ચેના અંતર

જેટલું જ, પણ વચ્ચે મન અને બુદ્ધિના બે ગઢ આવે. મોટાપુરુષના વચ્ચને સરળ થઈને એ ગઢ ઓળંગી જઈએ તો અક્ષરરધામ કેટલું નજીક થઈ જાય!

દેવતાઓ પ્રસાદી લેવા માટે રાહ જોઈને ઊભા હતા.

એકવખત ગુરુહરિ સ્વામીજી ઊઠી જઈ રહ્યા હતા. એક જંગલ આવ્યું. સ્વામીજીએ અચાનક ગાડી ઊભી રખાવી. કહે, ‘આપણે થોડો નાસ્તો કરી લઈએ.’ સંતોએ નાસ્તો તૈયાર કર્યો. પાથરણું પાથરીને નાસ્તો કરવા બેઠા.

થોડો નાસ્તો કર્યા પછી સ્વામીજીએ સુખડી, ચેવડો, થેપલાં અને થોડી પૂરીઓ કાગળમાં બાંધ્યા. પછી એ પડીકું તેઝિસ્વામીને આપતાં કહ્યું, ‘પેલાં ત્રણ બાળકો ઊભા છે એમને આપી આવો.’ તેઝિસ્વામી લઈને જતા હતા ત્યાં સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘પાછું વળીને ન જોતા.’

સ્વામીજીના વચ્ચે તેઝિસ્વામી એ ત્રણ બાળકોને નાસ્તો આપીને આવ્યા. સાંજે એમણે સ્વામીજીને કુતૂહલવશ પૂછ્યું, ‘આપે સવારે પાછું વળીને જોવાની કેમ ના પાડી?’

ત્યારે સ્વામીજી એનું રહસ્ય છતું કરતા ખોલ્યા, ‘ત્રણ દેવતાઓ આવ્યા હતા. પ્રસાદીની રાહ જોઈને ઊભા હતા. એટલે તમને પ્રસાદ આપવા મોકલ્યા.’

ત્યાંથી મૈસુરના વૃંદાવન ગાર્ડનમાં આવ્યા. ત્યાં સ્વામીજીએ એક વૃક્ષને દંડવત્ કર્યા. સંતો વિચારમાં પડી ગયા કે સ્વામીજીએ આ વૃક્ષને કેમ દંડવત્ કર્યા હશે?

તેઝિસ્વામીએ સ્વામીજીને પૂછ્યું ત્યારે સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘યોગીબાપા અહીંયાં પદારેલા ત્યારે આ વૃક્ષ નીચે બેઠા હતા.’ એમ કહેતાં સ્વામીજીએ પ્રસાદીની જગ્યા બતાવી. આમ, ગુરુભક્તિનું અને સંબંધના મહિમાનું અદ્ભુત દર્શન કરાવ્યું.

તે વખતે સ્વામીજીએ તેઝિસ્વામીના ખભા પર હાથ મૂકીને કહેલું, ‘તેઝિસ્વામી, આ આપણું છેલ્ણું વિચરણ છે.’

ત્યારે તો તેઝિસ્વામી કાંઈ સમજી ન શક્યા પણ હરિધામ આવ્યા.

પછી સ્વામીજીએ એમને પૂજારીની સેવામાં કાયમને માટે મુક્યા ત્યારે એમને સમજાયું. પૂજારીની સેવામાં ગુંથાઈ ગયા પછી સ્વામીજી સાથે વિચરણમાં જવાનું ન થયું.

અલોકિક આશીર્વાદ

ઉડીસ્વામી પ્રીતિનું પાત્ર હતા અને આશીર્વાદનું પણ. એકવાર તેઓ સ્વાધ્યાય-ભજનમાં એ કક્ષાએ રૂભી ગયા કે સ્વામીજીની ગરજ અને કરુણાનો વિચાર કરતાં કરતાં આંખોમાંથી આંસુ વહેવા લાગ્યાં. એમનો અંતરનો પોકાર સાંભળીને સ્વામીજી એમની રૂમ પર પદ્ધાર્યા. ઉડીસ્વામીને જોઈને ખૂબ રાજ્યપાનું દર્શન કરાવ્યું.

પછી સ્વામીજી પલંગ પર બિરાજ્યા. ઉડીસ્વામીએ સ્વામીજી માટે જમવાની દીશ તૈયાર કરી. સ્વામીજીને એ દીશ આપીને તેઓ સ્વામીજીનાં ચરણોમાં બેસી ગયા. સ્વામીજી જમતા જાય અને સ્મૃતિ આપતા જાય.

એ વખતે આશીર્વાદ આપતાં સ્વામીજી બોલ્યા, ‘રોગ રોગ નહીં લાગે, દોષ દોષ નહીં લાગે, વ્યક્તિ વ્યક્તિ નહીં દેખાય... કેવળ મહારાજ જ દેખાય... ધીરે ધીરે એ સ્થિતિમાં મહારાજ તમને લઈ જશે.

આજથી જ શરૂઆત થઈ જશે. આ બધું એક સેકન્ડમાં થઈ જાય પણ તમે ગાંડા થઈ જાવ એટલે ધીરે ધીરે થશો.’ એમ આશીર્વાદ આપીને કહે, ‘મહારાજ બધું છોડાવીને ખૂબ સુખિયા કરવા માટે લાવ્યા છે.’

આમ ગુરુહરિ ઉડીસ્વામી પર અઢળક ફળ્યા.

આપણે સહુએ બે ભાવના

નિરેંતર ઘૂંટવાની છે :

(૧) મોટાપુરુષની આજ્ઞા પાળવામાં
દેહ, ઈન્દ્રિયો ને અંત:કરણ
આડાં ન આવવા જોઈએ.

(૨) ધર, ગામ,
મંડળ કે મંદિરમાં
ભક્તો સાથે સુહૃદભાવનું
ખંડન ન થલું જોઈએ.

3

પ્રભુદર્શનના સાક્ષી 'દાસ'

આસોજના દાસભાઈનું મોસાળ અંજેસર. માતુશ્રી સ્વામિનારાયણનાં સત્સંગી એટલે પિતાશ્રી શનાભાઈને પણ સત્સંગ થયેલો. શનાભાઈ શિક્ષકની નોકરી કરે એટલે બધા 'માસ્તર' થી ઓળખે. એ સમયમાં બસની સગવડ ઓછી એટલે સોખડા, અંજેસર અને સાંકરદાના ગ્રામજનો પીલોલ સ્ટેશને ઉત્તરીને પગપાળા પોતાને ગામ આવે.

એકવાર ગુરુહરિ શાસ્ત્રીજીમહારાજ અને યોગીજીમહારાજ પીલોલ સ્ટેશને ઉત્તરા. ત્યાંથી અંજેસર જવું હતું. અંજેસરથી ગાંધુ લેવા આવે ત્યાં સુધી તેઓ આસોજની ભાગોળે વડ નીચે રાહ જોતા બેઠા હતા. બપોરના સમયે શનાભાઈ બેતરેથી પાછા આવતા હતા ત્યારે એમણે સંતોને જોયા એટલે નજીક જઈને પગે લાગી ઠાકોરજીના થાળ કરવા માટે વિનંતી કરી.

ત્યારે શાસ્ત્રીજીમહારાજ બોલ્યા, 'માસ્તર! હુમણાં તો નહીં આવીએ પણ આ ગામમાં અખંડ રહેવાય એ રીતે આવીશ. આ ગામ તીર્થ બનશે

એવો એક પુરુષ પાકશે.'

....પરંતુ એ વખતે શનાભાઈને શાસ્ત્રીજી મહારાજની રહસ્યમય વાતમાં બહુ સમજ ના પડી. એટલામાં ગાંધું આવી ગયું અને શાસ્ત્રીજીમહારાજ અને યોગીજીમહારાજ અંજેસર પદ્ધાર્યા.

✿ ✿ ✿

‘એ અમે જ છીએ.’

ઈ.સ. ૧૯૩૪ની વૈશાખ સુદ દસમ, ૨ઉભી મે ના મંગલદિને આસોજ ગામમાં પિતાશ્રી ગોપાળદાસ અને માતૃશ્રી કારીબાના ઘરે એ હિંદ્ય ચેતનાનું ‘પ્રભુદાસ’ તરીકે અવતરણ થયું. બાળપણમાં અનેક લીલાઓ કરીને ગ્રામજનોને પોતાની પ્રભુતાનો અનુભવ કરાવ્યો. ૧૯૫૫ની સાલમાં ગુરુવર્ય યોગીજીમહારાજના યોગમાં આવ્યા. તન-મન-ધન બાપાના ચરણે દોમી દીધું.

બાપાની આજ્ઞાથી પ્રભુદાસભાઈ આસોજમાં સત્સંગ સભા કરતા. એકવાર દાસભાઈના ઘરે એક સભામાં પ્રભુદાસભાઈએ શનાકાકાને સંબોધીને કહ્યું, ‘કાકા.. યાદ કરો પેલી વાત. શાસ્ત્રીજીમહારાજે વડ નીચે તમને જે વાત કરેલી એ અમે જ છીએ.’ પ્રભુદાસભાઈની આ વાતના સાક્ષી દાસભાઈ, બચુભાઈ, લક્ષ્મીકાંતકાકા, જસોદાકાકી વગેરે પણ હતાં. ત્યારથી શનાભાઈને પ્રભુદાસભાઈ પ્રત્યે એટલો બધો ભાવ થઈ ગયો કે એમનું કોઈપણ વચન પડવા દેતા નહોતા.

✿ ✿ ✿

અલમક્ષત પ્રભુ

પ્રભુદાસભાઈ કોઈ દિવસ ઘરમાં ના સૂવે. લાલ કલરની સાફી અને છીંકણી કલરની સાલ ઓઢીને ઘરની બહાર જ સૂતા હોય. ઠંડી, ગરમી કે વરસાદની પરવા નહિ.

ગામના પહેલવાન જેવા બચુભાઈને પ્રભુદાસભાઈ સાથે પાકી દોસ્તી. તે ગેલમાં આવી જાય ત્યારે પ્રભુદાસને ખભે ઉપાડીને ગામની બજારમાં ફેરવે. પ્રભુદાસને શરમ જેવું લાગે એટલે બચુને વિનંતી કરે કે મને

નીચે ઉતાર તો પણ બચુ ઉતારે જ નહીં. પછી પશાકાકાના બંગલાની પાળી પર પ્રભુદાસને ઉતારે. એમ આનંદ કરે.

બેંસની રક્ષા કરી.

દાસભાઈના ફળિયામાં એક બેંસ વિયાવાની હતી પરંતુ બર્ચ્યું અંદર જ મરી ગયું હતું. બેંસને પેટમાં તકલીફ થાય એટલે તે ઊભી થાય અને પાછી બેસી જાય એમ જ કર્યા કરે. એ લોકોએ ભરવાડોને બોલાવ્યા પરંતુ ત્રણ દિવસ સુધી કાંઈ ન થયું.

પ્રભુદાસભાઈ કહેવા જાય પરંતુ વડીલો એમની સલાહને ગાડો નહીં. એટલે ત્રીજા દિવસે તો પ્રભુદાસભાઈથી બેંસની દયનીય સ્થિતિ જોઈને ના રહેવાયું એટલે એક વડીલને કહી દીધું કે ત્રણ ત્રણ દિવસથી તમે આ લોકોને બોલાવો છો તે એમનાથી મટતું તો નથી. તમે કહેતા હો તો હું અડધા કલાકમાં મટાડી દઉં.

એટલે મેઘાભાઈ રબારીએ કહ્યું કે જો ભાઈ! અમે ત્રણ દિવસથી પ્રયત્ન કરીએ છીએ પણ બર્ચ્યું બહાર આવતું નથી તો તારી તાકાત હોઈ તો તું કરી બતાવ.

પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘અડધો જ કલાકમાં હું એને સારી કરી દઉં છું.’ એમ કહીને પ્રભુદાસભાઈ તો દોડતા ગયા અને ઘરમાંથી ફોડવાના ટેટા લઈ આવ્યા. બેંસના પૂંછું એ ટેટા બાંધી દીધા ને દીવાસળી ચાંપો. ટેટા ફૂટવા લાગ્યા એટલે બેંસ ભડકીને ઊભી થઈ ગઈ. ગભરાઈ ગયેલી બેંસ ઉધાળા મારવા લાગી એની સાથે પેટમાંથી બર્ચ્યું બહાર આવી ગયું. સૌ આશ્રયવત્ત જોઈ રહ્યા. પ્રભુદાસભાઈએ અજમાવેલો આ અદ્ભુત ઉપચાર જોઈને સૌ મોંભાં આંગળાં નાંખી ગયા અને એમને અભિનંદન આપવા લાગ્યા.

બાપા સાથેની એકતા

આસોજની ફાટક પાસે પ્રભુદાસભાઈનું બંગલીવાળું ખેતર હતું. એ ખેતરમાં કેળો કરેલી. એ વખતે પ્રભુદાસભાઈ ગોંડલથી આસોજ આવ્યા

હતા. કાશીબાએ કહેલું કે પરભુ! આજે કેળાં કાઢવાનાં છે તો તું હાજર રહેજે. એટલે પ્રભુદાસભાઈ, દાસભાઈ, બચુભાઈ અને બીજા છોકરાઓ ખેતરે ગયા. ખેતરમાં કેળાં કાઢીને એક જ્યાએ ઠગલો કરેલો. લાલાભાઈ શેઠ કેળાં લેવા માટે આવેલા. પ્રભુદાસભાઈ કેળાં જોખી રહ્યા હતા એવામાં લાલાભાઈ શેઠે જોયું કે પ્રભુદાસભાઈનો લેંધો લાલઘૂમ હતો.

એમણે તરત બૂમ પાડી કે પ્રભુદાસભાઈ! આ શું થયું તમને પગમાં? પ્રભુદાસભાઈ હસ્યા, પછી કહે, ‘કાંઈ થયું નથી.’ લાલાભાઈ નજીક આવીને કહે, ‘જુઓ તો ખરા આ તમારો લેંધો લાલ થઈ ગયો છે.’ એમણે લેંધો ઉપર ચઢાવીને જોયું તો કાંઈ દેખાયું નહીં!

ત્યારે પ્રભુદાસભાઈએ રહસ્ય કીધું કે આજે યોગીજીમહારાજનું ગૂમું ફાટ્યું છે. એની અસર અહીં થાય છે. મારો જીવ ગોંડલમાં યોગીજીમહારાજ પાસે જ હતો. હવે હિંશા થઈ ગઈ.

પછી પ્રભુદાસભાઈ ધરે ગયા અને કાશીબાને કહ્યું કે બા! આજે મારાથી અહીં નહીં રહેવાય, મારે ગોંડલ જવું પડશે એમ નક્કી કરીને તેઓ રાત્રે જ ગોંડલ જવા નીકળી ગયા.

ત્યાં પહોંચીને પ્રભુદાસભાઈએ કાશીબા પર કાગળ લખ્યો કે બાપાને ગૂમું મટી ગયું છે, અત્યારે સારું છે ને ઊંઘ આવે છે.

આમ, યોગીજીમહારાજ સાથેની એકતાનું અદ્ભુત દર્શન પ્રભુદાસભાઈએ કરાવ્યું.

પ્રભુદાસે લખેલ સંવાદ ‘માનવતાના પંથે’ ને ‘હૃદય પલટો’

પ્રભુદાસભાઈએ ૧૬ વર્ષની ઉમરે સૌ ગ્રથમ સંવાદ લખ્યો : ‘માનવતાના પંથે’ આસોજ ગામમાં ગાંધીજીના સ્ટેચ્યુ પાસે આ સંવાદ પ્રભુદાસભાઈના દિજર્શન હેઠળ કરવામાં આવ્યો. સાડા ત્રણ કલાક સંવાદ ચાલેલો. આસોજના ચાલીસ યુવકોએ એમાં ભાગ લીધો હતો.

આ સંવાદમાં લેખક તરફે પ્રભુદાસભાઈને ઈનામ આપવામાં આવ્યું હતું. બહારથી આવેલા મહેમાનોને આ સંવાદ ખૂબ ગમ્યો એટલે એમણે વડોદરામાં ‘ગાંધીનગરગૂરુ’ માં ફરીથી આ સંવાદનું આયોજન કર્યું. ત્યાં પણ

પ્રભુદાસભાઈને ઈનામ આપવામાં આવ્યું હતું. બીજો સંવાદ પ્રભુદાસભાઈએ લખ્યો હતો : 'હથ્ય પલટો.' એ પણ સુંદર રીતે આસોજમાં ભજવાયો હતો. આ સંવાદ સાડા ચાર કલાક ચાલેલો.

‘મહારાજે તમારી કેવી રક્ષા કરી!'

પ્રભુદાસભાઈ યોગીજી મહારાજની સેવામાં ગોડલ હતા ત્યારે બધી ખેતી રસુલભાઈ સંભાળતા. એકવાર એક બળદ ધામમાં ગયો.

દર મંગળવારે હાલોલમાં બળદ વેચવાની ગુજરી ભરાય. દાસભાઈને પણ બળદ લેવાનો હતો. પ્રભુદાસભાઈએ રસુલભાઈ અને દાસભાઈને હાલોલ જઈને બળદ લઈ આવવા કહ્યું. બંને જણા હાલોલ ગયા. બળદ પસંદ કર્યા.

બળદવાળાભાઈ બીજે દિવસે બંને બળદ આસોજ પહોંચાડી દે એવું નક્કી કરીને તેઓ બસ સ્ટેન્ડ આવ્યા. એવામાં ત્યાં એક રેતી ભરેલી ટ્રક આવી. હાથ કર્યો એટલે ટ્રક ઊભી રહી. ૨૦-૨૫ માણસો ઉપર બેઠા હતા અને ૮-૧૦ જણા આગળની કેબીનમાં બેઠા હતા.

રસુલભાઈ ઉપર ચઢી ગયા અને દાસભાઈને છાતીમાં અચાનક દુઃખાવો ઉપડ્યો. એમનાથી ઉપર ના જવાયું એટલે નીચે જ બેસી ગયા. અંદરથી એમને જાણે પ્રેરણા થતી હતી કે ટ્રકમાં ના બેસીશ.

રસુલભાઈ પણ ઉત્તરી ગયા. દ્રાઈવર પણ નીચે આવીને કહે, ‘બે પેસેન્જરને પાઇલ મોકલી દઈએ અને તમે આગળ બેસી જાવ.’

દાસભાઈ કહે, ‘મને બહુ ગભરામણ થાય છે, એટલે મારે નથી આવવું.’ રસુલભાઈ પણ ટ્રકમાં બેસી જવા આગ્રહ કરતા હતા પણ દાસભાઈને બહુ જ દુઃખાવો થતો હતો એટલે તેઓ પણ રોકાઈ ગયા. ટ્રક ત્યાંથી ઉપરી અને દાસભાઈને દુઃખાવો બંધ થઈ ગયો. એટલામાં જ બીજ એક ખાતી ટ્રક ત્યાં આવી. બંને જણા એમાં બેસી ગયા.

આગળ જે ટ્રક ગઈ હતી એને હાલોલથી આગળ બાસકા પાસે અક્સમાત થયો. ઘણા બધા પેસેન્જરને ગંભીર ઈજાઓ થઈ. આ જોઈને રસુલભાઈ દાસભાઈનો આભાર માનવા લાગ્યા કે તે મને બચાવી લીધો.

દાસભાઈ કહે, ‘પ્રભુદાસભાઈએ આપણને બચાવ્યા છે. હવે આપણો સીધા પ્રભુદાસભાઈ પાસે જ જઈએ.’

ઘરે ગયા તો પ્રભુદાસભાઈ ઘરની જાળી પાસે જ ઊભા હતા. જાણો રાહ જોતા હોય એમ! પ્રભુદાસભાઈએ સામેથી જ અંતર્યામીપણે કહ્યું,
‘દાસ.. મહારાજે તમારી કેવી રક્ષા કરી!’

રસ્તો બતાવ્યો.

એકવાર પ્રભુદાસભાઈ બાપાની આજ્ઞાથી મહાપૂજાની સેવા ઉઘરાવવા આસોજ આવેલા. આસોજ, અંજેસર, વાસણા, સોખડા વગેરે ગામોમાંથી સેવા ઉઘરાવી. એ સેવા લઈને પ્રભુદાસભાઈ રણોલી સ્ટેશને જવાના હતા. યોગીબાપા સાત વાજ્યાની ટ્રેનમાં મુંબઈ જઈ રહ્યા હતા. રસ્તામાં દાસભાઈએ કહ્યું કે ભજ્યાં ખાઈને જઈએ.

પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘બાપાની સાત વાજ્યાની ટ્રેન છે. આપણો પાછા આવતાં ભજ્યાં ખાઈશું.’

વરસાદનો સમય. રસ્તામાં ધૂટાણસમા પાણી ભરાયાં હતાં. સ્ટેશને પહોંચ્યા અને ગાડી આવી. પ્રભુદાસભાઈ બાપાના ડબ્બામાં પહોંચ્યી ગયા. દાસભાઈ અને બચુભાઈને પણ બોલાવ્યા. એમણે પ્રથમવાર બાપાનાં દર્શન કર્યા. બાપાએ બચુભાઈને બે ધબ્બા માર્યા એટલે દાસભાઈ ખસી ગયા કે આ તો મારે છે. ત્યારે પ્રભુદાસભાઈએ હાથ પકડીને આગળ કર્યા ને કહ્યું પગે લાગવું પડે, આ તો પ્રસાદી કહેવાય. બાપાએ એમને પણ ત્રાણ ધબ્બા માર્યા. પછી પ્રભુદાસભાઈએ બંનેને ઉતરી જવા કહ્યું. બાપાએ પ્રભુદાસભાઈને પૂછ્યું કે તમે મુંબઈ ના આવો?

બાપાએ આજ્ઞા કરી એટલે પ્રભુદાસભાઈએ બંનેને કહ્યું કે તમારાથી એકલા ઘરે જવાશો? બચુ કહે, ‘જતા રહીશું. તમે ચિંતા ના કરશો.’

પછી પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા, ‘મહારાજ તમારી સાથે આવશો.’

ગાડી ઉપડી. દાસભાઈને વિચાર આવ્યો કે પૈસા નથી તો ભજ્યાં કેવી રીતે ખાઈશું? એટલે એ દોડ્યા અને પ્રભુદાસભાઈને બૂમ પાડી કે તમે તો જાવ છો તે ભજ્યાંના પૈસા આપતા જાવ. પ્રભુદાસભાઈએ બિસ્સામાંથી

પાંચ રૂપિયા નાંખ્યા તે દાસભાઈએ લઈ લીધા.

પછી તો વાવાડોડાની શરૂઆત થઈ. ધીરે ધીરે બંને જણા ચાલવા લાગ્યા. આગળ જતાં ત્રણ ફાંટા આવ્યા. કઈ બાજુ જવું? વરસાદ ધમધોકાર પડતો હતો. રાતના નવ વાગી ગયા હતા. એવામાં વીજળીનો જોરદાર કડકો થયો ને એક ભરવાડ દેખાયો. બંને જણાએ બૂમ પાડી.

ભરવાડ કહે, 'મારે પીલોલ જવું છે ચાલો મારી સાથે. એટલે એમનો સંગાથ મળી ગયો.'

સોખડા સુધી પહોંચ્યા ત્યાં મોડી રાત થઈ ગઈ હતી. ત્યાંથી માંડ માંડ ચાલીને આસોજ સુધી આવ્યા. એવામાં પેલા ભરવાડભાઈ કહે, 'તમે ઊભા રહો હું આવું છું.' એમ કહીને ગયા એ ગયા. ઘણીવાર સુધી દાસભાઈ અને બચુભાઈએ બૂમો પાડી પણ પેલા ભાઈ ના આવ્યા. પછી બંને જણા ઘરે પહોંચ્યા. કાશીબા રાહ જોતાં જગતાં હતાં. દાસભાઈએ માંડીને બધી વાત કરી કે પ્રભુદાસભાઈ તો બાપા સાથે મુંબઈ ગયા છે અને અમે બે ચાલતા ચાલતા આવ્યા છીએ, બહુ બૂમ લાગી છે. કાશીબાએ મળશે પાંચ વાગે બંને જણાને ભાખરી અને છુંદો જમાડ્યો.

'હું તારી નજીક આવીને રહીશ.'

૧૯૬૫ની સાલમાં પ્રભુદાસભાઈ દીક્ષા લેવા જવાના હતા. દાસભાઈને પ્રભુદાસભાઈ સાથે ખૂબ હેત હતું એટલે રડતા હતા.

ત્યારે પ્રભુદાસભાઈએ એમને કહું, 'દાસ! કાશીબા નથી રડતાં, મણીબા નથી રડતાં તો તું કેમ રે છે?'

ત્યારે દાસભાઈ કહે, 'પરભુ ! મને એ વાતનું દુઃખ છે કે સાધુ થયા પછી બાપા તમને ગોડલ મૂકી દે, ગઢા મૂકી દે, સારંગપુર મૂકી દે, મુંબઈ મૂકી દે તો આપણે બંને ભેગા થઈએ નહીં. તમે આસોજ ના આવી શકો અને હું ત્યાં નહીં આવી શકું. હવે જુંદગીમાં ભેગા થઈશું કે નહીં?'

પ્રભુદાસભાઈ કહે, 'બસ આટલી જ વાત છે?'

દાસભાઈ કહે, 'આપને આટલી જ વાત લાગે છે, પણ મને તો ગાડાના પૈડા જેવી મોટી લાગે છે.'

ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ હસી પડ્યા અને ગાલ પર પ્રસાદી આપીને કહે,
‘દાસ, હું તારી નજીક આવીને રહીશા.’

આશીર્વાદ આપ્યા.

પ્રભુદાસભાઈનું સાધુ થવાનું નક્કી થયા પછી સોખડા ગામમાં
પ્રભુદાસભાઈને ઘરોઘર જમવા બોલાવતા. ૪૫ દિવસના થાળ ગોડવાયા
હતા. રમણભગતની સ્થિતિ તે વખતે સારી નહીં, પરંતુ એમનાં ઘરવાળાં
હીરાબેનને પ્રભુદાસભાઈનો ખૂબ મહિમા હતો. એમને થતુંકે પ્રભુદાસભાઈને
ઘરે જમાડવા છે પણ એમની સાથે ઘણા ભક્તો હોય તો કેમ વ્યવસ્થા થઈ
શકે? એ વિચાર તેમને કોરી ખાતો હતો.

એક દિવસ પ્રભુદાસભાઈ સાથે વાત કરતાં કરતાં હીરાબેન રડી
પડ્યાં કે મારે તમને જમાડવા છે પણ શું કરું? ત્યારે પ્રભુદાસભાઈએ કહ્યું
કે આપણા ઘરે રસોઈ રાખીશું અને બધાને જમાડીશું. તમે કોઈ ચિંતા ના
કરતા. પછી રમણભગત અને હીરાબેન બેસીને વિચાર કરવા લાગ્યા કે
પૈસાની વ્યવસ્થા કેવી રીતે કરીશું? ત્યાં રમણભગતને એક વિચાર આવ્યો
કે ઘરમાં પિતળનું મોટું તપેલું છે એને વેચી નાંખીએ.

પછી એ તપેલું લઈને રમણભગત છાણી ગયા અને ત્યાં વેચી દીધું.
એના ૧૫૦ ઢા. આવ્યા. એમાંથી હીરાબેને રસોઈ બનાવીને પ્રભુદાસભાઈ
અને ભક્તોને જમાડ્યા. એ દિવસે યોગીજમહારાજ પણ પદારેલા.

પ્રભુદાસભાઈએ બાપાને પ્રાર્થના કરી કે રમણભગતે તપેલું ભાંગીને
સંતો-ભક્તોને જમાડ્યા છે તો ભગતના દેશકાળ સુધરે એવા આશીર્વાદ
આપો. રમણભગત અને એમના ઘરવાળાની ભક્તિની વાત સાંભળીને
બાપા ખૂબ પ્રસન્ન થયા અને આશીર્વાદ આપ્યા, ‘જાવ! એ શોઠ બનશે.’

બાપાના આશીર્વાદથી રમણભગત ખૂબ સુખિયા થઈ ગયા. પોતાની
પાસે કાંઈ ન હતું પરંતુ દિલ હતું. સેવા કરવાનો ભાવ હતો. ભગતવાન અને
સંત તો ભાવના જ ભૂખ્યા હોય છે. એમનો ભાવ પ્રભુ સુધી પહોંચ્યો તો
કેવા આશીર્વાદ મળી ગયા!

સાધુતાના પંચે

પ્રભુદાસભાઈને સાધુ કરવાના સંકલ્પથી લઈને સાધુની દીક્ષા આપી ત્યાંસુધી સમગ્ર પ્રસંગના સાક્ષી દાસભાઈ હતા. તેમના શબ્દોમાં જ આ પ્રસંગને માણીએ :

'ચોગીબાપા ૧૯૬૧ની સાલમાં આસોજ આવેલા. એ વખતે બાપા રાવજીભાઈના ઘરે બેઠા હતા. પ્રભુદાસભાઈને સાધુ થવાની કાશીબા રાજ થઈને રજા આપે એ માટે એમને સમજાવવા માટે દાહુકાકા પણ આવેલા. દાહુકાકા કાશીબાને બધી વાત કરે ને સમજાવે. પછી બાપાને કહેવા આવે. ત્યારે કાશીબાએ કહ્યું કે 'પરભુ'ને સાધુ કરવા માટેની મારી ના નથી. પણ 'પરભુ'ને એક દીકરો આપો તો હું એને સાધુ કરવા આપું. પછી જીતુભાઈનો જન્મ થયો.'

ત્યારપછી ફરીવાર બાપા આસોજ આવ્યા ત્યારે દાહુભાઈ જોડે કાશીબાને કહેવડાવ્યું કે તમારા ઘરે હવે દીકરો આવ્યો છે તો બાને કહું કે હવે 'પરભુ'ને રજા આપશો સાધુ બનાવવા? ત્યારે કાશીબાએ કહેલું કે જીતુથોડો મોટો થાય ત્યારે 'પરભુ'ને હું રજા આપીશ.

ચોથી વખત ૧૯૬૫ની સાલમાં વૈશાખ મહિનામાં બાપા આસોજ આવેલા. ત્યારે પણ બાપા દાહુકાકાને લઈને આવેલા. અને ત્યારે પ્રભુદાસભાઈના ખેતરમાં રાયણનું ઝાડ હતું. એ ઝાડ નીચે દાહુકાકા અને પ્રભુદાસભાઈએ એક-બે વાખ્યા સુધી ગોળ્ખ કરી હતી. ત્યારે કાશીબાએ ખુશ થઈને બાપાને કહેવડાવ્યું કે પરભુને તમારે જે રીતે દીક્ષા આપવી હોય એ રીતે તમને છૂટ છે. એટલે પ્રભુદાસભાઈની દીક્ષાનું નક્કી થયું.

પછી આસોજનાં બધાં બહેનોને વિચાર આવ્યો કે અમને એક દિવસ એવો આપો કે એમનું પૂજન કરવાનો લહાવો મળે. એવો પત્ર બાપાને લખ્યો. ત્યારે બાપા એકદમ રાજ થઈને બોલેલા કે જાઓ, પ્રભુદાસને બોલાવો. એટલે પ્રભુદાસભાઈને કહી આવ્યો કે, બાપા તમને બોલાવે છે.

પ્રભુદાસ આવ્યા ત્યારે બાપાએ કહ્યું, 'બહેનોની આવી ઈચ્છા છે. એટલે તમે જઈ આવો.'

બાપાએ આસો સુદી પડવાને દિવસે પ્રભુદાસભાઈની વિદાયનું કહ્યું

હતું. એટલે આસો સુધી પડવાનો હાક આખા ગામમાં પડાવેલી. કોઈને હાર પહેરાવવો હોય, કોઈને પૂજન કરવું હોય, કોઈને જમાડવા હોય એ માટે બપોરના બારથી સાંજના પાંચ વાખ્યાનો સમય બાપાએ આપેલો.

પૂજન કરવા માટે ઘરના વચ્ચેલા ઓરડામાં વચ્ચે ખુરશી મૂકાવીને પ્રભુદાસને બેસાડ્યા. ત્યારે પ્રભુદાસે મને એવું કહેલું કે આ બધાં બહેનો પૂજન કરવા આવે છે તો તારે મારી ખુરશી છોડવાની નહીં ને જોડમાં ઊભું રહેવાનું. એ દિવસે લગભગ સો-સવાસો બહેનોએ પ્રભુદાસનું પૂજન કરેલું. પૂજનની લાઈન જમણા બારણાથી શરૂ થઈ તે ડાબા બારણોથી બહાર નીકળતા હતા. આ સેવા-પૂજન બપોરે ત્રાણથી સાડાપાંચ સુધી ચાલ્યું. કોઈ ગોળ-ધાણા લઈને શુકન કરતા હતા, કોઈ કંસાર લઈને જમાડતા હતા અને કોઈ પંચામૃત કરીને લાવેલા ને પ્રભુદાસના મોઢામાં મૂક્તા.

હું બહેનોને બહાર કાઢતો હતો પણ કોઈ બહેનો બહાર જ ન જાય. એમાં મારી બા પ્રભુદાસને કહે, ‘અલ્યા પરભુ! આ તારી મા વિધવા છે, આ નાનું ટાબોરીયું છે, વહુ જવાન છે અને ખેતીવાડી આટલી મોટી કરવાની. જો તને ભાઈ હોત અને તમે સાધુ થતા હોત તો વાંધો નહોતો, પણ આમની પાછળ કોઈ છે નહીં અને તમે સાધુ થઈ જશો તો આ કાશીબાનું શું થશો?’ આવા શબ્દો કહીને રડવાનું શરૂ કર્યું. તે પચ્ચીસ-ગ્રીસ બહેનો રડવા મંડ્યા. એટલે મને પણ આંખમાં આંસુ આવી ગયાં.

મને મનમાં વિચાર આવ્યો કે જો હું અહીંયાં રડીશ તો પ્રભુ મને મારશો. એટલે મેં રડવાનું બંધ કરી દીધું.

અમે પ્રભુદાસભાઈને દરરોજ વાત કરતા કે સ્વામી! તમારો વટ પે એવો વરઘોડો અમારે કાઢવો છે. પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘ના.. આપણે સાદાઈથી કરવું છે.’ પછી અમારે મિટિંગો ચાલે. રાવજીભાઈના ઘર આગળ અમારી મિટિંગો ભરાય. ગામના છોકરાઓ બધા સાંજે ભેગા થાય અને પ્રભુદાસને બધી વાત કરે. આઈ-દસ દિવસ સુધી અમે બધા છોકરાઓ મંડ્યા પણ પ્રભુદાસભાઈએ મચક નહિ આપેલી અને એમ જ કહે કે આપણે સાદાઈથી જ કરવું છે.

પછી સોખડાવાળા ચંદુભાઈ દાજુ, વાસણાવાળા બાબુ પૂજાભાઈ, એ

લોકો બાપાના જૂના સત્સંગી અને પ્રભુદાસભાઈ સાથેનો એ લોકોનો સંબંધ બહુ. એટલે એ લોકો પણ ૧૦ દિવસ પહેલાં આસોજમાં આવી ગયેલા. એ લોકોએ પ્રભુદાસભાઈને કષ્યું કે સ્વામી! આ છોકરા બહુ વળજ્યા છે તો એમનું મન રાખો ને. જે થવું હોય તે થાય પણ આપણે વરઘોડો કાઢીશું એમ કહો. એટલે પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે એક જ વસ્તુ માટે હું આ વરઘોડો કાઢવાની ના પાડું છું.

બધા કહે, 'બોલો સ્વામી! તમને શું તકલીફ છે?' ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે આપણે બહુ ધામધૂમથી કરીએ અને કાશીબાને માથે ખર્ચો પેદે તો કાલે ઉઠીને લોકો બોલે કે સાધુ તો થયો પણ એની માને દેવું આપીને ગયો. એટલે હું ના પાડું છું, મારો બીજો કોઈ હેતુ નથી.

એટલે તરત જ વાસણાવાળા પૂજાભાઈ બોલ્યા કે સ્વામી! તમે પૈસા બાબતે ચિંતા ના કરશો, અમે બધા બેઠા છીએ. કોઈ વસ્તુનો કાશીબાને માથે ભાર નહિ આવવા દઈએ. પણ તમે મોઢે બોલો કે વરઘોડો કાઢીશું તો આ છોકરા રાજુ થઈ જાય. એટલે પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે તમારે જે રીતે રાખવું હોય એ રીતે રાખો.

આસોજમાં પ્રભુદાસભાઈને ઘરે ઘર જમવાનું આમંત્રાશ મળેલું. લગભગ ૪૦-૪૫ જેટલાં ઘરે પ્રભુદાસભાઈ જમેલા અને ૩૦ ઘર બાકી રહી ગયેલા. ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ બોલેલા કે કોઈનાં ઘર બાકી નથી રાખવાં. આજે ને આજે બધાને કહી દો કે જેટલાના થાળ આવશે એ બધાનું જમીશ. તે પ્રભુદાસભાઈ આસોજનાં ૩૦ બહેનોના હાથનો થાળ એક જ પલાંઠીએ જમેલા. તે વખતે તો પ્રભુદાસભાઈ સાવ સૂક્લા હતા.

૩૦ બહેનો લાઈનમાં ઊભા હતા અને પ્રભુદાસભાઈને વારાફરતી પીરસત્તા હતા. એક બેનને જેટલો ભાવ હોય એટલું સ્વામીને જમાડે અને પછી બીજાં બેન થાળ લઈને આવે. એ રીતે પ્રભુદાસભાઈ ૩૦ બહેનોનો થાળ જમેલા.

પ્રભુદાસભાઈએ વરઘોડાનું હા કષ્યું એટલે અમે સોખડાના પરસોત્તમ શંકરની નવી જૃપગાડી લાવવાનું નક્કી કર્યું. બચ્યુભાઈ, હું અને ત્રીજા એક ભાઈ હતા અમે ત્રણેય જણા સીધા સોખડા ગયા. આસો સુદી પડવાને

દિવસે. કારણ બીજના દિવસે તો આપણે ગાડી જોઈએ. રાત્રે ૧૦ વાગે અમે પરસોતમભાઈ શંકરભાઈને ત્યાં પહુંચ્યા. ત્યાં જઈને એમને ઉઠાડ્યા ને બધી વાત કરી કે પ્રભુદાસભાઈ સાથું થવાના છે અને અમારે વરઘોડો કાઢવો છે તો તમારી ગાડી જોઈએ છીએ. અમારે પ્રભુદાસભાઈનો વરઘોડો વટબંધ કાઢવો છે.

પરસોતમભાઈ કહે, ‘ગાડી આવશે પણ એ જ ગાડીમાં પ્રભુદાસ છેક ગોંડલ સુધી બેસીને જાય. મારે પેટ્રોલ કે ભાડું કાંઈ જોઈતું નથી.’

અમે કહ્યું કે તો તો બહુ સારું. લક્ઝરીમાં દસ પેસેન્જરની જગ્યા થશે તો ગામમાં બીજા દસને કહેવાશે. એટલે તમે આવતા હોય તો તો બહુ સારું.

પશાકાકા કહે, ‘ગાડી કેટલા વાગે જોઈશે?’

અમે કહ્યું કે કાલે બપોરે બે વાગે અમારે ગાડી જોઈએ. સાંજે વરઘોડો કાઢવાનો છે.

પશાકાકા કહે, ‘બે વાગે ગાડી આવી જશો.’ આમ, ગાડી નક્કી થઈ ગઈ.

આ બાજુ ચંદુભાઈ દાણું ‘ડાયમન્ડ’ બેન્ડવાળાબાળા પાસે ગયા. ત્યાં જઈને કહ્યું કે આ રીતનો વરઘોડો છે. ડાયમન્ડવાળાએ કહ્યું કે આ ધાર્મિક કાર્ય છે એટલે મારે એક પૈસોય લેવો નથી. એમ એ પણ નક્કી થઈ ગયું. તે વખતે ડાયમન્ડ બેન્ડ બહુ ભારે ગણાતી હતી. અમને થઈ ગયું કે હવે વાંધો નહિ આવે અને સ્વામીનો વટ પડશો.

રાવજીભાઈના બારણામાં બહાર ચોકમાં સવારે ૧૧ વાગે સભા ભરીને પ્રભુદાસભાઈ બેઠા હતા તે વખતે એમણે વાત કરેલી કે, મારે પાછું ફરી આ ગામમાં આવવાનું નથી એટલે તમારે એક શરત મંજૂર રાખવી પડશે. ત્યારે અમે બધા એક અવાજે બોલેલા કે, સ્વામી! તમે જે કહો એ મંજૂર જાવ.

ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે, મારે આખા આસોજ ગામમાં પગે ચાલીને ફરવું છે. એટલે અમને આંચકો પડ્યો કે આ ગાડી લાવ્યા, વરઘોડાનાં વાજાં લાવ્યા અને પ્રભુદાસભાઈ પગે ચાલીને ફરે તો પ્રભુદાસભાઈનો વટ ના પડે. અમને તો કાંઈ સૂજ નહીં એટલે અમને તો વટની પડેલી.

પ્રભુદાસભાઈ ફરી બોલ્યા કે, મારે પગે ચાલીને આખું ગામ ફરવું છે. પણ અમે ના માન્યું એટલે પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે, સારું તમારી જે ઈરછા હોય એ કરજો.

આસો સુદ બીજના દિવસે બપોરે ર વાગે ગાડી આવી ગઈ. નવી જ ગાડી હતી અને સરસ રીતે શાણગારેલી પણ કોઈ રીતે ચાલુ જ ના થાય. અમે આ ફળીયેથી ધક્કો મારીને બીજા ફળીયામાં લઈ ગયા ને ઉત્તરતા ઢાળેથી ધક્કો માર્યો તો પણ ગાડી ચાલુ જ ના થાય.

બીજુ બાજુ વિદાયનો સમય થઈ ગયેલો એટલે કાશીબા બોલ્યાં કે, પરભુ, ૪:૩૦ થઈ ગયા છે અને ૫:૩૦ પછી એકેય મૂરત સારું નથી. પછી બીજા કે ત્રીજા દિવસે સારું મૂરત આવે ત્યારે જ નીકળવું પડશે, એટલે તું ઉતાવળ કર ભઈ. એટલે પ્રભુદાસભાઈએ કહ્યું કે, બા! હું તો તૈયાર છું.

ગામના લોકો બધા આવે. પ્રભુદાસભાઈ ખુરશીમાં બેઠા હતા ને બધા એમને હાર ચઢાવે. પ્રભુદાસભાઈ હાર કાઢીને પાછો ખુરશીમાં મૂકે. તે વખતે હારનો બહુ મોટો ઢગલો થયેલો.

પહેલો હાર લઈને કાશીબા ગયેલાં. તે પ્રભુદાસભાઈએ એમના હાથમાંથી હાર લઈ લીધો કે, બા! આ હાર તારે હમારાં નહિ પહેરાવવાનો. એમ કહીને પ્રભુદાસભાઈ ખુરશીમાંથી ઊભા થયા અને બાના હાથમાંથી હાર લઈને લાકડાની ખૂંટીએ ભેરવ્યો. અને કહ્યું કે બા! હું જે વખતે આ ઘરનો ઉંબરો ઓણંગીને જઉ તે વખતે આ હાર મને પહેરાવજે. જેથી તારો હાર પહેરીને મારાથી આખા ગામમાં પ્રદક્ષિણા થાય.

અને બરાબર પાંચ ને ત્રીસ મીનીટ થઈ પછી બાએ કહ્યું કે, બેટા! અહીં ઉંબરા પાસે બેસી જા. બહાર નીકળ્યા પછી તારે ઊભું રહેવું હોય, બેસવું હોય, વરઘોડો મોડો કાઢવો હોય જે કરવું હોય એ કર. ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે, બા! હવે હાર લાવો. બા ખૂંટીએથી હાર લઈને ગયા. તે વખતે ઢાહુકાંકા, રાવજીભાઈ, કાફુજી બધા હાજર હતા.

પછી બાએ પ્રભુદાસને કહ્યું કે, જો પરભુ! આ હાર હું તને ચઢાવું છું. જેવી રીતે શંકરાચાર્યની માતાએ એના દીકરાને રજા આપી હતી એવી રીતે હું તને રજા આપું છું પણ એની માતાએ શંકરાચાર્ય પાસે ત્રણ વરદાન

માંયાં હતાં એવી રીતે પરભુ! તારે મને ત્રાણ વરદાન આપવાં પડશે.

પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘બા! મંજૂર.. તમે જે માંગશો એ હું આપીશ.’ કાશીબાએ આમ ફટ દઈને હાથ લાંબો કર્યો કે તું મને કોલ આપ. પ્રભુદાસભાઈએ પોતાનો હાથ કાશીબાના હાથ ઉપર મૂક્યો. પછી પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે, બા! તમારે જે માંગવું હોય એ માંગો.

ત્યારે બાએ પહેલું માંયુ કે ‘આ ઉંબરો ઓળંગીને તું જાય છે તો આ દેહે કરીને ફરી આ ઉંબરો ઓળંગીને ધરમાં ના આવવાનો હોઉં તો જા.’ પહેલામાં પહેલું આ માંયુ.

ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે, બા! કેમ આવું માંયુ? ત્યારે કાશીબાએ કહું કે, તું આ ઉંબરો ઓળંગીને પાછો આવું તો મારી કૂખ લાંછે. ત્યારે સ્વામી બોલ્યા કે, બા! જાવ એ મંજૂર..

પછી પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે બીજુ માંગો. બાએ માંયુ, ‘મારો અંત સમય આવે ત્યારે તારે મારા હાથની રસોઈ જમવાની.’

પ્રભુદાસભાઈ એકદમ શૂન મારી ગયા. કંઈ બોલે નહિ ને બાની સામુંય ના જોવે. નીચું જોઈને બેસી રહ્યા. ત્યારે કાશીબા બોલ્યાં કે, પરભુ! ચિંતા ના કરીશ, આપણો હજુ ઉંબરો ઓળંગીને ગયા નથી. તરત પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે, બા! એ પણ મંજૂર છે.

પછી ત્રીજી વખત પ્રભુદાસભાઈએ કહું કે, માંગો બા. બાએ માંયું કે, મારો અંત સમય આવે ત્યારે તારે મને તેડવા આવવાનું.

ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે બાપા આવશે.

કાશીબા કહે, ‘તું મને તેડવા આવું ત્યારે મને એકલીને નહિ પણ મારી આજુબાજુના બધાને તારું દર્શન થવું જોઈએ.’

પ્રભુદાસભાઈ વિચારમાં પડી ગયા પછી બોલ્યાં કે, જાવ બા! એ પણ મંજૂર છે.

પછી પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા હતા કે બા! મારું એક વચન છે. અને તે દિવસે અધરામાં અધરું વચન પ્રભુદાસભાઈએ ઉચ્ચારેલું કે હું વિદાય થઉં ત્યાં સુધી તમારી આંખમાં એકેય આંસુ ના હોવું જોઈએ. કાશીબાએ પણ હા પાડી.

આ બધું પત્યું પછી પ્રભુદાસભાઈ ઉભરો ઓળંગીને ઘરની બહાર નીકળ્યા. ચંદુભાઈ દાજુ સત્સંગમાં પહેલેથી રહેલા એટલે બધું કેવી રીતે ગોઠવવું ને કેવી રીતે કરવું એ બધો એમને ખ્યાલ. આગણ બેન્ડવાજાં. પછી કળશવાળી અગિયાર બહેનો. પછી ભજનમંડળી અને પછી પ્રભુદાસભાઈ અને હરિભક્તો અને છેલ્લે બહેનો. આ રીતે વરઘોડો નીકળ્યો.

વરઘોડો ગોળ ફરતો ફરતો કારવણીયા પરા આગણ આવ્યો, એટલે પ્રભુદાસભાઈએ વરઘોડાવાળાને કચ્ચું કે, અહીં આપણો થોડીવાર ઊભું રાખો. પછી કહે, ૭-૮ જણ મારી જોઈ આવો. એટલે અમે પ્રભુદાસભાઈ જોઈ એક ઘરે ગયા.

ત્યાં આગણ જમનાબા કરીને તોશી હતાં એમને પ્રભુદાસભાઈએ કચ્ચું કે, જમનાદોશી! મને ભૂખ લાગી છે.

જમનાદોશીએ કચ્ચું, 'અત્યારે શું હોય?'

પ્રભુદાસભાઈ કહે, 'દૂધ તો હશે ને.'

જમના તોશીએ દૂધની નાની પવાલી કાઢી એટલે પ્રભુદાસભાઈ કહે, 'તોશી! તું તો ના પાડતી હતી ને?! પછી તો પ્રભુદાસભાઈએ પવાલીને મોઢે માંડીને થોડું દૂધ પીધું. પછી વરઘોડામાં આવ્યા ને કહે, હવે વરઘોડો ચાલુ કરો.

વરઘોડામાં લગભગ અઢીથી ત્રણ હજાર જેટલું માણસ થયેલું. આખું ગામ પોકે ને પોકે રે. એવું કોઈ નહિ હોય જે રડયું નહિ હોય. બધી જ કોમના લોકો રેલા અને કોઈ કામ પર નહોતું ગયું.

વરઘોડો ભાગોળે પહોંચ્યો. પ્રભુદાસભાઈને વડતાલ પહોંચવાનું હતું એટલે એ ઉતાવળ કરતા હતા. પણ જુપ સ્ટાર્ટ ના થાય અને અમે લકુઝરી બસ કરેલી એ બસ પણ આવેલી નહિ એટલે અમે આંબલીના ઝાડ નીચે ઊભા હતા. અને પ્રભુદાસભાઈ માટે ગાંદલું નાંખી આપેલું. પ્રભુદાસભાઈને ગાંધીજીવાળા ઉંચા ઓટલા ઉપર બેસાડેલા.

પ્રભુદાસભાઈ બે કે ચાર મીનીટ બેઠા હશે ને તરત ઊભા થઈ ગયા અને કોટ કાઢી નાંખ્યો. તે વખતે સાસ્કિનનો જમાનો. ચંદુભાઈ દાજુએ સાસ્કિનનો કોટ અને પેન્ટ સીવડાવેલું. પ્રભુદાસભાઈએ પહેલો કોટ કાઢી

નાંખ્યો, પછી પેન્ટ કાઢ્યું. અંદર પણ્ણવાળો લેંધો પહેરેલો હતો. કોટ-પેન્ટ કાઢીને પ્રભુદાસભાઈએ બૂમ પાડી કે, ચંદુભાઈ દાજુ... એટલે ચંદુભાઈ દોડતા દોડતા ઓટલા ઉપર ગયા. પ્રભુદાસભાઈએ કહ્યું, લો ચંદુભાઈ! આ કોટ ને પેન્ટ તમે લઈ જાવ.

રસિકભાઈ ત્યાં બાજુમાં જ ઊભા રહીને ફોટા પાડતા હતા. પ્રભુદાસભાઈએ અઢી તોલાની સોનાની ચેઈન પહેરેલી એ કાઢીને રસિકભાઈને આપી કે, રસિકભાઈ! આ તમે લઈ લો.

પછી જેમ જેમ બધાને ખબર પડી કે પ્રભુદાસભાઈ વસ્તુઓ આપે છે એમ એમ લાઈન લાંબી થવા માંડી. હું, બચ્યુભાઈ ને રસૂલ આંબલી નીચે ઊભા હતા એટલે બચ્યુભાઈને મેં કહ્યું કે, બચ્યુ! આ સ્વામીએ તો બધાને આપવા માંડ્યું તે ચાલને આપણેય જઈએ, જે હ મહિના ટૂંકા થયા એ સાચા. તે દિવસે પ્રસાદીનો મહિમા નહિ. પછી તો અમેય દોડીને ગયા.

રસૂલભાઈ છેક ઓટલા ઉપર હતા. બચ્યુભાઈ ત્રીજા પગથિયે અને ચોથા કે પાંચમાં પગથિયે હું હતો. પ્રભુદાસભાઈએ કોકને વીંટી કાઢીને આપી દીધી, કોકને સોનાનાં ચારે ચાર બટન આપી દીધાં. અને જેમ બધા લાઈનમાં આવે, પગે લાગે એને વસ્તુ કાઢીને આપી દે. એટલે મને વિચાર આવ્યો કે હવે સ્વામી પાસે લેવા જેવું શું રહ્યું છે? આપણે તો વસ્તુ લેવા માટે જ ચેલા. એટલે હું તો પ્રભુદાસભાઈને છેક માથાથી નીચે સુધી જોતો જોતો આવ્યો કે આ કંઠી આપશે એને શું કરવાનું? જભલું આપશે એને શું કરવાનું? અને આ પણ્ણવાળો લેંધો આપે એનેય શું કરવાનું?

ઓમ વિચાર કરતો હતો ને પ્રભુદાસભાઈના પગમાં નવા ચંપલ જોયા. તે જમાનામાં તો અમે ચામડાના જોડા સીવડાવીને પહેરતા. આવા ચંપલ છંદગીમાંય જોયેલા નહિ ને પહેરેલાય નહિ. એટલે મને વિચાર આવ્યો કે આ ચંપલ જો મને મળી જાય તો વટ પડી જાય. પણ મારી આગળ બે જણા હતા એટલે એ ચંપલ મને મળે એવી આશા નહોતી, પણ ઇતાંય મેં એ બે જણાની આગળ જવા માટે પ્રયત્ન કર્યો. પગથિયામાં ઊભા ઊભા જ હું અફુકડો પડીને જોવા જઉ તો બચ્યુભાઈ મને કોણી મારીને પાછો કાઢી નાંખે અને અમારે આગળ જવા માટે આ નાટક ચાલે એ જોઈને ગામના

લોકો હસતા હતા. બીજુ બાજુ પ્રભુદાસભાઈ પણ માથે હાથ ઘસતા જાય અને બરાબર હસે. અમારે તો એક જ દાનત કે આ ચંપલ કોને મળે છે?

એટલામાં પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે, રસુલ! તું ઉપર આવ. એટલે રસુલ ઉપર ગયો અને મને ખાતરી થઈ ગઈ કે આ ચંપલ લઈ જવાનો. રસુલ પ્રભુદાસભાઈને પગે લાગ્યો એટલે અમણે મુહીમાંથી રૂમાલ કાઢીને આપ્યો એટલે મને હાશ થઈ.

પછી પ્રભુદાસભાઈએ બૂમ પાડી કે, બચુ! તું ઉપર આવ. એટલે મને તો કાપે તો લોહી ના નીકળે એવું થઈ ગયું કે હવે આમની પાસે કશું રહ્યું નથી તો ચોક્કસ ચંપલ આપી દેશો. અને બચુ પાંચ હાથ છેટે હતો ને પ્રભુદાસભાઈએ જમણો પગ અદ્ધર કર્યો કે બચુ! આ ચંપલ તું લઈ જા. હું અત્યારે બી આંખ મીંચ્યું તો એ મૂર્તિ ઊભેલી મને દેખાય છે. અને બચુએ જમણા પગનું ચંપલ કાઢ્યું અને પ્રભુદાસભાઈએ અદુકડા વળીને ડાબા પગનું ચંપલ જાતે કાઢ્યું અને કહ્યું કે, આ તું લઈ જા.

હું તો આ જોઈને બે પગથિયાં નીચે ઉત્તરી ગયો કે હવે મારે દર્શનીય કરવા નથી ને સીધુ ઘેર જતા રહેવું છે. આવો વિચાર કરતો હતો ને ગામના લોકો તાળીઓ પાણીને હસવા લાગ્યા. એટલે મને ખબર પડી ગઈ કે આ મારા ઉપર જ હસે છે; કારણ એ લોકો પહેલેથી મારું અને બચુનું નાટક જોતા હતા. બધાને હસતા જોઈને મને થયું કે હવે તો વિવેક ખાતરેય મારે દર્શન કરવા જવું પડશે. એમ કરીને હું ઉપર ગયો.

મારે પ્રભુદાસભાઈથી પાંચ કે સાત ફૂટનું છેટુ હતું ને એ તો માથામાં હાથ ઘસતા ઘસતા હસતા જાય ને ગાઠલામાં નીચે બેસી ગયા. બહુ જ હસ્યા એટલે બહુ જ હસ્યા. એટલે મારાથી ના રહેવાયું. પછી મેં કહ્યું કે, સ્વામી! હું તમારાં દર્શન કરવા નથી ચઢ્યો, હું તો ચંપલ લેવા ચઢેલો. અને હવે વિવેક ખાતર દર્શન કરીને ઘરે પાછો જઉ છું.

અદુકડો પડીને હું પ્રભુદાસભાઈને પગે લાગતો હતો ત્યારે સ્વામીએ પાઇળથી મારા ખમીસનો કોલાર પકડ્યો ને મને કહે, ક્યાં જાય છે? મેં કહ્યું, ઘેર. હવે તમારી પાસે લેવા જેવું રહ્યું છે શું? તે પ્રભુદાસભાઈ એકદમ હસી પડ્યા ને બોલ્યા કે, જા.. તને હું મારા ચોથા ભાગનું પુણ્ય આપીશ.. પણ

મને ગુરુસો એટલો તે ફટ દઈને મેં કહ્યું કે, તમે બોલ્યા એટલે શું આવી ગયું? મારે તો નકદ(વસ્તુ) જોઈએ.

ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ ફરી હુસતાં હુસતાં બોલ્યા કે, દાસ! એમ નહિ, વર્તમાનકાળ-ભવિષ્યકાળ ને ભૂતકાળનું આપીશ. છતાં મારા ફેરિસની રેખા ના બદલાઈ. કારણ બધા વચ્ચે અપમાન જેવું થઈ ગયેલું અને કશું મળ્યું નહિ એટલે મને આંચકો લાગી ગયેલો.

એટલે સ્વામી બે મીનીટ મારા સામું જોઈને ઉભા રહ્યા. પછી બોલ્યા કે, દાસ! તારે મારી જોડે ગોંડલ આવવાનું છે. મેં કહ્યું, ‘સ્વામી! મારા ઘરેથી એક જાણે આવવાનું આમંત્રણ આપેલું છે. મારી બા આવે કે બાપુજી આવે કે મારા મોટાભાઈ આવે. અમારા જેવા છોકરાનો નંબર ક્યાંથી લાગવાનો છે?’

ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે, દાસ! વહેવારને એકબાજુએ મૂકી હે, તારે મારી જોડે આવવાનું છે. જા.. કપડાં લઈ આવ. એટલે હું તો હરખમાં ને હરખમાં પગથિયાં ઉતર્યો. પગથિયાં ચઢીને પાછો આવ્યો કે, સ્વામી! આ વખત જેવું તો નહિ થાય ને? હું તૈયાર થઈને આવું ને તમે કહો કે જય્યા નથી તો? એના કરતાં સીધું જ કહો કે હું શું કરું? ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ કહે, ‘ના.. ના.. તારે મારી જોડે આવવાનું છે.’

હું તો ઘરે કપડાં લેવા આવ્યો. ત્યારે તો ખાખીની ચડીઓ પહેરતા હતા. તે બે ચડીઓ લીધી. બે ખમીસ લીધાં ને એક રૂમાલ. કાથીની થેલી લઈને એકદમ દોટ મારી. તે મારી બાએ એકદમ બૂમ પાડી કે, તું ક્યાં જાય છે? મારે જવાનું છે. એટલે મેં બાને કહ્યું કે તમારે જેને આવવું હોય તે આવો. મને તો સ્વામી લઈ જાય છે એટલે હું સ્વામીની જોડે જઉ છું. પણ મારી બાએ બૂમ પાડી કે તું પાછો આવ. એટલે હું પાછો ગયો.

ત્યારે મારાં બાએ કહ્યું કે, સ્વામીનું મુંડન થાય ત્યારે તું વાળ લઈ આવજે. એટલે મેં બાને કહ્યું કે, પ્રભુદાસભાઈ આખા જાય છે ને તને વાળની પડી છે? એટલે બાએ મને કહેલું કે, બેટા! એવું નહિ. મોટાપુરુષના વાળ લાવીએ તો ઘરમાં લક્ષ્મી ખૂટે નહિ. એટલે મેં કહ્યું, ‘જો લક્ષ્મી ખૂટી ના હોય તો પ્રભુદાસભાઈના વાળ હું કોઈને નહિ લેવા દઉં. તું ચિંતા ના

કરીશા.’

આ બાજુ જીપગાડી સ્ટાર્ટ થઈ ગયેલી. એટલે આગલી સીટ ઉપર પ્રભુદાસભાઈ બેસી ગયા. એકબાજુ ડ્રાઇવર હતા, એકબાજુ મહિંબા અને વચ્ચે જીતુભાઈ. અને પાછળની સીટ ઉપર પ્રભુદાસભાઈના નજીકના કુંભના હતા એ બધા બેઠા. ગાડી તો ભરાઈ ગઈ એટલે મારે બેસવું ક્યાં?

હું તો થેલી લઈને ગયો. પ્રભુદાસભાઈ સ્ટીલરીંગ સામું જોયા કરે પણ તીંચું જ ના જુએ. હું તો થેલી લઈને જીપની આખી પ્રદક્ષિણા ફર્યો. બે-ત્રણ વખત ખોખારો ખાધો પણ પ્રભુદાસભાઈ તો મારી સામું જ ના જોવે. એટલે હું તો વિચાર કરું કે આ હમણાં જેવું જ થશે અને હજુ કોઈ જાણતું નથી અને બધા જાણો એ પહેલા મને ઘરે જતો રહેવા દે. એટલે થેલી સંતાપતો સંતાપતો હું થોડેક સુધી ગયો ને પ્રભુદાસભાઈએ બૂમ પાડી કે, દાસ! ક્યાં જાય છે? મેં કહ્યું, ‘ઘરે. ગાડીમાં તો જર્યા નથી.’ તો કહે, ‘અહીં પાછો આવ.’

પછી પ્રભુદાસભાઈએ જીતુભાઈને ઉંચક્યા ને મહિંબાના ખોળામાં મૂક્યા. એકબાજુ મહિંબા, બીજુબાજુ પ્રભુદાસભાઈ અને વચ્ચેની ખાલી જર્યામાં આંગળી કરીને બતાવીને કહ્યું કે, આ ગોંડલ સુધીની તારી જર્યા. અહીંથી કોઈ તને ઉઠાડશે નહિ.

તે વખતે આસોજથી લગભગ ૫ થી ૬ ગાડી ગોંડલ માટે નીકળેલી. પશાકકાની જીપ, ચંદુભાઈ દાજીની એમ્બેસેડર, વાસણાની એક ગાડી, પૂજાભાઈની ગાડી અને એક આણંદની ગાડી હતી. એક આસોજની અને એક આણંદની એમ બે લક્જરી બસો હતી.

આસોજથી લગભગ સાડા ૭ વાગે જીપ ઉપરી હુશે ને સાતેક વાગે અમે વડતાલ પહુંચ્યા. વડતાલથી દર્શન કરીને અમે લગભગ નવ વાગે નીકળ્યા. પછી બધી બસો અને બધી ગાડીઓ સાથે ઉપાડી. આખી રાત ગાડીઓ ચાલી. ગોંડલની નજીક વિંદ્ધિયા ગામ છે ત્યાં અમે સવારે પાંચ વાગે પહુંચ્યા.

ત્યારપછી ૮ વાગે અમે ગોંડલ પહુંચ્યા. ગોંડલ પહુંચ્યીને અમે પહેલાં નહાવા ધોવાનું પતાવ્યું. ૧૧ વાગે પરવારીને ભાઈઓ બાપાનાં દર્શન

કરવા ગયા. ત્યારે બાપાએ કહ્યું કે, આટલા બધા દિવસ અહીં રહેવાનું છે તો યાત્રાનો પ્રોગ્રામ કરો. આજુબાજુ બધે દર્શન કરી લો. અમારા માટે બાપાએ આખું આયોજન કરી આપ્યું. પાંચે પાંચ દિવસ અમને બાપાએ બહુ આનંદ કરાવ્યો.

નોમનો દિવસ હતો ને દશમના વહેલી સવારે મુંડન થવાનું હતું એટલે રાત્રે ૧૨ વાગે છેદ્ધી વખત પ્રભુદાસભાઈ ગોંડલમાં બાને મળવા આવ્યા.

ત્યાં સુધી કાશીબા બિલકુલ નહિ રહેલાં. છેક છેદ્ધે નોમના દિવસે પ્રભુદાસ મળીને નીકળ્યા ત્યારે બાથી ના રહેવાયું.. તે વખતે બા બહુ રહેલા. બધાએ પરાણે પરાણે બાને છાનાં રાખેલાં.

અમને એક જાણે કહેલું કે પ્રભુદાસભાઈ ૫.૩૦ વાગે તમને ઘાટ ઉપર મળશે. એટલે દશેરાના દિવસે વહેલી સવારે અમે તો નાખ્યા ધોયા વિના સીધા ઘાટ ઉપર પહોંચ્યો ગયા. પ્રભુદાસભાઈ તો મુંડન કરાવવા માટે ખુરશીમાં બેસી ગયેલા. અમને જોયા એટલે પ્રભુદાસભાઈએ નજીક બોલાવ્યા. પછી વનમાળીદાસ કાકાએ મુંડન ચાલુ કર્યું. આજેય મને આખી મૂર્તિ યાદ આવે.

મારી બાએ આસોજમાં મને કહેલું કે, પ્રભુદાસભાઈના વાળ લેતો આવજે પણ એ હું ભૂલી ગયો. પ્રભુદાસભાઈનું મુંડન પૂરું થયું, બધા વાળ લઈ ગયા. હું ખુરશી પાસે જ ઊભો હતો પણ મને જરાય યાદ આવ્યું નહિ. પ્રભુદાસભાઈ ઊભા થયા ને વનમાળીદાસ કાકાએ ખુરશીને સાફ કરી દીધી.

પછી પ્રભુદાસભાઈએ મને પ્રશ્ન પૂછ્યો કે, દાસ! તારી બાએ કહ્યું હતું એ વાળ લીધા? મારા બાએ જ્યારે મને વાળ લેવાનું કહ્યું ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ આસોજની ભાગોળે ઊભા હતા અને હું મારા ઘરે હતો પણ અંતર્યામીપણે મને પૂછ્યું છે એ ય મને સમજણા ના પડી.

મને વાળનું યાદ આવ્યું એટલે હું બેબાકળો થઈ ગયો અને વાળ શોધવા લાગ્યો. ત્યારે પ્રભુદાસભાઈ બોલ્યા કે, દાસ! હવે વાળ નહિ મળે.

પછી તરત જ બોલ્યા, ‘વનમાળીકાકા! કાતર લાવો.’

તે કાકાએ પેટીમાં કાતર મૂકી દીધેલી એ કાઢી અને પ્રભુદાસભાઈને

આપી. પ્રભુદાસભાઈએ પોતાની ચોટલીમાંથી જાતે વાળ કાપીને મને આવ્યા. એમનો હૃથ અવળો પડતો હતો એટલે ચાર કે પાંચ જ વાળ કપાયા હતા. એ મને આવ્યા કે લે આ વાળ. તે હું તો મુછીમાં વાળને બરાબર ફીટ પકડીને ઊભો ઊભો દર્શન કરતો હતો.

પછી પ્રભુદાસભાઈ ખુરશી આગળથી ઘાટમાં નહાવા જતા હતા અને એક બે અને ત્રીજા ડગલે મારી પાસે આવ્યા. હું તો ઊભો ઊભો દર્શન કરતો હતો. પ્રભુદાસભાઈએ આવીને તરત મને બાથ ભરી અને એકદમ અધ્રુ ઊંચકી લીધો. એટલે મારા પગ ઊંચા થઈ ગયા. પછી મને ઊંચકીને નદી બાજુ દોડવા લાગ્યા તે મને ગાભરામણ થઈ ગઈ કે જો પડીશું તો હું મરી જઈશ અને પ્રભુદાસભાઈએ તો કચકચાવીને દોટ મૂકેલી અને સીધા મને લઈને પાણીની અંદર જઈને પડ્યા. હું ગુંગળાઈ ગયો અને બે લોટા જેટલું પાણી પી ગયો હોઈશ.

પછી પ્રભુદાસભાઈ એકદમ ઊભા થયા એટલે હું પણ ઉપર આવ્યો ને બોલ્યો કે, તમે તો કેવા માણસ છો? બે લોટા પાણી પી ગયો. હું મરી ગયો હોત તો? તે વખતે મને ઓળખાણ નહિ ને!

પ્રભુદાસભાઈ એકદમ હસ્તી પડ્યા અને હસતાં હસતાં કહે, ‘દાસ! પેલા વાળ કયાં ગયા?’

મેં જોયું ત્યારે મારી હૃથેળીઓ તો ખુલ્લી થઈ ગયેલી. વાળ જતા રહેલા. એટલે હું તો નિરાશ થઈ ગયો. તે વખતે પ્રભુદાસભાઈએ મને કચકચાવીને ગાલ ઉપર એક ધોલ મારી અને બોલ્યા, ‘દાસ! આપણે તો સુદામા રહેવાનું.’

પ્રભુદાસભાઈની મુંડનવિધિ વખતે દાઢુકાકા સાથે આવેલા. પ્રભુદાસભાઈને દીક્ષા આપી પછી એ નાહીને સંકેદ કપડાં પહેરીને સીધા મંદિર બાજુ ગયા અને અમે અમારા ઉત્તારે આવ્યા.. એટલે અમે ધૂટા પડી ગયા. સ્વામીજીને પાર્ખદી દીક્ષા આપીને ‘પ્રભુદાસ ભગત’ નામ આપેલું.

ત્યારપછી પૂનમને દિવસે સ્વામીજીની ભાગવતી દીક્ષા હતી. સવારે ૮.૩૦ જેવું થયું હશે અને સભા હતી એટલે બાપા પધાર્યા. એકબાજુ યજ્ઞ ચાલુ હતો. બહારથી પણ ઘણા સંતો આવેલા. ગોંડલમાં બે હાથી છે એની

વચ્ચે એકબાજુ ખૂણા ઉપર બાપાનું આસન હતું. સભામંડપ અને યજ્ઞ પાણ ત્યાં જ હતો. એકબાજુ બેન્ડવાજાં વાગે, બીજીબાજુ એટલા બધા માણસો. સભામાં બાપા બહુ જ આનંદનું દર્શન કરાવતા હતાં.

બાપાએ પ્રભુદાસ ભગતનું નામ ‘હરિપ્રસાદસ્વામી’ આપ્યું ત્યારે અમે આખી લક્ઝરી બસવાળા બહુ કૂદેલા.

આ બધું પત્યા પછી બાપાએ પાંચેય નવા સંતોને અક્ષરદેરીએ દર્શન કરવા મોકલ્યા ત્યારે સ્વામીજીએ મને સંભાર્યો અને નિર્મળસ્વામીને કહ્યું કે, નિર્મળસ્વામી! દાસને બોલાવી લાવો. એટલે નિર્મળસ્વામી મને બોલાવીને અક્ષરદેરીએ લઈ ગયા. ત્યાં અક્ષરદેરીએ સ્વામીજીએ મને કહ્યું કે, દાસ! આ અક્ષરદેરીની સાક્ષીએ કહું છું કે તને ચોથા ભાગનું પુરુષ આપવાનું. સાધુ થયા પછી પહેલી વાર બોલેલા.

પૂનમ પછી ત્રણ દિવસ અમે બધા આખી લક્ઝરી બસ ગોડલમાં રોકાયેલી. ત્રીજે દિવસે બાપાએ અમને રજા આપેલી કે હવે તમારે બધાને જવું હોય તો જાવ..

પછી અમે આસોજ આવવા માટે નીકળતા હતા ત્યારે સ્વામીજીએ મને કહેલું કે, ‘મળવું હોય તો કાર્તિકી પૂનમના સમૈયાના દિવસે બોચાસણ મંદિરે આવજે.’ પછી તું પૂનમના દિવસે બોચાસણ સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા ગયેલો.

‘તમે મોટા શ્રોદ્ધ બનનશો.’

૧૯૬૭ની સાલમાં નમીસરા ગામના ભક્તો મોતીકાકા, હીરામામા વગેરેએ પારાયણનું આયોજન કર્યું. ઉનાળાનો ધોમધખતો તાપ હતો. એવા સમયમાં એક દિવસનું પારાયણ રાખેલું. હરિધામથી સંતો અને બીજા હરિભક્તોને બોલાવેલા.

બપોરે પારાયણની પૂર્ણાહૃતિ પછી સંતો-ભક્તોને ખૂબ જમાઈયા. પછી સ્વામીજીએ કહ્યું કે આપણે સોખડા નીકળી જવું છે. એટલે બધા સંતો પગપાળા જવા તૈયાર થઈ ગયા. હીરામામા પણ સાથે આવ્યા.

સ્વામીજી અને સંતો નમીસરાથી નીકળીને અંજેસર આવતા હતા.

રસ્તામાં તરસ લાગી એટલે સ્વામીજીએ દાસભાઈને કહ્યું કે દાસ! અંજેસર તારું મોસાળ છે તો પાણીની વ્યવસ્થા કરો. એટલે દાસભાઈ એમના મામા રાવજીભાઈને ત્યાં પાણી લેવા ગયા. ત્યારે રાવજીમામાએ ચોખ્યું કહી દીધું કે ભલે તું ભાણીયો થાય પણ આજે તને અમે પાણી નહીં આપીએ. એટલે દાસભાઈ એમના બીજા મામાને ત્યાં ગયા. એમને આપવાની ઈચ્છા હતી પણ ગામ આખ્યું સંપી ગયું હતું એટલે તેમણે પણ કહ્યું કે બધાએ સંપ કર્યો છે એટલે આજે પાણી મળશે નહીં.

દાસભાઈ ઉદાસ ચહેરે સ્વામીજી પાસે ગયા અને કહ્યું કે સ્વામીજી બધા જ પાણી આપવાની ના પડે છે. સ્વામીજી કહે, 'ભલે, આપણે કૂવા પર બેસીએ.'

ગામની વચ્ચે વિહારીલાલનું ઘર ને એની બાજુમાં જ કૂવો હતો. વિહારીલાલ કૂવાની આજુબાજુ પતરાની દિવાલ કરીને લુહારીકામ કરતા. લાકડાનાં પૈડાં બનાવે, ગાડાં બનાવે અને લોખંડની વસ્તુ ટીપો આપે. એના કપડાં પણ ફાટેલાં હતા. સ્વામીજીએ દાસભાઈને કહ્યું કે જા પેલા ભગતને પૂછુ કે પાણી આપશે?

દાસભાઈ પૂછ્યા ગયા કે અમારા સંતો તરસ્યા છે ને પાણી પીવું છે. વિહારીલાલ કહે, 'ગામનાં બધાએ પાણી આપવાની ના પાડી છે એટલે મારાથી પણ નહીં બને.'

ત્યાં વિહારીલાલનાં બાએ દાસભાઈને જોઈને પૂછ્યું કે ભાઈ શું છે?

દાસભાઈ કહે, 'બા! અમે નમીસરાથી ચાલતા આવ્યા છીએ અને સંતોને તરસ લાગી છે તે પાણી પીવું છે.'

બા વિહારીલાલને કહે, 'પાણી નહિ બધાને શરબત પીવડાવ. આપણે કોઈની મહોબત રાખવી નથી. ગામવાળા આપણને રોટલા આપવા આવવાના નથી. સંતોની સેવા કરી લો.' એટલે વિહારીલાલ તૈયાર થયા.

બીજુ બાજુ દાસભાઈના નાના મામાને અંતર્દૃષ્ટિ થઈ એટલે તેઓ પણ છાનામાના પાણીનો દેગડો લઈને આવ્યા અને બાને શરબત બનાવવા આપી દીધું. નાના મામાની આ સેવા જોઈને સ્વામીજી રાજી થયા.

સંતોને પેટ ભરીને શરબત પાયું. પછી વિહારીલાલનાં બાએ

સ્વામીજીને કહેવડાવ્યું કે વિહારીને આશીર્વાદ આપજો કે એ સુખી થાય.

ત્યારે સ્વામીજીએ આશીર્વાદ આપતાં કહ્યું, ‘વિહારીલાલ! આજે તમે સંતોને શરબત પીવડાવ્યો છે. આજે તમારી પરિસ્થિતિ સારી નથી પણ એક દિવસ અંજેસરના બધા જ પાટીદારો તમારા ઘરે રૂપિયા લેવા આવશે. તું મોટો શ્રોદ્ધ બનીશ અને ઘરે ચાર દીકરા અવતરશે.’

લોકની પરવા કર્યા વિના સંતોની સેવા કરી તો કેવા આશીર્વાદ મળી ગયા! સ્વામીજીના આશીર્વાદથી હાલમાં એ પરિવાર ખૂબ સુખી છે અને સત્તસંગમય જીવન જીવે છે.

કાશીબાને તેડવા પદ્ધાર્યા.

૧૯૭૧ની સાલ. દિવાળી પછીના દિવસો. સોખડા મંદિરે બપોરે દાસભાઈ સાથે વાત કરતાં સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘દાસ.. આ સંતો ચાર દિવાલની વર્ષે રહે છે તો એમના માટે કાંઈ પ્રોગ્રામ ગોડવને..!’

દાસભાઈ કહે, ‘આપ જેમ કહો એમ કરીએ. રસોઈ રાખીએ, ઊંઘીયા પાર્ટી રાખીએ..’

સ્વામીજી કહે, ‘હા.. બધા લેગા મળીને આનંદ કરીએ.’

પછી સ્વામીજીએ એક ભાઈને કહ્યું કે તારા ઘરેથી હંડવો બનાવી લાવજે. બીજા ભાઈને કહ્યું કે તારા ઘરેથી તીખી પૂરી. ત્રીજા ભાઈને કહ્યું કે તમારા ઘરેથી સાઢી પૂરી. રમેશભાઈને કહ્યું કે તારે શાક લઈ આવવાનું. કો’કને મૂઢીયાં, ઢોકળાં એવું બનાવી લાવવા કહ્યું. એવી રીતે સ્વામીજીએ જ બધાને કહી દીધું.

પછી સ્વામીજી કહે, ‘દાસ, પ્રોગ્રામ કયાં રાખીશું?’

દાસ કહે, ‘ગામમાં જ રાખીએ.’

સ્વામીજી કહે, ‘મારાથી ગામમાં નહિ અવાય.’

એટલે ઉત્તમસ્વામી બોલ્યા, ‘દાસ, ગામની સીમમાં ખેતર કે ફૂવો હોય તો સ્વામીજી આવી શકે.’

દાસ કહે, ‘ચીમનભાઈનો ફૂવો મંજુસર અને આસોજની વર્ષે છે તો ત્યાં તમારાથી અવાય?’

સ્વામીજી કહે, 'હા.. એ જગ્યાએ પ્રોગ્રામ રાખો.'

બધું નક્કી કરીને ઉઠવાની તૈયારી કરતા હતા ત્યાં સ્વામીજી કહે,
'એક વસ્તુ રહી ગઈ.'

દાસ કહે, 'તમે જે કહો એ ગોઠવી દઈશું, બોલો.'

સ્વામીજી કહે, 'કાશીબાને એક વસ્તુ સોંપીએ તો?'

દાસ કહે, 'તમે જે કહો તે બનાવાનું કહી દઈએ.'

કહે, 'બાને દૂધપાક સરરસ આવે છે. તો દૂધપાકનું કહી દો. કાલે
સાંજે પ્રોગ્રામ પાકો.'

આ રીતે બધી તૈયારીઓ થઈ અને આસોજની સીમમાં સંતો-
ભક્તોનો જમવાનો પ્રોગ્રામ ગોઠવાયો.

દાસભાઈએ આસોજ પહુંચીને પહેલા કાશીબાને સમાચાર આપ્યા.
વિમુખ થયા પછી કાશીબા થોડાં ઉદાસ રહેતાં હતાં. કાશીબા ઓટલા પર
બેસીને માળા ફેરવતાં હતાં. દાસભાઈએ તો વહેલા વહેલા આવીને કહ્યું કે
બા! કાલે સાંજે સ્વામીજી અને સંતો આસોજ જમવા આવવાના છે અને
તમારે દૂધપાક બનાવાનો છે.

કાશીબા એકદમ બોલ્યા, 'ભઈ! મને ખબર પડી ગઈ. હું નહિ હોઉં.'

દાસભાઈને કાંઈ સમજ ના પડી. એમને એમ કે એમની દીકરીના ઘરે
આણંદ કે ઝારોળા જવાના હશે.

દાસભાઈ કહે, 'કાશીબા, તમારે જ્યાં જવું હોય ત્યાં જજો પણ
અમને દૂધપાક બનાવી આપશો?'

કાશીબા કહે, 'હા બેટા' હું બનાવી આપીશ.'

કાશીબાએ દૂધપાક બનાવ્યો. રાત્રે ગાડામાં રસોઈ લઈને ખેતરમાં
ગયા. લીમડાની ડાળે એક હુંચ્યકો બાંધ્યો. સ્વામીજી અને સંતો પદાર્થ
એટલે પહેલાં સભા કરી. પછી સંતોને જમાડ્યા. પછી આસોજના
દીકરાઓને સ્વામીજીએ જમવા બેસાડ્યા. છેલ્લે સ્વામીજી જમવા બેઠા.
કાશીબાના હાથનો દૂધપાક જમ્યા.

થાળ લઈને સ્વામીજી હુંચ્યકો ઝૂલવા લાગ્યા. પછી કોઠારીસ્વામી
બાજુ જોઈને અચાનક બોલ્યા, 'કાલે આસોજના એક મુક્તને મહારાજ

તેડવા આવશે. કાલે સુખડનો એક હાર તૈયાર રાખજો.' કોડારીસ્વામીએ હાથ જોડીને 'હા' કહ્યું.

સ્વામીજી અને સંતો ખેતરમાંથી વિદાય થયા. બધો સામાન સમેટીને દાસભાઈ અને બીજા યુવકો સવારના સાડા પાંચ વાયે આસોજ આવ્યા. ત્યારે કાશીબાના ઘરની લાઈટો ચાલુ હતી. ફળિયામાં બધા આમતેમ દોડધામ કરતા હતા એટલે દાસભાઈએ કો'કને પૂછ્યું કે કાશીબાને શું થયું? તો કહે, કાશીબાને ગભરામણ ચાલુ થઈ ગઈ છે.

દાસભાઈ તો દોડીને ઘરમાં આવ્યા. જોયું તો કાશીબા પથારીમાં હતા અને ગભરામણ થતી હતી. પછી દવાખાને જવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું. રાવજીભાઈ એમનું બુલેટ લઈને સોખડા ગામ જવા નીકળ્યા. ત્યાં એમણે સ્વામીજીને ગુલાબનું ફૂલ હાથમાં લઈને આવતા જોયા. બુલેટ ઊભું રાખીને એમણે સ્વામીજીને પૂછ્યું કે સ્વામી! આપની સાથે કોઈ સંતો નથી?

સ્વામીજી કહે, 'કાશીબાનું જાણ્યું એટલે હું કોઈને લેવા રહ્યો નથી. પણ તમે ક્યાં જાવ છો?'

રાવજીભાઈ કહે, 'કાશીબા માટે ગાડી લેવા.'

સ્વામીજી કહે, 'વહેલા ઉપડો જાવ.'

સ્વામીજી ઘરની બહાર જાળી પાસે આવીને ઊભા રહી ગયા. વીસેક જેટલા ભાઈઓ-બહેનોએ સ્વામીજીનાં દર્શન કર્યા. બધા અસરપરસ વાતો કરવા લાગ્યા કે સ્વામી આવ્યા.. સ્વામી આવ્યા.. કાશીબાએ બધાને મોટેથી ધૂન કરવા કહ્યું. થોડી જ વારમાં બહેનોનો મોટેથી રડવાનો અવાજ સંભળાયો. કાશીબા ધામમાં પદ્ધારી ગયાં હતાં.

પછી બધા સ્વામીજીને શોધવા લાગ્યા પણ સ્વામીજી ના મળે. ગામના ઉદેસ્યિંહ દરબારને ત્યાં સ્વામીજી ગયા. દરબાર વિચારમાં પડી ગયા, સ્વામીજી પદ્ધાર્યા?! સ્વામીજીએ એને કહ્યું કે કાશીબા ધામમાં ગયાં. દરબારે બેસવા માટે ઘરના ઓટલા પર રૂમાલ પાથરી દીધો પરંતુ સ્વામીજી કહે, 'ના.. બેસવું નથી હું વાળંદના ઘરે જઈ આવું.'

ત્યાંથી કાંતિભાઈ વાળંદને ત્યાં પદ્ધાર્ય. કાંતિભાઈ અને એમના ઘરવાળા લીભડા નીચે ખાટલો ઢાળીને સૂતા હતા. સ્વામીજીએ કાંતિભાઈને

જગાડ્યા એટલે પગે લાગ્યા. એમનાં ઘરવાળાં પણ ઊરી ગયાં. સ્વામીજીએ કહ્યું કે કાશીબા ધામમાં ગયાં છે મશાલ તૈયાર કર. એટલે કાંતિભાઈ દોડતા દોડતા આવ્યા કે સાંજે તો મેં કાશીબા સાથે વાત કરી ને એકદમ શું થયું?

પછી તેમણે કહ્યું કે સ્વામીજી તો મારા ધરે છે. એટલે પંદર-વીસ ભાઈઓ દોડતા કાંતિભાઈના ધરે પહુંચ્યા પણ ત્યાં સ્વામીજી ન હતા. એટલે બધા પાછા આવ્યા.

ત્યારપછી પાલખીમાં બેસાડીને બેન્ડવાળાં સાથે કાશીબાની અંતિમયાત્રા કાઢવામાં આવી. આરતી ઉતારવામાં આવી. આજુબાજુના ગામોમાંથી પણ ઘણા માણસો આવ્યા હતા.

કાશીબાના અંતિમ સંસ્કાર કરીને બીજે દિવસે દાસભાઈ અને ગામના ભાઈઓ સ્વામીજીને મળવા સોખડા આવ્યા. તેઓએ સ્વામીજીને નિખાલસભાવે કહ્યું કે તમે તો દિવ્યદેહ આવેલા ને બધાને તમારાં દર્શન થયાં.

સ્વામીજી એ વાતને ટાળતાં કહે, 'ના હોય.. બાપા આવ્યા હશે.'

બધાએ કહ્યું કે 'ના સ્વામી! અમે તમને નજરોનજર જોયા છે અને તમે જ હતા.'

સ્વામીજી કહે, 'બાપા હતા.' ભક્તોએ એ વાતને પકડી જ રાખી એટલે સ્વામીજી કહે, 'સારું એ વાતને બાજુ પર મૂકો. આપણે એવું રાખો કે કાશીબા ધામમાં ગયાં છે તો આપણે ૧૩ દિવસ સુધી ધૂન કરવી છે.' પછી ૧૩ દિવસ સુધી ધૂનનું આયોજન કર્યું.

‘હું સૌભાગ્યવતી જ ધામમાં જઉ.’

પ્રભુદાસભાઈ સાધુ થતા પહેલાં સોખડા ગામમાં ઘરોઘર જમવાનું રાખેલું. નર્મદાકાકીને પ્રભુદાસભાઈ સાથે આગવો અને અધિકારનો સંબંધ હતો. જ્યારે પ્રભુદાસભાઈ એમના ધરે જમવા આવ્યા ત્યારે નર્મદાકાકીએ પ્રભુદાસભાઈ પાસે વચ્ચે માંગેલું કે મારો સુહાગ અખંડ રહેવો જોઈએ. હું સૌભાગ્યવતી જ ધામમાં જઉ. ત્યારે પ્રભુદાસભાઈએ માત્ર હાસ્ય કરેલું.

પછી એ વાતને વર્ખો વીતી ગયાં. પછી અચાનક ઉમેદકાને કેન્સર

થયું. જો ઉમેદકાકા વહેલા ધામમાં જાય તો નર્મદાકાકીએ પ્રભુદાસભાઈ પાસે લીધેલા વચનનું શું? એટલે એમણે દાસભાઈને કહ્યું કે તમે સ્વામીજી પાસે જાવ અને પૂછી જુઓ કે તમે પેલું વરદાન આપેલું એનું શું?

એટલે દાસભાઈ તો મંદિરે આવ્યા અને સ્વામીજીને વાત કરી કે નર્મદાકાકીએ પૂછ્યાયું છે કે તમે અંદ સૌભાગ્યવતી રહેવાનું વચન આપેલું છે એ સાચું છે? ત્યારે સ્વામીજી બોલ્યા, ‘દા.. એ વાત સાચી જ છે.’ દાસભાઈ કહે, ‘તો ઉમેદમામાને કેન્સર થયું છે એ મટાડી દો.’

સ્વામીજી કહે, ‘મામા કરતાં તોશી વહેલા ધામમાં જશો.’

દાસભાઈ કહે, ‘હજી તો વીસ વર્ષ જીવે એવા છે. નખમાંય રોગ નથી.’

સ્વામીજી કહે, ‘મહારાજ તો પાંચ દિવસમાંય ધામમાં લઈ જાય.’

ઘરે આવીને દાસભાઈએ નર્મદાકાકીને વાત કરી તો એ હસવા લાગ્યાં. કહે, ‘એય જુહ્યા અને તુંય જુહ્યો.’ એમ આનંદ કર્યો.

જે દિવસે દાસભાઈ નર્મદાકાકીને કહીને આવ્યા એ જ દિવસે તેઓ પાણીની તોલ લઈને રૂમમાં જતાં હતાં તે લપસી પડ્યાં અને દાઢરમાં માથું અથડાયું. બ્રેઇન હેમરેજ થઈ ગયું. વડોદરાની ભાઈલાલ અમીન હોસ્પિટલમાં આઈ.સી.યુ.માં રાખવામાં આવ્યા. બાર દિવસ પછી પણ કાંઈ ફેર ના પડ્યો.

દાસભાઈ, ઠાકોરભાઈ અને રમેશભાઈ સ્વામીજી પાસે ગયા અને પ્રાર્થના કરી કે ડોક્ટરોનું કહેવું છે કે કાંઈ ફેરફાર થાય એવું લાગતું નથી. જો આપની ઈચ્છા હોય તો જ બાને મટશે. થોડીવાર મૌન રહ્યા પછી સ્વામીજી કહે, ‘મટે એવું નથી જ. તોસી ધામમાં જશો.’

દાસભાઈએ પૂછ્યું, ‘એનું કારણ?’

સ્વામીજી કહે, ‘ઓણે વચન માંયું હતું કે મારો સુહાગ અંડ રહેવો જોઈએ. એટલે ઉમેદમામા પહેલાં એ ધામમાં જશો.’

દાસભાઈ કહે, ‘ડોક્ટરો એવું કહે છે કે કાકી હજુ મહિનો રહેશે.’ સ્વામીજી કહે, ‘કાલે સાંજે પાંચ વાગે તોશી ધામમાં જશો.’

દાસભાઈ હોસ્પિટલ આવ્યા. ડોક્ટરોને વાત કરી. ડોક્ટરો તો

માનવા તૈયાર જ ના થાય. બધા જ ઘડિયાળનો ટાઈમ જોતા બેસી રહ્યા. સાંજના પાંચ વાગ્યા ને તોશી બોલ્યા, 'મીના ક્યાં છે?' (અમની દીકરી) મીનાબેન આવ્યાં. એમને 'જ્ય સ્વામિનારાયણ' કહ્યા અને તરત જ દેહ છોડી દીધો. આ રીતે એમનો સુહાગ અખંડ રહેશે... એ સંકલ્પ પૂરો કર્યો.

❖ ❖ ❖

ખોળીયું બદલ્યું.

આસોજ ગામમાં ચીમનભાઈ રહે. પહેલેથી જ ચીમનભાઈને સ્વામીજી સાથે હેત. દાસભાઈ એમને સાથે જ રાખે. કંડારી ગામમાં એકવાર કોઈારીસ્વામીના મ્રાગટ્યાદિનનો ઉત્સવ રાખેલો. આસોજથી દાસભાઈ, ચીમનભાઈ વગેરે ભક્તો આવેલા. તેઓ ગામના હોજ પાસે બેઠા હતા ત્યાં સ્વામીજી આવ્યા. જમણો પગ હોજ ઉપર મૂકીને બોલ્યા, 'તમારી કયારનોય રાહ જોઉં છું. અને તમારા કરતાં બાદશાહની વધારે રાહ જોઉં છું.' પછી બોલ્યા, 'ચિમન! આ દેહમાં તારો વિકાસ થાય એવું લાગતું નથી. એટલે મહારાજ તારું ખોળીયું બદલવા ઈચ્છા છે. તારી શું ઈચ્છા છે?'

ચિમનભાઈ બે હાથ જોડી બોલ્યા, 'સ્વામી! તમે કહો એ પ્રમાણે જ જવવું છે.' સ્વામીજીએ કહ્યું કે ગુરુપૂનમનો સમૈયો કરવા સોખડા મંદિરે આવી જાઓ. એટલે ચિમનભાઈ એ દિવસે સવારે વહેલા ઊઠીને મંદિરે પહોંચી ગયા અને રસોડાની સેવામાં ગુંથાઈ ગયા. ત્યારે પણ સ્વામીજીએ એમને કહ્યું કે મહારાજની ઈચ્છા છે કે તારો દેહ દ્રાન્સફર થાય.

ચિમનભાઈ કહે, 'તમે જેમ કરો એમાં અમે રાજી છીએ.' સ્વામીજી કહે, 'આજથી તું એક કલાક ભજન ચાલુ કરી દેજે.' ચિમનભાઈએ ધૂન કરવાની ચાલુ કરી દીધી.

ગુરુપૂનમનો સમૈયો કરીને ચિમનભાઈ ઘરે ગયા. સવારે ઊઠીને ખેતરે ગયા. ખેતરમાં નોકર હળલાકડાથી જમીન ખેડતો હતો એટલે ચિમનભાઈ થોડીવાર માટે પાટીયા પર આડા પડ્યા. બસ એ સૂતા એ સૂતા! મહારાજ એમને ત્યાં જ ધામમાં લઈ ગયા! આમ, સેવામાં સર્વોપરી નિમિત્ત બનાવવા માટે આ દેહનો ત્યાગ કરાવ્યો.

❖ ❖ ❖

ભગવદીની અનિવાર્યતા

એકવાર દાસભાઈ સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા માટે આવ્યા. એમાણે સ્વામીજીને પૂછ્યું કે મારે ભગવદી માટે શું કરવાનું? ત્યારે સૂજ આપતાં સ્વામીજી એ કહ્યું, ‘દાસ! જીવનમાં ભગવદી તો જોઈએ જ. અનંત કોટિ બ્રહ્માંડમાં આ એક પૃથ્વી કેવી લાગે?’

દાસભાઈ કહે, ‘ગોળા જેવી લાગે.’

સ્વામીજી કહે, ‘આ પૃથ્વીમાં હિન્દુસ્તાન કેવડો દેખાય?’

દાસભાઈ કહે, ‘ટપકાં જેવડો.’

સ્વામીજી કહે, ‘એમાંય વળી ગુજરાત કેટલું લાગે?’

દાસભાઈ કહે, ‘સ્વામી! એકદમ તો જરૂય નહીં.’

તો કહે, ‘એમાંય વડોદરા જીલ્લો કેટલો લાગે?’

દાસભાઈ કાંઈ ના બોલ્યા. સ્વામીજી બોલ્યે જતા હતા કે એમાંય આસોજ ગામ કેટલું દેખાય? દાસભાઈ કહે, ‘ના દેખાય.’ સ્વામીજી કહે, ‘તો તું દેખાય?’ દાસભાઈ કહે, ‘ના દેખાઉં.’

પછી સ્વામીજી બોલ્યા, ‘દાસ! જેમ હુથેળીમાં જળનું ટીપું રાખી મૂક્યું હોય એમ મહારાજની કૃપાથી અમે જોઈ રહ્યા છે. છતાંય પણ કહું છું કે ભગવદીની જરૂર છે.’ પછી સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘અક્ષરપુરુષસ્વામી તારા ભગવદી. એમની સાથે ખુલ્ખાઢિલે વાતો કરવાની. આમ, સ્વામીજીએ ભગવદીની અનિવાર્યતા સમજાવી.

પ્રાર્થના કરતાં શીખત્યં.

અક્ષરપુરુષસ્વામી ધામમાં ગયા પછી દાસભાઈ વિચારમાં હતા કે હવે મારા ભગવદી કોણ? એ વિચારમાં ને વિચારમાં એક દિવસ આસોજ મંદિરમાં સૂઈ ગયા. સ્વામીજીએ સ્વખનમાં એમને દર્શન આપ્યાં. દાસભાઈ પ્રાર્થના કરવા લાગ્યા કે મને મુંજુવાણ થઈ છે કે હવે મારા ભગવદી કોણ? હું કોણી પાસે જાઉં?’

ત્યારે સ્વામીજી બોલ્યા, ‘દાસ.. જા તારો ભગવદી હું બનીશ.’

દાસભાઈ કહે, ‘પણ સ્વામી મારે આપની પાસે આવવું હોય પણ મને

કોણ આવવા દે?' સ્વામીજી કહે, 'તું તો નજીક રહે છે તો કાલે આવજો.'

દાસભાઈ કહે, 'પણ સ્વામીજી આખી રાત આ મૂળવણનું શું કરીશા? મને કંઈક રસ્તો બતાવો.'

સ્વામીજી કહે, 'હું તને એક પ્રાર્થના શીખવાનું.'

દાસભાઈ કહે, 'પ્રાર્થના આપો તો ટૂંકી આપજો. કારણ હું ભણોલો નથી એટલે મને લાંબી પ્રાર્થના યાદ નહીં રહે.'

દાસભાઈની નિર્દોષ પ્રાર્થના સાંભળીને સ્વામીજી ખડખડાટ હસી પડ્યા. પછી કપાળ ઉપર ટપલી મારીને કહે, 'દાસ! જો આજથી તને બધું યાદ રહેશો.'

પછી સ્વામીજીએ પ્રાર્થના શીખવાટાં કહ્યું, 'હે મહારાજ! હે સ્વામી! હે શાસ્ત્રીજીમહારાજ! હે યોગીજીમહારાજ! મારી પ્રાર્થનાને સહજ સ્વીકારજો. આખા દિવસમાં મારાથી ઘણીબધી ભૂલો થઈ છે તો એ ભૂલો બદલ મને ક્ષમા કરજો. ફરી નવી ભૂલો ન થાય એ માટે મને સજાગ અને સભાન રાખી અખંડ બળ, બુદ્ધિ ને શક્તિ આપજો. કોઈ આત્મીય બને કે ન બને પણ હે પ્રભુ મને તમારો આત્મીય દીકરો બનાવજો. મને સહદયી બનાવજો. હું તારું ભૂલકું એવું અખંડ મનાવી ભૂલકાંની યાત્રામાં બળ, બુદ્ધિ ને શક્તિ આપજો.

મામાના પત્રના આકારે મારું જીવન સહજ બને. જ્યાં તમારો પ્રભુપ્રવાહ વહેતો હોય ત્યાં બુદ્ધિરૂપી જે કાંઈ આડા પથથર આવે એને હડસેલવાની તાકાત તમે આપજો. શિક્ષાપત્રી, વાતો અને વચ્ચનામૃત તરફ મારી અખંડ દસ્તિ રખાવજો. પહેલા પ્રકરણની પહેલી અને છેદી વાત પ્રમાણે મારું જીવન સહજ બને.

પહેલા પ્રકરણની પહેલી વાત એટલે શું? ભગવાન અને ભગવાનના સાધુ અને ભગવાનના ભક્તના મહિમાની વાતો નિરંતર કરવી અને નિરંતર સાંભળવી તે.

શિક્ષાપત્રી એટલે શું? કોઈની ચાડી, ચુગલી ને ચાડિયાપણું ન કરવું. કોઈના ચારચક્ષુ ન બનવું. ખોતરીને દુઃખ ઊભાં ના કરવાં. કોઈના ભાવફેર કે અભાવ-અવગુણમાં જવું નહિ. કોઈની ટીકાચર્ચામાં પડવું નહિ.

ગ્રામ્યવાર્તા ટોટલ બંધ કરાવજો. ડહાપણે કરીને, ભોળપણે કરીને, કપે કરીને કે બાળકપણાના સ્વભાવે કરીને, અહુમે કરીને, માને કરીને, સાત્વિક માને કરીને, હઠ-માન-ઈર્ખા-એદ્બાઈ-વેરોર-મારુંતારું સઘણું મૂકાવીને એક તમારું સાચું સામાજય મારા જીવનમાં સ્થાપિત કરજો.

તમારો સુહંદભાવ મારા અંગો અંગમાં વણી દેજો. તમારી આત્મીયતા મારા રોમે રોમમાં પ્રગટાવજો. ભૂલુંપણાની અવસ્થામાં સહૃજ જ ખોવાઈ જઉં, સમાઈ જઉં. સૌનોય થઈને રહું એવું બળ, બુદ્ધિ ને શક્તિ મને આપજો. તમે મારા સારથિ બનજો. જેમ અર્જુનના સારથિ કૃષ્ણ બન્યા એમ બનજો. આ માર્ગની મને સૂજ નથી તો માર્ગદર્શન આપીને આગળ ચલાવજો. વચ.ગ.પ્ર.૧૬ પ્રમાણે સાચા વિવેકી બનાવજો. સત્ત-અસત્તનું ભાન કરાવજો. સવળા વિચાર ગ્રહણ કરું. અવળા વિચારને ત્યાગ કરવાનું બળ, બુદ્ધિ અને શક્તિ આપજો.

વચ. ગ.પ્ર. ૧૭ પ્રમાણે મોળી વાત મારી જીભે ન નીકળો. અખંડ બળની વાતો આપજો. ‘વાણી અમૃતથી ભરી મધુસમી...’ એ શ્લોક પ્રમાણે મારી વાણી અમૃતવાળી બનાવજો. વચ. ગ. પ્ર. ૧૮ પ્રમાણે સ્વધર્મેયુક્ત સેવા કરવાની સૂજ આપજો. મારાં દસ ઈન્દ્રિયો અને અગિયારમું મન હે પ્રભુ! તમારા ચરણારવિદમાં અખંડ રામજો. મારા મનને મંદિર બનાવીને સ્વયં તમે વિરાજમાન થજો. મારા ચાર અંતકરણને શુદ્ધ અને પવિત્ર બનાવી તમારે જે લખવું હોય તે લખજો. આ સર્વે દ્વાર ખુલ્લાં મૂક્યાં છે, સર્વે બારણાં ખુલ્લાં મૂક્યાં છે તમારે જે લખવું હોય તે લખજો.

વચ. ગ.પ્ર. ૨૭, ૬૨, ૫૮, ગ.મ. ૩૭, ૨૮, ૪૧, વચ. ગ.છ. ૨, ૫, ૭, ૧૧ મુજબ મારું જીવન સહૃજ બને એવી મારા પર અખંડ અમીદછિ ને કૃપા વહાવજો.’

આટલી પ્રાર્થના શીખવાડીને સ્વામીજી બોલ્યા, ‘રોજ સવારે અને સાંજે આરતી ને શ્લોક બોલી લીધા પછી આ પ્રાર્થના કરવાની; તો તને મુજબણ નહિ આવે કે ખાનગીમાં બેસવાનો વારો નહિ આવે.’ આમ, સ્વામીશ્રીએ સ્વપ્નમાં પ્રાર્થના કરતાં શીખવાડ્યું.

'દાસ! હું ભૂલ્યો નથી.'

ઈ.સ. ૧૯૮૫ની ૧લી જાન્યુઆરીએ સુવાર્ષતુલા મહોત્સવ ઉજવાયો. એ સમયે દાસભાઈને આંખનું ઓપરેશન કરાવેલું. એક આંખે ઓછું દેખાતું હતું અને બીજી આંખે તો બિલકુલ દેખાતું બંધ થઈ ગયેલું. પરંતુ હૈયે હરખ એટલો બધો કે સ્વામી સુવાર્ષથી તોલાય છે તે દર્શન કરવાં છે. પરંતુ સભામંડળ હકેઈઠ ભરેલો. કચાંય નજીક જવાની જગ્યા ન મળે. સ્વયંસેવકો જવા ના હે. દાસભાઈ વિનંતી કરે કે સ્વામીજીને જઈને સંદેશો આપો કે તમારો સુદામા દરવાજે ઊભો છે. પરંતુ સેવકો સાંભળે જ નહીં.

એવામાં પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી ત્યાં આવ્યા અને દાસભાઈને પોતાની સાથે સ્ટેજ ઉપર લઈ ગયા. દાસભાઈએ સ્વામીજીનાં દર્શન કર્યા. હૈયામાં આનંદ સમાતો ન હતો. સ્વામીજીએ સ્ટેજની સામે રહેલી ખુરશી પર દાસભાઈને બેસાડવા કહ્યું. દાસભાઈએ આખો સમેયાનો લાભ લીધો.

સભા પૂરી થયા પછી સ્વામીજી દાસભાઈ પાસે આવ્યા અને વર્ષો પહેલાંની વાત યાદ આપાવતાં કહ્યું, 'દાસ! હું ભૂલ્યો નથી, મારે તને યોથા ભાગનું પુણ્ય આપવાનું છે.'

ઠકોરભાઈને ઘામમાં લઈ ગયા.

આસોજ ગામના નિષાવાન ભક્તરાજ હતા ઠકોરભાઈ. સ્વામીજીના આશીર્વાદથી ઠકોજીભાઈને દસ વર્ષનું આયુષ્ય વધું મળ્યું હતું. એક દિવસ ગામના ભક્તો ભેગા થયા અને ઠકોરભાઈને કહ્યું કે તમારી આગળ પાછળ કોઈ ખાનાર નથી એના કરતાં જીવનચર્ચા કરો તો સ્વામીજીને ગામમાં બોલાવીએ.

ઠકોરભાઈ કહે, 'સારું, સ્વામીજીની ઈચ્છા હોય એમ કરીએ.' એટલે બધા છોકરાઓ બોલ્યા કે અમે સ્વામીને પ્રાર્થના કરવા જઈએ. ઠકોરભાઈ કહે, 'સારું, સ્વામીજી અને ભક્તો રાજ થતા હોય એમ કરીએ.'

બીજે દિવસે જુવાનીયાઓ હરિધામ આવ્યા. સ્વામીજીને આસોજ પદ્ધારવાની પ્રાર્થના કરી. યુવકોની આગ્રહભરી પ્રાર્થનાને સ્વામીજીએ મંજૂરી આપી અને રદમી તારીખ નક્કી થઈ.

આસોજ ગામના ભક્તોએ ધામધૂમથી સ્વામીજીની પધરામણી થાય એવું આયોજન કરવા માંડ્યું. સ્વામીજીએ ઠાકોરભાઈ સહિત બીજા વડીલોને મંદિરે બોલાવ્યા. એટલે ઠાકોરભાઈ, મહેન્દ્રબાપુ, દાસભાઈ અને બીજા બે વડીલો એમ પાંચ જાણ મંદિરે આવ્યા.

બધી વાતચીત થયા પછી સ્વામીજીએ ઠાકોરભાઈને કહ્યું, ‘ઠાકોર! હવે તમને મહારાજ લેવા માટે આવશે.’ ઠાકોરભાઈ કહે, ‘સ્વામી! તમારે લેવા આવવાનું અને હરિધામના બધા જ મુક્તો સાથે મને લેવા આવવાનું.’ સ્વામીજીએ રાજી થકા મંજૂરી આપી.

૨૬ મે, ૧૯૯૮ની સાંજે આસોજની ભાગોળે વડ નીચે ભવ્ય સભા ભરાઈ. હજરો ભક્તો સ્વામીજીનાં દર્શન કરી રહ્યા હતા. હરિધામના તમામ સંતો, સાધકોની હાજરી હતી.

સભાના પ્રારંભમાં જ સ્વામીજીએ ઠાકોરભાઈ પ્રથમ હાર પહેરાવે એવી સૂચના આપી. ઠાકોરભાઈ હાર લઈને સ્વામીજી પાસે આવ્યા. સ્વામીજીને હાર પહેરાવ્યો. સ્વામીજીએ એમને કાનમાં કંઈક કહ્યું ને ઠાકોરભાઈનું મસ્તક સ્વામીજીના ખોળામાં ટળી પડ્યું.

સ્વામીજીએ તાત્કાલિક દવાખાને લઈ જવા આદેશ કર્યો. પછી દાસભાઈને બોલાવીને કહ્યું, ‘ઠાકોર ધામમાં ગયા છે એમને સૂવડાવવાની વ્યવસ્થા કરી દો.’ એટલે ઠાકોરભાઈના પાર્થિવ દેહને આસોજ ગામની બહાર એક હરિભક્તના ઘરે લઈ આવ્યા. બીજે દિવસે અંતિમવિધિ કરવામાં આવી.

આમ, સ્વામીજીએ ઠાકોરભાઈને દસ વર્ષનું આયુષ્ય આપેલું તે ૨૬મીના રોજ પૂર્ણ થયું ને એમના સંકલ્પે સ્વામીજી ધામમાં તેડી ગયા.

સ્વાનમાં સ્વાદ્યાય કરતાં શીખત્યું.

‘આત્મીય અમૃત મહોત્સવ’ ૨૦૦૮ પહેલાં દાસભાઈ સ્વામીજીને મળવા ગયેલા તે વખતે સ્વામીજીએ એમને કહ્યું, ‘દાસ આપણે ૨૦૦૮ને પોતાનો બનાવી લેવાનો.’

તે વખતે તો દાસભાઈ બે હાથ જોડીને સાંભળી લીધું. ઘરે આવ્યા

પછી વિચાર આવ્યો કે સમૈયાને પોતાનો બનાવવો એટલે શું? એ જ વિચારમાં તેઓ રહેતા હતા.

એક દિવસ સ્વામીજીએ એમને સ્વર્ણમાં દર્શન આપીને સમજાવતા કહ્યું, 'દાસ! સમૈયો પોતાનો બનાવવો છે એટલે ગુણાતીતાનંદસ્વામી, ભગતજી મહારાજ, જાગાસ્વામી, ફૃષ્ણગજી અદા, શાખીજીમહારાજ, યોગીજીમહારાજ સહુના જીવનસૂત્રોને વાગોળ્યા કરવાનાં.

ગુણાતીતાનંદસ્વામીનું સૂત્ર : 'ગુણ ગાવાથી જીવ બ્રહ્મરूપ થઈ જાય.'

ભગતજીમહારાજનું સૂત્ર : 'ભક્તો કેવળ બ્રહ્મની જ મૂર્તિ છે.'

જાગાસ્વામીનું સૂત્ર : 'પારકી કિયા ને પારકો આકાર ન જોવો.'

ફૃષ્ણગજી અદાનું સૂત્ર : 'નાને સે હો નાના રહીએ..'

શાખીજીમહારાજનું સૂત્ર : 'નિયમ, નિશ્ચય અને પક્ષ રાખવો.'

યોગીજી મહારાજનું સૂત્ર : 'સંપ, સુહૃદભાવ અને એકતા રાખવાં.'

એટલે દાસભાઈએ યોગીજીમહારાજનું સૂત્ર ધ્યાનમાં રાખીને સ્વામીજીને કહ્યું, 'સ્વામી! મને સંપ, સુહૃદભાવ અને એકતામાં સમજણા પડતી નથી.'

ત્યારે સ્વામીજીએ સૂત્ર આપતાં કહ્યું, 'જીવનમાં વચ. ગ.પ્ર. ૧૬નો વિવેક ના હોય તો ધરમાં, મંદિરમાં કે મંદિરમાં સંપ નહિ રહે.' જો વચ. ગ.પ્ર. ૧૮ પ્રમાણેનો સ્વર્ઘર્મ પાકો ન હોય તો એકતા કદી ન આવે. એકતા લાવવા માટે સ્વર્ઘર્મ પાકો જોઈએ. સુહૃદભાવ એટલે કોઈ ભગતથી ભૂલ થઈ હોય અને આપણે માથે વહોરી લઈએ. માથે વહોર્યા પછી અનું જાણપણું રાખે નહિ એનું નામ સુહૃદભાવ.'

આટલી વાત સાંભળ્યા પછી દાસભાઈએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું કે સ્વામીજી, સુહૃદભાવ માટે કયો પ્રસંગ વાગોળવાનો?

ત્યારે સ્વામીજીએ યોગીજીમહારાજના પ્રસંગની વાત કરતા કહ્યું, 'એકવાર વિજ્ઞાનસ્વામી સાથે યોગીજી મહારાજ કાઠિયાવાડના એક ગામમાં ગયેલા. એક ઠકરાડી ખૂબ ભક્તિભાવવાળાં હતાં એટલે એમણે સંતોને જમાડવા માટે સીધું મોકલાવ્યું.

ઠકરાડને સંતો માટે ભાવ ન હતો, પરતું ઠકરાડીએ કહ્યું એટલે કમને

સીધુ આપવા ગયા. એમાં ઘી ઘરે જ રહી ગયું.

બાપાએ એમને જમવા માટે બોલાવ્યા. ગળી રોટલીની રસોઈ રાજેલી. ઠકોરજીના થાળ કરવાનો સમય થયો પણ ઘી ન મળ્યું. એટલે બાપાએ મંદિરના પૂજારી પાસે ઠકોરજીની રોટલીને ઘી ચોપડાય એટલું ઘી માંયું. એ થાળ વિજ્ઞાનસ્વામી જમ્યા અને ઠકોર અને બીજા મહેમાનોને કોરી રોટલી મૂકી.

આ જોઈને ઠકોરનો પિતો ગયો કે આટલું બધું ઘી લાવ્યો છું તે ક્યાં ગયું? એમ કરીને ઠકોરે પગની લાત મારીને થાળી ફેંકી દીધી ને ન બોલવાના કેટલાય શબ્દો કહી દીધાં!

પણ... બાપાએ એવું ના કીધું કે તમારા ઘરેથી ઘી મોકલ્યું નથી. આમ બધો દોષ બાપાએ માથે લઈ લીધો. એનું નામ સુહૃદભાવ કહેવાય.

પછી તો દરબાર જમ્યા વગર ઘરે જતા રહ્યા. ઘરે જઈને ગમે તેમ બોલવા લાગ્યા. ત્યારે ઠકરાળી બોલ્યાં કે ઘી તો ઘરે જ રહી ગયું છે. તમે પાછા સંતો પાસે જાવ. જોગી નહિ જમે. આ બાજુ વિજ્ઞાનસ્વામીએ ચૂલામાંથી ગરમ સળગતું લાકડું લઈને જોગીને માર્યું, છતાંય બાપાએ વિજ્ઞાનસ્વામીને એમ નહિ કહેલું કે ઘરેથી જ ઘી નથી આવ્યું.'

પછી સ્વામીજી બોલ્યા, ‘બાપાના આ સુહૃદભાવના પ્રસંગનો સ્વાધ્યાય કરવાનો.’

આમ, સ્વામીશ્રીએ સ્વખનમાં સ્વાધ્યાય કરતાં શીખવાડીને આધ્યાત્મિક જતન કર્યું.

૪

રે સગપણ હરિવરનું સાચું...

દિનેશસિંહનું ગામ સોખડા. તેઓ પોતાની ભરયુવાનીમાં સાચા ગુરુની શોધમાં નીકળી પડેલા. મહામંદલેશ્વર શ્રી મહેરાશ્રાનંદજીના આશ્રમ હરિદ્વારમાં રહીને પણ તેમણે સાધના કરી હતી, પરંતુ મન માનતું ન હતું.

ઘરેથી પણ પાંચ-સાત વખત ભાગી ગયેલા. આથી એમના પિતાજીએ અંતે નક્કી કર્યું કે આને પરાણાવી દઈએ તો ખીલે બંધાઈ જશે. આ વાતની જાણ થતાં દિનેશસિંહ ફરી ઘરેથી ભાગી ગયા અને હરિદ્વાર-છાષિકેશના આશ્રમોમાં ભટકતા રહ્યા. દેવગ્રયાગથી થોડે દૂર જંગલમાં આવેલ એક આશ્રમમાં તે પહુંચ્યા.

આશ્રમમાં રહેતા ગુરુ સમાધિમાંથી બહાર આવે ત્યારે એમને ભોજન જમાડવાની સેવા દિનેશસિંહ કરતા. ભોજન જમીને ગુરુ બહાર જાય અને એક ટેકરી ઉપરથી બીજી ટેકરી ઉપર અદ્ધર ઉડે. આ જોઈને દિનેશને ખૂબ આશ્વર્ય થયું, પરંતુ બે-ત્રાણ વાર ગુરુની રુચિ પ્રમાણેનું ભોજન ન ગોઠવાતાં

ગુરુ અતિશય કોઈ ભરાયા અને ચીપિયો લઈને મારવા દોડ્યા.

દિનેશસિંહને થયું કે અહીંયાં હવે વધુ રહેવા જેવું નથી એટલે એક દિવસ તક જોઈને ત્યાંથી ભાગી નીકળ્યા.

દેવપ્રયાગ આવીને વિચાર કર્યો કે તું આટઆટલું ફર્યો પણ ભગવાનની કોઈ ભાળ મળી નહીં. હવે તો દેહ છોડીને ભગવાનના ધામમાં પહોંચી જવું છે. આમ વિચારીને તેમણે ગંગા નદીમાં કૂદકો માર્યો. નદીના ઠંડા પ્રવાહમાં બેભાન અવસ્થામાં તણાતા તણાતા એક આશ્રમ પાસે આવ્યા અને લોકોએ તેમને બહાર કાઢ્યા. આશ્રમમાં લઈ જઈને સારવાર કરવામાં આવી.

દિનેશસિંહના ખિસ્સામાંથી મહેશરાનંદજીના આશ્રમનું સરનામું નીકળ્યું એટલે તેમને કનખલ આશ્રમમાં મોકલી દેવામાં આવ્યા. મહેશરાનંદસ્વામીએ સોખડા ફોન કરીને પિતાજીને બોલાવી લીધા. ઘરે લઈ આવીને પિતાજી અને કુટુંબીજનોએ દિનેશસિંહને પરાણાવી દીધા.

૩૬ ૩૭ ૩૮

સાક્ષી બેદાયો

૧૯૭૦ની સાલમાં સોખડા ગામમાં જગાજીમહારાજના મંદિરમાં પૂર્ણાંકરશાસ્ત્રીજીનું ભાગવત પારાયણ રાખેલું. એ વખતે સ્વામીજી સંતો સાથે પારાયણનો લાભ લેવા પધારેલા. દિનેશસિંહ સંતોની સેવામાં રોકાયેલા.

એક દિવસ સ્વામીજીએ દિનેશસિંહને કહ્યું, ‘તું મંદિરે આવજે.’

દિનેશસિંહ કહ્યું કે ‘દા, સ્વામીજી તું આવીશા.’

તે વખતે કહોદરાના નિષ્ઠાવાન ભક્તરાજ પ.ભ. સતુભાઈ સાથે એમને પરિચય થયો અને ધારી ધાર્મિક વાતો થઈ. ત્યારપછી તો દિનેશસિંહ અને સતુભાઈ મોડી રાત સુધી ગોછિ કરતા. દિનેશસિંહ ભાગવત અને શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતાના શ્લોકોના આધારે વાતો કરે.

સતુભાઈએ એમને કહ્યું કે તમે ભગવાનની ધરી શોધ કરી પણ કોઈ જર્યાએ તમને પ્રતીતિ થઈ નથી તો તું એક વખત સ્વામીજીનો અનુભવ તો કર. જો તું મુમુક્ષુ હોય તો તારે સ્વામીજીને મળવા આવવું જોઈએ. દિનેશસિંહ વિચાર કર્યો કે એક વખત અખતરો કરવામાં શો વાંધો છે?

બીજે દિવસે સતુભાઈ સાથે દિનેશસિંહ સ્વામીજીનાં દર્શની આવ્યા. સાથે ભાગવત, ગીતા અને બીજાં પુસ્તકો પણ લાવ્યા.

સ્વામીજીએ દિનેશસિંહને કહ્યું કે મારે ભાગવત અને ગીતા સમજવાં છે તો સમજાવશો? દિનેશસિંહે સ્વામીજી સાથે શાસ્ત્રીય ચર્ચાનો પ્રારંભ કર્યો. સ્વામીજી ખૂબ જ જિજ્ઞાસાથી બધી વાતો સાંભળતા જાય અને દિનેશસિંહ બધું સમજાવતા જાય. આ નિત્યકમ થઈ ગયો. સ્વામીજી જેવા ઉત્તમ શ્રોતા મળી ગયા હતા એટલે દિનેશસિંહને મજા પડવા લાગી.

એક દિવસ દિનેશસિંહે સ્વામીજીને પૂછ્યું, ‘ગીતાના બીજા અધ્યાયના પછ્યા શ્લોકમાં કહેલ સ્થિતપ્રકા પુરુષનાં શાં લક્ષ્ણાણો હોય? મેં ઘણા સાધુ-સંતો જોયા છે, પરંતુ પ્રસંગ બને ત્યારે તેઓ કોધ અને ઈર્ઝાની આગથી ભભૂકી ઉઠે છે. ભગવાનમાં સ્થિરબુદ્ધિ હોય એવા પુરુષ કેવા હોય?’

દિનેશસિંહના આ પ્રશ્નનો સ્વામીજીએ કાર્છી જ જવાબ ન આપ્યો. સ્વામીજી મૌન જ રહ્યા. ત્રીજા દિવસે સવારે સ્વામીજી પૂજા કરી રહ્યા હતા ત્યારે સ્વામીજીએ પરાભાવમાં આવીને દિનેશસિંહને કહ્યું, ‘સર્વોપરી ભગવાન સ્વામિનારાયણના ચરણોમાં આપણે બેસવાનું છે.’

સ્વામીજીના આ વચ્ચે દિનેશસિંહનો સાક્ષી ભેદી નાખ્યો. એમના શરીરમાંથી સઘળો ભાર નીકળી ગયો અને પોતે હળવાફૂલ થઈ ગયા હોય એવો દિવ્ય અનુભવ થયો. જેને પામવા હતા તે સંતસ્વરૂપે મળી ગયા એવો કૃતાર્થભાવ હૈયામાં પ્રગટી ગયો.

એમાંય વળી એક દિવસ સ્વામીજીની ચરણસેવા કરતા કરતાં એમને સ્વામીજીના ચરણારવિંદમાં સોળ ચિહ્નોનાં દર્શન પણ થયાં એટલે એમનું હૈયું અલોકિક આનંદથી ભાવવિભોર થઈ ગયું.

‘તો પણ મહારાજ તને ધામમાં નહીં લઈ જાય.’

સ્વામીજીએ કરાવેલ દિવ્ય અનુભવ પદ્ધી એમને સ્વામીજી પાસેથી દૂર જવાનું મન જ ના થાય. ધરેથી બધા બોલાવે કે પિતાજી લેવા આવે તો પણ ન જાય. સ્વામીજી એમને પરાણે ધરે મોકલે. ધરે મન માને નહીં એટલે પાછા મંદિરે આવી જાય.

મન મંદિરે રહેવાનું કહે અને ઘરવાળા ઘરે રાખે. આથી એક દિવસ એમણે કંટાળીને સંતોને કહ્યું કે મને આ દ્વિધામાંથી બહાર કાઢો નહીં તો હું ઊંઘની ગોળીઓ લઈ લઈશ. એક સાથે ૬૦ ગોળીઓ લઈ લઈશ.

ત્યારે સ્વામીજીએ પરાભાવમાં આવીને કહ્યું, ‘૬૦ નહીં પણ ૬૦૦ ગોળીઓ લે તો પણ મહારાજ એને ધામમાં નહીં લઈ જાય.’ આથી દિનેશસિંહ શાંત થઈ ગયા.

‘હું નીચે ઝીલવા ઊભો છું.’

ઘરના લોકોનો વિરોધ દિવસે દિવસે વધવા લાગ્યો. આથી કંટાળીને દિનેશસિંહે ૧૧૮ જેટલી ઊંઘની ગોળીઓ લઈ લીધી અને મંદિરના મેડા ઉપર જઈને સૂઈ ગયા. સવારે ડૉ. સૂભેદાર આવ્યા અને જોયું તો દિનેશસિંહના મોઠામાંથી ફીણ નીકળી ગયેલું. ૫૦ એમ.જી.ની પાંચ જ ગોળીઓ કોઈ ખાય તો પણ એના માટે જોખમ ઊભું થઈ જાય અને આ તો ઘણી બધી ગોળીઓ ખાઈ લીધી હતી. આંખો ઊંડી જતી રહી હતી. હદયના ધબકારા ઓછા થઈ ગયા હતા. એમના પિતાશ્રીએ તો બૂમરાણ કરી મૂકી કે મારા દીકરાને મારી નાંખ્યો. સંતોષે સ્વામીજીને વાત કરી.

સ્વામીજી એમની પાસે આવ્યા અને ત્રણ વખત ‘દિનેશસિંહ’ એવી રીતે બોલાવ્યા તો દિનેશસિંહ બેઠા થઈ ગયા. પછી સંતોને કહ્યું કે આને કડવી કોંકી પીવડાવી દો. સ્વામીજીના વચ્ચે સંતોષે કોંકી પીવડાવી અને તરત જ બધું ઝેર ઊલટી મારફત બહાર નીકળી ગયું. ત્રણ દિવસમાં તો દિનેશસિંહ એકદમ સ્વસ્થ થઈ ગયા.

ત્રીજે દિવસે જ્યારે તેઓ સ્વામીજી સાથે વિચરણમાં નીકળ્યા ત્યારે સ્વામીજીએ પરાભાવમાં આવીને એમને કહ્યું, ‘તું મહીસાગરના પુલ ઉપરથી ભૂસકો મારીશ તો પણ હું નીચે ઝીલવા ઊભો છું. તું એમ જાણો છે કે મોત તારા હાથમાં છે?’

દિનેશસિંહને હવે સમજાઈ ગયું કે હું ગમે એટલા ધમપછાડા કરીશ પણ સ્વામીજીનું જ ધાર્યું થશો!

‘ઘડવું બદલાય પણ ગોળ તો એનો એ જ’

ઈ.સ. ૧૯૭૩ની સાલમાં સ્વામીજી એક દિવસ દિનેશસિંહને સોખડા મંદિરમાં એક રૂમમાં લઈ ગયા અને યોગોભાપાની મૂર્તિ આગળ લઈ જઈને કહે, ‘હવે કો’ક પ્રગટ પુરુષની જરૂર પડશે. ઘડવું બદલાય પણ ગોળ તો એનો એ જ છે. દેહ બદલાય પણ તત્ત્વ તો એનું એ જ છે.’

સ્વામીજીનાં આ કરુણાસભર વચ્ચેનો સાંભળીને તે જ ક્ષાણે દિનેશસિંહે સંપૂર્ણપણે સ્વામીજીનું શરણું સ્વીકારી લીધું.

‘તમે જેને પ્રાર્થના કરવાના છો એ ઈષ્ટદેવ પાંચો જ હું રહું છું.’

દિનેશસિંહ મંદિરમાં રહેવા લાગ્યા આથી ઘરવાળા વારે વારે સમજાવે. પણ દિનેશસિંહ એકના બે ન થાય. સોખડા સ્કુલના પ્રિન્સીપાલ જશભાઈ દિનેશસિંહના મકાનમાં રહે એટલે પિતાજીએ પ્રિન્સીપાલ સાહેબને કદ્યું કે તમે દિનેશને સમજાવો તો એ તમારું માનશે. એક દિવસ તેઓ દિનેશસિંહ સાથે બજારમાં ભેગા થઈ ગયા. તેમણે પૂછ્યું કે દિનેશ તું મારો વિદ્યાર્થી ખરો કે નહીં?

દિનેશસિંહ કહે, ‘હા સાહેબ.’

‘હું તારો ગુરુ ખરો ને?’

દિનેશસિંહ કહે, ‘હા સાહેબ, આપ મારા ગુરુ ખરા જ ને.’

‘તો તારે મને ગુરુદક્ષિણા આપવી પેડે કે નહીં?’

દિનેશસિંહ કહે, ‘હા સાહેબ, તમે જે ગુરુદક્ષિણા માંગો તે આપું.’

ત્યારે પ્રિન્સીપાલ બોલ્યા, ‘તો તારે મને ગુરુદક્ષિણામાં એક વચ્ચે આપવું પેડે કે તું આજથી ઘરે રહીશ.’

ત્યારે દિનેશસિંહે કહ્યું, ‘સાહેબ, એ સિવાયની બીજી વાત કરો.’

પ્રિન્સીપાલે દિનેશસિંહને ઘણા સમજાવ્યા પણ આ વાત માનવા તે તૈયાર ન થયા અંતે તેમણે કહ્યું, ‘સારુ.. હું મારા ઈષ્ટદેવને પ્રાર્થના કરીશ કે તને ઘરે રહેવાની સદ્ભુદ્ધિ આપે.’

આમ વાતચીત પૂરી કરીને છૂટા પડ્યા. મંદિરે આવીને તેમણે આ વાત સ્વામીજીને કરી.

સ્વામીજીએ દિનેશસિંહને કહ્યું, ‘સાહેબને કહી આવ કે તમે જે ઈષ્ટદેવને પ્રાર્થના કરવાના છો એમની પાસે જ હું રહું છું.’

નિર્ગુણ ઔષ્ઠર્યની અનુભૂતિ

સ્વામીજીની આજ્ઞાથી દિનેશસિંહ વાસણા ફાર્મ પર રહેવા લાગ્યા. સ્વામીજીનાં દર્શન કરવામાં અને સ્વામીજીના મહિમાના વિચારમાં એમને હૈયામાં ખૂબ આનંદ વર્તે. જુદા જ પ્રકારની અનુભૂતિ થઈ રહી હતી. આનંદમાં ને આનંદમાં તેઓ સેવા કરે, વાતો કરે. કોઈ બે શાબ્દ કહી જાય તો પણ ખબર ન પડે.

એક દિવસ સતુભાઈએ એમને પૂછ્યું, ‘અલ્યા દિનેશ, તને આટલો બધો કેફ શાનો છે?’

દિનેશસિંહ કહે, ‘મને સ્વામીજ કો’ક જુદા જ પ્રકારના આનંદની અનુભૂતિ કરાવે છે.’

સતુભાઈ કહે, ‘પણ તું વર્ણન તો કર કે કેવા પ્રકારની અનુભૂતિ થાય છે?’

પણ દિનેશસિંહ કહે નહીં. સતુભાઈએ ખૂબ આગ્રહ કર્યો ત્યારે દિનેશસિંહે કહ્યું કે હદ્યને વિશે એક આકાશ છે, ચિદાકાશ... એમાં આખું બ્રહ્માંડ દેખાય છે. આ આંખથી નહીં પરંતુ દિવ્ય દાસ્તિથી દેખાય છે. એ આખું બ્રહ્માંડ સ્વામીજીની મૂર્તિઓથી ભરેલું છે. ધૂળની રજકણામાં પણ સ્વામીજીની મૂર્તિઓ દેખાય છે.

સતુભાઈએ પૂછ્યું કે રજકણામાં કેવી રીતે દેખાય છે?

તો કહે, ‘સ્વામીજીની કૃપાથી એવી દાસ્તિ પ્રામ થઈ છે જેથી અણુએ અણુમાં પાદ સહિતની સાકાર મૂર્તિઓ દેખાય છે.’

આવા દિવ્ય અનુભવની વાત જાણીને સતુભાઈને વચ્ચનામૃત કારિયાણી ચ્ચ પ્રમાણે ભગવાનનું સગુણ અને નિર્ગુણ ઔષ્ઠર્ય સમજાયું.

પરંતુ સતુભાઈને વાત કર્યા પછી દિનેશસિંહને થતું દર્શન બંધ થઈ ગયું. એમને થયું કે ભગવાને આપણને જે સુખ આપ્યું હોય તે બીજાને કહીએ તો તે જતું રહે છે. આથી તેઓ બેબાકળા થઈ ગયા. ક્યાંય ચેન ન

પડે. આથી તેમણે સતુભાઈને વાત કરી.

સતુભાઈએ સ્વામીજીને આ વાત કરી. ત્યારે સ્વામીજીએ કહ્યું,
‘એટલા સમય પૂરતું જ એને અનુભવ કરવાવાનો હતો. મારે જે કરવાનું હતું
તે મેં કરી લીધું છે. તમે કોઈ ચિંતા ના કરશો.’

સ્વામીજીની વાતથી સતુભાઈ અને દિનેશસિંહને નિરાંત થઈ.

✽ ✽ ✽

‘તારો વાળ વાંકો કરનાર કોઈ જન્મયું નથી.’

ઈ.સ. ૧૯૭૫ની સાલમાં વાસણાના સરપંચ બાબુભાઈ અને
સોખડાના સરપંચ ડાખાભાઈ તાલુકા પંચાયતની ચૂંટણીમાં સામસામે ઊભા
રહેલા. બંને હરિભક્તો હતા એટલે સ્વામીજીએ બાબુભાઈને બોલાવીને
કહ્યું કે તમારે રાજ્યસભામાં જવું હશે તો હું મોકલીશ પણ આપણાથી
ડાખાભાઈની સામે ઊભા ન રહેવાય કારણ કે એ વડીલ છે. આપણે
આત્મીયતા રાખવી પડે. પરંતુ બાબુભાઈને સ્વામીજીનું વચન ન મનાયું અને
કેટલાક લોકોની ચઢામણીથી તેઓ ચૂંટણીમાં ઊભા રહ્યા અને હારી ગયા.

કેટલાક દ્વેષીઓએ ગામના લોકોની કાનબંભેરણી કરી કે સ્વામીજીએ
સોખડાના પટેલાનો પક્ષ રાખ્યો અને બાબુભાઈને હુરાવ્યા. બાબુભાઈને તો
સ્વામીજી સાથે પ્રીતિ હતી એટલે તેમણે આ વાત ધ્યાનમાં ન લીધી પરંતુ
ઉશ્કેરાયેલું દ્વેષી ટોળું વાસણા ફાર્મ પર નુકસાન પહોંચાડવા નીકળ્યું. તૃણ-
ચાર ભાઈઓએ દોડીને આવીને દિનેશસિંહને જાણ કરી.

એ વખતે દિનેશસિંહ ફાર્મ પર એકલા હતા. એટલે તેઓ તો
સ્વામીજીની મૂર્તિ આગળ બેસીને પ્રાર્થના-ભજન કરવા લાગ્યા. રડીને
પોકાર કરવા લાગ્યા.

સ્વામીજી એ વખતે બેંગલોર હતા પરંતુ દિનેશસિંહના અંતરનો પોકાર
સાંભળીને પ્રગટ થઈ ગયા અને કહ્યું, ‘ધાર્યુ કોનું થાય છે? તારો વાળ વાંકો
કરનાર કોઈ જન્મયું નથી. કોઈ મારમાર કરતો આવતો હશે પણ અહીંયા
આવીને હંડો પડી જશે એટલે તું ચિંતા ના કરીશ.’ આથી દિનેશસિંહને
નિરાંત થઈ ગઈ.

બીજુ બાજુ બાબુભાઈ અને બીજા એક હરિભક્ત છોટાભાઈમાં

ભગવાનનો પ્રવેશ થયો અને એમણે ટોળાને ઊભું રાખીને પૂછ્યું, ‘ક્યાં જાવ છો?’

લોકો કહેવા લાગ્યા, ‘સ્વામીજીએ તમને હુરાવ્યા એટલે એમનો ટચુબવેલ ને મકાન બધું તોડી નાંખ્યો.’

બાબુભાઈ કહે, ‘અમે હાર્યા એમાં તમારે શું લેવા-દેવા? જે કરવું
હશે તે અમે કરીશું. તમે ઘરે ઉપડો.’

છોટાભાઈએ પણ કહ્યું, ‘આ તો અમારો ઘરનો મામલો છે એમાં કોઈએ પડવાની જરૂર નથી.’ એમ કહીને બધાને પાછા વાળ્યા. આમ સ્વામીજીએ દિવ્યશક્તિથી સહુને શાંત કરી દીધા અને દિનેશસિંહના અંતરનો પોકાર સાંભળીને એમની વહૃપે પહુંચ્યો ગયા.

‘લારીનાં ભજુયાં ખાઈને ભગવાન ન ભજાય !’

દિનેશસિંહને કામ અંગે લગભગ રોજ વડોદરા જવાનું થાય. બપોરે બસ મોડી મૂકાય એટલે ફાર્મ પર પહોંચતાં ચાર વાગી જાય. ભૂખ લાગે પરંતુ ફાર્મ પર આવીને જ જમે. એક દિવસ ખૂબ મોહુ થતાં તેમણે લારી પરથી ૧૦૦ ગ્રામ ભજ્યાં ખાધાં. સોખડા મંદિરે આવ્યા તે વખતે સ્વામીજી થાંભલાનો ટેકો દઈને બેઠા હતા.

સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘જમ્યા? પહેલાં જમીને આવો.’

દિનેશસિંહ જમવા ગયા. જમીને સ્વામીજીની બાજુમાં બેઠા તો સ્વામીજીએ એમના પગ પર ચુંટલો ભરીને અંતર્યામીપણે કહ્યું, ‘લારીનાં ભજ્યાં ખાઈને ભગવાન ન ભજ્યા..!’

આમ સ્વામીજીએ અંતર્યામીપણે શિક્ષાપત્રીનો પાઠ શીખવાહુંચો.

ઇલેક્ટ્રીકનું જીવ ભરાઈ ગયું.

વાસણા ફાર્મની ખેતીવાડી દિનેશસિંહ સંભાળે. પૈસાનો બધો વ્યવહાર હરિધામથી થાય. તે વખતે ઓફિસમાં મગનફુઆ બેસતા. એકવાર વાસણા ફાર્મનું ઈલેક્ટ્રીસીટીનું બીલ ભરપાઈ કરવાનું હતું. દિનેશસિંહ બીલના પૈસા

લેવા મગનકુઆ પાસે ગયા, પરંતુ કુઆએ ના પાડી દીધી.

જો બીલ ચૂક્તે નહીં થાય તો કનેક્શન કપાઈ જાય એવી પરિસ્થિતિ ઊભી થઈ. હવે ભગવાનના બળ સિવાય કોઈ આધાર ન રહ્યો એટલે દિનેશસિંહે ઠાકોરજી પાસે બેસીને રડીને ભજન કર્યું.

ભજનના ફળસ્વરૂપે બે દિવસ પછી સ્વામીજીનો ફોન આવ્યો કે તું આજે રાત્રે મારી પાસે આવજે. દિનેશસિંહ સ્વામીજી પાસે પહોંચ્યી ગયા. સ્વામીજીએ આઈસ્કીમ મંગાવી મા જેવું હેત કરીને ખૂબ પ્રેમથી જમાડ્યા.

પછી સારાબાપાને બોલાવીને કહ્યું, ‘દિનેશને પેલી સેવા આપી દેજો.’ એ પૈસાથી ઈલેક્ટ્રીસીટીનું બીલ ભરપાઈ થઈ ગયું.

આમ, ભજનરૂપી પ્રભુના બળનો સહારો લીધો તો કાર્ય સરળ થઈ ગયું.

વાસણાની ૨૪કણનો મહિમા

એકવાર સ્વામીજીએ વાસણાની ધરતીનો મહિમા સમજાવતાં દિનેશસિંહને કહ્યું હતું કે, ‘કોઈ વ્યક્તિ અનંત વર્ષો સુધી અનંત તીર્થોની યાત્રા કરે અને કોઈ વ્યક્તિ એક જ વખત વાસણા આવીને જતી રહે તો તીર્થયાત્રા કરતાં અનંતગણું પુણ્ય મળે કારણ કે આ ધરતી પર યોગીજ મહારાજ બહુ ફર્યા છે એવું આ તીર્થ છે.’

આને ધૂળ ના કહેવાય, ૨૪ કહેવાય. કોઈ ગમે એટલું બીમાર હોય અને અહીંની ૨૪ મોઢામાં મૂકે તો સારું થઈ જાય. અંતિમ અવસ્થા હોય અને ૨૪ મોઢામાં મૂકે તો મોક્ષ થઈ જાય.

વાસણા ફર્મ પર રહેતા નોકરોનો મહિમા સમજાવતાં સ્વામીજીએ કહેલું, ‘ફર્મ પર રહેતા નોકરો જોડે પ્રેમથી વ્યવહાર કરવાનો. એમનાં કેવાં મોટાં પુણ્ય હશે કે એમને આ ધરતી પર આવવાનું મહયું. દર મહિને એમને મિષ્ટાન્ન જમાડવાનું. વર્ષમાં બે વખત કપડાં આપવાનાં. અહીંનો વ્યવહાર ભક્તિ અને મહિમાથી થવો જોઈએ.

અહીંનું એક એક ઝાડ એ ઝાંખિ છે. અધૂરું પૂરું કરવા આવ્યા છે. અહીંની ગાયો એ ગાયો નથી પણ યોગબ્રાષ્ટ આત્માઓ છે. એમની સેવા

મહિમાથી કરી લેવાની.' આમ સ્વામીજીએ વાસણાની ધરતીનો અપરંપાર મહિમા કહ્યો.

‘હવે મનુષ્યના દેહમાં આવજો.’

એક ખેતરમાં દિનેશસિંહે આમળાનાં જાડ વાવેલાં. એક દિવસ સ્વામીજી વાસણા ફાર્મ પર પદ્ધાર્યા અને કહે, ‘બધાં જ આમળાના જાડ કાપી નાખ.’ દિનેશસિંહને વિચાર આવ્યો કે આટલા બધા આમળાં આવ્યાં છે તો એ ઉતારીને પછી કાપીશું.

સ્વામીજી ફરી પદ્ધાર્યા ત્યારે આમળાંને જોઈને કહે, ‘હજુ જાડ કાપ્યાં નથી?’ સ્વામીજીની મરજી જાણીને દિનેશસિંહે થોડાં જાડ કાપી નાખ્યા.

સ્વામીજી ફરી પદ્ધાર્યા ત્યારે ફરી કહ્યું કે હજુ કેમ જાડ કાપ્યાં નથી? દુમણાં ને દુમણાં કાપી નાખ. સ્વામીજીનો અતિ આગ્રહ જાણીને દિનેશસિંહે તાત્કાલિક બધાં જાડ કાપી નંખાવ્યાં.

બીજે દિવસે સવારે સ્વામીજી ખેતર જોવા પદ્ધાર્ય. બધાં જ જાડ કાપેલા હતા તે જોઈ સ્વામીજી વૃક્ષોને ઉદેશીને કરુણાસભર વચ્ચન ઉચ્ચાર્યા, ‘તમે બહુ સેવા કરી, હવે મનુષ્યના દેહમાં આવજો.’

આમ ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીએ આમળાના વૃક્ષોનું કલ્યાણ કર્યું.

‘ચાલીસ વર્ષની તપશ્ચયાર્ય ફળી.’

વડતાલ ગામના માળુસરપંચશ્રી હરમાનભાઈ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના એકાંતિક ભક્તરાજ જોબનપળીના વંશજ થાય. ઘરમાં વડતાલ મંદિરનો ચુસ્ત સત્સંગ. એમના ઘરેથી ૪૦ વર્ષોથી હરિકૃષ્ણ મહારાજને હાર પહોંચે. એમની એ ભક્તિમાં એક પણ દિવસ ખંડિત થયો નથી. ગમે એવો પ્રસંગ હોય પણ રોજ સવારે ૫ વાગે હાર પહોંચી જ જાય.

હરમાનભાઈના દીકરા ઠાકોરભાઈ દિનેશસિંહના મિત્ર થાય. મિત્રતાના દાવે દિનેશસિંહ ઘણી વખત કહે કે તું સ્વામીજીનાં દર્શન માટે આવજે.

એક દિવસ બંને મિત્રો સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા હરિધામ આવ્યા.

હિનેશસિંહે સ્વામીજીને પરિચય આપતાં કહ્યું કે ઠાકોરભાઈ મારા મિત્ર છે. એમના ઘરેથી છેલ્લાં ૪૦ વર્ષથી વડતાલ હરિકૃષ્ણ મહારાજને સવારે ૫ વાગે હાર પહોંચે છે. સ્વામીજીએ ખૂબ પ્રસંગતા વ્યક્ત કરી. ઠાકોરભાઈએ સ્વામીજીનાં ચરણસ્પર્શ કર્યા.

સ્વામીજીએ ઠાકોરભાઈને ધર્ભો મારીને રહેસ્ય ઉચ્ચારતાં કહ્યું, “લો ત્યારે, સેવાનું ફળ મળી ગયું. ...પણ હાર મોકલવાની સેવાનો ક્રમ તો ચાલુ જ રખજો.”

આમ, ૪૦ વર્ષની ભક્તિ અને તપશ્ચર્યાનું ફળ એ મળ્યું કે મુગાટ સંતનાં દર્શન થઈ ગયાં! છતાં સ્વામીજીએ પ્રભુ પ્રત્યેની ભક્તિમાં કિંચિત્ ઓટ ન આવે એટલા માટે શ્રી હરિકૃષ્ણમહારાજ માટે હાર મોકલવાવવાની સેવા તો ચાલુ જ રખાવી!

ધરના બદ્ધા આત્મીય થાય
 અથવા છાસના છાસ થાય
 એટલે
 ધર અક્ષરધામ તુલ્ય
 થઈ જાય.
 એનું કળ શું?
 શુભ વિચાર પ્રગાટે,
 સાચો પ્રેમ પ્રગાટે,
 કોઈનોય અભાવ ન આવે...

૫

હરિવરનું શરણું...

પૂર્વનો કોઈ યોગભ્રષ્ટ આત્મા હોય એને જ એવો વિચાર આવે કે અંતરથી સુખી થવા અને આત્માનું કલ્યાણ કરવા શું કરવું જોઈએ? એથી વિશેષ પુણ્ય હોય તો જ જણાય કે અંતરથી સુખી થવા માટે સંતનો યોગ અનિવાર્ય છે.

પોતાની એ મુમુક્ષુતાને સંતોષવા દિલાવરસિંહ જોજા અનેક આશ્રમોમાં અને મંદિરોમાં ફર્યા. અનેક સંતો-મહિંતો સાથે ગોઠડી કરી પણ આત્મકલ્યાણની એમની તૃધા ન સંતોષાઈ. વળી, વ્યસનની ટેવ પડી ગઈ હતી એટલે પરિવારજનોનો વિશ્વાસ સંપાદિત ન થવાને કારણે બધાની ઉપેક્ષાનું પાત્ર બન્યા હતા. કુટુંબની આર્થિક પરિસ્થિતિ પણ સારી ન હતી. આવી પરિસ્થિતિમાં એકલતા, મૂળવણ અને બેચેની અનુભવતા હતા.

એક દિવસ જામનગર પોતાના નિવાસસ્થાનેથી સિગારેટ લેવા જતાં સ્વામિનારાયણના એક પરિચિત સત્સંગી ભાઈ રસ્તામાં મહ્યા. એમણે

કહું કે સોખડાના હરિપ્રસાદસ્વામીજીની સભા મંદિરમાં રાખી છે તો તમે લાભ લેવા આવો. સત્સંગીભાઈના અતિઆગ્રહને વશ થઈને તેઓ સભામાં આવ્યા અને આગળની હુરોળમાં જ બેઠા.

સ્વામીજીની પ્રભાવક પરાવાણીએ દિલાવરસિંહના અંતરમાં ઉંડી અસર કરી. એક ચિત્તે તેઓ સાંભળતા જ રહ્યા. હૈયાની અનેક ગૂંચો ઉકલવા માંડી. સંતના સ્થાને એમને કોઈ દિવ્યતત્ત્વની ઝાંખી થવા લાગી.

ઈ.સ. ૧૯૮૬માં ઉજવાનાર ‘ગુણાતીત દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ’ વખતે સ્વામીજીએ જ્યારે જામનગરમાં સભા કરી ત્યારે એમાણે નિર્ણય કર્યો કે અંતરથી સુખી થવું હોય તો આ પુરુષનું શરણું લેવા જેવું છે.

સભા પછી તેઓ સીધા સ્વામી પાસે પહોંચી ગયા અને ચરણસ્પર્શ કરીને વંદન કર્યા. સ્વામીજીના અનુપમ આત્મીયસ્પર્શને પામીને એમનું મસ્તક સ્વામીજીના ખોળામાં સહજ જૂકી ગયું. આખા શરીરમાં જાણે કોઈ દિવ્ય પ્રવાહનો સંચાર થવા લાગ્યો હોય એવો અનુભવ થયો. હૈયામાં શાંતિના શેરડા ફૂટવા લાગ્યા. સ્વામીજીની ગોદમાંથી ઊઠવાનું મન જ થતું ન હતું. સ્વામીજી પણ એમના ઉપર પ્રેમ વરસાવતા રહ્યા.

થોડીવારે સ્વામીજીએ એમને કહું કે દરબાર આપણે પછી મળીશું. જતી વેળાએ તેઓ સ્વામીજી પાસે આવ્યા અને કહું કે સ્વામીજી મારે કંઠી પહેરવી છે.

સ્વામીજી કહે, ‘તમે ગુણાતીત દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવમાં સોખડા આવશો ત્યારે બાંધી દઈશું.’

દિલાવરસિંહે કહું, ‘ભલે સ્વામીજી, જેવી આપની ઈરછા.’ એમ કહીને તેઓ વિદાય થયા.

‘ગુણાતીત દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ’માં તેઓ ઉમેશભાઈ યાણિક સાથે સોખડા આવ્યા. સમૈયાનો લાભ લીધો અને દિવસ દરમ્યાન કંઠી બાંધવાની તક શોધતા રહ્યા પણ ક્યાંય સ્વામીજી પાસે જવાની તક મળી નહીં. અંતે એમાણે સંકલ્પ કર્યો કે જો કંઠી ન બંધાય તો મારે આજે જમતું નથી.

આ જાણીને ઉમેશભાઈ તો સીધા સ્વામીજી પાસે ગયા અને કહું કે પેલા જામનગરના દરબાર જમ્યા નથી અને કંઠી બાંધવાની લત લઈને

બેઠા છે.

એટલે સ્વામીજી કહે, ‘જા.. બોલાવી લાવ.. બોલાવી લાવ..’ ઉમેશભાઈ એમને સ્વામીજી પાસે લઈ ગયા. સ્વામીજીએ એમને વર્તમાન ધરાવીને કંઠી પહેરાવી. ત્યારથી તેઓ સત્સંગ કરવા લાગ્યા.

✽ ✽ ✽

‘...બાકી અમે બેઠા છીએ.’

થોડા દિવસો પછી તેઓ ફરી મંદિરે આવ્યા અને કોઠારીસ્વામી સાથે સત્સંગ કર્યો. સ્વામીજીનાં દર્શન કરવાની ઈચ્છા હતી એટલે કોઠારીસ્વામી તેમને સ્વામીજી પાસે લઈ ગયા.

એમણે સ્વામીશ્રીને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું કે ‘સ્વામીજી, દરબારો શિવશક્તિના ઉપાસક હોય પરંતુ ગુરુનો આશ્રય કર્યા પછી ગુરુ કહે એમ કરવું જોઈએ એટલે એમને બીજી કાંઈ ખબર નથી તો આપ કહો એમ કરવું છે.’

સ્વામીજી એમની નિર્દોષ અને નિખાલસ પ્રાર્થનાથી અત્યંત પ્રસન્ન થઈ ગયા અને કોઠારીસ્વામીને કહ્યું કે એમને પૂજા આપો અને શિક્ષાપત્રી મૂકી આપો.

પછી સ્વામીજી કહે, ‘રોજ પૂજા કરવાની અને શિક્ષાપત્રીના દસ શ્લોકો વાંચવાના. બાકી અમે બેઠા છીએ.’

સ્વામીજીના આ શબ્દો સાંભળીને દરબાર બોલ્યા, ‘આપના આ શબ્દો “બાકી અમે બેઠા છીએ.” તે હું બરાબર યાદ રાખીશ.’ આ સાંભળીને સ્વામીજી મર્માળુ હસ્યા. બસ, ત્યારથી એમને સ્વામીજી વિષે પ્રીતિ અને મહિમાનાં બીજ રોપાયાં.

✽ ✽ ✽

‘તમે ઘરે જાવ, અમે આવીએ છીએ.’

ઈ.સ. ૧૯૮૮માં સ્વામીજી એક વૈઘરાજને બતાવવા માટે જામનગર પદ્ધાર્યા. દિલાવરસિંહે નવું મકાન લીધું હતું. એમની ઈચ્છા હતી કે સ્વામીજી નવા ધરમાં પગલાં કરે. એમણે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી, પરંતુ સ્વામીજીએ

કહ્યું કે તબિયત સારી નથી એટલે વૈઘરાજને બતાવીને નીકળી જઈશું.

દિલાવરસિંહે કહ્યું કે જેવી આપની ઈચ્છા. સ્વામીજી એક મંદિરે દર્શન કરીને નીકળી જવાના હતા. ત્યાં જ સ્વામીજીએ દિલાવરસિંહને બોલાવ્યા અને કહ્યું કે તમે ઘરે જાવ, અમે મંદિરે દર્શન કરીને આવીએ છીએ. નવું ઘર હતું એટલે સરનામાની જરૂર પડે, પરંતુ તેઓ કોઈ સેવકોને ઘરનું સરનામું આપ્યા વગર સીધા જ ઘરે પહોંચ્યી ગયા.

તેઓ ઘરે પહોંચ્યા એટલે એક વડીલે એમને પૂછ્યું, ‘સ્વામીજીએ ઘર જોયું નથી તો કેવી રીતે આવશે?’

ત્યારે એમણે વિશ્વાસના રણકા સાથે કહ્યું કે સ્વામીજીએ આપણને એવું કહ્યું છે કે તમે ઘરે જાવ અમે આવીએ છીએ. તો આપણે એમની આજ્ઞાનું પાલન કરવું જોઈએ. તેઓ એમની રીતે આવી જશે. આપણે એમને શું રસ્તો દેખાડવાના?

સ્વામીજી પર એમણે મૂકેલા વિશ્વાસે સ્વામીજી એમના ઘરે આવી ગયા! સ્વામીજીએ જ સારથિભાઈને અંતર્યામીપણે રસ્તો બતાવ્યો અને ઘર સુધી પહોંચ્યી ગયા! સ્વામીજીએ એમના નવા મકાનમાં પગલાં પાડ્યાં. ઠાકોરજીની આરતી ઉતારી ઘરને તીર્થત્વ બક્ષયું!

✽ ✽ ✽

સ્વસ્વાક્ષપની ઓળખાણ કરાવી.

દિલાવરસિંહની દીકરી મીતાબેનનાં લગ્નનો પ્રસંગ હતો. એ પ્રસંગ પણ તેમણે બધો ભાર ભગવાન અને સંતના માથે નાંખીને સુપેરે પાર પાડ્યો. સ્વામીજી પદ્ધાર્યા. દરખારના આનંદનો પાર ન હતો.

સ્વામીજીના સ્વાગત માટે આખી સોસાયટીમાં ફૂલની કારપેટ બિછાવી હતી. ભક્તોના હાથમાં ફૂલો આપી રાખ્યાં હતાં. સ્વામીજી મંડપ સુધી પદ્ધાર્યા. વરરાજા બેસે એ ખુરશી મૂકી હતી. દિલાવરસિંહે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું કે અહીં બિરાજો.

આ સાંભળીને સ્વામીજીએ એકદમ ગુરુસ્સો ગ્રહણ કર્યો અને કહેવા લાગ્યા, ‘સાધુથી અહીં બેસાય?’

દિલાવરસિંહ પણ બે ઘડી તો સ્તર્ય જ થઈ ગયા. પછી ધીમે રહીને

પ્રાર્થના કરતાં બોલ્યા, ‘સાધુથી ન બેસાય પણ મ્રભુસ્વરૂપ સંતને તો કોઈ બાધ ના હોય ને!’

બસ ! આટલું કહ્યું ને એ જ પણે સ્વામીજી એ ખુરશી પર બિરાજુ ગયા. આમ, સ્વસ્વરૂપની અનુપમ ઓળખાણ કરાવી.

વયસન છૂટયું.

દિલાવરસિંહને બીડીનું વ્યસન. રોજનાં પાંચ પેકેટ બીડી પીવા જોઈએ અને ત્રણ ટાઈમ હુક્કો. તેઓ એક પ્રસંગે હરિધામ આવી રહ્યા હતા.

ઘરનાં પગથિયાં ઉિતરતાં વિચાર આવ્યો કે આપણે હરિધામ જઈએ છીએ. ભગવાન અને સંતના ધામમાં વ્યસન શોભે નહીં. આ બીડી સાથે ન હોવી જોઈએ. એમ વિચારીને એમણે બીડીનો ધા કરીને નાંખી દીધી.

ત્યારથી વર્ષો જૂનું બીડી અને હુક્કાનું વ્યસન કાયમને માટે છૂટી ગયું. અંબરીષ દીક્ષા લીધી એ પ્રસંગે પાન પણ છૂટી ગયું. એ પહેલાં તેઓ રોજનાં વીસ-પરચીસ જેટલાં પાન ખાતા.

એકવાર સ્વામીજી એમના ઘરે આવ્યા અને મંદિરમાં આરતી ઉતારીને શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ મહારાજની મૂર્તિ પધરાવી. આમ, શુદ્ધ ઉપાસના સ્થાપિત કરીને એકનિષ્ઠાથી જીવવાનો નિર્દેશ કર્યો.

આત્મીયતા પ્રગટી

દિલાવરસિંહને એમના બાપુજી અને ભાઈઓ સાથે વર્ષોથી આશબનાવ હતો. પરંતુ જ્યારે એમના ઘરે દીકરીનો લગ્નપ્રસંગ આવ્યો ત્યારે બાપુજી અને ભાઈઓને બોલાવવાનો વિચાર આવ્યો, પરંતુ એમને જણાવવું કેવી રીતે ? એ મૂળુવાણમાં હતા.

તેઓ સ્વામીજી પાસે આવ્યા ત્યારે સ્વામીજીએ એમને કહ્યું કે આપણા ઘરે પ્રસંગ છે તો બધાને પ્રેમથી આમંત્રણ આપવા જવાનું. તેઓ આવે તો યે ટીક અને ન આવે તો યે ટીક.

ત્યારે દિલાવરસિંહે પ્રાર્થના કરતા કહ્યું કે આપે કહ્યું છે તો કહ્યી

આવીશ. બધું મહારાજ અને આપના શિરે.

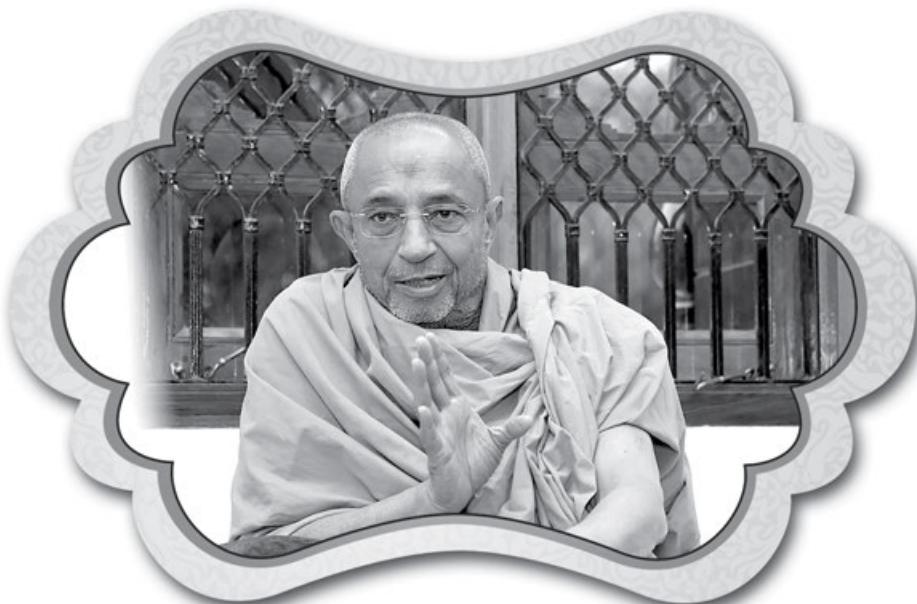
તેઓ સ્વામીજીના વચને બાપુજી અને અન્ય કુટુંબીજનોને આમંત્રણ આપવા માટે ગયા. ભગવાનનો પ્રવેશ થયો અને બધા જ સ્વજનો લગ્નમાં આવવા હસતે મોઢે તૈયાર થઈ ગયાં. બધાં સ્વજનો આવ્યાં અને અઠવાડિયું રોકાઈને ખૂબ આનંદ કર્યો. પરિવારમાં આત્મીયતાનું વાતાવરણ પ્રગટી ગયું.

એમના બાપુજી કર્યા-અંજારના ઘેડોઈ ગામે રહે તે એક દિવસ દાદરો ચઢતાં પડી ગયા અને પગમાં ફેંકચર થઈ ગયું. એમને જામનગર લઈ આવ્યા અને એમની સારવાર કરી. દરમ્યાન સ્વામીજી જામનગર પદ્ધાર્યા અને બાપુજીની ખભર કાઢવા પદ્ધાર્યો.

સ્વામીજીએ બાપુજીને આશીર્વાદ આપતાં કહ્યું, ‘ચિંતા નહિ કરતા બધું મટી જશે. સારું થઈ જશે.’ સ્વામીજીના આશીર્વાદથી બાપુજીને સરસ થઈ ગયું. આમ, બાપુજીને દીકરા સાથે પણ આત્મીયતા થઈ ગઈ અને સ્વામીજી પ્રત્યે પણ અનન્યભાવ થઈ ગયો.

દિલાવરસિંહ જેમ જેમ સત્સંગ કરતાં ગયા તેમ તેમ એમને સમજાતું ગયું કે ભૂતકાળમાં પોતાના જીવનમાં જે કાંઈ સારા-નરસા પ્રસંગો બન્યા તે બધા સત્સંગનો યોગ કરાવવા માટે જ હતા. એ બધું કરનાર તો પ્રગટ પુરુષ જ છે એમ દફાણે મનાઈ ગયું!

❀ ❀ ❀

૬

એકાંતિક 'ભગત'

ચંદ્રકાંતભગતનું મૂળ ગામ ઉબેર (તા. જંબુસર, જિ. વડોદરા). સાતથી દસ ધોરણ સુધી ગઢામાં રહીને અભ્યાસ કર્યો. આઠમા ધોરણમાં દિવાળીના વેકેશનમાં સ્કુલમાંથી પ્રવાસનું આયોજન થતાં વિદ્યાર્થીઓ ગોંડલ મંદિર દર્શને આવ્યા અને પ્રથમવાર યોગીજીમહારાજનાં દર્શન થયાં. યોગીબાપા બધા વિદ્યાર્થીઓને ધબ્બો મારીને આશીર્વાદ આપી રહ્યા હતા. જ્યારે ચંદ્રકાંતનો વારો આવ્યો ત્યારે બાપાએ એના ગળા પર હુથ ફેરવીને વ્હાલ કરતાં કહ્યું, ‘ગુરુ! તમે તો વિદ્યાનગરના મુમુક્ષુ છો.’

એ વખતે ચંદ્રકાંતે વક્ષભવિદ્યાનગરનું નામ પણ નહીં સાંભળેલું! પરંતુ યોગી તે યોગી! ભવિષ્યમાં પોતાના યુગકાર્યમાં નિભિત બનનાર એ ચૈતન્યને સુપેરે પારખી લીધું!

જ્યારે ચંદ્રકાંતને મેટ્રોિક પાસ કરીને વધુ અભ્યાસાર્થે વક્ષભવિદ્યાનગર રહેવાનું થયું ત્યારે તેમને યોગીબાપાની પરાવાળી સાર્થક થતી દેખાઈ!

વિદ્યાનગરની વી.પી. સાયન્સ કોલેજમાં અભ્યાસ કરતી બધાં ચંદ્રકાંત પ.પૂ. જશભાઈ સાહેબના સાનિધ્યમાં અઠવાડિક સભા ભરતા. એક દિવસ એ સભામાં સોખણથી પ.પૂ. સ્વામીજી યુવકોને લાભ આપવા પદાર્થ.

ગોઢિ કર્યા પછી વારાફરતી બધા યુવકો સ્વામીજીનાં દર્શન કરી રહ્યા હતા. ચંદ્રકાંતનો વારો આવ્યો એટલે સ્વામીજીએ એને પૂછ્યું, ‘ક્યા ગામના છો?’

ચંદ્રકાંતે કહ્યું, ‘ઉબેર.’

સ્વામીજી કહે, ‘યોગીજીમહારાજ સાથે અમે ટુંડજ, નોંધણા, ગજેરા એ બધા ગામોમાં ખૂબ ફરેલા.’ એમ કહીને ચંદ્રકાંતના ગાલ પર પ્રસાદી સ્વરૂપે લાઝો આપતાં કહ્યું, ‘આપણે વિદ્યાનગરમાં અખંડ જ્યોત જલતી રાખવાની છે.’

પછી કહે, ‘વેકેશનમાં હું તમારા ગામમાં આવીશ. આવતાં પહેલાં જાણ કરીશ. ગામમાં સભાનું આયોજન કરજો અને તમે મારી સાથે ફરજો.’

યોગીજીમહારાજની જેમ સ્વામીજીએ પણ વિદ્યાનગરને યાદ કર્યું! વિદ્યાનગરનું નામ લેનાર એ બે દિવ્ય તત્ત્વોની એકતા એમને જણાઈ! જાણે પૂર્વની ગ્રોત હોય એમ પ્રથમ જ મુલાકાતમાં સ્વામીજી સાથે એમને હેત થઈ ગયું.

ઈ.સ. ૧૯૭૨માં ચંદ્રકાંતે સ્વામીજીને પૂછ્યું કે, મારે એન્ઝીનીયરીંગમાં એડમીશન જોઈતું હતું પણ નથી મળ્યું તો હું બી.એસ.સી. કરું?

ત્યારે સ્વામીજીએ આશીર્વાદ આપતાં કહ્યું, ‘આપણને લીધા વગર એન્ઝીનીયરીંગ કોલેજ ચાલે નહીં. આપણે મીકેનીકલમાં એડમીશન લેવાનું છે.’

કેવું સામર્થ્ય પ્રભુધારક સંતનું! ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીના એ સંકલ્પે એમને એન્ઝીનીયરીંગમાં એડમીશન મળી ગયું.

વડીલોને સત્તસંગી કર્યા.

ઈ.સ. ૧૯૭૩માં સ્વામીજી ગજેરાથી ઉબેર પદાર્થ. બપોરનો થાળ

ચંદ્રકાંતભાઈને ત્યાં રાખ્યો હતો. સાંજે પધરામણીઓ કરીને સભા કરી. એ સભામાં સ્વામીજીની પરાવાણી સાંભળીને ગામના વડીલો અને યુવકો આનંદમાં ગરકાવ થઈ ગયા.

સભા કરીને સ્વામીજી ગામના વડીલ ત્રિભોવનભાઈના ઘરે બેઠા. સૌથી પહેલાં ચંદ્રકાંતભાઈના પિતાશ્રી લખુભાઈને બોલાવીને સ્વામીજી કહે, ‘આપણે કંઈ પહેરવાની છે.’ બાપુજી તો સરળ થઈ ગયા ને કંઈ પહેરી લીધી. એમની છાતી પર હૃથ રાખીને સ્વામીજી કહે, ‘વિશ્વાસ આવી જશો.’ એમ આશીર્વાદ પણ સાથોસાથ આપી દીધા!

પછી રાવજીભાઈને ઊભા કર્યા અને કહે, ‘આવો તમને કંઈ પહેરાવીએ.’ એમ કહીને એમને પણ કંઈ પહેરાવી. પછી ત્રિભોવનભાઈને પણ વર્તમાન ધરાવીને કંઈ પહેરાવી.

ચોથા હતા બાબુભાઈ. એમના પિતાશ્રીની આખા ભર્યચમાં હાક વાગે અને ‘બાદશાહ’ના નામથી ઓળખાય. સ્વામીજીએ બાબુભાઈને નજીક બોલાવ્યા અને કહ્યું, ‘આવો બાબુભાઈ! હવે આપણે સત્સંગમાં બાદશાહ થવાનું છે. કંઈ પહેરો. તમારા બાપુજી આ લોકના બાદશાહ, આપણે સત્સંગના..’ એમ કહીને એમને પણ કંઈ પહેરાવી દીધી!

૧લી મે, ૧૯૭૩ના રોજ વડોદરાના ગાંધીનગરગૃહમાં પ.પુ. સ્વામીજીની ૪૦મી જન્મજયંતી ઉજવાનાર હતી. સ્વામીજીએ ચંદ્રકાંતભાઈના પિતાજીને સભાનો લાભ લેવા કહ્યું હતું. તેમની સાથે ઉબેરના વડીલો પણ સમૈયામાં આવ્યા અને સ્વામીજીની પરાવાણી સાંભળીને હૈયામાં આનંદ વર્ત્તી ગયો.

સ્વામીજીમાં રહીને ભગવાન કામ કરી રહ્યા છે એવો દઠ નિશ્ચય તેઓને થઈ ગયો. ત્યારપછી બાપુજી અને વડીલોને સત્સંગ કરવાનો ખૂબ ઉમંગ જાય્યો.

અંતઅવસ્થાએ તેડવા પદાર્થા.

એક દિવસ ત્રિભોવનકાકા ઘરમાં પલંગ પર સૂતાં સૂતાં અચાનક કહેવા લાગ્યા, ‘સ્વામીજી પદારે છે... સ્વામીજી પદારે છે.’

બધા કહે, ‘ક્યાં છે?’

તો કહે, ‘બસ આવી રહ્યા છે.. આવી રહ્યા છે.’

એમનાં પત્નીએ લલુકાકા પાસે જઈને પૂછ્યું કે, સ્વામીજી આપણા ગામમાં આવે છે? કાકા કહે, ‘ના..’

બહેન કહે, ‘તમે ચાલો, અમારા ઘરે અને જુઓ તેઓ શું બોલે છે..’

એમની વાત સાંભળીને લલુકાકા, બાબુકાકા અને રાવજીકાકા બધા જ ભેગા થઈ ગયા. ત્રિભોવનકાકા તો એમને પણ કહેવા લાગ્યા, ‘સ્વામીજી પદ્ધાર્યા છે.. સ્વામીજી પદ્ધાર્યા છે.’ એમ બોલીને સૂર્ય ગયા.

થોડીવાર પછી ફરી બોલવા લાગ્યા કે ‘હરિપ્રસાદસ્વામી આવી ગયા... સ્વામી આવી ગયા... હું એમની સાથે જાઉં છું.’ એમ બોલતા બોલતા તેઓ ધામમાં પદ્ધાર્યા.

ત્રિભોવનકાકાના ધામમાં ગયા પછી સ્વામીજી ઉબેર પદ્ધાર્યા. એ વખતે ગામના વડીલ નારણકાકાએ સ્વામીજીને પૂછ્યું કે સ્વામીજી, ત્રિભોવનભાઈની જન્મકુંડળી તો એવું બતાવે છે કે એમનું આયુષ્ય ૭૦ વર્ષનું છે. એમને તો નખમાં પણ રોગ નહોતો તો તે વહેલા ધામમાં કેમ ગયા?’

ત્યારે સ્વામીજીએ જવાબ આપતાં કહ્યું, ‘એમનો આત્મા બહુ બલિષ હતો, પરંતુ આ દેહમાં એમના આત્માનો વિકાસ અટકી ગયો હતો. હવે મહારાજ એમને સત્સંગમાં જન્મ આપશે અને એમના આત્માની યાત્રા પૂરી કરાવશે.’ સ્વામીજી પરાભાવમાં આવીને બોલ્યા, ‘નારણકાકા! તમે ચિંતા ના કરશો, મહારાજે એમને વડોદરા-કારેલીબાગામાં જન્મ આપ્યો છે. અમે તમને એમનું દર્શન કરાવીશું.’

સ્વામીજીએ ઉચ્ચારેલ આ અલૌકિક વાતથી નારણકાકાને સમાધાન મળી ગયું.

યુવાપ્રવૃત્તિનો પ્રારંભ

એ સમયમાં સ્વામીજીની આજ્ઞાથી આણંદ અને વિદ્યાનગરની આજુબાજુ પૂ. ઉત્તમસ્વામી વિચરણ કરતા. સ્વામીજીએ એમને ચંદ્રકાંતભાઈનું

નામ લઈને કહેલું કે, આ છોકરાને મળજો. એટલે ઉત્તમસ્વામી એમને મહ્યા અને સ્વામીજીના નિઃસ્વાર્થ પ્રેમથી યુવકો સત્તસંગસભા ભરતા થયા એ અંગેની વાતો કરી.

ત્યારે ચંદ્રકાંતભાઈએ ઉત્તમસ્વામીને પૂછ્યું કે, મારે શું સેવા કરવાની?

ઉત્તમસ્વામીએ કહ્યું કે, તમે યુવકોને ભેગા કરો આપણે ગોષિ કરીએ. પછી ચંદ્રકાંતભાઈએ ૨૦-૨૫ યુવકોને બોલાવ્યા અને ઉત્તમસ્વામીએ ગોષિ કરીને ખૂબ આનંદ કરાવ્યો. બીજીવખત સ્વામીજી પદ્ધાર્યા ત્યારે એન્જનીયરીંગ કોલેજમાં અને કોમર્સ કોલેજમાં યુવકોની સભા કરી. આ સભાથી ઓડ ગામના અને બીજા ઘણા નવા યુવકો પણ યોગમાં આવ્યા.

વિદ્યાનગરમાં અઠવાડિક સત્તસંગસભાનો પ્રારંભ થયો. એ દરમ્યાન ચંદ્રકાંતભાઈને અશોકભાઈ (સેકેટરીશ્રી), અશોકભાઈ (કોઢીયા) વગેરે યુવકો સાથે મિત્રતા થઈ અને યુવાપ્રવૃત્તિને વેગ મળ્યો.

ચંદ્રકાંતભાઈ, અશોકભાઈ, અશોકભાઈ (કોઢીયા) અને મહેન્દ્રભાઈ(ઓડ) રોજ નવા યુવકોને મળે અને રાત્રે ગોષિ કરે. એ બધા યુવકોને વિચાર આવ્યો વડતાલ જઈને દરિકૃષ્ણ મહારાજની મૂર્તિને પ્રાર્થના કરવાનો કે, આપ હરિપ્રસાદસ્વામીજીમાં અખંડ રહ્યા છો એવી એમને પ્રતીતિ કરાવો, જેથી અમારી નિષા અને મહિમા વધે અને અમે સંપૂર્ણપણે એમને સમર્પિત થઈ જઈએ.

આ રીતે એ યુવકોએ વડતાલ જઈને પંદર દિવસ સુધી ધૂન કરી. એ ધૂનના ફળસ્વરૂપે એ યુવકોના હૈયામાં મનાઈ ગયું કે, આપણા માટે સ્વામીજી સર્વસ્વ છે.

‘આપણે વિદ્યાનગરમાં ડંડો મારવાનો છે.’

ચંદ્રકાંતભાઈનો અભ્યાસ પૂરો થયો એટલે એમણે સ્વામીજીને પૂછ્યું કે હવે મારે અમેરિકા જવું છે તો કોઈ દીકરી સાથે લગ્ન કરીને અથવા સ્ટુડન્ટ વીજા પર જવાની દીચછા છે.

સ્વામીજીએ કહ્યું કે, આપણે સ્ટુડન્ટ વીજા પર નથી જવું, મહારાજ લગ્નનું ગોઠવી દેશે.

૧૯૮૦ની સાલમાં ચીખલીમાં ગુજરાત ગવર્નર્ન્સના ખેતીવાડી ખાતામાંથી આસિસ્ટન્ટ એન્જનીયર તરીકે ચંદ્રકાંતભાઈ પર નોકરીનો ઓડર આવ્યો. એ પત્ર લઈ તેઓ સ્વામીજી પાસે સોખડા મંદિરે આવ્યા. સ્વામીજી કહે, ‘એમને એવું લખો કે આપને મંજૂર હોય તો દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ પછી નોકરી ચાલું કરીશ.’ પરંતુ ચંદ્રકાંતભાઈની એ અપીલ તેઓએ માન્ય ન કરી.

સ્વામીજીએ એમને કહ્યું કે, કાંઈ વાંધો નહીં, આપણે તો વિદ્યાનગરમાં જ રહેવાનું છે. વિદ્યાનગર છોડવાનું નથી.

ચંદ્રકાંતભાઈને વિદ્યાનગરની એક કંપનીમાં નોકરી મળી ગઈ. સાથોસાથ સ્વામીજીની યુવાપ્રવૃત્તિમાં પણ એટલી જ સક્રિયતાથી ઢોડવા લાગ્યા.

એક દિવસ સ્વામીજીને મળવાનું થયું ત્યારે સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘તમે વિદ્યાનગરમાં જ છો ને?’

ચંદ્રકાંતભાઈએ કહ્યું, ‘હા સ્વામી! વિદ્યાનગરમાં જ છીએ.’

એ સાંભળીને સ્વામીજી બોલ્યા, ‘બસ... બહુ સારું. આપણે વિદ્યાનગરમાં ઉંકો મારવાનો છે એટલે વિદ્યાનગરમાં જ સેટ થઈ જાવ.’

આમ સ્વામીજીની આજ્ઞા થતાં તેઓ વિદ્યાનગરમાં જ કાયમ માટે રહીને સત્સંગની પ્રવૃત્તિ કરવા લાગ્યા.

✽ ✽ ✽

૨૦૦ યુવકો લઈને સમૈયામાં આવ્યા.

૧૯૮૧ની સાલમાં ભગવાન સ્વામિનારાયણનો દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ આવ્યો એટલે સ્વામીજીએ ચંદ્રકાંતભાઈ અને સાથેના યુવકોને આજ્ઞા કરી કે તમારે વિદ્યાનગરથી ૨૦૦ યુવકોને લઈને મહોત્સવમાં આવવાનું છે, અના માટે દાખલો કરો.

...પરંતુ સમૈયા પહેલાં અનામત આંદોલન શરૂ થયું એટલે જે યુવકો ભેગા કર્યા હતા તે બધા ઘરે જતા રહ્યા અને વિદ્યાનગર ખાલી થઈ ગયું. હવે શું કરવું?

...પરંતુ ચંદ્રકાંતભાઈને સ્વામીજીના વચનમાં વિશ્વાસ હતો કે,

સ્વામીજીએ ૨૦૦ યુવકો લઈ જવાનું કહ્યું છે તો એટલા યુવકો સમૈયામાં આવશે જ. એમ વિચારીને તેમણે વિદ્યાનગરની આજુબાજુના મોગરી, ગાના, બાકરોલ વગેરે ગામધાંઓમાંથી યુવકોને તૈયાર કર્યા.

હૈયે ઉમંગ હતો અને સ્વામીજીના વચનમાં વિશ્વાસ હતો જેના ફળસ્વરૂપે ૨૦૦ યુવકો સમૈયાનો લાભ લેવા હરિધામ આવ્યા. એ યુવકોએ સમૈયામાં મહેમાનોને પીરસવાની સેવા કરીને સ્વામીજીની પ્રસંગતા પ્રાપ્ત કરી.

‘આપણે વિદ્યાનગર છોડવાનું નથી.’

ચંદ્રકાંતભાઈ વિદ્યાનગરમાં શંકરકાકાના મકાનમાં રહેતા હતા. એકવાર શંકરકાકાના જમાઈ રમણભાઈ ત્યાં આવ્યા. તેઓ કેડીલા કંપનીના મેનેજુંગ ડિરેક્ટર હતા.

શંકરકાકાએ એમને ચંદ્રકાંતભાઈની ઓળખાણ આપતાં કહ્યું કે આ સ્વામિનારાયણના ભગત છે અને અમારી ખૂબ સેવા કરે છે.

રમણભાઈએ કહ્યું કે ચાલો હું તમને કેડીલા કંપનીમાં અમદાવાદ નોકરી અપાવી દઉં.

વિદ્યાનગરમાં તેમનો પગાર છસો રૂપિયા હતો જ્યારે રમણભાઈ એમને રૂ૨૦૦ રૂ. પગાર આપવા તૈયાર થયા. આવી તક કોણ જવા હે?

ચંદ્રકાંતભાઈ સ્વામીજીને પૂછ્યા વગર કાંઈ કરતા નહીં એટલે તેઓ હરખાતા હૈયે સ્વામીજી પાસે આવ્યા અને આ વાત જણાવી.

સ્વામીજીએ તરત જ જણાવી દીધું કે આપણે વિદ્યાનગર છોડવાનું નથી. ચંદ્રકાંતભાઈ તો મનને મારીને સ્વામીજીનું વચન શિરોધાર્ય કરીને વિદ્યાનગર પાછા ફર્યા.

આવી રીતે તેઓ જ્યારે પણ નોકરીની દરખાસ્ત લઈને સ્વામીજીને પૂછવા જાય ત્યારે સ્વામીજી એમને વિદ્યાનગર છોડવાની ના જ પાડે.

એકવાર ફરીથી એક સારી નોકરીની તક આવી. આ વખતે એમણે નક્કી કર્યું કે આ વખતે તો નોકરી જોઈન્ટ કર્યા પછી જ સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા જઈશું. ...પરંતુ જે દિવસે એમને નોકરીમાં જોડવાનું હતું

એના આગલા દિવસે સ્વામીજીએ અંતર્યમીપણે અશોકભાઈને મોકલ્યા કે ભગતને બોલાવી લાવો, આપણે એમના લગ્નનું ગોડવવું છે.

ચંદ્રકાંતભગત તો રાત્રે જ હરિધામ આવી ગયા. પરંતુ આવીને જાણ્યું કે અહીંથાં કોઈ દીકરી આવી નથી. એટલે તેઓ વિચાર કરવા લાગ્યા કે આવતીકાલે તો નોકરી પર જવાનું છે તો રાત્રે જ પાછા વિદ્યાનગર જતા રહીએ.

એવામાં એમને હરિધામમાં રહેતા સેવક ઓજસભાઈએ કહ્યું કે સ્વામીજી વડોદરા ગયા છે અને તમને હરિધામ રોકાવાનું કહીને ગયા છે. રાત્રે બાર વાગ્યે સ્વામીજી પદ્ધારશે. એટલે તેઓ હરિધામ રોકાઈ ગયા.

રાત્રે સ્વામીજીનો સેદેશો આવ્યો કે, આવતી કાલે સવારે ચંદ્રકાંતભગત અને અશોકભાઈ, વડોદરા દવે સાહેબના ઘરે આવી જાય.

ભગત તો અશોકભાઈ સાથે વહેલી સવારે વડોદરા પહોંચ્યી ગયા. સ્વામીજી પ્રાતઃપૂજા કરી રહ્યા હતા.

બંને મિત્રો સ્વામીજીનાં દર્શન કરીને બેઠા એટલે સ્વામીજી પરાભાવમાં આવીને બોલ્યા, ‘કરોડ વાતની એક જ વાત સમજુ રાખો. રોટલો અને છાશ ખાઈને પણ આપણે વિદ્યાનગરમાં જ રહેવાનું છે. દોડસો રૂપિયા પગાર મળે તો પણ વિદ્યાનગર છોડવાનું નથી. જાવ.. આટલા માટે જ અમે તમને બોલાવ્યા હતા.’

હવે તો કાંઈ બોલવાનું જ ન રહ્યું. અશોકભાઈએ ચંદ્રકાંત ભગતને સમજાવતાં કહ્યું કે ભગત!, સ્વામીજીને આપણે ભગવાનનું સ્વરૂપ માન્યું હોય તો પછી એમની આજ્ઞામાં જ આપણનું બધું હિત સમાપ્યેલું છે. ભલેને અહીંથાં પગાર ઓછો મળે પરંતુ સ્વામીજીની આજ્ઞા આપણે પાળી લેવી છે.

આમ, અશોકભાઈની વાતથી ચંદ્રકાંતભગતને આજ્ઞા પાળવાનું બળ મળ્યું.

સરળતા

લગ્નની વાત ચાલી રહી હતી ત્યાં અમેરિકાથી બે દીકરીઓ આવી. ચંદ્રકાંતભગત સાથે દીકરીઓનો પરિયય કરાવવામાં આવ્યો, પરંતુ કોઈ

કારણોસર એ ન ગોડવાયું.

ત્યારપછી બીજી એક દીકરીને જોઈને એની સાથે વિવાહનું ગોડવી દીધું. બબે પક્ષે બધું નક્કી કરીને ચંદ્રકાંતભગત અને એમના બાપુજી ઉબેર જતા હતા, ત્યાં એમને વિચાર આવ્યો કે, સ્વામીજીનાં દર્શન કરતા જઈએ અને લગ્નના આશીર્વાદ લેતા જઈએ. એમ વિચારિને તેઓ રાતે હરિધામ આવ્યા.

સ્વામીજીનાં દર્શન કરીને બાપુજીએ વાત કરતાં કહ્યું કે ચંદ્રકાંતના લગ્નનું નક્કી કરીને આવ્યા છીએ. સ્વામીજીએ તો કાંઈ પૂછતાછ કર્યા વગર જ કહી દીધું કે ત્યાં લગ્ન નથી કરવાં.

આખા ઉબેર ગામમાં વાત પહોંચી ગયેલી કે, ચંદ્રકાંતના લગ્નનું નક્કી થઈ ગયું છે, પરંતુ સ્વામીજીએ ‘ના’ પાડી એટલે બાપુજીએ અને ચંદ્રકાંત ભગતે એ વાતને સહજતાથી સ્વીકારી લીધી.

❀ ❀ ❀

‘આપણે યુવકોની સેવા કરવી છે.’

આણંદમાં ભક્તરાજ મહેશભાઈના ઘરે મંગળવારે અઠવાડિક સભા થતી. મહેશભાઈ ચંદ્રકાંતભગતના વડીલ અને ભગવદી હતા. એક દિવસ મહેશભાઈ પર સ્વામીજીનો સહિશો આવ્યો કે તમે ભગતને લઈને દક્ષામંદિરે આવો એમને એક દીકરી બતાવવાની છે. એટલે મહેશભાઈ અને ભગત વડોદરા દક્ષા કોલોનીમાં આવ્યા.

ચંદ્રકાંતભગતે પેલી દીકરીને પહેલો પ્રશ્ન પૂછ્યો કે, તમે અમેરિકા જવાના છો? દીકરીએ તો ના પાડી!

એટલે તરત જ ભગત બહાર આવ્યા અને સ્વામીજીને કહેવા લાગ્યા, ‘સ્વામીજી, આ તો અમેરિકા જવાની ના પાડે છે.’

સ્વામીજી કહે, ‘એના બાપુજી સાથે વાત થઈ ગઈ છે.’

ભગત પાછા અંદર ગયા અને દીકરીને પૂછ્યું કે તમારા કોઈ સગા અમેરિકામાં છે?

દીકરીએ કહ્યું કે ના કોઈ નથી.

એટલે ફરી પાછા ભગત સ્વામીજી પાસે આવીને કહેવા લાગ્યા, ‘આ

તો અમેરિકા જવાની ના જ પાડે છે.'

સ્વામીજી કહે, 'તને સમજ ના પડે. તું ખાલી હા કહી દે.'

એટલે ભગતે તો જુદ પકડી કે સ્વામીજી, મારે તો અમેરિકા જ જવું છે એટલે મને અમેરિકાની દીકરી બતાવો અથવા તો મને સ્ટુડન્ડ વીજા પર જવા દો. પણ મારે તો અમેરિકા જવું જ છે.

એટલે સ્વામીજીએ કહ્યું કે તો હું દીકરીના પિતાશ્રીને ના કહી દઉ?

ભગત કહે, 'ના કહી દો.'

સ્વામીજી કહે, 'ભલે હું ના કહી દઈશ. હવે તમે પાછા જાવ.'

મહેશભાઈ અને ચંદ્રકાંતભગત વડોદરાથી વિદ્યાનગર જવા નીકળ્યા. છાણી સુધી આવ્યા ને પાછળ સ્વામીજીની ગાડી આવી. સ્વામીજીએ મહેશભાઈને પૂછ્યું કે ક્યાં જાવ છો?

મહેશભાઈ કહે, 'આણાંદ.'

સ્વામીજી કહે, 'હરિધામ રોકાઈને જાવ.'

સ્વામીજીની મરજી જાણીને મહેશભાઈએ હરિધામ તરફ સ્કુટર લીધું.

હરિધામ આવીને મહેશભાઈએ ચંદ્રકાંતભગતને સમજાવતાં કહ્યું કે તું માની જા. સ્વામીજી તારા માટે કેટલા ગરજુ બન્યા. એમાંથે તને સુખિયો કરવો હશે એટલે તેઓ આટલી ગરજ રાખે છે, પણ તું માનતો નથી. મનધાર્યું કરીશ તો દુઃખી થઈશ. હવે તું હા પાડી દે. સ્વામીજી પાસે તું અંદર જાય ત્યારે બે હાથ જોડીને કહી દે જે કે આપ કહો એમ કરવું છે. તારે સુખી થવું છે?

ભગત કહે, 'હા.'

મહેશભાઈ કહે, 'તો પછી સ્વામીજીને હા પાડી દેને!'

આમ નક્કી કરીને મહેશભાઈ અને ભગત સ્વામીજી પાસે ગયા. ભગતે સ્વામીજીને બે હાથ જોડીને કહી દીધું કે આપ કહો એ પ્રમાણે કરવું છે.

આ સાંભળીને સ્વામીજી એકદમ ઊભા થઈ ગયા અને ભગતને ભેટી પડ્યા!

પછી કોઈારીસ્વામીને બોલાવીને કહે, 'પેંડા વહેંચો.'

પછી ભગતને કહે, ‘આ દીકરી સાથે લગ્નનું પાકું ને?’

ભગત કહે, ‘હા સ્વામી! તમે કહો એમ જ કરવાનું છે.’

પછી રહસ્યની વાત કરતાં સ્વામીજી બોલ્યા, ‘મારે તને અમેરિકા જવા જ નહોતો હેવો. આપણે અહીંયા જ સત્તસંગ અને સેવા કરીને સુખી થવું છે.’

લગ્ન સમયે તેઓ જ્યારે સ્વામીજીના આશીર્વાદ લેવા ગયા ત્યારે સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘ભગત! આપણે લાખો દૃપિયા કમાવા નથી પણ આપણે યુવકોની સેવા કરી લેવી છે.’

ભગત કહે, ‘કશો વાંધો નહીં. હું એ સેવા કરીશ. આપ બળ આપજો.’

સ્વામીજીએ પ્રસન્ન થઈને એમને ઘંભા સ્વરૂપે આશીર્વાદ આપ્યા.

જગતની સત્ત્યતા અને જગતનાં પ્રલોભનો માયા તરફ અથવા તો પ્રારંભ તરફ પણ લઈ જતાં હોય છે, પરંતુ મોટાપુરુષના વચ્ચને સરળ વર્તી જવાય તો એમની પ્રસત્તાની સાથોસાથ અક્ષરધામનાં સુખ, શાંતિ અને આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે.

આણંદમાં સુવાર્ષજ્યંતી મહોત્સવ

ઈ.સ. ૧૯૮૪ની સાલમાં ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીની ૫૧મી જન્મજયંતિ સુવાર્ષજ્યંતી મહોત્સવસ્વરૂપે આણંદમાં ઉજવાનાર હતી. પ્રાદેશિક સંતવર્ય હતા પૂર્ણ ત્યાગવક્ત્વભસ્ત્વામી અને હરિભક્તો હતા પ.ભ. નગીનભાઈ શેડ અને પ.ભ. ભૂપેન્દ્રભાઈ. બીજા હતા ગાય્યાગાઠ્યા યુવકો-ચંદ્રકાંતભાઈ, અશોકભાઈ વગેરે.

સમૈયા અંગેની મીટિંગો થાય. જગ્યા મળે નહીં અને ચારે બાજુ વિરોધનો વંટોળ ફેલાયેલો. વળી, ઘણી બધી સંસ્થાઓનો વહીવટ જેમના હાથમાં હતો એવા શ્રી ગોરધનભાઈ શનાભાઈ પણ વિરોધમાં હતા. એટલે નગીનભાઈ અને ભૂપેન્દ્રભાઈએ નક્કી કર્યું કે, સમૈયાનો જે ખર્ચો થાય એ આપણે સ્વામીજીને આપી દઈએ અને કહીએ કે સમૈયો હરિધામ રાખો તો સારું.

એમ નક્કી કરીને તેઓ સ્વામીજીને મળવા હરિધામ આવ્યા અને

કહ્યું, ‘સ્વામીજી! પૈસાની વ્યવસ્થા અમે કરી દઈશું ને બીજા ખૂટશે તો અમે આપી દઈશું પણ સમૈયો તમારી રીતે સોખડામાં જ ઊજવી લો. કારણ કે આણંદમાં જમીન મળતી નથી. બીજા લોકો સહકાર આપવા તૈયાર નથી.’

આ સાંભળીને સ્વામીજી પરાભાવમાં આવીને બોલ્યા, ‘શેઠ! શાંક્રીજ મહારાજ અને યોગીજીમહારાજનો સંકલ્પ છે કે આ સમૈયો આણંદમાં જ ઊજવાય. તમે કોઈ મોળા વિચારમાં જશો નહીં. બધું જ બાપા આપોઆપ ગોઈવશે, પણ સમૈયો તો આણંદમાં જ કરવો છે.’

સ્વામીજીને મળીને નગીન શેઠ આણંદ આવ્યા અને સાંજે જ ગોરધનભાઈનો સામેથી ફોન આવ્યો કે નગીનભાઈ! તમે આપણી આઈસ ફેક્ટરી પર આવો. નગીનભાઈ આઈસ ફેક્ટરી પર ગયા.

ગોરધનભાઈએ ચાવીઓ આપીને કહ્યું કે નગીન! લે, આ ચાવી. તારે તારા ગુરુનો સમૈયો કરવો હોય તો કર.

ડી.એન. સ્કૂલ બની ત્યારથી તે અત્યારસુધીમાં પ્રથમ વખત જ કોઈ ધાર્મિક સંસ્થા માટે આ સંકુલ અપાયું હશે. આ રીતે એ ભૂમિ પર સુવાર્ગ-જયંતીનો સમૈયો નક્કી થયો.

સમૈયામાં રેલીનું આયોજન થયું. નગીનભાઈને મનમાં ગભરાટ થયા કરે કે શું થશે? પરંતુ તે વખતે સ્વામીજીએ નગીનભાઈને કહેલું કે, ‘ન ભૂતો ન ભવિષ્યતિ’ એવો સમૈયો થશે. તમે ચિંતા ના કરશો.

પછી તો ડી.એન. હાઈસ્ક્યુલમાંથી ઢોલ-નગારા સાથે શોભાયાત્રાનો પ્રારંભ થયો. બીજુ બાજુ સ્ટેશન પાસે નગીનભાઈની ગોપાલ સિનેમા આગળ વિરોધ જોરમાં ચાલે ને પત્રિકાઓ વહેંચાય, પરંતુ ગુરુહૃદિ સ્વામીશ્રીની દિવ્ય પ્રતિભામાં વિરોધનો વંટોળ ઊભો થયો એવો જ શમી ગયો ને દિવ્યતાનો એવો પ્રસાર થયો કે આણંદની બજારમાં દુકાને દુકાનેથી હાર પહેરાવા બધા બહાર આવવા લાગ્યા. રસ્તાની બંને બાજુએ લોકોનાં ટોળેટોળાં ઊભાં રહીને ભાવથી દર્શન કરીને જયનાદ કરવા લાગ્યાં. આ રીતે સર્વોપરી શોભાયાત્રા થઈ.

શોભાયાત્રા પૂરી થઈ એટલે સ્વામીજી રથમાંથી ઉત્તર્યા અને નગીન શેઠને ધબ્બો મારીને કહે, ‘શેઠ! મહારાજની ને યોગીબાપાની દ્યાથી સમૈયો

સર્વોપરી થઈ ગયો! ચાલો, આપણે ઘરે જઈને ખીચડી ખાઈએ.’ પછી તો સ્વામીજી નગીનશેડના ઘરે ગયા અને ખૂબ આનંદ કરાવ્યો. આ પ્રસંગથી નગીનશેડને સ્વામીજીનું કર્તાહર્તાપણું મનાઈ ગયું.

‘આપણે આ જ મકાનમાં રહેવાનું છે.’

ચંદ્રકાંતભગત શંકરકાકના બંગલામાં રહીને નોકરી કરતા હતા. મફતમાં જ રહેવાનું હતું. એકવાર સ્વામીજી વિદ્યાનગર પધાર્યા અને ભગતને કહ્યું કે અમે તારા માટે એક મકાન રાખ્યું છે. દેવસાહેબને ચાવી આપી છે. તારે ત્યાં રહેવાનું અને ૪૫૦ રૂ. ભાડું આપવાનું.

ભગત કહે, ‘સ્વામી! હું તો અહીંથી મફતમાં જ રહું છું. મોટો બંગલો છે અને મારો પગાર નવસો રૂપિયા છે ને મકાનનું ભાડું ૪૫૦ આપવાનું? શંકરકાકા મારી પાસે ભાડું પણ લેતા નથી.’

સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘એ બરાબર છે પણ આપણે એ મકાન રાખી લો. એ મકાનમાં બીજા છોકરાઓ આવીને રહેશે અને તમારી સેવા થઈ જશે. તમે આજે ને આજે જ ત્યાં જતા રહો.’ એટલું કહીને સ્વામીજી તો નીકળી ગયા!

સ્વામીજી ગયા અને દેવસાહેબ આવ્યા. કહે, ‘સ્વામીજીએ મકાનની ચાવી આપી છે અને આજે ને આજે જ શ્રીજીકોલોનીમાં જવાનું કહ્યું છે.’

ચંદ્રકાંતભગત શંકરકાકને માંડ માંડ સમજાવીને શ્રીજીકોલોનીમાં આવ્યા. તાણું ખોલ્યું તો મકાનમાં નરી ધૂળ હતી. આખું મકાન વ્યવસ્થિત સાફ કર્યા પછી તેઓ ત્યાં રહેવા લાગ્યા.

થોડા દિવસ પછી રાજકોટના બે યુવકો ભગતને શોધતા શોધતા આવ્યા. આવીને કહે, ‘ચંદ્રકાંતભાઈ તમે? સ્વામીજીએ અમને મોકલ્યા છે અને આ મકાનમાં રહેવાનું કહ્યું છે.’

થોડા દિવસ એ બંને યુવકો ત્યાં રહ્યા પછી કંપની સાથેનો કોન્ટ્રાક્ટ પૂરો થતાં તેઓ જતા રહ્યા એટલે બધું ભાડું ભગતને જ ભરવાનું આવ્યું. એમણે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી કે, બીજું એક મકાન સો-દોઢસો ભાડાવાળું રાખી લઉં?

સ્વામીજી કહે, ‘ના.. અહીંયાં જ રહેવાનું છે. ભાડાનું ગોઠવાઈ જશે.’

એક દિવસ સ્વામીજી ભરુચથી સીધા વિદ્યાનગર ભગતના ઘરે રાત્રે એક વાગ્યે પદાર્થા. ભગતને ઊંઘમાંથી ઉઠાડ્યા. ઘરમાં પ્રવેશતાં જ સ્વામીજીએ ભગતને કહ્યું, ‘આપણે આ ઘરમાં રૂપ વર્ષ રહેવાનું છે.’

પછી તો બધે ફર્યા. રૂમો જોઈ, રસોંડું જોયું. બે દીકરીઓ ભગતને ત્યાં અભ્યાસ માટે રહેવાની હતી એમને માટે એક રૂમ ફાળવવા જણાવ્યું. પછી ઘરમંદિરમાં સ્વામીજીએ પૂજન કર્યું. પછી કહે, ‘અહીં બેસીને પ્રાર્થના કરજો, મહારાજ સાંભળશો.’ આમ એક કલાક સુધી સ્વામીજીએ દર્શનનો લાભ આપ્યો.

ચંદ્રકાંત ભગતને ત્યાં રહીને સત્સંગના કેટલાય દીકરા-દીકરીઓએ અભ્યાસ કર્યો અને કેટલાયે હરિભક્તો પણ ત્યાં અવારનવાર રહ્યા.

આત્મીયપર્વ-૨૦૦૦

૨૦૦૦ની સાલમાં મે મહિનામાં ગુરુહરિના ‘જનમજયંતિ મહોત્સવ’ ઊજવવાનું સૌભાગ્ય વિદ્યાનગરને મળ્યું. પ્રાદેશિક સંતવર્ય પૂ. શ્રીજીચરણસ્વામી અને પૂ. ગુરુપ્રસાદસ્વામી હતા. ચંદ્રકાંતભાઈ એકમાત્ર અંબરીષ ભગત. બીજો કોઈ સમાજ નહીં અને અન્ય સંસ્થાઓના વિરોધની વર્ચ્યે આટલો મોટો સમૈયો કેવી રીતે ઉજવાશો? એવો મનમાં વિચાર ચાલ્યા કરે.

ઉપકુલપતિશ્રી શાખીમેદાનની જમીન યોગો ડિવાઈન સોસાયટીને ન આપે એવું તેમના ઉપર દબાણ આવતું હતું. એવી પરિસ્થિતિમાં ગુરુપ્રસાદસ્વામીની સાથે ચંદ્રકાંતભગત વિદ્યાનગરના શૂરવીર એવા શ્રી રાજનભાઈને મળ્યા. રાજનભાઈએ બળપ્રેરક વાતો કરતાં કહ્યું કે, આપણે સ્વામીજીનો સમૈયો કરવો જ છે. શાખીમેદાન ન મળે તો મારી જમીન પર સમૈયો કરજો.

બીજુ બાજુ ગુરુપ્રસાદસ્વામી ઉપર સ્વામીજીનો ફોન આવે કે આપણે ત્રણ દિવસનું યુવાસંમેલન કરવું છે એટલે ૩૦ થી ૩૫ હજાર જેટલા

્યુવકોના ઉતારાની વ્યવસ્થા કરવાની છે. તો મને સરવે કરીને જાણાવો પછી સમૈયો ફાઈનલ કરીએ.

ભગત વિચાર કરે કે આપણને મકાનો મળતાં નથી, મહેમાનોના ઉતારાની વ્યવસ્થા પણ થઈ શકતી નથી તો યુવકોના ઉતારાની વ્યવસ્થા કેવી રીતે થશે?

પછી ભગતે ગુરુપ્રસાદસ્વામીને કહ્યું કે આપણે ધર્મશાળાઓ અને આજુબાજુનાં ગામોની વાડીઓ રાખી લઈશું. ગુરુપ્રસાદસ્વામીએ કહ્યું કે એ તો બરાબર છે પણ સ્વામીજીએ કહ્યું છે તો આપણે સરવે તો કરવું પડે.

બીજે દિવસે સવારે ગુરુપ્રસાદસ્વામી અને ચંદ્રકાંતભગત રાજનભાઈને ફરી મળ્યા અને કહ્યું કે ભગવાનને સંભારીને આપણે વાઈસ ચાન્સેલરશ્રીને મળી આવીએ. પછી તેઓ વાઈસ ચાન્સેલરશ્રીને મળવા ગયા. ગુરુપ્રસાદસ્વામી સાથેની મૈત્રી અને આત્મીયતાના દાવે રાજનભાઈએ વાઈસ ચાન્સેલર સાહેબને શાખીમેદાન અને હોસ્પિટલો આપવા અંગે વાત કરી. ભગવાનનો પ્રવેશ થયો અને વાઈસ ચાન્સેલરશ્રીએ હા પાડી.

સ્વામીજીના સંકલ્પે સર્વોપરી સમૈયો થયો. નગરપાલિકા તરફથી પણ ખૂબ સહૃદાર મળ્યો. હોસ્પિટલોમાં ઉતારા પણ ગોડવાઈ ગયા. મહેમાનોના ઉતારા પણ ગોડવાઈ ગયા. શોભાયાત્રા પણ સર્વોપરી થઈ. યુવાસંમેલન અને સમૈયાની સભા પણ ભવ્ય થઈ. સર્વત્ર જય જયકાર થઈ ગયો.

વધ્બભવિદ્યાનગરમાં રહીને અભ્યાસ કરતા યુવકો આ સમૈયામાં સર્વોપરી નિમિત બન્યા. તેમાંથી ચાર યુવકોએ સાધુની દીક્ષા લીધી. એ હતા : પૂ. સાધુસૌરભસ્વામી, પૂ. હરિનમનસ્વામી, પૂ. સ્વીકૃતસ્વામી અને પૂ. સુનૃતસ્વામી.

પિતાશ્રીને નવજીવન આર્યુ.

૧૯૯૮ની સાલમાં ચંદ્રકાંતભાઈના પિતાશ્રી લઘુભાઈને એક સવારે ઢોકર વાળી ને પડી ગયા. માથામાં વાગતા બ્રેઇન હેમરેજ થઈ ગયું. દ્વારા વર્ષની ઊંમર હતી. વડોદરાની એક હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા.

ડોક્ટરે કહ્યું કે, પેશાન્ટ અઠવાડિયું ભાગ્યે જ જીવી શકે. એટલે એમને

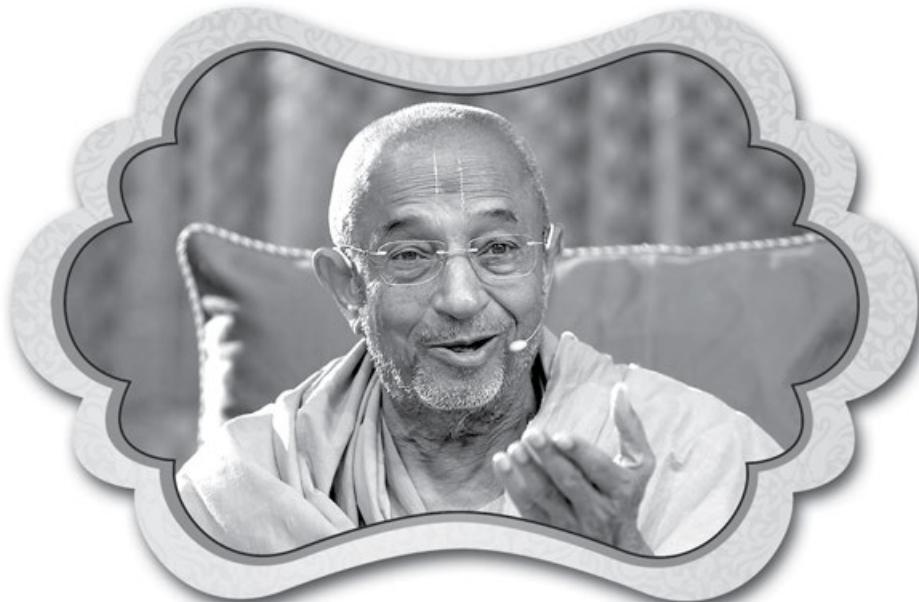
ઘરે લઈ જાવ.

ચંદ્રકાંતભાઈ આ સમાચાર આપવા આવ્યા ત્યારે સ્વામીજી આશીર્વાદ આપતા બોલ્યા, ‘બાપુજીએ ઠાકોરજની અને સંતોની ખૂબ સેવા કરી છે માટે અન્યથા કર્તુભૂ શક્તિ વાપરીને પણ ભગવાન એમની રક્ષા કરશે. હજુ ત્રણ દિવસ એમને હોસ્પિટલમાં રાખો.’

સ્વામીજીની આજ્ઞાથી એમને ત્રણ દિવસ હોસ્પિટલમાં રાખતાં તેઓની તબિયત સુધરતી ગઈ અને એકદમ સાજ થઈ ગયા. જ્યારે સ્વામીજી કલક પદ્ધાર્યા ત્યારે લલ્લુકકા સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા આવ્યા.

સ્વામીજીએ પૂછ્યું કે તમે મંત્રલેખન કરો છો? તો કહે, ‘ના સ્વામી!’ પછી સ્વામીજીએ પોતાના હાથમાં એમનો હાથ પકડીને એકવાર ‘સ્વામિનારાયણ’ લખાવ્યું. તો તેઓ મંત્રલેખન પણ કરતા થઈ ગયા! ડૉક્ટરો પણ વિચારમાં પડી ગયા કે, આ કેસ ભગવાનની શક્તિથી જ સાજે થઈ શક્યો છે!

૭

‘જેના પર હું અનુગ્રહ કરું છું...’

પ.ભ. રાજલભાઈનું મૂળ ગામ પેટલાદ અને મોસાળ જંબુસર. એમના મામા હસમુખભાઈ વ્યવસાયે શિક્ષક અને સત્સંગી. હરિધામ મંદિરના પાયા ખોઢાયા ત્યારે તેઓ જંબુસરથી ચુવકોને લઈને સેવા કરવા માટે આવતા. થોડાં વર્ષો પછી હસુમામા સુરત સ્થાયી થયા. ઈ.સ. ૧૯૮૮ની સાલમાં રાજલભાઈ મામાને ત્યાં સુરત રહેવા આવ્યા.

પરિવારના પગલે-પગલે રાજલભાઈ માતાજીની ઉપાસના કરે. એમને સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય પ્રત્યે અરુચિ હતી. હસુમામા સ્વામીજીના નિષાવાન સત્સંગી. અઠવાડિક સભા નિયમિત ભરે અને સ્વામીજીના મહિમાની વાતો કરે.

ઈ.સ. ૧૯૮૮ની સાલમાં પ.પૂ. સ્વામીજી હસુમામાના ઘરે એક દિવસ ઓચિંતા પદ્ધાર્યા. સ્વામીજીને જોઈ રાજલભાઈ રસોડમાં જતા રહ્યા. દૂરથી બારાણાંની તિરાડમાંથી જોયા કરે. સ્વામીજી અને એમની નજર એક

થતાં સ્વામીજીએ એમને નજુક બોલાવ્યા. રાજલભાઈ નજુક આવીને હૃથ જોડીને ઊભા રહી ગયા.

સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘કાલે સભામાં દર્શન નહીં થયાં?’

રાજલભાઈને તો સભા શું એ જ ખબર નહોતી એટલે ચહેરા પર પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન સાથે મૌન જ રહ્યા.

‘તને ક્યાંથી ખબર હોય?’ સ્વામીજીએ વાતને વાળી લીધી.

પછી પ્રેમસ્વરપુસ્ત્વામી અને નટુકાકાને બોલાવ્યા. નટુકાકાને કહે, ‘હવે જ્યારે મારો કે પ્રેમસ્વામીનો સુરત આવવાનો કાર્યક્રમ હોય ત્યારે તમારે યાદ રાખીને રાજલને બોલાવી લેવાનો. એ આપણો છે. એની તો આપણે મોટી સેવા લેવાની છે.’

રાજલભાઈ મનમાં વિચાર કરે કે આજે તો ઘરે હતો એટલે હૃથમાં આવી ગયો, બીજી વખત ઘરમાં રહીશ તો ને!

પરંતુ સ્વામીજીએ તો પ્રથમ દર્શને જ એમના તંત્ર પરનો કબજો લઈ લીધો હતો. તેઓ અજાણ હતા કે હવે પછી પોતાના જીવનનું પ્રત્યેક પગલું સ્વામીજીના સંકલ્પે જ ભરાવાનું છે.

હસુમામાના દીકરા નયનભાઈ અને રાજલભાઈએ ભાગીદારીમાં વ્યવસાય કરવાનું નક્કી કર્યું. મામાએ આ અંગે સ્વામીજીને વાત કરી. સ્વામીજીએ મામાને પૂછ્યું, ‘ધંધો કોણ સંભાળશે?’

‘ભાણો, રાજલ!’ મામાએ ઉત્તર આપ્યો.

‘એને હરિધામ મોકલી આપો. હું એની સાથે વાત કરી લઉં છું.’
સ્વામીજીએ કહ્યું.

હરિધામ આવવાની રાજલભાઈની જરાય ઈચ્છા નહીં. નાધૂટકે આવ્યા.

હરિધામની ભૂમિ પર જેવો પગ મૂક્યો એવો જ અલૌકિક શાંતિનો અનુભવ થયો. મન જુદા જ વિચારોમાં રમમાણ કરવા લાગ્યું. સ્વામીજીને મળ્યા પછી તો મન બદલાઈ જ ગયું. અન્ય ભક્તોને વર્તમાન ઘરાવતા જોઈ એમને પણ વર્તમાન ઘરાવવાનો વિચાર ઊક્યો. કહે, ‘સ્વામિજી, મારે પણ કંઠી પહેરવી છે.’

‘થોડીવાર બેસ. હું એક હરિભગતને મળીને આવું છું.’ સ્વામીજીએ કહ્યું.

ઘણીવાર થઈ. બસ આવવાનો સમય થઈ ગયો. મનમાં થયું કે કંઈ પહેરવા ફરીવાર આવીશું. એમ વિચારી તેઓ હરિધામની બહાર બસની વાટ જોતા ઉભા રહ્યા. એટલામાં જ સ્વામીજીએ એક સંતને રાજલભાઈને બોલાવવા મોકદ્યા. રાજલભાઈ સ્વામીશ્રીનું નિવાસસ્થાન ‘અનિર્દેશ’ ગયા.

સ્વામીજી કહે, ‘જવાની બહુ ઉતાવળ છે? આપણે તો હજુ બહુ સેવા કરવાની છે. લાવો, વર્તમાન ધરાવીએ.’ એમ કહીને સ્વામીજી અનિર્દેશના ઓટલા પર બેસી ગયા અને રાજલભાઈને વર્તમાન ધરાવ્યા.

રાજલભાઈ પાછા બસ સ્ટેન્ડ આવ્યા તો બસ જતી રહી હતી. બીજી બસ પકડીને રાત્રે મોડા ઘરે પહોંચ્યા.

વિશિષ્ટ રીતે વર્તમાન ધરાવીને રાજલભાઈએ કરેલ સત્સંગનો પ્રારંભ, વિશિષ્ટ રીતે અધ્યાત્મ માર્ગ આગળ જવાનો સંકેત કરી રહ્યો હતો.

‘ઓ સ્વામીજી! મને બચાવો..’

હસુમામાને ત્યાં રોજ સવારે વહેલા ઊઠીને મોટર ચાલુ કરીને પાણી ભરવું એ રાજલભાઈની સેવા. એક સવારે મોટરની સ્વીચ ચાલુ કરતાં હૃથમાં જોરદાર કરન્ટ લાગ્યો. મોટેથી બૂમો પાડી. એટલામાં સ્વામીજીનું સમરણ થઈ આવ્યું. આજુબાજુથી કોઈ મદ્દે આવે એ પહેલાં તો સ્વામીજી દિવ્ય દેહે પદ્ધારી ગયા! સ્વામીજીનાં દર્શન કરીને રાજલભાઈથી બોલાઈ જવાયું, ‘ઓ સ્વામીજી! મને બચાવો.’

તરત જ સ્વામીજીએ હૃથ છોડાવી દીધો. એકબાજુ દર્દ અને બીજી બાજુ દિવ્ય દર્શન થઈ રહ્યું હતું. દર્શન કરવામાં પળવાર દર્દ ભૂલાઈ ગયું અને તેઓ સ્વરસ્થ થાય એટલી વારમાં તો સ્વામીજી અદૃશ્ય થઈ ગયા.

કરન્ટ એવો લાગ્યો કે એમનો હૃથ લાકડા જેવો કડક થઈ ગયો. તાત્કાલિક નજીકના ડોક્ટર પાસે લઈ ગયા. ડોક્ટરે તપાસીને કહ્યું કે હૃથના લોહી પર અસર થઈ છે અને બધી નસો પણ ખેંચાઈ ગઈ છે.

ખાસ પ્રકારનું ઈન્જેક્શન તાત્કાલિક મંગાવવામાં આવ્યું. જો સમયસર

સારવાર ન થાય તો કાયમ માટે હાથ કડક જ રહે એમ હતું. એટલી વારમાં તો હસુમામા મહાપૂજાનું જળ લઈ આવ્યા. રાજલભાઈના હાથ પર એ જળથી માલિસ કરીને ધૂન કરવા લાગ્યા. એ વખતે રાજલભાઈને દર્શન થયા કે સ્વામીજી જ એમના હાથે માલિસ કરી રહ્યા છે અને મંદ મંદ સ્વિમિત કરી રહ્યા છે!

સ્વામીજીના એ દિવ્ય સ્પર્શથી થોડા જ સમયમાં એમનો હાથ સારો થઈ ગયો.

‘આજથી તું મારો’

નયનભાઈ સાથે લુભ્સ (હાથસાળ)ના વ્યવસાયનો પ્રારંભ કર્યો. ગુરુહરિ સ્વામીજીની આજ્ઞાથી પૂર્ણ કોઈારીસ્વામી ઉદ્ઘાટનમાં પદ્ધાર્યા. મહાપૂજા કરી.

કોઈારીસ્વામીએ રાજલભાઈને તે વખતે ત્રણ આજ્ઞા કરી : (૧) રોજ સવારે ૧૦ મિનિટ મહારાજ ને સ્વામીજીને સંભારવાના. (૨) નયનભાઈ સાથે આત્મીયતાથી રહેવાનું. (૩) નિયમિત અઠવાડિક સભા ભરવાની.

થોડા સમય પછી ધંધામાં ખોટ જવા લાગી. રાજલભાઈને ચિંતા થવા લાગી. નવો નવો સત્સંગ હતો એટલે સમ્યક્ક નિષાના અભાવે તેઓ દોરા-ધાગા કરાવવા લાગ્યા. લીબુ-મરચાં ધંધાવે, નારિયેળ ધરાવે અને દરગાહમાં જઈને મંત્રેલો રૂમાલ લઈ આવે.

ઓવામાં એક દિવસ સ્વામીજી સુરત, મોટી શેરી પદ્ધાર્યા. રાજલભાઈ દોડીને દર્શને ગયા. ખૂબ ચિંતાતુર મુખે તેમણે સ્વામીજીને ધંધામાં જતી ખોટની વાત કરી. હૈયું હાથ ન રહેતાં રડી પડ્યા.

સ્વામીજીએ રાજલભાઈની છાતી પર હાથ ફેરવતાં કહ્યું, ‘પ્રગટના જોગ છતાં પણ બીજે આંટા મારીએ છીએ. આત્મીયતાથી જીવતા નથી અને સભા નિયમિત ભરતા નથી. પછી દેશકાળ કેવી રીતે સુધરે?’

પાત્ર જોઈને સ્વામીજીએ આત્મા પર સીધો જ ધા કર્યો. જે વાત કોઈારીસ્વામીએ કરી હતી એ જ વાતની ગુરુહરિ પુષ્ટિ કરી રહ્યા હતા. રાજલભાઈએ બે હાથ જોડીને પોતાની ભૂલ સ્વીકારી.

સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘રાજલ, આપણે અમદાવાદની કોર્ટમાં કેસ દાખલ કરીએ અને સુરતની કોર્ટમાં ન્યાય માંગીએ તો ક્યાંથી મળે?’

રાજલભાઈને સમજતાં વાર ન લાગી કે હું અન્યના આધારે જીવું છું અને આશીર્વાદની યાચના સ્વામીજી પાસે કરું છું.

પછી એમની છતી પર હાથ પસારતાં સ્વામીજી બોલ્યા, ‘ચિંતા ના કરીશ. પ્રભુ બહુ દ્યાળુ છે.’ એમ કહુને રાજલભાઈને ભેટી પડ્યા. પછી કરુણા વરસાવતાં બોલ્યા, ‘આજથી તારી સમગ્ર ચિંતા અને જવાબદારી મારી. આજથી તું મારો.’

બસ, ત્યારથી રાજલભાઈ ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીમાં અનન્ય નિષાથી જોડાઈ ગયા.

‘મારે આ જ કપડાંમાં એને સાધુ બનાવવો છે’

ઈ.સ. ૧૯૮૮ની સાલમાં ‘ગુણાતીત દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ’ આવી રહ્યો હતો. રાજલભાઈ એક કારખાનામાં છસો રૂપિયાની નોકરી કરતા હતા. હરિધામ સેવામાં જવાનો ખૂબ ઉમંગ હતો, પરંતુ શેઠ રજા નહોતા આપતા. એવામાં પૂર્ણ પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી ગુરુહરિ સ્વામીજીનો સંદેશો લઈને આવ્યા કે જેટલા સેવકોની જરૂર હોય તેટલા સેવકો સુરતથી લઈ આવ. જે મહોત્સવની સેવામાં આવશે એની આજીવિકાનું મહારાજ સરસ ગોડવી દેશો.

રાજલભાઈને તો ભાવતું હતું ને વૈદ્ય કીધું. તેઓ નોકરી પર પોતાની જર્યાએ એક યુવકને મૂકીને હરિધામ સેવામાં આવી ગયા. પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી અને દાસસ્વામી સાથે રહીને ત્રણ મહિના સુધી મહોત્સવની સેવામાં નિમિત્ત બન્યા. રાજલભાઈની સેવાથી રાજી થઈને દાસસ્વામી એમને સ્વામીજી પાસે લઈ ગયા.

સ્વામીજીએ અમીદાચિથી રાજલભાઈ તરફ જોયું ને આશીર્વાદનો ધર્ભો મારતાં બોલ્યા, ‘આજથી હવે આપણે નોકરી કરવી નહીં પડે.’

રાજલભાઈની ઈચ્છા સાધુ થવાની હતી. પ્રેમસ્વરૂપસ્વામીએ એ અંગે સ્વામીજીને વાત કરી ત્યારે સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘રાજલને આ જ કપડાંમાં

(ગૃહસ્થાશ્રમમાં) સાધુ બનાવવો છે. સમૈયા પછી લઘ્ન કરે.'

રાજલભાઈ સુરત આવ્યા. કારખાને જઈને જોયું તો બંધ પડી ગયું હતું. માલિકને ખબર પડી કે રાજલભાઈ સુરત આવી ગયા છે એટલે તેઓ સામેથી એમના ઘરે આવ્યા. રાજલભાઈના હાથમાં કારખાનાની ચાવી આપતાં કહે, ‘આજથી આ કારખાનું તારું. જ્યારે તારી પાસે પૈસા આવે ત્યારે આપજે.’ એમ કહીને રાજલભાઈને ફેકટરીના માલિક બનાવીને માલિક જતા રહ્યા.

આમ, સ્વામીજીના આશીર્વાદથી રાજલભાઈ ફેકટરીના માલિક થઈ ગયા.

હવે વાત આવી લગ્નની. કુટુંબીજનોએ એક દીકરી સાથે રાજલભાઈના લગ્નનું નક્કી કર્યું. સ્વામીજીને પૂછીને જ લગ્ન કરીશ એવો એમનો ટઠ ઠરાવ હતો એટલે તેઓ સ્વામીજીને મળવા હરિધામ આવ્યા.

સ્વામીજીએ રાજલભાઈને કહ્યું, ‘જગતના જીવોની માફક જન્મી, ભાડી-ગાણી, લગ્ન કરી દુઃખી થઈ નરકમાં જવા માટે ભગવાને આપણને જન્મ નથી આપ્યો. પરંતુ સંસારમાં રહીને પર્વતભાઈ, પૂજા તોરીયા, રામ ભિરી જેવા આદર્શ ભક્તો જેવું ગ્રભુમય જીવન જીવવા માટે અને છતી દેહે અક્ષરધામનું સુખ આપવા માટે જન્મ આપ્યો છે. આધ્યાત્મિક જીવન જીવવા માટે જીવનરથનાં બંને પૈડાં સરખાં જોઈએ. તું જે દીકરીની વાત કરે છે તે તને સત્સંગ નહીં કરવા દે. તારા માટે ઠાકોરજી સરસ પાત્ર ગોઠવી આપશો.’

સ્વામીજીના સંકલ્પે રાજલભાઈનાં લગ્ન ત્રિવેન્દ્રમ(કેરલ)ની એક દીકરી સાથે થયાં. હરિધામના ગ્રાંગણમાં સ્વામીજીના સાશ્રિદ્યમાં મહાપૂજા થઈ.

સ્વામીજીએ આશીર્વાદ આપતાં કહ્યું, ‘સંસારમાં રહીને પણ પર્વતભાઈ, ગોરધનભાઈ, રામ ભિરી જેવા ભક્તો ભગવાન સાથે સંબંધ બાંધીને ગયા અને માળાના મણકામાં આવ્યા તેવો સંબંધ બાંધવાના સંકલ્પ સહિત આ લગ્ન થઈ રહ્યાં છે, બાકી જો હું કહું તો વરસાજા (રાજલભાઈ) લગ્નમંડપમાંથી ઉડીને સાધુ થઈ જાય એમ છે.’

‘જેના પર હું અનુગ્રહ કરું છું...’

સ્વામીજીના સંકલ્પે રાજલભાઈનું દામ્પત્યજીવન અને પરિવાર મંગલ બન્યું. બધાં જ પ્રસંગોમાં ઘરનાં પાત્રોનો એમને સંપૂર્ણ સહકાર મળ્યો.

‘જેના પર હું અનુગ્રહ કરું છું...’

શ્રીમદ્ ભાગવતમાં શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન ઉદ્ધવને કહે છે : યસ્યાહમ् અનુગૃહામિ હરિષ્યે તદ ધનમ् શનૈः ।

અર્થાત् જેના ઉપર હું અનુગ્રહ કરું છું તેનું ધન ધીરે ધીરે હરી લઉં છું અર્થાત् તેને હું નિર્ઝર્ણન કરું છું.

ધંધાના વિકાસાર્થે રાજલભાઈ, મામાના દીકરા નયનભાઈ અને પિયુખભાઈએ સુરતથી થોડે દૂર કોસંબામાં ફેકટરી નાંખવાનો વિચાર કર્યો. મોટી લોન લેવી પેડે એમ હતી અને અત્યાર સુધી જે કમાયા તે બધું જ એમાં હોમી દેવું પેડે એમ હતું. મોટું સાહસ હતું. તેઓ આ ગ્રોજેક્ટ લઈને સ્વામીજી પાસે આવ્યા. નકશો બતાવ્યો. સ્વામીજીએ તો નકશા કે કાગળો તરફ નજર જ ન નાંખી.

સ્વામીશ્રી બોલ્યા, ‘ચાલુ જ કરી દો.’

રાજલભાઈની આધ્યાત્મિક યાત્રાનો પ્રારંભ આ વચ્ચનની સાથે જ થનાર હતો. રાજલભાઈ ફેકટરી ચાલુ કરવાના મુડમાં હતા અને સ્વામીજી એમને ભૂલકુંની યાત્રા કરાવવાના તાનમાં.

લોન લેતાં પહેલાં પણ સ્વામીજીએ આશીર્વાદ આપતાં કહ્યું, ‘તું કામ ચાલુ કરી દે. બધું સરસ ગોઠવાઈ જશે.’ સ્વામીજીના વચ્ચને રાજલભાઈએ કોસંબામાં ફેકટરીનું બાંધકામ ચાલુ કરાવી દીધું.

કામ ચાલુ હતું તે દરમ્યાન સ્વામીજીએ એમને સ્વર્જમાં દર્શન આપીને કહ્યું, ‘આપણે નથી કરવાનું. નુકશાન જશે.’

રાજલભાઈ હવે કસાણીમાં આવ્યા. એક તરફ ‘બધું સરસ ગોઠવાઈ જશે.’ તો બીજી તરફ ‘નુકશાન જશે.’ આ બે વચ્ચનોની વચ્ચે રાજલભાઈએ માર્ગ શોધવાનો હતો. નિર્દોષબુદ્ધિની કસોટી હતી અને પ્રભુનું બળ પ્રગટાવવાનું હતું.

એ દરમ્યાન સ્વામીજી મુંબઈ પદ્ધાર્ય. રાજલભાઈ મુંબઈ પહોંચ્યા. એમણે અશોકભાઈને વાત કરી. અશોકભાઈએ સ્વામીજીને વાત કરી, ‘સ્વામીજી! આપે રાજલભાઈને સ્વપ્નમાં આવું દર્શન આપ્યું.’

સ્વામીજીએ તરત જ કહ્યું, ‘આપણે કરવાનું એટલે કરવાનું. હું ગમે એટલી વાર કહું તો પણ આ પ્રોજેક્ટ તારે કરવાનો જ છે. હવે મને ફરી પૂછવા નહીં આવતો.’

કોન્ટ્રાક્ટરે પોતાના પैસે બાંધકામ ચાલુ કરી દીધું હતું. રાજલભાઈએ સાત લાખ રૂપિયા એને આપવાના હતા. લોન પાસ થયા વગર કેવી રીતે ચુક્તે થાય? ઉઘરાણી માટે તેમના પર રોજ દબાણ વધતું જતું હતું.

એક દિવસ તેઓ હરિધામ કાર્યકર્તા શિબિરમાં આવ્યા. પૂર્વમંગાલસ્વામીએ સભામાં રાજલભાઈનો પ્રસંગ કહ્યો. સભા પૂરી થયા પછી પૂર્વ અમૃતબાપાના અનન્ય ભક્તરાજ એવા પૂર્વ ભાલયંડ શેઠ તેમને મળવા આવ્યા. આત્મબુદ્ધિની ભાવનાથી એમને થયું કે ભગવાનનો ભગત કપરા દેશકાળમાં છે, તો અમૃતબાપાના આશીર્વાદથી દેશકાળ ટણી જાય તો સારું એટલે એમણે રાજલભાઈને અમૃતબાપાના આશીર્વાદ પ્રાપ્ત કરવાની વાત કરી.

ત્યારે રાજલભાઈએ બે દાથ જોડી ખૂબ જ વિનભભાવે એમને કહ્યું, ‘શેઠ, મને ખબર છે કે બાપા બહુ સમર્થ છે. ભગવાન સાથેનો એમનો સંબંધ એવો છે કે પ્રભુ એમની પ્રાર્થના સાંભળે જ. પરંતુ મારા જીવનમાં જે દેશકાળ ઊભા થયા છે એમાં સ્વામીજીનો મારા પર ખૂબ રાજ્ઞીપો છે. દેશકાળ નથી પરંતુ સ્વામીજીનો કૃપાપ્રસાદ છે. હું આપની સાથે બાપાના દર્શન કરવા જરૂરથી આવીશ, પણ તમે કૃપા કરીને મારા દેશકાળ અંગે બાપાને પ્રાર્થના ન કરતા. મારે સ્વામીજીને અંતરથી રાજ કરવા છે. તેઓ મારું ક્યારેય અહિત કરવાના જ નથી. તેઓ જે હાલતમાં રાખે તે હાલતમાં મારે રહેવું છે.’

ત્રણ દિવસ પછી સ્વામીજી સુરત પદ્ધાર્ય. સ્વામીશ્રીની ગાડીનો દરવાજો ખૂલતાં રાજલભાઈ પર સ્વામીજીની મીઠી નજર પડી. અંતર્યામીએ અંતરના રાજ્ઞીપાનું દર્શન કરાયું. રાજલભાઈના ગાલ પર ટપલી મારતાં

આનંદસભર હૈયે બોલ્યા, ‘Thanks.. (આભાર).. જેને જેનો આશારો તેને તેની લાજ....’ સ્વામીજીના આ વચનમાં રાજલભાઈ સઘળું સમજુ ગયા. થોડા દિવસોમાં રાજલભાઈને એ અનુભવ પણ થયો.

કોન્ટ્રાક્ટર રોજ ઉઘરાણી કરે. રાજલભાઈની ગેરહાજરીમાં ઘરે અને ઓફિસે ધમકી પણ આપી જાય. એક દિવસ ત્રણ-ચાર માણસો સાથે તે રાજલભાઈની ઓફિસે આવ્યો. ઓફિસે રાજલભાઈ, નયનભાઈ અને પિયુષભાઈ બેઠા હતા. નયનભાઈના ત્રણ લાખ રૂપિયા બાકી હતા. પિયુષભાઈના એક લાખ રૂપિયા અને રાજલભાઈના સાત લાખ રૂપિયા ચૂકવવાના બાકી હતા. ઓફિસે આવીને તે નયનભાઈ અને પિયુષભાઈ સાથે ઝડપવા લાગ્યો. ગમે તેમ બોલ્યો અને ધમકી આપીને જતો રહ્યો. રાજલભાઈને એક પણ શર્ષદ ન કહ્યો !

એ જ રાત્રે રાજલભાઈ એમના પરિવાર સાથે ધૂન કરવા બેઠા. રડતા હંદયે રાજલભાઈના અંતરમાંથી પ્રાર્થના થઈ ગઈ કે હે સ્વામિજી ! અમારી રક્ષા કરજો.. લાજ રાખજો.. જેમ નરસિંહ મહેતાની લાજ રાખી તેમ મારી પણ કોન્ટ્રાક્ટરના ત્રાસથી રક્ષા કરજો.’ એમની એ અંતરની પ્રાર્થનાથી પ્રભુએ હૈયામાં શાંતિ પ્રગટાવી દીધી.

બીજે દિવસે સવારે એમના અંતરમાં સ્વામીજીએ પ્રેરણા કરી કે તું કોન્ટ્રાક્ટરને મળી આવ. એટલે રાજલભાઈ કોન્ટ્રાક્ટરને મળવા ગયા. કોન્ટ્રાક્ટરે રાજલભાઈને કહ્યું કે જ્યારે જ્યારે ગુસ્સે થઈ તમારી પાસે આવું છું ત્યારે મારું મગજ શાંત થઈ જાય છે. હું તમને કાંઈ કહી જ નથી શકતો. ગઈકાલે પણ તમારા પરનો ગુસ્સો પેલા બે ઉપર નીકળી ગયો.

પછી એમણે કહ્યું કે ગઈ કાલે રાત્રે મારાં કુળદેવી માતાએ મને સ્વખનમાં દર્શન આપીને કહ્યું કે તું પેલા સ્વામિનારાયણના ભગતને હેરાન ના કરીશ. એના ગુરુ ખૂબ સમર્થ છે. જો તેઓ નારાજ થશે તો તારી હાલત ખરાબ થઈ જશે. માટે હું હવે તમારી પાસે ઉઘરાણી કરવા નહીં આવું. તમારી લોન પાસ થાય અને પૈસા આવે ત્યારે આપી જાઓ. મારાં કુળદેવી માતા તમારાં જામીન થયાં છે. જાણો-અજાણો મારાથી કાંઈ કહેવાઈ ગયું હોય તો મને માફ કરજો.

હું સુરત આવ્યો ત્યારે ફૂટપાથ પર સૂતો હતો. માતાજીની ફૂપાથી મારા દેશકાળ સુધર્યા છે. તમારા જેવા ભક્તને દુઃખવીને મારે એ ખરાબ દિવસો ફરી જોવા નથી.'

કોન્ટ્રાક્ટરની વાત સાંભળીને રાજલભાઈને સ્વામીજીનાં આશીર્વચનો યાદ આવી ગયાં : 'જેને જેનો આશરો, તેને તેની લાજ..' એમના હૈયે ખૂબ આનંદ વ્યાપી ગયો.

એ જ રાત્રે રાજલભાઈને સ્વામીજીએ સ્વપ્નમાં દર્શન આપીને કહ્યું, 'તેં નરસિંહ મહેતા જેવી હુંડી સ્વીકારવાની પ્રાર્થના કરી પણ મારે તો તને ગુણાતીત ભક્તિમાં લઈ જવો હતો. એમાં તો 'મારનાર પણ તું.. માર ખાનાર પણ તું..' બસ, તુંહી..તુંહીનો જ ભાવ અને પુકાર હોય.'

પ્રસંગે પ્રભુએ લાજ રાખી એ કરતાં ગુણાતીત સમજણમાં જવાની તક પોતે ગુમાવી એનો રંજ રાજલભાઈને વધુ થયો.

❀ ❀ ❀

‘એ પુરુષે તારું કાંડુ પડડચું છે.’

લોન મળે એના માટે રાજલભાઈના પ્રયત્નો ચાલુ જ હતા. નયનભાઈ અને પિયુષભાઈની લોન પાસ થઈ ગઈ પરંતુ રાજલભાઈની લોન પાસ જ ન થાય. તેમને બે વખત ના પાડવામાં આવી. છતાં ત્રીજી વખત લોન માટે પ્રયત્ન કર્યો. કાયદો એવો હતો કે બે વખત લોન રીજેક્ટ થયા પછી લોન મળી ના શકે. જો લોન ના મળે તો નહીં ઘરના કે નહીં ઘાટના એવી પરિસ્થિતિ થઈ જાય. વળી, લોન માટે સુરતથી વારંવાર અમદાવાદ જવાનું થતું. એક સમય તો એવો આવ્યો કે અમદાવાદ જવા માટે બસભાડું પણ ન હોય!

એક દિવસ તેઓ અમદાવાદ બસ સ્ટેન્ડ પર ઉભા હતા. બહાર માણસોની દોડધામ ચાલે અને મનમાં વિચારોની, ‘લોન મળશે કે નહીં મળે? શું થશે? લોન ના મળી તો રોડ પર આવી જઈશ. હશો! જે થાય એ. જોયું જાશો. સ્વામીજીની ઈચ્છા હશે એમ થશે.’

આમ વિચાર કરતા હતા એટલામાં જ સ્વામીજીની ગાડી રોડ પરથી પસાર થતી જોઈ. સ્વામીજીની અને રાજલભાઈની નજર એક થઈ.

‘જેના પર હું અનુગ્રહ કરું છું...’

સ્વામીજીએ તરત જ ગાડી ઊભી રખાવી. રાજલભાઈ દોડીને સ્વામીજી પાસે પડુંયા. પગે લાગ્યા. સ્વામીજીએ હાથના ઈશારે પૂછ્યું, ‘અહીંયા કેમ આવ્યા છો?’

‘લોન માટે આવ્યો છું. આજે ફાઈનલ ડિસ્ટ્રિબ્યુન છે. આપ ભળજો.’ રાજલભાઈએ સ્વામીજીના ચરણોમાં પ્રાર્થના મૂકી.

‘આપણી લોન પાસ થઈ ગઈ, જા!’ એમ સ્વામીજીના આશીર્વાદ મળી ગયા!

પછી સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘જમવાની શું વ્યવસ્થા છે?

આશીર્વાદન સાથે ભક્તવત્તસલતાનો કેવો અનુપમ લેપ!

રાજલભાઈએ કહ્યું, ‘હું નાસ્તો સાથે લાવ્યો છું.’

‘ના, ના... અમદાવાદ જ્યારે પણ તું આવે ત્યારે મણિભાઈ વ્યાસના ઘરે જમી લેવાનું. હું એમને જણાવી દઉં છું.’

સ્વામીજીની આ ભક્તવત્તસલતાથી ભીજાયેલા રાજલભાઈ કાંઈ બોલી ન શક્યા. આંખોએ અશ્વુ દ્વારા ફૂતશતા વ્યક્ત કરી. આશીર્વાદ અને દર્શન આપીને સ્વામીજી ત્યાંથી વિદાય થયા.

રાજલભાઈ અમદાવાદની ઓફિસે ગયા. લોન પાસ થઈ ગઈ. આનંદ થઈ ગયો. તે સમાચાર લઈને તેઓ સ્વામીજી પાસે દરિધામ આવ્યા ને પ્રાર્થના કરી, ‘સ્વામીજી! આપના સંકલ્પે લોન પાસ થઈ એનો જેટલો આનંદ છે એમ જ્યારે મારું કામ ના થાય ત્યારે પણ આનંદ રહે એવું મને કરી આપજો.’

વેદો-ઉપનિષદોની ભક્તદશાનો સાર જાણે આ પ્રાર્થનામાં આવી ગયો! સ્વામીજી અત્યંત રાજુ થઈને રાજલભાઈને ભેટી પડ્યા. કહે, ‘આજે તને માંગતાં આવડ્યું.’

હવે રાજલભાઈની ખરી કસોટી શરૂ થઈ. દિવસે દિવસે ધંધામાં નુકસાન વધવા લાગ્યું. કયારેક ઉત્પાદન બરાબર ન થાય તો કયારેક વેચાણ જ ન થાય. આવી પરિસ્થિતિમાં લાખોનું નુકસાન થયું. પહાડ જેવા દુઃખની વાત કોને કરવી? સ્વામીજી સિવાય કોણ સમાધાન આપે?

રાજલભાઈ દરિધામ આવ્યા. પરંતુ સ્વામીજી સૌરાષ્ટ્રના વિચરણમાં

હતા. પૂ. કોઈારીસ્વામી અને પૂ. પ્રેમસ્વરુપસ્વામી પણ બહાર હતા. કોને મળવું? હવે કોઈ આધાર ન રહ્યો, સિવાય ભજન. દેરીએ પહોંચી ગયા. આર્તનાદપૂર્વક ધૂન કરી. આંસુ સાર્યા. ધૂન કરતાં કરતાં રાત્રે દેરીએ જ સૂઈ ગયા.

સવારે ઉઠ્યા. થોડી હળવાશ અનુભવી. તૈયાર થઈને પાછા સુરત જવા માટે બસ સ્ટેન્ડ પર આવ્યા. ત્યાં જ સ્વામીજીની ગાડી મંદિરમાં પ્રવેશી. રાજલભાઈ પર સ્વામીજીની દિલ્લી પડી એટલે ઈશારાથી અંદર આવવા કહ્યું.

ઠકોરજીનાં દર્શન કરીને રાજલભાઈને સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘આપણે મળવું છે. મળીને જજે.’ એ દિવસે વિદ્યાનગરનો સમૈયો હોવાથી સ્વામીજી સાંજે પરત પદ્ધાર્યા. રાજલભાઈ દેરીએ જ ધૂન કરી રહ્યા હતા. સ્વામીજી સીધા દેરીએ જ પદ્ધાર્યા. દંડવત્ત કર્યા.

રાજલભાઈને ઈશારો કરીને કહ્યું, ‘ચાલ મારી સાથે.’ અનિર્દેશ લઈ ગયા. રૂમમાં બેઠા. વચ્ચનામૃત મંગાવ્યું. રૂમનો દરવાજો બંધ કરાવ્યો. સ્વામીજીએ જેતલપુરનું પાંચમું વચ્ચનામૃત કાઢ્યું. બંને હાથ વચ્ચનામૃત પર અને દિલ્લી રાજલભાઈ તરફ રાખી કહે, ‘પર્વતભાઈ જેવી સ્થિતિએ લઈ જવાનો સંકલ્પ છે એટલા માટે તળિયા ઝાટક કરવો જ પડે. બીજો કોઈ માર્ગ નથી. અનંત આધાર છોડાવીને કેવળ ભગવાનના આધારે સુખી કરવો છે એટલે બધા જ આધાર છોડાવવા પડે.’ એમ વાત કરતાં કરતાં સ્વામીજીએ આખું વચ્ચનામૃત રાજલભાઈને સમજાવ્યું.

રાજલભાઈને ખૂબ આનંદ થઈ ગયો. મુંજુવાણ ટળી ગઈ. ચિંતાનાં વાદળો દૂર થઈ ગયાં.

પછી સ્વામીજીએ પરભાવમાં આવીને કહ્યું, ‘રાજલ! આ ધરતી પર તને, મને અને ધને કરીને કોઈ સુખીમાં સુખી માણસ હોય; આમ તો કોઈ જ નથી, છતાં પણ માની લે કે કોઈ હોય... તેના કરતાં પણ ઈન્દ્ર દેવતાનું સુખ કરોડગણું છે. છેક પ્રકૃતિપુરુષ સુધી એ સુખ વધતું જાય છે. પણ... એ બધાને આ દર્શન નથી.’

પછી સ્વામીજીએ નીચા નમીને રાજલભાઈનું કંદુ પોતાના હાથમાં

‘જેના પર હું અનુગ્રહ કરું છું...’

લીધું. કહે, ‘ને એ પુરુષે તારું કંડુ પકડજું છે. જા આનંદમાં રહેજે. ગમે તેવી પરિસ્થિતિ નિર્માણ થાય તો પણ ચિંતા ના કરીશ. ભગવાનને સંભારજે અને એમના ગમતામાં વર્તવાનો પ્રયત્ન કરજે. તારો વાળ વંકો કરવા કોઈ જન્મયું નથી.’

કસુણીની સાથોસાથ આશીર્વાદનું અદ્ભુત કવચ! ત્યારથી રાજલભાઈ નિશ્ચિંત થઈ ગયા. પ્રસંગો બનતા જ રહ્યા. દેશકાળમાંથી પસાર થતા રહ્યા પણ આનંદ ન ગયો. દેરેક પ્રસંગને આધ્યાત્મિક દાખિથી જોવાનો અને મૂલવવાનો બુદ્ધિયોગ પ્રામ થયો. પ્રભુના બળે જીવતાં શીખ્યા.

રાજલભાઈના જ શબ્દોમાં કહીએ તો, ‘એ દિવસથી જે આનંદ મૂક્યો છે તે આજદિન સુધી સ્વામીજીએ ટકાવી રાખ્યો છે.’

✽ ✽ ✽

‘માથે મૂક્યું એનો અર્થ એકે એ કાપડ માથે પડશો.’

મોટાપુરુષે કહેલ વચ્ચન, દશાવિલ કિયા કે સંકેતને સમજવા માટે ભગવદીની અનિવાર્યતા છે.

રાજલભાઈએ એક કાપડ તૈયાર કર્યું. એક વેપારીને એનો નમૂનો બતાવ્યો. એણો ખરીદવા તૈયારી બતાવી. મીટરે ત્રીસ રૂપિયા મળતા હતા. જો એમ થાય તો રાજલભાઈનું બધું જ દેવું બે-ત્રાણ મહિનામાં ભરપાઈ થઈ જાય એમ હતું.

સ્વામીજીની આજ્ઞા લઈને પ્રારંભ કરીએ એવું વિચારીને રાજલભાઈ પૂ. પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી સાથે સ્વામીજી પાસે આવ્યા. પ્રેમસ્વરૂપસ્વામીએ સ્વામીજીને વાત કરી. પછી પૂછ્યું, ‘શું કરે? ચાલુ કરે?’

સ્વામીજીએ કાપડનો નમૂનો હાથમાં લીધો અને પછી રાજલભાઈના માથા પર મૂકીને પછી ચાલતા થયા. બસ આટલો જ પ્રતિસાદ! રાજલભાઈ તો ખુશ થઈ ગયા કે હાશ! આશીર્વાદ મળી ગયા.

પ્રેમસ્વરૂપસ્વામીએ એમને પૂછ્યું, ‘શું સમજ્યા?’

રાજલભાઈએ ઉમંગમાં ને ઉમંગમાં કહ્યું, ‘સ્વામીજીએ આજ્ઞા આપી દીધી કે ચાલુ કરો...’

પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી કહે, ‘એમ નહીં... સ્વામીજીએ માથે મૂક્યું એટલે

એનો અર્થ એ થયો કે એ કાપડ માથે પહુંચો. આપણે ચાલુ નથી કરવાનું.' આ સાંભળીને રાજલભાઈની બધી જ ઉર્મિઓ હેઠે આવી ગઈ! સ્વામીજી શું કહેવા માંગતા હતા તે હવે સમજાયું!

સ્વામીજીની ભરજી નથી અને આપણું હિત નથી એમ માની રાજલભાઈએ એ સોઢો કેન્સલ કર્યો. બીજા એક ભાઈએ કમાણીની લાલયે એ કાપડનું ઉત્પાદન ચાલુ કર્યું પણ બધું જ કાપડ પડી રહ્યું ને તેઓ દેવામાં ઉત્તરી ગયા.

‘કોઈ ભગતને જરા જેટલું પણ દૃઃખ આવે તે હું સાહન નથી કરી શકતો.’

એકવાર રાત્રે વડોદરાથી પ.ભ. બાબુભાઈ(સ્નેહલઘામ, વડોદરા)નો રાજલભાઈ પર ફોન આવ્યો. સ્વામીજીને તાત્કાલિક એક સમાચાર આપવાના હતા. સ્વામીજી એ વખતે કોળીભરથાણા બિરાજમાન હતા. કોળીભરથાણાના ફોન બંધ હતા એટલે રાજલભાઈ રાત્રે અગિયાર વાગ્યે ત્યાં આવ્યા. સ્વામીજી શૌચવિધિ કરવા માટે જઈ રહ્યા હતા અને રાજલભાઈને જોયા.

મૈત્રીસ્વામીએ રાજલભાઈને જાણાવ્યું કે સ્વામીજી સ્નાન કરી લે પછી સમાચાર આપીએ. આ ગુસપુસ સ્વામીજીના કાને પડી એટલે પાછા વળીને સ્વામીજીએ રાજલભાઈને પૂછ્યું, ‘કેમ અત્યારે આવવાનું થયું?’ મૈત્રીસ્વામીએ પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું કે પહેલાં આપ ખડે જઈ આવો પછી વાત કરીએ.

સ્વામીજી કહે, ‘ના, મને અત્યારે જ કહે.’

ત્યારે મૈત્રીસ્વામીએ કહ્યું કે શ્રીજીયરાણસ્વામીના પૂર્વાશ્રમના ભાઈ ગિરીશભાઈ અમેરિકાની સરહદ પર ફાયરીંગ થયું એમાં ધામમાં ગયા.

સમાચાર સાંભળીને સ્વામીજી ત્યાં જ સ્થિર ચિંતે ઉભા રહી ગયા. પછી ઉદાસ ચહેરે બોલ્યા, ‘એવો એકાંતિક ભગત હતો કે મારી કોઈ વાત પડવા ના દે. મારી બધી આજ્ઞા અદ્વર જીલે પણ અમેરિકા જવાનું ગાંડપણ એને ક્યાંથી આવી ગયું તે ખબર ના પડી. મેં એને કહ્યું હતું કે તું નહીં પહોંચે

પણ ઓણે મારી વાત ના સાંભળી.’

એમ કહીને સ્વામીજી ચિંતાતુર વદને શૌચવિધિએ પદ્ધાર્યા. થોડી જ વારમાં બહાર આવી ગયા. કહે, ‘મને હવે ખાડે નહીં ઊતરે.’

પછી ભક્તવત્સલતાનું દર્શન કરાવતાં બોલ્યા, ‘મારો સ્વભાવ સિંહ જેવો. હું કોઈ દિવસ ડરું નહીં પણ કોઈ ભગતને જરા જેટલું પણ હુંખ આવે તે હું સહન નથી કરી શકતો.’ એમ કહીને સ્વામીજીએ રાજલભાઈ તરફ પોતાનો જમણો હાથ લાંબો કર્યો. રાજલભાઈએ જોયું કે સ્વામીજીના હાથના એકએક રૂવાડાં ઊભા થઈ ગયા હતા. ભગતનું દઈ સ્વામીજી અનુભવી રહ્યા હતા એનું સ્પષ્ટ દર્શન થઈ રહ્યું હતું.

પ્રચક્ષતાનો પ્રચાદ પામ્યા.

‘યુવકો મારું સર્વસ્વ છે.’ અને ‘યુવકો મારી પૂજા છે.’ એ સૂત્રોને પ્રાણસમાન ગણીને ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીએ યુવકોની સેવામાં દેહને હોમી દીધું છે. યુવકોના સર્વાંગી વિકાસ માટેની એકપણ તક તેઓ ચૂક્યા નથી. ગુરુહરિની જ પ્રેરણા અને આશીર્વાદથી યુવકોને સંબંધિત અનેકવિધ આયોજનો થતાં રહે છે. એમાંનું એક આયોજન એટલે ફટકડાનો સેવાયજ્ઞ.

ઈ.સ. ૧૯૮૭થી એ સેવાયજ્ઞનો પ્રારંભ થયો. એ સેવાયજ્ઞ માટે ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીએ પ.ભ. રાજલભાઈની પસંદગી કરી. દરેક પ્રેદેશનો ઓર્ડર નોંધવાનો, ઓર્ડર પ્રમાણે દારુખાનું લાવવાનું, દરેક પ્રેદેશમાં એની વહેચણી કરવાની, એનો હિસાબ રાખવાનો-એમ તમામ પ્રકારની સેવાનો આરંભ પૂર્ણ પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી, પૂર્ણ મુક્તિજીવનસ્વામી અને પૂર્ણ સર્વાંદસ્વામી સાથે પ.ભ. રાજલભાઈએ કર્યો.

મુખ્યાઈની ધરતી પર રાજલભાઈને આશીર્વાદ સમ આધ્યાત્મિક સૂજ આપતાં સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘આ સેવા માત્ર ફટકડા વેચવાની નથી પણ બહુધા સમાજને યોગમાં લેવા માટેની છે. એથીયે વિશેષ ગુરુહરિ યોગીજીમહારાજાના પ્રાણપ્રાર્થારા યુવકોની સેવા છે, માટે તું એમાં રૂબી જજે. બાપા તારી ઉપર ખૂબ જ રાજુ થશે ને અક્ષરધામમાં રાજુ થકા પોતાની ગોઠમાં બેસાડશે.’ સ્વામીશ્રીના એ આશીર્વાદ રાજલભાઈના અંતરમાં

અખૂટ ઉમંગનો સંચાર કર્યો.

ફટાકડાની સેવામાં દેહના ભીડાની સાથોસાથ મનનો ભીડો પણ એટલો જ હતો. પરંતુ સ્વામીશ્રીના બળો તેમણે બધા જ પ્રસંગોને પ્રભુનો પ્રસાદ માન્યો.

વાસણા ફાર્મ પર દાડુખાનું રાખ્યું હતું. રોજેરોજ ફટાકડાની પેટીઓને ખસેડવાની એટલે ખૂબ શારીરિક શ્રમ પડે.

એક દિવસ એવા જ પરિશ્રમથી થાકીને રાત્રે તેઓ સૂવાની તૈયારી કરી રહ્યા હતા ત્યાં રાજકોટના એક ભક્ત આવ્યા. કહે, ‘આવતી કાલે સાંજે ફટાકડા અંગેની એક મીટીંગ રાખ્યી છે તો તમારી પાસે જેટલી આઈટમો હોય એનાં એક-એક સેમ્પલ આપો.’

રાજલભાઈએ એમને સમજાવતાં કહ્યું કે અલગ-અલગ પેટીમાંથી સેમ્પલો કાઢવા કરતાં કંપનીની માહિતી પુસ્તિકામાં દરેક સેમ્પલના ફોટોગ્રાફિસ આપ્યા છે એ લઈ જાવ. એના પરથી પણ તમે ઓર્ડર આપી શકશો. પરંતુ એ હરિભગતને તો સેમ્પલો જ લઈ જવાં હતાં.

અલગ-અલગ પેટીઓને તોડીને એમાંથી સેમ્પલો કાઢવાની સેવા ખૂબ પહ્ણિશ્રમ માંગી લે તેવી હતી. આખા દિવસનો થાક હોવા છતાં પણ રાજલભાઈ સરળ થઈ ગયા અને વારાફરતી પેટીઓ તોડીને એમાંથી સેમ્પલો બહાર કાઢવા લાગ્યા. એમની સાથે ચાર-પાંચ યુવકો હતા તેઓ થોડીવાર સેવા કરીને થાક્યા એટલે સૂઈ ગયા.

રાજલભાઈ અને બીજા એક સેવક ભજન કરતાં કરતાં સેવા કરતા રહ્યા. સવાર સુધીમાં દોઢ્સો જેટલા સેમ્પલો કાઢી શક્યા. બીજી સો જેટલી પેટી તોડવાની બાકી હતી.

સવારે પેલા ભક્ત આવ્યા. સેમ્પલોનો ટગલો જોઈને કહે, ‘આટલા બધા બોક્સ અમારી ગાડીમાં નહીં આવી શકે. તમે કેટલોગનું કહેતા હતા એ જ લઈ જઈએ.’ એમાણે તો સહજતાથી કહી દીધું પરંતુ રાજલભાઈના આખી રાતના પરિશ્રમ પર પાણી ફરી વહ્યું!

રાજલભાઈ પર સ્વામીજીના આશીર્વાદની છત્રછાયા હતી. આખી રાત સ્વામીજીને સંભારતાં સંભારતાં અને ભજન કરતાં કરતાં સેવા કરી

‘જેના પર હું અનુગ્રહ કરું છું...’

હતી, જેના ફળસ્વરૂપે રાજલભાઈનો સહેજ પણ આનંદ ન ગયો કે ન તો કોઈ મોળો વિચાર આવ્યો કે ન પેલા હરિભગત પ્રત્યે ભાવક્ષેર થયો!

રાજલભાઈએ એ કેટલોગ આપીને હરિભગતને ઉમંગભેર વિદાય કર્યા અને સેમ્પલોને અલગ ગોઠવી દીધા.

સવારે પૂ. મુક્તિસ્વામી ત્યાં પદ્ધાર્યી. વાત જાણી. રાજલભાઈને પૂછ્યું, ‘તમે આખી રાત સેમ્પલો કાઢ્યાં અને એમારો સેમ્પલો લઈ જવાની ના પાડી તો તમને કાંઈ થયું નહીં? તમે તો આનંદમાં જ છો!’

ત્યારે રાજલભાઈએ મુક્તિસ્વામીને કહ્યું, ‘સ્વામીજીનું સ્વરૂપ ફટાકડાના સેમ્પલ લઈ જઈને રાજુ થાય કે ન લઈ જઈને રાજુ થાય, મારે તો એમને રાજુ જ કરવાના હતા ને! વિચારમાં જવાનો કે કાંઈ બોલવાનો મને ક્યાં અધિકાર છે?’

રાજલભાઈની આવી સુંદર આધ્યાત્મિક સૂર્ય જોઈને મુક્તિસ્વામીએ એમને મનોમન વંદન કર્યા.

રાજલભાઈની આ સેવા અંતર્યામીથી કેવી રીતે અજાણ રહે? દશરાજાં શુભહિવસે ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી અંબરીષ હોલમાં ભક્તોના ભાવને સ્વીકારતાં ફુલની કારપેટ પર પદ્ધારી રહ્યા હતા. ગળામાં સુશોભિત પુષ્પનો દાર ધારણ કર્યો હતો. ભક્તોને દર્શન આપતાં આપતાં ગુરુહરિ સ્ટેજ તરફ હળવે હળવે આગળ વધી રહ્યા હતા. અચાનક એ હારને ગુરુહરિએ સ્વહસ્તે બહાર કાઢ્યો. ચાલતાં ચાલતાં જ સ્વામીજીએ એને નાંખ્યો ને હાર જઈ પડ્યો સીધો રાજલભાઈના ગળામાં!

સ્વામીશ્રીની પ્રસમતાનો એ પ્રસાદ પામીને રાજલભાઈ ધન્ય થઈ ગયા!

‘દેછ કરતાં આત્માની શક્તિ વધારવાનું તાન રાખવાનું’

સ્થળ જતનની સાથોસાથ આત્માનું જતન કરવું એ ગુરુહરિનો નિરંતર આલોચ રહ્યો છે.

ઈ.સ. ૨૦૦૦માં સ્વામીશ્રી યોગીઆશ્રમ વોર્કિંગ કરવા પદ્ધારતા. એક દિવસ એમની દસ્તિ રાજલભાઈ પર પડી અને ‘અનિર્દેશ આવો.’ એમ

આજ્ઞા કરી.

રાજલભાઈ અનિર્દેશ ગયા. સ્વામીજી કહે, ‘ચાલો, આજે તમારે મારી સાથે જમવાનું છે.’

સ્વામીજી સાથે રાજલભાઈ અને અશોકભાઈ રોહિત (ન્યુગીલેન્ડ) જમવા બેઠા. સ્વામીજીએ બંને ભક્તોને લુણીની ભાજનાં મૂર્ખિયાં ખાસ પીરસાવ્યાં. જમતાં જમતાં સારાબાપાને પૂછ્યું, ‘મૂર્ખિયાંમાં કંઈક કસર લાગે છે?’ સારાબાપાને ઘ્યાલ ન આવ્યો. પછી સંતોને ચાખવા કહ્યું.

પછી રાજલભાઈ અને અશોકભાઈ તરફ જોઈને કહે, ‘આ બંનેને ના પૂછતા. એમને નહીં ખબર પેઢ કારણ કે તેઓ ચાવીને જમતા નથી. ચાવીને જમે તો પેટ થોડું વધે?’

પછી કહે, ‘ભગવાનને સંભારતાં સંભારતાં જમીએ તો દેહ સારો રહે. સ્વાધ્યાય-ભજન સહજતાથી થાય. ભજન કરવામાં એકાગ્રતા આવે. આત્માની શક્તિ વધે અને અક્ષરબ્રહ્મનો દેહ સહેજે જ બંધાઈ જાય. આપણે દેહ વધારવા કરતાં આત્માની શક્તિ વધારવાનું તાન રાખવાનું, નહીં તો આ જન્મે અક્ષરબ્રહ્મનો દેહ ક્યારેય નહીં બંધાય, જે મને પરવર્તે એમ નથી. તમને કંઈ ખબર પેઢ છે?’

સ્વામીજીની કડક આંખો અને વાણી જોઈને રાજલભાઈએ ચાવીને મૂર્ખિયાં જમવાની શરૂઆત કરી ત્યારે ઘ્યાલ આવ્યો કે મૂર્ખિયા સહેજ કાચાં રહી ગયાં હતાં. જમ્યા પછી તેઓ અંતર્દર્શિ કરવા લાગ્યા કે ચાવ્યા વગર જમવાથી દેહની સાથે આત્માની દરરોજ કેટલી અસેવા થતી હશે? આત્માની યાત્રાનું નિરંતર જતન કરનાર ગુરુહરિનું શું ઝાણ અદા કરીશું?

‘..તો મોટાપુરુષને આપણા તંત્રનો કબજો
લઈ લેતાં વાર ન લાગે.’

ઈ.સ. ૨૦૦૬ની સાલ. પૂ. પ્રેમસ્વરૂપસ્વામી અને પૂ. સર્વમંગલસ્વામી સાથે પ.ભ. રાજલભાઈ હરિધામ આવી રહ્યા હતા. રસ્તામાં પ્રેમસ્વરૂપસ્વામીને યાદ આવ્યું કે એક કાર્યકર્તાને એક સેણો આપવાનો રહી ગયો છે.

એક ટેલિફોનના બુથ પાસે ગાડી ઊભી રખાવીને પ્રેમસ્વરૂપસ્વામીએ રાજલભાઈને ફોન કરવા કહ્યું. રાજલભાઈ ગાડીમાંથી ઊતરતા હતા ને પ્રેમસ્વામીએ કહ્યું કે કાર્યકર્તાનો નંબર લેતા જાઓ. રાજલભાઈએ નંબર લખી લીધો અને કાર્યકર્તાને ફોન કરીને પ્રેમસ્વામીનો સંદેશો આપીને પાછા આવ્યા.

ગાડીમાં બેઠા પછી સર્વમંગલસ્વામીએ રાજલભાઈએ આશ્રમયત્વત્
પૂછ્યું, ‘તમે તો એ કાર્યકર્તાના સતત સંપર્કમાં રહો છો તો એમનો નંબર
મોટે નથી? ત્યારે રાજલભાઈએ નમ્રભાવે ઉત્તર આપતાં કહ્યું, ‘નંબર તો
મોટે હતો પરંતુ પ્રેમસ્વામીએ કહ્યું તેથી બુદ્ધિ ના લગાડી. સ્વામીજી રાજ
થઈ જાય ને!’

રાત્રે હરિધામ પહોંચ્યા. બીજે દિવસે સવારે રાજલભાઈ સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા સ્વામીજીના નિવાસસ્થાન ‘અર્નિંદ્શા’ ગયા. સ્વામીજીના દર્શનાર્થે ભક્તો હારબંધ ઊભા હતા. ગુરુહરિની દછિ રાજલભાઈ ઉપર પડી. હસ્યા. ત્રાણ-ચાર ડગલાં આગળ જઈને પાછા રાજલભાઈ પાસે આવ્યા.

આગલા દિવસના પ્રસંગનું અનુસંધાન સાધતાં રાજી થકા સ્વામીજી રાજલભાઈને કહે, ‘બુદ્ધિનો આધાર છોડીને આમ સરળ વર્તીએ તો મોટાપુરુષને આપણા તંત્રનો કબજો લઈ લેતાં વાર ન લાગે. આપણે સહૃદ્યું પાસે સરળ રહેવાનું. આપણા હૃદયને ખૂલ્યું રાખવાનું.’

રાજલભાઈને ગુરુહરિના આ આધ્યાત્મિક જતનસમ આશીર્વાદ મળ્યા અને પ્રસંગે સહજ સરળ થઈ જવાનું બળ મળી ગયું.

સ્વપ્નમાંય પ્રભુ
 આપણાં
 કુશમન ન થાય.
 એક જ ભાવનાથી
 ભગવાન સ્વામીનારાયણ
 વિચરણ કરે છે,
 'જે મારાં દર્શન કરે
 તે મારા સુખનો પામે...'

૮

યુવાનીનું અર્દ્ધ હરિચરણો...

આમ તો યુવાની અને સત્સંગને બહુ ઓછું બને. એમાંય વળી સંપત્તિ અને બુદ્ધિશક્તિનો યોગ હોય તો તો પછી સત્સંગ સાથે હજારો ગાઉનું છેટું હોય, પરંતુ ગુરુહરિ પ.પૂ. હરિગ્રસાદસ્વામીજીના દાખડાના ફળસ્વરૂપે આજે ખાનદાન અને ખમીરવંતો યુવાસમાજ તૈયાર થયો છે. રાહ ભૂલેલા હજારો યુવાનો માર્ગ ચાલ્યા છે અને અન્યના માર્ગદર્શક પણ બન્યા છે. મહિન સંસ્કારોની ગટરોમાં ખદબદ્ધતા હજારો યુવાનો પવિત્ર થયા છે અને પવિત્રતાની સુવાસથી સમાજને સુવાસિત કરી રહ્યા છે.

યુવાનોના આવા જીવનપરિવર્તનના મૂળમાં ગુરુહરિ સ્વામીશ્રીનું યુવકો માટેનું એક પ્રાણાધ્યારું સૂત્ર રહેલું છે : “યુવકો મારી પૂજા છે.” સ્વામીશ્રીની પૂજાનું એવું એક ફુલ એટલે રાજકોટ (હાલ વડોદરા)ના તરવરતા યુવાન ઉમેશભાઈ યાણિક.

ઉમેશભાઈના પિતાશ્રી અરુણભાઈ યાણિક વકીલાત કરે. સ્વામીશ્રીનાં

દર્શન કર્યા, ત્યારથી જ તેઓ અપ્રતીમ પ્રીતિથી જોડાઈ ગયા. સત્તસંગમાં ‘અરુણમામા’ તરીકે બધા એમને ઓળખે. ઉમેશ સમજાણો થયો ત્યારથી જ મામા માટે માથાનો દુઃખાવો થઈ પડ્યો. ઉમેશની વાત કરતાં મામાએ સ્વામીજીને કહ્યું, ‘હવે તમે આને માર્ગ લાવી શકતા હોય તો લાવો બાકી હું તો થાકી ગયો છું. મને ઉમેશની બહુ ચિંતા થાય છે.’ એમ કહી સ્વામીજી આગળ પોતાની વ્યથા ઠાલવી.

સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘મામા, ઉમેશની ચિંતા તમે નહીં કરતા. હું એની સાથે દોસ્તી કરીશ.’ સ્વામીશ્રીના આ વચને મામાના અંતરમાં શીતળતા પ્રસરાવી.

અલૌકિક અનુભવ કરાત્યો.

અરુણમામાને અમેરિકા જવાના કોઈ સંજોગો નહોતા. ઘણા બધા જ્યોતિષીઓએ કહ્યું હતું કે તમારા ભાગ્યમાં અમેરિકા જવાનું નથી લખ્યું, પરંતુ ઈન્ટર્વ્યુનો સમય આવ્યો ત્યારે તેઓ સ્વામીજીના આશીર્વાદ લઈને વીજા લેવા ગયા. અરુણમામાનો વારો આવ્યો ત્યારે કેબીનમાં બેઠેલાં લોડી ઓફિસર કોઈ કામ અંગે બહાર ગયા અને એમની જગ્યાએ એક બીજા ઓફિસર આવ્યા અને કાંઈ પણ પૂછ્યા વગર પાંચ વર્ષના વીજા આપી દીધા. ત્યારથી અરુણમામાને સ્વામીજીમાં ભગવાનપણાની પ્રતીતિ થઈ.

અમેરિકા જતા પહેલાં અરુણમામાએ સ્વામીજીને પ્રસાદ લેવા માટે વાંકાનેર તેડાત્યા. સ્વામીજી થાળ કરી રહ્યા હતા અને ઉમેશભાઈ પીરસતા હતા. સ્કુલમાં છોકરાઓએ હડતાળ પાડી હતી એટલે એના સમાધાન માટે ઉમેશભાઈને બોલાવી ગયા.

થાળ લીધા પછી સ્વામીજી દોડ કલાક સુધી ઉમેશભાઈની રાહ જોતાં બેસી રહ્યા. ઉમેશભાઈ આવ્યા એટલે પોતાની બાજુમાં બેસાડીને માથા પર હાથ ફેરવતાં ફેરવતાં કહે, ‘મગજ બહુ ગરમ છે, નહિ?’ એમ ૧૦-૧૫ મિનિટ સુધી મસ્તક પર હાથ ફેરવતા રહ્યા. સ્વામીજીનાં આત્મીયસ્પર્શથી જાણે ઉમેશભાઈનું વ્યક્તિત્વ ઓગળી ગયું. એમને ખબર જ ના પડી કે શું થઈ રહ્યું છે પણ કો'ક અલૌકિક અનુભૂતિ કરી.

ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી પાસે એક જ શાખ હતું : નિઃસ્વાર્થ અને નિવ્યજિત પ્રેમ ! એ શાખથી ઉમેશભાઈ પણ વિંધાયા વગર ના રહી શક્યા. જ્યારે પણ હરિધામ આવે ત્યારે સ્વામીશ્રી એમને પોતાની સાથે રાખે, વિચરણમાં સાથે લઈ જાય, જમાડે, આનંદ કરાવે. એમ કરતાં કરતાં સ્વામીશ્રી સાથેની ઉમેશભાઈની પ્રીતિ વધતી ગઈ. પ્રીતિના દાવે સ્વામીજી તરફથી જે પણ આજ્ઞા આવે એમાં ના પાડવાનું એમના માટે અશક્ય બન્યું.

અરુણમામાને અમેરિકા જવાના દિવસે સાંજે મુંબઈ જવા નીકળવાનું હતું. બધાના હૈયે આનંદ હતો. એવામાં સવારે ઈન્દોરથી ફોન આવ્યો કે નાની ધામમાં ગયાં છે. એટલે આનંદનો માહોલ શોકમાં ફેરવાઈ ગયો. ઉમેશભાઈનાં મમ્મી ઈન્દોર જવા માટે તૈયાર થઈ ગયાં. વાતાવરણ ડોહુળાઈ ગયું.

મામા કહે કે મારે પણ અમેરિકા નથી જવું. ઉમેશભાઈથી રહેવાયું નહીં એટલે તેઓ રૂમનું બારણું બંધ કરીને સ્વામીજીની મૂર્તિ પાસે બેસીને પ્રાર્થના કરવા લાય્યા, ‘કોઈપણ ભોગે આ પ્રશ્નનો ઉકેલ લાવી ધો.’ એમ પ્રાર્થના કરતાં કરતાં રડવા લાય્યા.

ત્યાં જ સ્વામીજીએ દિવ્ય દેહે દર્શન આપીને કહ્યું, ‘શું કામ ચિંતા કરે છે ? તારી બધી જ વાત અમે સાંભળીએ છીએ. તું રૂમની બહાર જઈશ એટલે પ્રશ્ન પૂરો થઈ ગયો હશે.’ એમ આશીર્વાદ આપીને સ્વામીજી નીકળી ગયા. ઉમેશભાઈ રૂમની બહાર નીકળ્યા ત્યાં જ એમનાં મમ્મી કહેવા લાગ્યાં, ‘આપણે મુંબઈ જ જવું છે. ઈન્દોર નથી જવું.’ એટલે મુંબઈ જવાની તૈયારીઓ થવા લાગ્યો.

આમ, સ્વામીજીના આશીર્વાદથી થોડી જ વારમાં બધું જ તંત્ર એકદમ સહજ થઈ ગયું.

‘યુવકો મારું સર્વરૂપ છે’

૧૯૮૭માં ઉમેશભાઈ, રાજુભાઈ ધારૈયા અને બીજા યુવકોએ રાજકોટમાં સ્વામીજીની એક સભાનું આયોજન કરેલું. એ સંદર્ભે તેઓ સ્વામીજીને મળવા માટે હરિધામ આવ્યા. એ જ વખતે વડોદરાથી કેટલાક

પ્રતિજ્ઞિત વડીલો પણ આવ્યા હતા.

વડોદરામાં એક બેનીફીટ કિકેટ મેચ રમાવાની હતી. એમાં પ્રખ્યાત કિકેટરો પણ આવવાના હતા અને સ્વામીજીએ પણ એ કાર્યક્રમમાં જવાની સંમતિ દર્શાવી હતી.

જ્યારે ઉમેશભાઈએ સ્વામીજીને યુવકોની સભા અંગે વાત કરી ત્યારે સ્વામીજીએ વડોદરાથી આવેલ ભાઈઓને બોલાવીને કહ્યું કે મારાથી તમારા પ્રોગ્રામમાં નહીં આવી શકાય.

પછી સ્વામીજીએ ઉમેશભાઈને કહ્યું, ‘તમે પાંચ યુવકો તૈયાર થઈ જાવ તો બહુ થઈ ગયું. બાપા રાજ થઈ જાય ને!’ આમ પાંચ યુવકોને રાજ કરવા વડોદરાનો પ્રોગ્રામ કેન્સલ કરીને સ્વામીજી રાજકોટ પદ્ધાર્યા.

આશીર્વાદ વરસાત્યા.

સ્વામીજના યોગમાં આવ્યા પછી ઉમેશભાઈના આત્માની યાત્રા ભગવાન તરફ ચાલવા લાગી. સ્વામીજીનો મહિમા સમજાયો અને સ્વામીજીને રાજ કરવાની દોટ ઉત્તરોત્તર વધવા લાગી.

એક દિવસ સ્વામીજી વાતો કરતા કરતા અમુક ભક્તોને સંભારીને સત્સંગમાંથી દૂર જવાનું કારણ કહી રહ્યા હતા. એ વખતે ઉમેશભાઈને અંતરદ્ધિ થઈ એટલે આંખમાં આંસુ સાથે પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું કે સ્વામીજી, મારા સત્સંગનું શું થશે?

ત્યારે સ્વામીજીએ એમની છાતી પર આશીર્વાદના ત્રણ ધંબા મારતાં કહ્યું કે તું ચિંતા ના કરીશ, તારો સત્સંગ મહારાજ કરાવશે. તારે મોટાપુરુષની આંગળી પકડી રાખવાની.

ઉમેશભાઈએ પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું કે સ્વામીજી અમને બધાને આત્મીય બનાવજો! સ્વામીજી કહે, ‘આપણે આત્મીય થઈ જ જવાના.. મહારાજ બનાવશે. બહુ સુખીયા કરવા છે.’ એમ અદ્ભુત આશીર્વાદની હેલી વરસાવી.

સદ્ગતિ કરી.

વાંકાનેરમાં ઉમેશભાઈનું કન્સ્ટ્રક્શનનું કામ ચાલતું હતું. તેઓ રોજ બુલેટ લઈને રાજકોટથી વાંકાનેર જાય. એકવાર લઘુ કરવા તેઓ રસ્તામાં ઊભા રહ્યા. એમણે જોયું તો થોડા અંતરમાં એક ભાઈ ઊભા ઊભા રડતા હતા. ઉમેશભાઈએ નજીક જઈને પૂછ્યું કે કોણ છો? કેમ રડો છો?

પેલા ભાઈએ કહ્યું કે હું કેટલા દિવસથી તમારા ગુરુજીની રાહ જોઉં છું. તેઓ આ રસ્તેથી આવવાના છે તો કાણવાર એમનાં દર્શન કરીશ તો ધન્ય થઈ જઈશ.

ઉમેશભાઈએ પૂછ્યું, ‘આપ કોણ છો?’ ત્યારે એણે કહ્યું કે હું મોક્ષ માટે ભટકી રહ્યો છું. તારા ગુરુજીનાં દર્શન થઈ જાય તો મારો મોક્ષ થઈ જાય.

ઉમેશભાઈએ કહ્યું કે તમને ખબર હોય તો તમે જ દર્શન કરી લેજો. તો કહે, ‘એ શક્ય નથી. અમારે દર્શન કરવા હોય તો કો’ક ભગતની જરૂર પડે. તથે તમારા ગુરુજીને મારા માટે પ્રાર્થના કરજો કે મારો મોક્ષ કરે.’

બીજે દિવસે પેલી વ્યક્તિએ ફરી ઉમેશભાઈને ઊભા રાખ્યા અને કહ્યું કે ‘મારે ખીજડીયા આવવું છે.’ ઉમેશભાઈએ એમને પાછળ બેસાડ્યા. વાત કરતાં કરતાં પેલી વ્યક્તિએ કહ્યું કે હું દક્ષિણ ભારતના એક આશ્રમમાં રહેતો હતો. વીસ વર્ષ પહેલાં મારો એક્સીપ્નાન્ટ થયો. ભટકતો ભટકતો અત્યારે હું અહીંયા છું. તમારા ગુરુજીનાં દર્શન કરાવી ધો તો મારો મોક્ષ થઈ જાય. ત્યારે ઉમેશભાઈને લાગ્યું કે આ કોઈ અવગતિને પામેલ પ્રેતાત્મા લાગે છે.

થોડા દિવસ પછી સ્વામીજી સૌરાષ્ટ્રની યાત્રાએ પધાર્યા ત્યારે અંતર્યામીપણે એ જગ્યાએ થોડીવાર ઊભા રહ્યા અને એ જીવનો મોક્ષ કર્યો. ત્યારપછી ઉમેશભાઈને એ વ્યક્તિ દેખાતી બંધ થઈ ગઈ.

સિદ્ધનો સાક્ષી બેદ્યો.

રવિદાદા કરીને એક બહુ મોટા તાંત્રિક અને જ્યોતિષી હતા. કાળભૈરવ એમની સાથે હાજરાહજૂર વાત કરે એવી સિદ્ધિને પામેલા હતા.

મોટા મોટા રાજકારણીઓ અને ઉદ્યોગપતિઓ એમના ચરણોમાં બેસતા.

એક દિવસ ઉમેશભાઈ એમને મળવા માટે ગયા. ઉમેશભાઈ પગે લાખ્યા એટલે એમણે કંધું કે તમારે પગે લાગવાનું ન હોય. તમારા ગુરુ ખૂબ સમર્થ છે. એકવાર સ્વામીજીને અહીં લઈ આવો. મારે સ્વામીજીની પદ્ધરામણી કરાવવી છે. ઉમેશભાઈએ સ્વામીજીને આ વાત કરી. સ્વામીજી કહે, ‘આપણે જઈશું.’

થોડા દિવસ પછી સ્વામીજી એમને ત્યાં પદ્ધાર્યા. સ્વામીજીએ એમની છાતી પર હાથ મૂક્યો. સ્વામીજીનો દિવ્ય સ્પર્શ પામીને રવિદાદાના અંતરમાં શાંતિ શાંતિ થઈ ગઈ. એમને તમાકુનું વ્યસન હતું એ પણ એ જ વખતે છૂટી ગયું. એમણે ઉમેશભાઈને કહ્યું, ‘હવે તમારે મારી પાસે આવવાની જરૂર નથી. તમારે તમારા ગુરુને પૂછી લેવાનું. એ સાક્ષાત્ ભગવાનનું સ્વરૂપ છે. એમની પાસે ચઢ, યોગ કે નક્ષત્રનું જોર ચાલતું નથી. સ્વામીજીની આજ્ઞામાં રહેશો તો તમે સુખી થઈ જશો.’

‘અમે અજોડ છીએ.’

ગુણાતીત દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવમાં ઉમેશભાઈ પ્રદર્શન વિભાગમાં આવેલ મંદિરમાં પ્રદક્ષિણા કરી રહ્યા હતા. એટલામાં સ્વામીજી એકલા જ ત્યાં પદ્ધાર્યા અને ઉમેશભાઈ સાથે પ્રદક્ષિણા કરવા લાખ્યા. ઉમેશભાઈને વિચાર આવ્યો કે સ્વામીજી એકલા પદ્ધાર્યા? સાથે કોઈ સેવક કે જોડ પણ નથી?

સ્વામીજીએ એમના વિચાર પકડીને પૂછ્યું, ‘શું વિચારે છે?’

ઉમેશભાઈ કહે, ‘કાંઈ નહિ દ્યાળું પણ આપની સાથે જોડ પણ નથી, આપ એકલા પદ્ધાર્યા?’

ત્યારે સ્વામીજી પરાભાવમાં આવીને કહે, ‘મહારાજ ને સ્વામીના સંબંધે અમે અજોડ છીએ.’ આમ સ્વરૂપનું વિજ્ઞાન કરાયું. પછી કહે, ‘આ લીમડા પણ અક્ષરધામના છે. પાંદે પાંદે સ્વામિનારાયણ થઈ જશે.’

એટલે ઉમેશભાઈને થયું કે પાંદે પાંદે સ્વામિનારાયણ કેવી રીતે શક્ય છે? ત્યાં એકાએક એમને લીમડાના પાંદે પાંદે પાંદે દેવી-દેવતાઓનાં

દર્શન થવા લાગ્યાં. લીમે લીમે ઋષિમુનિઓ દેખાવા લાગ્યા. તેજ દેખાવા લાગ્યું. જોતજોતામાં એ તેજ બધે જ પ્રસરી ગયું. આ દર્શન કરીને ઉમેશભાઈનો સાક્ષી ભેટાઈ ગયો. તેમણે સ્વામીજીને કહ્યું, ‘સ્વામીજી લીમડા પણ અક્ષરધામના છે..’ સ્વામીજી મંદમંદ હસવા લાગ્યા.

સસરાનો રોગ ટાઈયો.

ઉમેશભાઈના સસરાને ૧૯૯૫ની સાલમાં હાર્ટનો પ્રોબ્લેમ થયો. સામાન્ય ઘબકારા કરતાં એમના ઘબકારા ૨૦૦ થી ૪૦૦ જેટલા થઈ જાય. એટલે મુંબઈના સારા-સારા હાર્ટ ર્પેશ્યાલીસ્ટોએ ભગા મળીને કહ્યું કે પેસમેકર મૂકાવવું પડશે. સ્વામીજી એ વખતે મુંબઈમાં હતા. ઉમેશભાઈ એમના સસરાને સ્વામીજી પાસે લઈ આવ્યા.

ઉમેશભાઈએ કહ્યું કે આ પ્રોબ્લેમ ૮ મહિના પછી બીજાવાર થયો. હવે આ ટાઈમ ઘટી પણ શકે. ૬ મહિને થાય, ૪ મહિને થાય અથવા દર ત્રણ મહિને થાય. એટલે જ્યારે પણ આવું થાય ત્યારે શોકની ટ્રીટમેન્ટ આપવી પડે. પછી ઉમેશભાઈએ પ્રાર્થના કરી કે પેસમેકર મૂકાવીએ તો ખૂબ ખર્ચો થાય. આપ આશીર્વાદ આપો સારું થઈ જાય.

પછી સ્વામીજીએ એમના સસરાને ખૂબ હેતુ કરીને આનંદ કરાવ્યો. આશીર્વાદ આપ્યા. પછી ઉમેશભાઈને બોલાવીને આધ્યાત્મિક રહસ્ય સમજાવતાં કહ્યું કે તમારા સસરાનો આત્મા ત્રણ જન્મથી ભટક્યા કરે છે. એ શ્રેષ્ઠ આત્મા હતો પણ એક ભૂલને લઈને અત્યારે સંસારમાં છે. એના આત્માને કૂણો કરવા માટે, ભજન કરાવવા માટે ભગવાને મૂક્યું છે. પણ આપણે મટાડી દેવું છે. કોઈ દવા કરાવવી નથી. કોઈ પેસમેકર મૂકાવવું નથી. ૨૧ વર્ષ સુધી તારા સસરાને કાંઈ થવાનું નથી.

‘સ્વામીજી પ્રકૃતિથી પરના પુરૂષ છે.’

ગુજરાતના ઘ્યાતનામ જ્યોતિષીમાં જેમની ગાણના થાય એવા એક જ્યોતિષી ઉપલેટા રહે. ઉમેશભાઈ સાથે એમને સારી મૈત્રી. એમણે કહેલું

કે તમે આ તારીખે મીનીસ્ટર થશો એવું લખીને આપેલું, પરંતુ બધી તારીખો જતી રહી ત્યારે ઉમેશભાઈએ એનું કારણ પૂછ્યું.

ત્યારે એ જ્યોતિષીએ કહ્યું કે મારી જુંદળીમાં આ એક લેસન છે મારા માટે. મેં કોઈ દિવસ આવું જોયું નથી. આવી કુંડળી પણ જોઈ નથી. કુંડળીને રોકવી, ગ્રહોની ગતિને રોકવી એ મારા જ્ઞાન મુજબ તો શક્ય નથી. કોઈ પ્રકૃતિથી પરના પુરુષ હોય તે જ આવું કરી શકે, બાકી શક્ય નથી.

સ્વામીજીશ્રી ૨૦૦૭માં જ્યારે પોરબંદર પદ્ધાર્ય ત્યારે એ જ્યોતિષીએ સ્વામીજીનું પ્રવચન સાંભળ્યું. પછી ઉમેશભાઈને કહે, ‘અત્યારસુધી મને ઘણા સંશય હતા પણ હવે મને કોઈ સંશય નથી. મારે આજથી તમારી કુંડળી જોવી નથી. હું આજથી તમારી કુંડળી ભૂલી ગયો. મને ખ્યાલ આવી ગયો કે તમારી કુંડળીમાં ગ્રહોનું પણ ના ચાલે, મારું પણ ના ચાલે અને દુનિયાની કોઈ વ્યક્તિનું ના ચાલે. આમાં કેવળ સ્વામીજીનું ચાલે. આજે મને પહેલીવાર સ્વામીજીનાં પ્રવચન સાંભળ્યા પછી ખ્યાલ આવ્યો. મારા દીકરાને સ્વામીજીના આશીર્વાદ અપાવો.

સ્વામીજીએ એમના દીકરાને કહ્યું કે ઉમેશ સાથે દોસ્તી રાખજે બધું સરસ થઈ જશે. પછી એ જ્યોતિષીએ કહ્યું કે સ્વામીજીને સ્વામિનારાયણ મંત્ર સંપૂર્ણ સિદ્ધ થયેલો છે. પંચ મહાભૂતો પર સ્વામીજીનો સંપૂર્ણ કંદ્રોલ છે. સ્વામીજી પ્રકૃતિથી પરના પુરુષ છે.

✽ ✽ ✽

પત્રકારનો સાક્ષી ભેદો.

પોરબંદરના એક બહુ મોટા પત્રકાર હતા. પત્રકાર જગતમાં એમની ખ્યાતિ સારી એવી હતી. મોટામોટા રાજકારણીઓ સાથે એમને સારો પરિયય હતો. એમનો ખૂબ આગાહ હતો કે એકવાર સ્વામીજી એમના ઘરે પદ્ધારે.

સંજોગોવશાત્ એકવાર સ્વામીજી પોરબંદર પદ્ધારેલા ત્યારે એમને ત્યાં પદ્ધાર્યા. એમણે અન્ય પત્રકારોને પણ બોલાવી રાખેલા. પત્રકારોએ સ્વામીજીને અલગઅલગ પ્રશ્નો પૂછ્યા.

સ્વામીજીએ હિન્દુત્વને લગતા સ્પષ્ટ વિચારો કહ્યા. તે વખતે બે

મંદિરો વચ્ચે વિવાદ ચાલતો હતો. તે વિશેનો પ્રશ્ન પાણ સ્વામીજીને પૂછ્યો ત્યારે સ્વામીજીએ સ્પષ્ટ વિચારો રજૂ કર્યા. ત્યારે ઉમેશભાઈને લાગ્યું કે સ્વામીજીના વિચારો સમજ્યા વગર પેપરમાં આપી દેશે તો ઠીક નહીં.

એટલે જે પત્રકારભાઈ કેસેટ રેકોર્ડ કરતા હતા એમને કહ્યું કે સ્વામીજીની કેસેટ મને આપી દો. અમારે આ ઈન્ટરવ્યુ કોઈ છાપામાં છપાવવો નથી કે કોઈ મીડીયામાં આપવો નથી. ત્યારે પેલાભાઈએ કહ્યું કે સારું હું વાત કરી લઈશ. આટલી વાત થયા પછી તો સ્વામીજીની જાહેરસભા હતી તેમાં બધા આવ્યા.

સભામાં પત્રકાર આવ્યા એટલે ફરીથી ઉમેશભાઈએ સ્વામીજીની વાત કરીને કેસેટ આપવા કહ્યું. એ ભાઈ કહે, ‘આપણે સભા પછી વાત કરીએ.’ સ્વામીજીની પરાવાણી શરૂ થઈ અને થોડી જ વારમાં પેલા પત્રકારભાઈ રડવા લાગ્યા. ઉમેશભાઈ આ બધું જોયા કરતા હતા. ક્યાંય સુધી એ ભાઈ રડ્યા જ કરે.

સ્વામીજીનું પ્રવચન પૂરું થયું કે તરત જ ઉમેશભાઈને કેસેટ લેવામાં રસ હતો એટલે પેલા ભાઈને સ્વામીજી પાસે લઈ આવ્યા. સ્વામીજીનાં દર્શન કરાવ્યાં. પેલા ભાઈ તો રડતા જ હતા.

પછી ઉમેશભાઈએ એમને બાજુ પર લઈ જઈને કેસેટની વાત કરવા જતા હતા ત્યાં પેલા ભાઈ કહે, ‘દોસ્ત! આ પુરુષ જુદા છે. તું ભૂલી જા ઈન્ટરવ્યુને અને કેસેટને. હું કાંઈ કરવાનો નથી. કોઈને આપવાનો નથી કે કાંઈ છાપવાનો નથી. મને સ્વામીજીમાં અદ્ભુત દિવ્યતા ને સાધૃતાનાં દર્શન થયાં છે. એ મારે કોઈને કહેવું પણ નથી, પણ એક વાત ચોક્કસ છે કે બગવાનનું ભવ્ય સ્વરૂપ હોય એ જ આવી વાત કરી શકે, બાકી કોઈ ચિંતા તું કરીશ નહિ અને સ્વામીજીના પ્રસાદીના અવાજ તરફે જ હું આ કેસેટ મારી પાસે રાખું છું.’

‘ઈન્ડ્રિયો પોઝીટીવ થાય એ વાત જુદી છે.’

એકવાર ઉમેશભાઈએ હળવાશમાં સ્વામીજીને કહ્યું કે સ્વામીજી તમે આટલો બધો દાખડો કરો છો ને ભીડો વેઠો છો એના કરતાં મને મીનીસ્ટર

બનાવી દીધો હોત તો તાલુકે તાલુકે મંદિરો થઈ જાત.

સ્વામીજી કરુણાસભર રહેસ્ય આપતાં કહે, ‘મારે મંદિરો કરવા માટે તને મીનીસ્ટર બનાવવાની જરૂર નથી પણ આટલું (આંખ, કાન, જીબ) પોઝીટીવ થાય એ આખી વાત જુદી છે. અહીંયા અંદર ભગવાન બેસે એ વાત જુદી છે.’

✽ ✽ ✽

‘મારે એને વડોદરા લઈ આવવો છે.’

વિજય સોસાયટીવાળા ઘનશ્યામભાઈને સ્વામીજીએ ૧૯૯૧ની સાલમાં કહેલું કે મારે ઉમેશને વડોદરા લઈ આવવો છે. મારે એની સેવા લેવી છે. એ વખતે તો ઉમેશભાઈનાં લગ્ન પણ નહોતાં થયાં.

સ્વામીજીના સંકલ્પે તેઓ ૨૦૦૭ની સાલમાં રાજકોટથી વડોદરા આવીને સ્થાયી થયા. એ રીતે સ્વામીજીનો સંકલ્પ સાકાર થયો.

✽ ✽ ✽

‘સમૈયો સર્વોપરી થવાનો છે.’

૨૦૦૮નો ‘આત્મીય અમૃત મહોત્સવ’ આવી રહ્યો હતો. સ્વામીજી ગાંધીનગરથી હરિધામ આવી રહ્યા હતા. ઉમેશભાઈ પણ સ્વામીજીની સાથે ગાડીમાં હતા.

સ્વામીજીએ સમૈયાનું મહિમાગાન કરતાં કહ્યું કે આ સમૈયામાં જેટલા યુવકો ત્રણ દિવસ કીમ શર્ટ પહેરીને બેસરો એના માટે તમારે કોઈ દાખલો નહિ કરવો પડે. સહેજે સહેજે ભગવાન એમનામાં સત્સંગ ઉદ્ય કરી દેશે. પછી કહે, આ તું ગુરુપ્રસાદસ્વામીને ફોન કરીને કહેજે. ઉમેશભાઈએ ફોન કરીને તેમને સ્વામીજીનાં આશીર્વયનો પાઠવ્યાં.

પછી સ્વામીજીએ ગુરુપ્રસાદસ્વામીને કહ્યું, ‘તમારે કાંઈ જ કરવાનું નથી. કીમ શર્ટ પહેરીને જે યુવકો સભામાં આવશે એના સત્સંગ માટે તમારે કોઈ દાખલો નહિ કરવો પડે. કોઈ ગોવાળી નહિ કરવી પડે, સહજતાથી એનામાં સત્સંગનો ઉદ્ય થઈ જશે.’

પછી સ્વામીજી કહે, ‘સમૈયો સર્વોપરી થવાનો છે. સરસ થવાનો છે.

પણ આ તો તમારા લોકોનો લાભ જતો ન રહે એટલા માટે તમને સેવાની તક આપું છું. બાકી તો હરિધામથી છાણી સુધી ભક્તોની હારમાળા થઈ જાય પણ પછી તમે શું કરશો?’ એમ અદ્ભુત કલાણાનું દર્શન કરાવ્યું.

આધ્યાત્મિક જતન

એકવાર વડોદરામાં સ્વામીજીએ ઉમેશભાઈને આજ્ઞા કરેલી કે તારે દરેક સભામાં પહેલા બોલવાનું પછી હું બોલીશ. લગભગ ૨૩ જેટલી સભાઓમાં ઉમેશભાઈએ ખૂબ સુંદર ગોષ્ઠિ કરી. ભક્તો પણ એમની ગોષ્ઠિનાં વખાણ કરે. એટલે એનું થોડું જાણપણું આવી ગયું.

એક દિવસ રાત્રે ૧ વાગે સ્વામીજીએ ઉમેશભાઈને ફીન પર દર્શન આપીને સૂર્ય આપતાં કહ્યું, ‘યોગીજીમહારાજ આપણામાં રહીને બોલે છે. ભગવાન તારામાં રહીને સેવા કરવવા માંગે છે એવું માનજે. આપણે નથી બોલતા પણ પ્રભુ બોલી જાય છે.’

ઉમેશભાઈએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું, ‘દ્યાળુ એ માટે મારે શું કરવાનું?’

ત્યારે સ્વામીજી કહે, ‘આપણે પુરુષોત્તમ બોલ્યા પ્રીતેનાં ચાર પાનાં વાંચવાનાં ને ભજન-પ્રાર્થના કરવાના; બાકી બધું મહારાજ ઉપર છોડી દેજે.’

એમ સ્વામીજીએ ઉમેશભાઈના આત્માનું અદ્ભુત જતન કર્યું.

હે મહારાજ! હે સ્વામી!

અમને એવો બુદ્ધિયોગ આપો કે,

અમે તમારા તરફ

નજર રાખીએ.

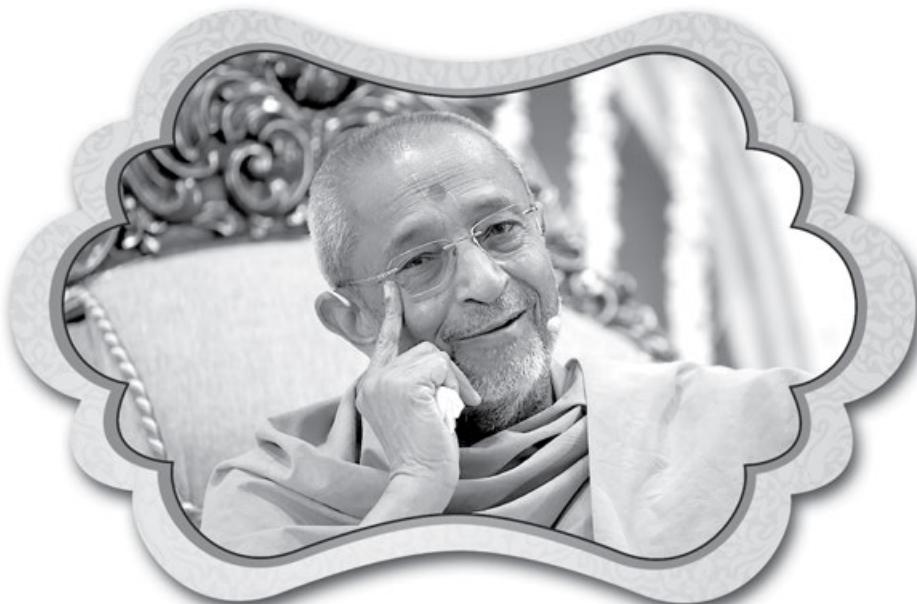
તમારે જે રીતે વર્તાવવા છે

એ રીતે અમે વર્તીએ.

કોઈનાય તરફ

એક સેકન્ડ પૂર્તી પણ

અચ્યોગ્ય નજર ન જવા દઈએ.

૬ ‘મહારાજ આપણું તંત્ર ચલાવે છે...’

પંકજભાઈનું મૂળ વતન આશંક જિલ્લાનું ભાઈયેલ ગામ. પહેલેથી જ ધાર્મિક જીવ. શંકર ભગવાનને માને. સ્વામિનારાયણ મંદિરે પણ જાય. મંદિરમાં સેવા કરીને ધન્યતા અનુભવે અને સંતો સાથે બેસીને વાતો પણ સાંભળે. ૨૦૦૪માં એમને લંડન જવાનું થયું. થોડા સમય પછી પરિવારને લેવા માટે તેઓ ભારત આવ્યા તે વખતે એમને તાવ આવ્યો. ડોક્ટરને બતાવ્યું. બ્લડ ચોકઅપ કરાવ્યું. વડોદરાના ડોક્ટરે રીપોર્ટ જોઈને કહ્યું કે તમારી બંને કીડની ફેર્ફલ છે. જીવનમાં કયારેય કોઈ વ્યસન કર્યું ન હતું છતાં આમ થયું એટલે ચિંતા થવા લાગી કે આવું કેમ થયું?

પત્ની અને દીકરીને લઈને તેઓ લંડન આવ્યા. જોબ ચાલુ કરી, પરંતુ અંતરમાં મૂળવણ ચાલ્યા કરે કે હવે સેટ કેવી રીતે થવાશે? પરિવારનું શું થશે? ટ્રીટમેન્ટ ચાલુ કરાવી. કીડની એ કક્ષાએ ફેર્ફલ થઈ ગઈ હતી કે ડ્રાન્સપ્લાન્ટ થઈ શકે એમ ન હતું; આથી ડાયાલીસીસ કરાવવું પડતું.

આવી બીમારીમાં તેઓ એવા ચિંતાગ્રસ્ત થઈ ગયા અને આખો દિવસ એક જ વિચાર આવ્યા કરે કે હવે આપણું શું થશે? હવે આપણું શું થશે?

એ દરમ્યાન સંતો લંડન પદ્ધારેલા ત્યારે એક સભામાં એમને જવાનું થયું. ત્યાં એમને સત્તસંગી યુવકો ચિરાગભાઈ ને નયનભાઈ સાથે મુલાકાત થઈ.

દિવસે દિવસે પંકજભાઈની તબિયત બગડવા લાગી. શાસની તકલીફ ચાલુ થઈ. ચાલે તો પણ હંદું ચે? સાથે સાથે ચિંતા અને ભૂંડાં સ્વખોની પણ વણાજાર ચાલુ થઈ ગઈ. રાત્રે સૂતા હોય તો જબકીને જાગી જાય. કો'ક ઈન્વીઝીબલ(અદશ્ય) આકાર દેખાયા કરે. પંકજભાઈને ટપલી મારીને જગાડે અને ડરાવે એટલે તેઓ બૂમાબૂમ કરીને જાગી જાય.

એકવાર તેમણે પૂછ્યું કે તું કોણ છે? તો કહે, ‘હું તારું મૃત્યુ છું, તને લેવા આવ્યો છું.’ રસ્તે ચાલતા હોય તો પણ પાઇળ પાઇળ આવે. એટલે તેઓ ડરીને ભાગતા ફર્યા કરે.

આજુબાજુના લોકોને એમ થાય કે આ ગાંડો થઈ ગયો છે. પણ એ લોકોને ના દેખાય, માત્ર પંકજભાઈને જ દેખાય. તેઓ રઘવાયા થઈને ફર્યા કરે. પત્નીને આ બધી વાતો કરે તો ચિંતા કરે એટલે એમને પણ કહી શકતા ન હતા.

ચિરાગભાઈને જાણ થઈ કે પંકજભાઈ ખૂબ ચિંતામાં છે એટલે તેઓ યુવકો સાથે એમના ઘરે ધૂન-ભજન કરવા ગયા. સત્તસંગી યુવકોએ પંકજભાઈને કહ્યું કે તમે કોઈ ચિંતા ના કરશો. અમે તમારી સાથે જ છીએ. કોઈપણ પ્રકારની જરૂરિયાત હોય તો વિના સંકોચે જણાવજો. તમારું શોધીંગ પણ અમે કરીશું અને બધી સેવા કરીશું, તમે શાંતિથી ભગવાનનું ભજન કરો.

યુવકોની હુંકથી પંકજભાઈને ખૂબ સારું લાગ્યું. એમને વિચાર આવ્યો કે હું આ યુવકોને ઓળખતો નથી. એ લોકો મારાં સગાસંબંધી નથી. તો પણ મારા સ્વાસ્થ્ય માટે તેઓ ધૂન કરે, સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરે! આ સત્તસંગી દીકરાઓ આવા છે તો એમના ગુરુ કેવા હશે! એવા વિચારથી એમને સ્વામીજીનાં દર્શન કરવાની ઈચ્છા થઈ.

થોડા દિવસ પછી સંતવર્ય ગુરુપ્રસાદસ્વામીને મળવાનું થયું. ખુલાદિલે

વાત કરતાં એમારો જણાવ્યું કે અમારાં કુળદેવી ખોડિયાર માતા છે. હું સ્વામિનારાયણના મંદિરે જતો હતો અને શંકર ભગવાનને પણ માનતો હતો, પણ હવે મને સુખિયો કરે એવા ગુરુ પાસે મારે જવું છે. આપ માર્ગ બતાવો.

ગુરુપ્રસાદસ્વામીએ એમની બધી વાત સાંભળ્યા પછી કલ્યું કે તમને જે ઈષ્ટદેવમાં શ્રદ્ધા હોય એમાં શ્રદ્ધા રાખજો પણ હોસ્પિટલ જતાં પહેલાં ૧૦ મિનિટ ‘સ્વામિનારાયણ.. સ્વામિનારાયણ..’ ધૂન કરજો. એ ધૂન કરતાં કરતાં તમને જે ગુરુ કે ઈષ્ટદેવ દર્શન આપે એમને તમે અનુસરજો.’ પછી સ્વામીજીની મૂર્તિ સામે નિર્દેશ કરીને કલ્યું કે આ અમારા ગુરુ હરિપ્રસાદસ્વામીજી છે. તમને સ્વામીજીનાં દર્શન થાય તો એમનામાં જોડાજો.

ત્યારબાદ ગુરુપ્રસાદસ્વામીએ થોડી ગોછિ કરી. એમની નિષાપૂર્વકની વાતો સાંભળીને પંકજભાઈને થયું કે જો આવા સ્વામીજી અને આવો એમનો સમાજ હોય તો મારે સ્વામીજીનાં દર્શન કરવાં જ છે.

બીજે દિવસે તેઓ હોસ્પિટલ જવા ટ્રેનમાં બેઠા. ‘સ્વામિનારાયણ.. સ્વામિનારાયણ..’ એમ ધૂન ચાલુ કરી. એમની આજુબાજુ ચાર-પાંચ પેસેન્જર બેઠા હતા તેઓ ઊભા થઈને જતા રહ્યા. પંકજભાઈએ તો કોઈની પણ પરવા કર્યા વગર ધૂન ચાલુ જ રાખી.

થોડીવારે આંખો ખોલીને જોયું તો સામેની સીટ પર સ્વામીજી બેઠા હતા! જીવનમાં પ્રથમવાર જ સ્વામીજીનાં પ્રત્યક્ષ દર્શન થયાં. સ્વામીજીના હસ્તકમળમાં માળા હતી. માથે પાઘ શોભતી હતી. હસતાં મુખારવિંદથી સ્વામીજીએ પંકજભાઈને કહ્યું, ‘તું ચિંતા ના કરીશ. બધા જ તારી સાથે છે. હું પણ તારી સાથે જ છું. તું ધૂન કર્યા કરજો.’

ધારીવાર સુધી પંકજભાઈ સ્વામીજીનાં એ દિવ્ય દર્શનનો લાભ લેતા રહ્યા. હૈયામાં અલૌકિક શાંતિનો અનુભવ થયો.

આ દર્શનથી સ્વામીજીનાં પ્રત્યક્ષ દર્શન કરવાની એમની તાલાવેલી ખૂબ વધી ગઈ.

“એનામાં શાસ્ત્રોનું જ્ઞાન છે, હવે ભજન કરવાનું છે.”

સ્વામીજી લંડન પદ્ધાર્યા ત્યારે ત્યાં કડવા પાટીદાર હોલમાં સભા રાખવામાં આવી હતી. સભા પછી પંકજભાઈ સ્વામીજીનાં દર્શન કરવા સ્ટેજ પર ગયા. ચરણસ્પર્શ કર્યા ને બે હાથ જોડાઈ ગયા અને રુદ્ધન થઈ ગયું. સ્વામીજીનાં દર્શન કરીને તેઓ અલૌકિક અનુભૂતિ કરી રહ્યા હતા. સ્વામીજી એમની પીઠ પર હાથ ફેરવતા જાય અને વહાલ કરતા જાય. જાણે સાગરમાં સરિતા ઓળાળી રહી હોય!

એમના વતી ચિરાગભાઈએ સ્વામીજીને ગ્રાર્થના કરી કે એમની બંને કિડની ફેરીલ થઈ ગઈ છે. હમણાં લંડનમાં સેટલ થયા છે, પરિવાર પણ અહીં બોલાવી લીધું છે.

સ્વામીજીએ એમની છાતી પર આશીર્વાદનો ધબ્બા મારતાં કહ્યું કે રડીશ નહીં, બધું સરસ થઈ જશે. આપણે કાલે મળીશું.’ બસ આટલા જ શબ્દોથી પંકજભાઈને હાશ થઈ ગઈ અને સમગ્ર તંત્રમાં એક અકલ્ય શક્તિનો સંચાર થયો.

બીજે દિવસે કવીન્સબરીમાં એક હુરિભગતના ઘરે સ્વામીજીના થાળ હતા ત્યાં તેઓ ગયા. સ્વામીજીને મળ્યા. સ્વામીજીએ આશીર્વાદ આપતાં કહ્યું કે ચિંતા ના કરીશ, ભજન કરજે, બધું સરસ થઈ જશે.

પેલો જે આકાર એમનો સતત પીઠો કરતો હતો એ વાત એમણે સ્વામીજીને કરી.

ત્યારે સ્વામીજીએ એમનો જમણો હાથ પોતાના હાથમાં લઈને કહ્યું, ‘તારા દેવતા તારાથી રિસાઈ ગયા છે. એમને પાછા સેવામાં બોલાવી લઈએ.’ ત્યારે પંકજભાઈને યાદ આવ્યું કે લંડન આવ્યા પછી એ દેવની સેવા-ભક્તિ ભૂલાઈ ગઈ હતી એટલે નારાજ થઈ ગયા હશે, પરંતુ જ્યારથી સ્વામીજીના આશીર્વાદ મળ્યા ત્યારથી એ આકાર દેખાતો બંધ થઈ ગયો.

ચિરાગભાઈએ સ્વામીજીને ગ્રાર્થના કરી કે પંકજભાઈ માટે કોઈ આજ્ઞા? ત્યારે સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘એનામાં શાસ્ત્રોનું જ્ઞાન છે હવે ભજન કરવાનું છે.’ એમ સ્વામીજીએ ભજન કરવાની આજ્ઞા કરી.

સ્વામીજીનાં દર્શન કરીને બહાર નીકળતા હતા ત્યાં એમને સંકલ્પ

ગુહયો કે બીજા યુવકોની જેમ હું પણ કંઈ પહેરી લઉં. ત્યાં જ ચિરાગભાઈએ એમને બોલાવ્યા કે સ્વામીજી તમને યાદ કરે છે. જેવા રૂમમાં દાખલ થયા તો જોયું કે સ્વામીજી હૃથમાં કંઈ રાખીને બેઠા હતા.

પંકજભાઈને કહે, ‘તારે કંઈ પહેરવી હતી ને? ચાલ આવી જા.’ એમ કહીને સ્વામીજીએ વર્તમાન ધરાવીને કંઈ પહેરવી.

સ્વામીજીએ એમનો સંકલ્પ પૂરો કર્યો એટલે તેઓ રાજુના રેડ થઈ ગયા! આ અનુભૂતિથી એમને સ્વામીજીમાં વિશ્વાસ બેસી ગયો અને સત્સંગની શરૂઆત થઈ. સ્વામીજીની આજ્ઞાથી એમાંથી ભજન કરવાનું ચાલુ કર્યું. ધીરે ધીરે જીવન સામાન્ય થવા લાગ્યું. નિયમિત સભા ભરતા થયા અને સંતો-ભક્તોના યોગમાં રહેવા લાગ્યા.

થોડા સમય પછી તેઓ ફરી બીમાર પડ્યા. વજન ઘટવા લાગ્યું. ચહેરો પીળો પડી ગયો. સરૂપનાં કિરણો શરીર પર પે એટલે તાવ આવે અને સાંજે પાછું નોર્મલ થઈ જાય. ડૉક્ટરો જે ટેસ્ટ કરે એ બધા રીપોર્ટ નોર્મલ જ આવે. પછી ડૉક્ટરોએ આખું બોડી સ્કેન કરવાનું નક્કી કર્યું.

રીપોર્ટમાં ગળામાં નાની ગાંઠો થઈ છે એવું નિદાન થયું. એ થવાનું કારણ ટીબી અથવા કેન્સર હોઈ શકે. ટીબી ક્યોરેબલ છે પણ કેન્સર ક્યોરેબલ નથી આથી ડૉક્ટરે જણાવ્યું કે તમારા ભગવાનને પ્રાર્થના કરજો કે ટીબી હોય તો સારું.

આ વાતથી તરી ગયેલા પંકજભાઈ રોજ રડીને પ્રાર્થના કરે કે મને ટીબી જ હોય તો સારું. થોડા દિવસ પછી ટીબી અંગે ચેકઅપ કરાવ્યું તો એ રીપોર્ટ પણ નોર્મલ આવ્યો. ટીબીનાં કોઈ ચિહ્નો દેખાયાં નહીં. એટલે એમને ખૂબ ચિંતા થવા લાગી કે મને કેન્સર હશે?

કિડનીના ડૉક્ટરે કહ્યું કે બોડીમાં ટીબી નથી પણ કિડનીની અંદર ટીબી હોઈ શકે એમ વિચારીને કિડનીની બાયોપ્સી કરાવી. રીપોર્ટ તો નોર્મલ હતો પરંતુ ડૉક્ટરે કહ્યું કે ટીસ્યુમાં જે જર્મસ હોય એને વિકસતા ત્રણ-ચાર મહિના લાગે એટલે ત્રણમાર મહિના પછી ખબર પડે કે ટીબી છે કે નહિ.

અંબરીષ દીક્ષા લીધી-સંકલ્પ પૂરો થયો.

બીજા વર્ષે ગુરુહરિ સ્વામીશ્રી લંડન પદ્ધાર્યા ત્યારે અંબરીષ દીક્ષા આપવાનું આયોજન ગોઠવાયું. પંકજભાઈ પણ અંબરીષ દીક્ષા લેવા માટે મહાપૂજાવિધિમાં બેઠા. મહાપૂજા શરૂ થઈ ગઈ હતી. સ્વામીજી થોડીવારમાં પદ્ધારવાના હતા.

એમણે સંકલ્પ કર્યો કે અંબરીષ તરીકે જીવવા માટે મારી તો કોઈ લાયકાત કે તૈયારી નથી પરંતુ સ્વામીજી મને કંઈક દર્શન કરાવે તો વિશ્વાસ આવી જાય કે સંસારમાં રહીને પણ હું પ્રભુપ્રધાન અને સંતપ્રધાન જીવન જીવી શકીશા. એમ વિચારી એમણે સંકલ્પ કર્યો કે સ્વામીજી પદ્ધારે ત્યાં સુધી મહાપૂજામાં રાખેલો મારો દીવો પ્રગટેલો રહે તો હું સમર્પિત થઈને સેવા કરીશા.

મહાપૂજાવિધિમાં પવન વાતો હતો એટલે આજુબાજુના દીવા ઓલવાઈ ગયા હતા, પરંતુ એમનો દીવો પ્રગટી રહ્યો હતો. એટલામાં જાહેરાત થઈ કે સ્વામીજીને આવતાં હજુ ૧૦ મીનીટની વાર લાગશે. એમને થયું કે હવે તો દીવો ઓલવાઈ જ જશે, પરંતુ એમના આશ્વર્યની વર્ચ્યે દીવો પ્રગટેલો જ રહ્યો! થોડીવાર પછી ફરી જાહેરાત થઈ કે ટ્રાફિકને લઈને હજુ મોડું થશે.

૨૫ મિનિટ પછી સ્વામીજી પદ્ધાર્યા ત્યાં સુધી દીવો પ્રગટેલો રહ્યો! આજુબાજુ બધા દીવા ઓલવાઈ ગયા હતા. સ્વામીજી હોલમાં પ્રવેશ્યા અને પંકજભાઈની પાસે જ આવીને ઊભા રહી ગયા. પંકજભાઈ તરફ જોઈને મર્માળુ હસ્યા. પંકજભાઈ અંતરથી સ્વામીજીને વંદી રહ્યા અને મનાઈ ગયું કે સ્વામીજી અક્ષરધામના પુરુષ છે અને એમની આગળ આપણે કાંઈ નથી.

આ રીતે સાક્ષી ભેટીને સ્વામીજી આસન પર બિરાજમાન થયા. પછી સ્વામીજીએ ગોછિ કરી. બધાને અંબરીષ દીક્ષા આપી ત્યાં સુધી દીવો પ્રજવલિત રહ્યો!

આ દર્શન પછી સ્વામીજીને અર્થે જીવવાનો અને સેવામાં નિમિત્ત બનવાનો એમનો સંકલ્પ વધુ દઠ થયો.

દીક્ષા લીધા પછી પંકજભાઈએ સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી કે ડૉક્ટરો

એવું કહે છે કે મને ટીબી છે પણ બધા રીપોર્ટ નોર્મલ આવે છે. સ્વામીજી એમનો હાથ પોતાના હાથમાં લઈને બોલ્યા, ‘ટીબી નથી.. ચિંતા ના કરીશ. આપણને ટીબી થાય જ નહીં.’

પંકજભાઈને પૂર્ણ વિશ્વાસ આવે એટલે અંતર્યામીપણે સ્વામીજી સભામાં પણ બોલ્યા કે અહીંયાં બેઠા છે એમાં કોઈને ટીબી નથી. કોઈને પણ હોય તો અમને ખબર પડી જાય. આ સાંભળીને પંકજભાઈને લાગ્યું કે મને ઉદ્દેશીને જ સ્વામીજી કહી રહ્યા છે.

સભા પછી ફરીવાર સ્વામીજીનાં દર્શન થયાં ત્યારે ફરી એ જ વાત દોહરાવતાં સ્વામીજી બોલ્યા કે તને ટીબી નથી, ચિંતા ના કરીશ.

ત્યારપછી પંકજભાઈને દટ્ટપણે મનાઈ ગયું કે મને ટીબી નથી.

‘અના માટેની ધૂન હું કરીશ.’

ભગવાને પંકજભાઈને વધુ આગળ લેવા હશે એટલે થોડા સમય બાદ એમને પેરાથાઈરોઈડની બીમારી થઈ. કિડનીની નિષ્ક્રિયતાને લઈને શરીરમાં બનતું કેલ્શિયમ કિડનીમાં ફિલ્ટર થયા વગર યુરીન દ્વારા બહાર નીકળી જતું હતું. પરિણામે શરીરને જરૂર પડતું કેલ્શિયમ દાડકામાંથી લેવાનું ચાલુ થયું એટલે એ હાડકાં પાતળાં થતાં ગયાં અને ગળાવા લાગ્યાં. પરિણામે ખૂબ જ દુઃખાવો થવા લાગ્યો.

સ્વામીજી લંડન પદ્ધાર્યા ત્યારે એમણે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી. સ્વામીજીએ કહ્યું, ‘ચિંતા ના કરીશ. તું ભજન કર્યા કર. બધું સરસ થઈ જશો.’ સ્વામીજીના વચ્ચે તેઓ જેમ ભજન કરે એમ દર્દ ઓછું થતું જાય.

જલદ પ્રેશર, કિડનીની તકલીફ, કેડમાં દુઃખાવો આ બધા રોગોથી થાકીને એક દિવસ એમણે સ્વામીજીને પ્રાર્થના કરી કે આપે જે રોગ મૂકવો હોય તે મૂકજો પણ કોઈ કસર રહેવા ના દેતા. મારો છેલ્લો જન્મ કરી દેજો, પણ મને બળ આપજો કે હું સહન કરી શકું.

ગળામાં જે ગાંઠો થઈ હતી એની બાયોપ્સીના રીપોર્ટ આવી ગયા હતા. ડોક્ટરે નિદાન કર્યું કે ૨૫ ટકા કેન્સર હોય એવું લાગે છે. બીમારીની ચિંતા તો સહજ થાય જ પણ સાથે સાથે ભજન અને ઠાકોરજીની સેવા-

ભક્તિ કરતાં કરતાં તેઓ આર્તહદ્યે કરગરતા પણ હતા. યાચના પણ કરતા હતા કે મને બળ આપજો કે હું આપનો થઈને રહું. આપને ભૂલું નહીં.

એક દિવસ એમાણે એવું દર્શન કર્યું કે સવારે મૂર્તિની પૂજા કરવા જાય તો સ્વામિનારાયણ ભગવાનની ગરદન એક બાજુ નમી જાય. શાસ્ત્રીજીમહારાજને હાર પહેરાવે તો પણ એવું જ દર્શન થાય અને સ્વામીજીની મૂર્તિ પણ એવું દર્શન કરાવે. એમને ખૂબ જ આશ્રય થવા લાગ્યું કે આવું કેમ થઈ રહ્યું છે.

ત્રણ દિવસ સુધી આવું દર્શન થયા પછી એક રાત્રે તેમને સ્વખામાં સ્વામીજીએ રહસ્ય આપતાં કહ્યું, “ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અને શાસ્ત્રીજીમહારાજ એવું કહે છે કે અમારું ગણું પડી જશે પણ તને કશું નહિ થવા દઈએ. ચિંતા ના કરીશ. ભજન કરજે બસ!”

આ જાણીને પંકજભાઈનું હૈયું ગદ્ગાદિત થઈ ગયું કે મને શુદ્ધ કરવા અને સુખી કરવા ભગવાન અને સંત કેટલો દાખલો કરે છે અને પળેપળ કેવી સંભાળ રાખે છે!

કેન્સરની પૂરી તપાસ કરાવવા માટે અધી થાઈરોઇડ ગ્રંથીને બહાર કાઢી એનું ચેકઅપ કરાવવાનું નક્કી કર્યું. ઓપરેશન દરમ્યાન થાઈરોઇડ ગ્રંથિ સાથે જોડાયેલ ડાબી બાજુનો વોકલ કોડ તેમેજ થઈ ગયો. પરિણામે ગળાનો અવાજ સાવ ધીમો થઈ ગયો. બોલે તો એકદમ તીણો અવાજ બહાર આવે. વળી, ઓપરેશન કરેલું હોવાથી દુઃખાવો પણ ખૂબ થતો હતો.

થોડા દિવસ પછી ડોક્ટરે રીપોર્ટ આપ્યો કે તમને ગળામાં કેન્સર છે. પંકજભાઈને યાદ આવ્યું કે મેં છેલ્લા જન્મ માટે પ્રાર્થના કરી હતી એનું આ પરિણામ છે. પ્રભુએ મારો છેલ્લો જન્મ કરવો છે એટલે રોગ મૂકીને મને શુદ્ધ કરી રહ્યા છે.

ડોક્ટરે કહ્યું કે જમણી બાજુની થાઈરોઇડ ગ્રંથી પણ કાઢી નાંખીએ નહિ તો કેન્સર સ્પ્રોડ થશે. જો એમ કરવામાં આવે અને એ બાજુનો વોકલ પણ ક્ષતિગ્રસ્ત થાય તો બિલકુલ બોલી નહિ શકાય.

એમાણે સ્વામીજીને પત્ર લખ્યો. ચિરાગભાઈ અમેરિકા શિબિરનો લાભ લેવા જતા હતા એમની સાથે પત્ર મોકલાવ્યો. પત્ર વાંચીને સ્વામીજીએ

ચિરાગભાઈને કહ્યું કે તું એને કહેજે કે ચિંતા ન કરો. હવે એના માટેની ધૂન હું કરીશ.

ચિરાગભાઈએ આ સમાચાર પંકજભાઈને આપ્યા. એમની આંખમાં આંસુ આવી ગયાં. કૃતજ્ઞભાવથી હદ્ય ભરાઈ ગયું કે સ્વામીજી મારા માટે કેટલું બધું કરે છે. બીમારીનો બધો ભાર તેમણે સ્વામીજીના માથે નાંખી દીઘો અને સેવા-ભજનમાં ગુંથાઈ ગયા.

‘કોઈ ભાર રાખવાનો નહિ’

લંડનમાં સ્વામીજીનો થાળ એક હરિભગતના ઘરે હતો. થાળ જમતાં જમતાં સ્વામીજીએ પંકજભાઈ તરફ જોઈને પૂછ્યું, ‘તારું ઘર કયાં?’

પંકજભાઈ કહે, ‘નજીકમાં જ છે. ચાલતા જઈએ તો પાંચ મિનિટ થાય.’

સ્વામીજી કહે, ‘સારું... સારું... તારા ઘરે પદ્ધરામણી કરવી પડે.’ સ્વામીજીને ભીડો ન પડે એવા હેતુથી હરિભક્તોએ કયાંય પદ્ધરામણી ગોડવી ન હતી, પરંતુ સ્વામીજીએ સામેથી કહ્યું એટલે કોઈ કાંઈ બોલ્યું નહિ.

થોડીવાર થઈ એટલે સ્વામીજીએ ફરી પંકજભાઈને કહ્યું, ‘આપણે તારા ઘરે આવવું છે હાં..’

સાથે બેઠેલા હરિભક્તો તરફ જોઈને સ્વામીજીએ ફરી કહ્યું, ‘તમે બધા જમી લો પછી મારે આના ઘરે પદ્ધરામણી કરવા જવાનું છે.’

ત્રણ વાર સ્વામીજીએ એકની એક જ વાત કહી એટલે બધાને લાગ્યું કે સ્વામીજીની ઈચ્છા છે પદ્ધરામણી કરવાની.

સ્વામીજી પધારે એ પહેલાં ઘરમાં વ્યવસ્થા કરવા માટે પંકજભાઈએ એમનાં પત્ની અને બીજાં બહેનોને મેકલી આપ્યા. ઘરે પહોંચીને જેવો દરવાજો ખોલ્યો અને જોયું તો ધુમાડો-ધુમાડો થઈ ગયો હતો. રસોડામાં પુરીઓ બનાવતી વખતે ગેસ ચાલુ રહી ગયો હતો એટલે તેલ ઉકળ્યા કરતું હતું. આગ લાગી જાય એ કક્ષાની ગરમી અને ધુમાડો થઈ ગયાં હતાં. પરંતુ સ્વામીજીએ અંતર્યામીપણે પદ્ધરામણી જવા કહ્યું, જેથી બહેનો પહોંચી ગયાં અને પરિસ્થિતિ કાબૂમાં આવી ગઈ.

થોડીવાર પછી સ્વામીજી એમના ઘરે પદ્ધાર્યા. ઘર બીજે માળ હોવાથી પંકજભાઈએ પ્રાર્થના કરી કે આપ દાખિ કરો એટલે ઘર પ્રસાદીનું થઈ ગયું. આપને ઘૂંટણની તકલીફ છે તો અહીંથી જ દાખિ કરી દો.

સ્વામીજી બોલ્યા, ‘તારા માટે તો હું પાંચ માળ પણ ચઢી જઉ.. ચાલ.’ એમ કહીને પંકજભાઈને આગળ કરીને સ્વામીજી ઘર તરફ ચાલવા લાગ્યા. ઘરે પદ્ધાર્યા.

પંકજભાઈએ પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું કે અવાજ જતો રહ્યો છે. સ્વામીજીએ એમના ગળા પર હાથ ફેરવ્યો. બોલ્યા, ‘ચિંતા ના કરીશ. બધું સરસ થઈ જશે. ભગવાન નિરંતર આપણી રક્ષામાં જ છે. આપણું ક્યારેય અહિત ના થવા દે. આપણે હજુ ઘણું દોડવાનું છે.’

એ સમયે પંકજભાઈએ સ્વામીજી પાસે ભક્તોની સેવાને બિરદાવતા ગુણાનુવાદ ગયા. બધા ભક્તોએ એમની ખૂબ સેવા કરી હતી એટલે પંકજભાઈને ઉડે ઉડે અહેસાનનો ભાર રહેતો હતો.

ત્યારે સ્વામીજીએ એમના મનનો ભાર હળવો કરતાં અને આધ્યાત્મિક સૂજ આપતાં કહ્યું કે દરેક અંબરીષની પરમ પવિત્ર ફરજ છે કે બીજા અંબરીષના દુઃખમાં ઊભા રહે, એની સેવા કરે. એટલે આપણે કોઈ ભાર રાખવાનો નહિ. દરેક પોતપોતાની ફરજ માનીને ગરજે સેવા કરી છે, સુખી થવા સેવા કરી છે. પ્રભુને રાજુ કરવા સેવા કરી છે એટલે આપણે કોઈ ભાર રાખવાનો નહિ. સ્વામીજીનાં આ વચ્ચોથી એમના મનનો બધો ભાર હળવો થઈ ગયો.

સ્વામીજીએ લંડનથી વિદાય લીધી ત્યારે પંકજભાઈનો અવાજ પાછો આવી ગયો. તેઓ સરસ રીતે બોલતા થઈ ગયા. તેઓ ડોક્ટરને બતાવવા ગયા તો ડોક્ટર આશ્ર્યચિકિત થઈ ગયા ને કહે, ‘આ તો ચમત્કાર જ કહેવાય કારણ કે બે વર્ષ સુધી સ્વરપેટીને ખોલી શકાય એમ ન હતી એટલે અવાજ આવી જ ના શકે, પરંતુ એક જ અઠવાડિયામાં અવાજ આવી ગયો. ભગવાનની ફૂપા સિવાય શક્ય નથી. તું જે ભગવાનને ને ગુરુદેવને માનતો હોય, એમની બહુ મોટી ફૂપા છે તારા પર!’

ત્યારબાદ એ ડોક્ટરે કહ્યું કે મારે બીજા એક ચમત્કારની વાત એ

કરવી છે કે તમારા કેસના નિરાકરણ માટે ડોક્ટરોની આખી ટીમ બેઠી હતી કે ઓપરેશન કરવું કે ના કરવું? મેડિકલ સાયન્સ પ્રમાણે તો ઓપરેશન કરી જ નાંખવું પડે એમ હતું, પણ ખબર નહિ શું થયું તે મોટા ભાગના ડોક્ટરોનો એવો મત આવ્યો કે ઓપરેશન નથી કરવું. જો કેન્સર સ્પ્રેડ થાય તો ઓપરેશન કરીશું. આ એવો પહેલો કેસ હતો કે કેન્સર હોવા છતાં ઓપરેશન ન કર્યું!

સ્વામીજીના આશીર્વાદથી પંકજભાઈને એવું બળ મળી ગયું કે રોગ રોગની જગ્યાએ રહ્યા અને તેઓ એને ગણકાર્ય વગર સત્તસંગ અને સેવામાં દોડવા લાગ્યા.

સર્વત્ર સ્વામીજીનાં દર્શન થાય.

૨૦૦૯ની સાલમાં સ્વામીજીએ જર્મનીમાં સમગ્ર યુરોપ મંડળની શિબિર કરેલી. તે વખતે પંકજભાઈને કહેલું કે તારે સમય નહીં બગાડવાનો. એક સેકન્ડ પણ બગાડવાની નહિ. સમયનો સદૃષ્યોગ કરવાનો.

સ્વામીજીની એ આજ્ઞાને શિરોમાન્ય રાખી પંકજભાઈએ એ પ્રમાણે જીવવાનું નક્કી કર્યું. તેઓ રોજ સવારે ૫.૩૦ વાગ્યે ટ્રેનમાં બેસીને ઓફિસ જાય ત્યારે પુરુષોત્તમ બોલ્યા પ્રીતે વાંચ્યે. સ્ટેશને ઉતરીને ઓફિસ સુધી ‘બોલ્યા શ્રીહરિ રે..’ કીર્તન ગાય. સાંચે પાછા ફરતી વખતે પણ કથાવાર્તા સાંભળે, ભજન કરે, વાંચન કરે.

આ રીતે તેઓ સમય વ્યતીત કરવા લાગ્યા. મનને કથાવાર્તા અને ભજનમાં ગૂંધી દીધું. જેના ફળસ્વરૂપે તેઓ નીચું જોઈને ચાલતા હોય ત્યારે જમીન પર તેમને સ્વામીજીની મૂર્તિનાં દર્શન થાય. આજુબાજુ પણ સ્વામીજીનાં દર્શન થાય. રસ્તો સાફ ના હોય, પાણી પડ્યું હોય એવી જગ્યાએ પણ દર્શન થાય એટલે એમાણે એક દિવસ સ્વામીજીને ગ્રાર્થના કરી કે રસ્તા પર કેમ દર્શન આપો છો?

ત્યારે સ્વામીજીએ મીઠો ઠપકો આપતાં કહ્યું કે ‘બળદિયા, નીચું જોઈને શું કરવા ચાલે છે? ઉપર જોઈને ચાલ..’ એટલે તેઓ ઉપર આકાશમાં જોઈને ચાલવા લાગ્યા.

એમને આકાશમાં સ્વામીજીની મૂર્તિનાં દર્શન થવા લાગ્યાં. શરીરમાં બીમારી ખૂબ હતી, પરંતુ મૂર્તિના દર્શનનું સુખ અને આનંદ એવાં અલૌકિક આવતાં હતા કે દર્દ લાગતું ન હતું.

દેવતાઓ અને અવતારપુરુષો દર્શન આપે.

એક દિવસ તેઓ નિત્યકમ પ્રમાણે ‘પુરુષોત્તમ બોલ્યા ગ્રીતે’ પુસ્તક વાંચીને સ્ટેશનની બહાર નીકળ્યા. આકાશ તરફ જોયું તો અસંખ્ય દેવતાઓ અને અવતાર પુરુષોનાં દર્શન થયાં. એક સાથે અસંખ્ય દેવતાઈ આત્માઓનાં દર્શન કરીને એમના આશ્રયનો પાર ના રહ્યો પરંતુ એ બધાની વચ્ચે તેઓ સ્વામીજીને શોધી રહ્યા હતા. ત્યાં જ બધા દેવતાઓની વચ્ચે સ્વામીજીએ દર્શન આપ્યાં. એમણે બે હાથ જોડીને જ્ય સ્વામિનારાયણ કહ્યા અને આંખમાંથી અશ્રુધારા વહેવા લાગી. દર્શનનો અલૌકિક આનંદ આવી રહ્યો હતો. આ રીતે દર્શન કરીને તેઓ ઓફિસે ગયા.

બીજે દિવસે સવારે પુસ્તકનું વાંચન અને ધૂન કરીને ઓફિસ તરફ જઈ રહ્યા હતા ત્યારે ફરી અસંખ્ય દેવતાઓનાં દર્શન થયાં. એ લોકોએ પંજભાઈને ‘જ્ય સ્વામિનારાયણ’ કહ્યા. એમણે પણ ‘જ્ય સ્વામિનારાયણ’ જીત્યા.

પરંતુ આજે સ્વામીજીનાં દર્શન ના થયાં એટલે એમણે પૂછ્યું કે સ્વામીજી ક્યાં છે? ત્યારે એમાંથી એક દેવતા બોલ્યા કે આજે સ્વામીજી નથી આવ્યા. આજે તો અમે તમારાં દર્શન કરવા આવ્યા છીએ. પંજભાઈને થયું કે મારાં દર્શન કરવાની શી જરૂર છે? મારે તો સ્વામીજીનાં દર્શન કરવાં છે. ત્યારબાદ બધા દેવતાઓ પુષ્પવૃષ્ટિ કરીને અદ્દશ્ય થઈ ગયા.

ત્રીજા દિવસે સાંજે ઓફિસથી નીકળતા દ્રેનમાં ‘પુરુષોત્તમ બોલ્યા ગ્રીતે’ નું વાંચન કરતાં હતાં એમાં એવું આવ્યું કે ‘હરિભક્તોમાં એક પર્વતભાઈ શ્રીહરિના એવા પાકા જંબુરિયા હતા. હરિ વિના તેમને બીજા અવતારનાં દર્શન થાય અને શ્રીહરિ કહે કે અવતાર એ હું જ છું તોપણ તે અવતારને વિષે પ્રેમ થાય નહિ. તેમને જ્યારે પૂર્વે થયેલા અનેક અવતારો દેખ્યામાં આવ્યા, ત્યારે પણ તેમાં રૂચિ થઈ નહિ.

સ્વયં શ્રીહરિએ કહ્યું કે પર્વતભાઈ! આ અવતારોનાં દર્શન કરો. તો પણ પર્વતભાઈ ડગ્યા નહિ. પર્વતભાઈની સમજણા ચકાસવા અવતારો પાંચ વર્ષ સુધી લાગ્યા રહ્યા. પર્વતભાઈની પાછળ પાછળ ફરતા. શ્રીહરિ વઢતા ત્યારે પર્વતભાઈ હસી કાઢતા, પણ અવગુણ ક્યારેય લેતા નહિ.

શ્રીહરિ બહુ વઢ્યા ત્યારે પર્વતભાઈ કહે, ‘મહારાજ! સર્વ કારણના કારણ આપ મળ્યા. પછી મારે પામવાનું ક્યાં બાકી રહ્યું? આવા અનંત આપનામાં સમાયા છે. આપનો પાર કોઈ લઈ શકતા નથી.’ (‘પુરુષોત્તમ બોટ્યા ગ્રીતે’ પેજ નં-૧૦૦)

થોડું વાંચન કર્યું ત્યાં સ્ટેશન આવ્યું. પંકજભાઈ ઉત્તરીને ચાલવા લાગ્યા. ત્યાં એમણે જોયું કે રસ્તાની બાજુમાં આવેલ બાંકડા પર સ્વામીજી બેઠા હતા. તેઓ નજીક જઈને સ્વામીજીને પગે લાગ્યા. સ્વામીજી એમની સામું જોઈને હસ્યા. પછી સ્વામીજીએ રહસ્યની વાત કરી કે પર્વતભાઈની પાંચ વર્ષ સુધી પરીક્ષા કરી, પરંતુ તારું ત્રાણ દિવસમાં પૂરું કરી દીધું, જાવ..’ આ આશીર્વયનો સાંભળીને પંકજભાઈને અત્યંત આનંદ થઈ ગયો.

‘દાસત્વ એ જ મોટું ઐશ્વર્ય છે.’

એકવાર પંકજભાઈને એક પ્રસંગ સાંભળવા મળ્યો. એક હરિભગત ખૂબ ભજન કરે. એમના ભજનનાં ફળસ્વરૂપે એમને એવું ઐશ્વર્ય પ્રાપ્ત થયું કે એ જ્યાં હોય ત્યાં એમને સ્વામીજીનાં દર્શન થાય. સ્વામીજી કોની સાથે શું વાત કરે છે એની એમને ખબર પડે. એ ભગત ધૂન કરવા બેસે એટલે પોતાનું ભાન ભૂલી જાય. ઘરવાળા જમવા બોલાવે તો જમવાનું પણ ભૂલી જાય એ કક્ષાએ તેઓ ધૂનમાં દૂબી ગયા હતા.

પ્રસંગ સાંભળીને પંકજભાઈને મનમાં થવા લાગ્યું, ‘મને આવું ઐશ્વર્ય ક્યારે મળશે? ભગવાન મને એવું સુખ ક્યારે આપશે?’

આવા વિચારમાં તેઓ રહેતા હતા ત્યાં એક દિવસ સ્વામીજીએ દર્શન આપીને કહ્યું કે મારે તો તને એથી પણ વધારે સુખ આપવું છે પણ તું ફક્ત ભજન કર. તું માંગો એ કરતાં પણ વધારે તને આપવું છે.

પંકજભાઈએ પ્રબોધસ્વામીને આ પ્રસંગ કહ્યો ત્યારે તેમણે સમજાવતાં

કહું કે સ્વામીજી તને જે આપવા માંગે છે એ અલોકિક છે. ઐશ્વર્ય કરતાં પણ કંઈક વધારે છે.

પંકજભાઈએ પૂછ્યું કે એવું તે કયું ઐશ્વર્ય છે?

ત્યારે પ્રબોધસ્વામીએ કહું કે દાસત્વથી મોટું કોઈ ઐશ્વર્ય નથી. સ્વામીજી તમને દાસત્વ આપવા માંગે છે.

પછી પ્રબોધસ્વામીએ એમને સમજાવ્યું કે એક રાજા હોય અને એ બિખારીને કહે કે એક અઠવાડિયા માટે તારે રાજા થવાનું છે. તો એ બિખારીને કાંઈ તકલીફ પડે?

પંકજભાઈ કહે, ‘ન પઢે. બિખારીને રાજા બનવાનું હોય તો સહેજે જ બની જાય.’

પછી પ્રબોધસ્વામીએ કહું કે હવે ઉલટું કરી નાખીએ. રાજાને બિખારીના ફાટેલાં-તૂટેલાં કપડાં પહેરીને ભીખ માંગવાનું થાય તો રાજાને કેવું લાગે? સહેલું લાગે?’ પંકજભાઈ કહે, ‘ના, રાજાથી એવું ના થઈ શકે. એક દિવસ માટે પણ રાજા એવું ના કરી શકે.’

ત્યારે પ્રબોધસ્વામીએ કહું કે તમારી પાસે સુખ, સંપત્તિ તો છે પણ તમે નીચા ના આવી શકો તો એ ઐશ્વર્ય કાંઈ કામનું નથી. પણ બિખારી હોય તે રાજા બની શકે. એટલે દાસત્વનું ઐશ્વર્ય મોટું છે. બધામાં શક્તિ-સામર્થી છે પણ દાસ ના બની શકે, દાસ કોઈક જ બની શકે.

ત્યારે પંકજભાઈને ખ્યાલ આવ્યો કે આપણે શું માંગવું જોઈએ.

‘મહારાજ આપણું તંત્ર ચલાવે છે.’

૨૦૦૯ની સાલમાં સ્વામીજી જર્મનીમાં બિરાજમાન હતા. સ્વામીજીએ પંકજભાઈને પ્રશ્ન પૂછ્યો કે ફેઇસ કેમ વીક લાગે છે? શું બીમારી છે? અશોકભાઈએ કહું કે કિડનીનો પ્રોબ્લેમ છે. બંને કિડની ફેરિલ છે.

સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘એમ? બીજું શું થયું છે?’

અશોકભાઈ કહે, ‘બલાડ પ્રેશર હાઈ રહે છે.’

સ્વામીજીએ પૂછ્યું, ‘બીજું શું થાય છે?’

‘ગળામાં થાઈરોડનાં બે ઓપરેશન કરાવેલાં છે અને ગળામાં કેન્સર છે.’

“બીજું શું થાય છે?”

‘કિડનીમાં ટીબી થઈ ગયો છે. એની ટ્રીટમેન્ટ ચાલે છે.’

“અહોહો... એવું છે? બીજું શું થાય છે?”

‘લોઅર બેકમાં ફેકચર છે.’

“આટલા બધા રોગો છે તને?”

પછી થોડીવાર પછી કહે, “તારે એક વાત દફ્પાણે માનવી કે મહારાજ જ આપણું તત્ત્વ ચલાવે છે. પરિસ્થિતિ ગંભીર છે એટલે દવા કરાવવા ઈન્ડિયા પહોંચી જાવ. વિજયભાઈને ત્યાં આયુરોદીક ટ્રીટમેન્ટ ચાલુ કરી દો. જેમ બને એમ જલ્દી ઈન્ડિયા નીકળી જાવ. અમે કેનેડા જઈએ અને તમે ઈન્ડિયા પહોંચો. હું વિજયભાઈને પત્ર લખી દઉં દું.”

સ્વામીજીની આજી થતા પંકજભાઈ જર્મનીથી લંડન થઈને ઈન્ડિયા આવી ગયા. હોસ્પિટલમાં દાખલ થઈ ગયા. વિજયભાઈએ સ્વામીજીનો પત્ર વાંચીને માથે ચડાવ્યો. નાડી જોઈને બોલ્યા, ‘તમારી બોડીમાં કશું જ નથી પણ આ મોટાપુરુષનો હાથ તમારા માથા ઉપર છે એટલે ચિંતા ના કરશો. રીપોર્ટ આવે પછી આગળ વધીશું.’

બીજે દિવસે રીપોર્ટ કઢાવ્યા. ડૉક્ટર કહે, ‘એક દર્દીને એક જ રોગ હોય પરંતુ બધા જ રોગો એક જ દર્દીમાં હોય એવા દર્દી પહેલીવાર જોયા. આટલા બધા રોગ હોવા છતાં તમારું હાસ્ય જતું નથી તો એ આત્મવિશ્વાસ કઈ રીતે છે?’

ત્યારે પંકજભાઈએ બે હાથ જોડીને એટલું જ કહ્યું, ‘મારી નજર નિરંતર મારા બાપના જીવન તરફ છે એટલે મારામાં કોન્ફીડન્સ છે.’ આ સાંભળીને ડૉક્ટર બહુ રાણ થઈ ગયા કહે, ‘તમે એકદમ સાચી વાત કરી.’

રીપોર્ટ ચેક કર્યા પછી ડૉક્ટર વિચારમાં હતા કે કઈ ટ્રીટમેન્ટ કરવી. એટલે એમણે સ્વામીજી સાથે વાત કરી અને કહ્યું કે સ્વામીજી, આ કેસમાં કશું જ લેવાનું નથી. મારે શું દવા કરવી એ ખબર પડતી નથી. કૃપા કરો કે હું ટ્રીટમેન્ટ કરી શકું.’

ત્યારે સ્વામીજીએ કહ્યું, વિજયભાઈ, આપ ચિંતા ના કરશો. તમે ખાલી દવા કરો. મહારાજ એને સારું કરી દેશો.'

પછી પંકજભાઈ સાથે વાત કરતાં સ્વામીજીએ આજ્ઞા આપતાં કહ્યું કે તારે ૩૦ મિનિટનું ભજન અને ૩૦ મિનિટ ગ્રાણ ગ્રંથનું વાંચન કરવાનું. બિલકુલ નવરા નહીં રહેવાનું.

પછી વિજયભાઈએ દવા ચાલુ કરી. પરંતુ જેમ દવા શરૂ થઈ એમ તબિયત વધારે ખરાબ થતી ગઈ. લંડન આવ્યા. સ્વામીજિના ફોન પર દર્શન કર્યાં. પ્રાર્થના કરતાં કહ્યું કે દવાની કોઈ અસર થતી નથી. સ્વામીજીએ આશીર્વાદ આપતા કહ્યું કે તું ભજન કરતો રહેજે અને ગ્રાણ ગ્રંથનું વાંચન કરતો રહેજે.

પંકજભાઈએ ભજન અને વાંચન શરૂ કરી દીધા. જેમ જેમ ભજન કરતા જાય તેમ તેમ દર્દ ભૂલાતું જાય અને આનંદ વર્તે.

૩૪

સવળો વિચાર ગ્રહણ કર્યો તો સ્વામીજી રાજી થયા.

લંડન આવ્યા પછી હોસ્પિટલમાં જોબ કરતી એક ભારતીય દીકરીએ એમને સલાહ આપતાં કહ્યું કે આયુર્વેદીક ટ્રીટમેન્ટથી કિડનીમાં કોઈ ફરક પડતો નથી. સામાન્ય કેસમાં કિડની પર આયુર્વેદીક દવાની અસર થઈ શકે પણ કોનીકલ ફેલીયોરમાં આયુર્વેદીક દવાની કોઈ જ અસર ન થાય એટલે એને બંધ કરી દે�杰ો.

પંકજભાઈ ઘરે આવીને સ્વામીજિની મૂર્તિનાં દર્શન કરી રહ્યા હતા ત્યારે સ્વામીજી બોલ્યા, ‘પેલી દીકરીએ જે વાત કરી એ સાચી છે કે આયુર્વેદીક ટ્રીટમેન્ટ કરવામાં આવે તો કિડની બગડે જ, પણ હવે તું શું પોઝીટીવ લઈશા?’

પંકજભાઈએ કહ્યું કે આપની આજ્ઞા મારાથી પળાઈ જાય એ જ બસ છે. આપે કહ્યું છે કે આ દેહ તે હું નહીં, હું આત્મા હું એમ માનવાનું છે તો મને દેહથી અલગ કરવા માટે આપ આ બધું કરી રહ્યા છો.

સ્વામીજી કહે, ‘મને ખબર હોવા છતાં મેં તને આયુર્વેદીક ટ્રીટમેન્ટનું કહ્યું, તો હવે તું શું પોઝીટીવ લઈશા?’

ત્યારે પંકજભાઈએ કહ્યું કે આત્મીય યુવા મહોત્સવને ત્રાણ વર્ષની વાર છે. મારી કિડની ધીરે ધીરે તેમેજ થાય છે. આત્મીય યુવા મહોત્સવ આવે ત્યારે કિડની ટ્રાન્સપ્લાન્ટ કરવાની થાય તો ખાટલામાં રહેવું પડે અને મને સમૈયાનો લાભ ન મળી શકે. આયુર્વેદિક ટ્રીટમેન્ટથી મારી કિડની જલ્દી તેમેજ થાય અને ટ્રાન્સપ્લાન્ટ વહેલું થાય તો હું વહેલો ઊભો થઈ શકું અને સેવામાં નિમિત બની શકું. મારા આત્માની યાત્રા સ્પીદથી ચાલે એટલા માટે આપ આયુર્વેદિક ટ્રીટમેન્ટ કરાવો છો, એવું હું વિચારીશ.

પંકજભાઈના આ સવળો વિચાર સાંભળીને સ્વામીજી ખૂબ રાજુ થઈ ગયા.

સંબંધે અક્ષરધામ આપ્યું.

લંડનમાં પી.આર. (પરમેનન્ટ રેસીડન્સી) થાય એ માટે ૨૦૦૮ની સાલમાં પંકજભાઈ ઈન્ટર્વ્યુ આપવા સ્કોટલેન્ડ ગયા. ઈન્ટર્વ્યુ આપતા પહેલાં એમની પાસે થોડો સમય હતો એટલે તેઓ નજીકમાં આવેલા એક સરોવર પાસે ફરવા માટે ગયા. ત્યાં બેસીને તેઓ ભજન કરી રહ્યા હતા. સ્વામીજીનું સ્મરણ કરી રહ્યા હતા ત્યાં અચાનક આકાશમાં એમને પોતાના કાકાનાં દર્શન થયાં. તેઓ ૧૯૮૮ની સાલમાં ધામમાં ગયા હતા. થોડીવાર થઈ અને દાદીમાનાં પણ દર્શન થયા! તેઓ ૨૦૦૩માં ધામમાં ગયા હતા.

પંકજભાઈને વિચાર આવ્યો કે કાકા અને દાદીમા અહીંયા શું કરે છે? તેઓ આવું વિચારતા હતા એટલામાં પાછળથી સ્વામીજીનાં પણ દર્શન થયાં! એટલે એમણે સ્વામીજીને પૂર્ણયું કે આ બંને અહીંયા શું કરે છે?

સ્વામીજી હસ્યા અને રહસ્ય આપતાં કહ્યું, ‘આ બંને જણા અત્યારસુધી બીજા લોકમાં ભટકી રહ્યાં હતાં પણ તારા સંબંધે કરીને આ બંનેને અક્ષરધામ મૂક્યા જાઉં છું.’

આમ, ગુરુહરિ સ્વામીજીએ અવગતિ પામેલા આત્માઓની સંબંધે સદ્ગતિ કરાવી.

‘સ્વાધ્યાય-ભજન મસ્ટ’

બ્રીટીશ પાસપોર્ટ લેવા માટે એક પરીક્ષા આપવાની હોય છે. ચાર દિવસ બાકી હતા અને તૈયારી કરેલી ન હતી એટલે એમને વિચાર આવ્યો કે ભજનનો ટાઈમ ઓછો કરીને વાંચવામાં ત્રણ દિવસ ધ્યાન આપું. જ્યાં આવો વિચાર આવ્યો ત્યાં જ સ્વામીજીનાં દર્શન થયાં અને કહે, ‘શું વિચારે છે? ભજન અને સ્વાધ્યાય મસ્ટ. ભજન તો કરવાનું જ. કથાવાર્તા સાંભળવાની જ. ૩૦ મિનિટનું વાંચન પણ કરવાનું જ એમાં કોઈ કાપ નહિ મૂકવાનો.’

પંકજભાઈએ કહ્યું, ‘સ્વામી! ત્રણ જ દિવસ બાકી છે. વાંચવાનું પણ બાકી છે..’

સ્વામીજી કહે, ‘ચિંતા ના કરીશ..આપણે પાસ થઈ જઈશું પણ સ્વાધ્યાય-ભજન નહીં છોડવાનું.’

ત્યારથી પંકજભાઈએ મનમાં ગાંઠ વાળી કે ગમે તેવી પરિસ્થિતિ ગેતી થાય પણ ભજન અને સ્વાધ્યાય કર્યારેય છોડવાં નહિ.

પરીક્ષાના દિવસે એમણે થોડું વાંચ્યું. પરીક્ષા આપી અને પાસ થઈ ગયા.

‘દાસત્વ પ્રગાઠશો એટલે કોઈ રોગ રહેશો નાહિ.’

પટેલ સાહેબના ઘરે સ્વામીજી પ્રદક્ષિણા કરી રહ્યા હતા. પ્રદક્ષિણા કરતાં કરતાં પંકજભાઈ તરફ જ જોયા કરે. પછી એમની પાસે આવીને કહે, ‘ગયા જન્મે આપણાથી પટલાઈ થઈ ગઈ છે એટલે આ જન્મે મહારાજે આપણું ખોખું સારું રાખ્યું નથી.’ એમ કરીને ફરી પ્રદક્ષિણા ચાલુ કરી.

થોડીવાર પછી પાછા એમની નજીક આવ્યા અને એક હરિભગતને કહે, ‘આને ઓળખે છે? એ ગયા જન્મે સરપંચ બન્યો હતો. પટલ થઈને ફરતો હતો એટલે આ જન્મે એનું ખોખું સારું નથી રહ્યું.’ એમ કહીને ફરી પ્રદક્ષિણા કરવા લાગ્યા.

થોડીવારે પાછા આવીને કહે, “આ વખતે તું નિર્દોષ લાગે છે. ડાયો થઈ ગયો છે. હવે દાસ થઈ જશે એટલે ચિંતા નહીં.”

પછી સ્વામીજી બોલ્યા, ‘આપણે ભજન કર્યા કરવાનું. આપણે ભજન તો કરીએ છીએ પણ ભજન કરતાં કરતાં મન-બુદ્ધિ આડાં આવી જાય છે. એ મન-બુદ્ધિને બાયપાસ કરીને બ્રહ્મભાવે ભજન કરવું છે.

બ્રહ્મભાવે ભજન કરીશું એટલે ભક્તિ પ્રગટશે. ભક્તિ પ્રગટશે એટલે દાસત્વ પ્રગટશે. અને દાસત્વ પ્રગટશે એટલે આ રોગ રહેશે નહિ. બધા રોગ મહારાજ લઈ લેશો.’

‘પૂર્વમાં તું સાધુ હતો.’

એકવાર અશોકભાઈ (સેકેટરીશ્રી)એ સ્વામીજીને કહ્યું કે લંડન આવીને બધા પૈસા કમાવાનું પ્લાનીંગ કરતા હોય. એક જોબ હોય તો બીજી જોબ શોધે. જોબ કરતો હોય તો સાઈડ બીજનેસનું વિચારે. ઈન્કમ કેમ વધે એનું જ પ્લાનીંગ કરતા હોય પણ પંકજભાઈએ એવું નક્કી કર્યું છે કે પૈસા તો સાથે આવવાના નથી તો પૈસા કમાઈને શું કરવાનું? પૈસા કમાવા પાછળ જેટલો સમય જાય એટલો સમય હું યુવાપ્રવૃત્તિમાં વાપરું. સ્વામીજી અને સ્વામીજીના ભક્તોની સેવા કરવામાં વાપરું... એવી ભાવનાથી જવે છે.

આ સાંભળીને સ્વામીજી અત્યતં પ્રસન્ન થઈ ગયા અને ઘણ્ણા માર્યા. પછી કહે, ‘મુમુક્ષુ હોય તો જ આવો વિચાર આવે.’

થોડીવાર પછી સ્વામીજી પંકજભાઈને એકદમ પોતા તરફ ખેંચીને કાનમાં બોલ્યા, ‘તું અમારો સાધુ છે. પૂર્વમાં પણ તું સાધુ જ હતો. અત્યારે સાધુ જ છું પણ...તારી કોઈ ટીકાચર્ચા કરે, તને કોઈ વઢે કે ટોકે.. તારો વાંક ન હોય છતાં પણ તમારી ટીકાચર્ચા થાય પણ તારે દાસત્વ નહિ છોડવાનું. તારું દાસત્વ ના છોડિશા, તારા બધા રોગો મટી જશો.’’

આ રીતે સ્વામીજીએ આધ્યાત્મિક રહસ્ય આપીને અદ્ભુત જતન કર્યું!

મંદિરમાં, ધરમાં કે મંદળમાં
પ્રસંગો તો બનવાના છે જ...

પણ
તેવા સમયે
સંપ-સુહૃદભાવ-એકતાથી
ଓઠાવ લઈને
જીવન જીવા
પ્રયત્ન કરીશું તો
સ્વભાવમાત્રનો પ્રલય થઈ જશે.